

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

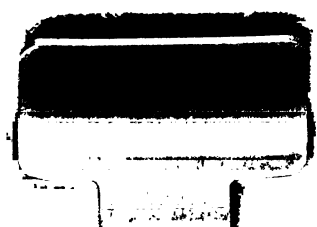
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

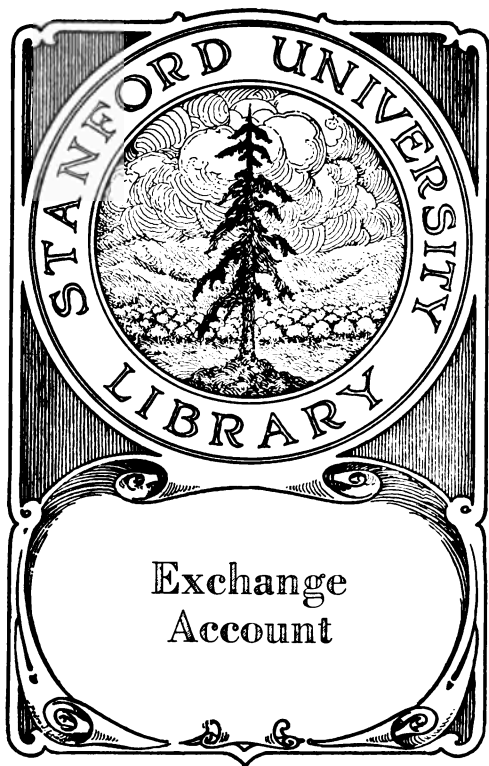
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

СБОРНИКЪ ДОКУМЕНТОВЪ,
КАСАЮЩИХСЯ ИСТОРИИ
НЕВЫ И НІЕНШАНЦА.

ПРИЛОЖЕНІЕ КЪ ТРУДУ
А. І. Гиппинга:
„Нева и Ніеншанць“,
СЪ ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ ЗАМѢТКОЙ
А. С. Лаппо-Данилевскаго.

ПЕТРОГРАДЪ.
ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
Вас. Остр., 9 лин., № 12.
1916.

СБОРНИКЪ ДОКУМЕНТОВЪ,

КАСАЮЩИХСЯ ИСТОРИИ

НЕВЫ И НІЕНШАНЦА.

Hipping, A. J.

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪ ТРУДУ

А. І. Гиппинга:
Neva i Nienshants.
„Нева и Ніеншанць“,

Supplement.

СЪ ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ ЗАМѢТКОЙ

А. С. Лаппо-Данилевскаго.

STANFORD LIBRARY

ПЕТРОГРАДЪ.

ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

Вас. Остр., 9 лн., № 12.

1916.

M V M

Напечатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ.
Февраль 1916 г.

Непремѣнный Секретарь академикъ *С. Ольденбургъ*.

Учен. зап. кн.-б. Моск. ун-та

DL991
N9H5
1909
v. 3
MAIN

Источники, касающіеся прошлаго Невы и Ніеншанца, довольно разнообразны: они состоятъ, главнымъ образомъ, изъ старинныхъ лѣтописей и сказаній, грамотъ и уставовъ, а также другихъ памятниковъ, далеко еще не собранныхъ въ одно цѣлое. Большая риѣмованная хроника уже сообщаетъ, напримѣръ, разсказъ объ основаніи и паденіи Ландскроны, встрѣчающійся и въ Новгородской лѣтописи; «исторія» Видекинда и Никоновскій сводъ содержатъ извѣстія о позднѣйшемъ утвержденіи господства шведовъ и ихъ сношеніяхъ съ русскими на берегахъ Невы и т. п. *). Впрочемъ, въ отличіе отъ уже напечатанныхъ повѣствовательныхъ данныхъ подобнаго рода, архивные документы заключаютъ гораздо болѣе значительное количество точныхъ свѣдѣній о Ніенѣ и Ніеншанцѣ: королевскія грамоты

*) А. Гиппингъ, *Нева и Ніеншанцъ*, С.-Пб. 1909 г., ч. I, сс. 106—112, 300—301 и др. Сказаніе объ основаніи Ландскроны взято изъ *Scriptores rerum Suecicarum medii aevi*, edidit E. M. Fant, Upsal. 1818, t. I, Sect. poster., pp. 21—23: 22. „Krig med Ryssland“, съ примѣчаніями, которыя не попали въ Сборникъ А. I. Гиппинга; редакторъ „Scriptores“ относитъ старѣйшій кодексъ ко времени, „cum rex Magnus Erici imperium Norvegiae capessivit“, а нѣсколько ниже, приводя двустиміе „Liffua nu några män thèt måna | Thet svär jak ej for at the äro graa“, замѣчаетъ: „quod omnino quadrat in annum 1319“.

и другіе относящіяся къ нимъ матеріалы сосредоточены, главнымъ образомъ, въ Шведскомъ Государственномъ архивѣ въ Стокгольмѣ — въ государственной регистратурѣ, въ собраніяхъ, извѣстныхъ подъ заглавіемъ «Inglica» и «Livonica», а также въ менѣе важныхъ фондахъ; сборникъ привилегій Ніена, протоколы его ратуши и городского суда, ингерманландскіе и кексгольмскіе кадастры, счетныя книги и т. п. находятся теперь въ Финляндскомъ Государственномъ архивѣ, въ Гельсингфорсѣ; наконецъ, «дѣла шведскія», а также другія разрозненные бумаги хранятся въ Московскомъ главномъ архивѣ министерства иностранныхъ дѣлъ и въ иныхъ хранилищахъ *).

Въ то время, когда А. І. Гиппингъ задумалъ приступить къ собиранію такихъ архивныхъ данныхъ, многія изъ нихъ оставались неизвѣстными или мало доступными: онъ попытался, напримѣръ, обратиться въ Стокгольмъ къ Арвидсону и его помощнику Кавалліусу, но не получилъ отъ нихъ какихъ либо документальныхъ свѣдѣній о Невѣ и Ніеншанцѣ; онъ также думалъ кое что найти въ Гельсингфорсѣ въ «Сенатскомъ архивѣ», однако, на основаніи указаній архиваріуса Грѣнблада, убѣдился въ томъ, что тамъ искать ему нечего; наконецъ, онъ зналъ о существованіи «шведскихъ дѣлъ», хранимыхъ въ Московскомъ главномъ архивѣ министерства иностранныхъ дѣлъ, и все-же не могъ подыскать надежнаго корреспондента, который сообщилъ-бы

*) C. von Bonsdorff, Nyen och Nyenskans, въ „Acta Societatis Scientiarum Fennicae“, t. XVIII, Helsingforsiae, 1891, pp. 351—352. Старинныя бумаги архива Выборгскаго магистрата вошли въ составъ Финляндскаго государственнаго архива; ср. А. Лаппо-Данилевскій, А. І. Гиппингъ, въ его трудѣ „Нева и Ніеншанцъ“, С.-Пб. 1909 г., ч. I, сс. X—XI.

ему о ихъ содержаніи. Хотя А. І. Гиппингъ и признавалъ, что такія разысканія могли бы имѣть больше успѣха, если-бы онъ самолично производилъ ихъ, но, въ виду своихъ преклонныхъ лѣтъ, пастырскихъ обязанностей и ограниченныхъ средствъ, онъ рѣшилъ отказаться отъ дальнѣйшихъ поисковъ подобнаго рода и удовольствовался, главнымъ образомъ, бывшимъ архивомъ Выборгскаго магистрата, дополняя пробѣлы заключавашагося въ немъ матеріала выписками изъ извѣстнаго сборника Шермана и нѣсколькими другими ланными, въ составѣ которыхъ, впрочемъ, «русскаго» печатнаго матеріала было довольно мало, а рукописный остался вовсе не использованнымъ *).

Самъ А. І. Гиппингъ сознавалъ пробѣлы своего собранія: «хотя я и располагаю, писалъ онъ А. А. Куннику въ 1852 году, 76 частью напечатанными, частью ненапечатанными документами, касающимися исторіи Ніеншанца и составляющими приблизительно до 200 писанныхъ листовъ, однако, я вижу, что очень многого еще недо-

*) А. Гиппингъ, *Op. cit.*, ч. II, сс. 78—79, прим. См. ниже №№ IV, V, IX, X—XII, XIV, XV, XVb, XVII—XIX, XXI—XXVIII, [XXIX], XXX—XL, XLII, LIX, LX, напечатанные по копіямъ съ документовъ бывшаго архива Выборгскаго магистрата. Письма А. І. Гиппинга къ А. А. Куннику отъ 7 октября (н. с.) 1831 г. и 18 февраля (н. с.) 1832 г.; ср. слѣд. прим. Въ письмахъ и бумагахъ А. А. Куника (Nyen, 3), въ II Отдѣленіи Библиотеки Императорской Академіи Наукъ сохранился пакетъ съ его надписью на обложкѣ: № 13 (77) Sjögren, Wib. Archiv, Nyen. На заглавномъ листѣ значится: „Staden Nyens Privilegier och Konungl. Resolutioner“. Списокъ А. М. Шёгрена нѣсколько отличается отъ списка А. І. Гиппинга, что объясняется слѣдующимъ его указаніемъ: „небольшая разница“ между ними, по его словамъ, могла произойти отъ того, что въ Выборгѣ имѣлись въ то время два списка этихъ документовъ, каждый въ особомъ томѣ in folio, и что выписки ихъ были сдѣланы съ разныхъ томовъ; впрочемъ, различіе ихъ текстовъ „не имѣетъ значенія“; см. письмомъ А. І. Гиппинга къ А. А. Куннику отъ 3 октября (н. с.) 1836 г. (?); ср. стр. IV, прим. 1.

стаетъ» *). Съ обычной своей готовностью А. А. Куникъ пытался содѣйствовать своему другу въ пріисканіи новыхъ матеріаловъ: онъ обратился, напримѣръ, въ Московскій главный архивъ министерства иностранныхъ дѣлъ съ запросомъ о томъ, нѣтъ ли въ немъ документовъ, касающихся исторіи Ингерманландіи, и вскорѣ получилъ отвѣтъ отъ директора архива кн. М. А. Оболенскаго, который, впрочемъ, не могъ удовлетворить его. Въ своемъ письмѣ кн. М. А. Оболенскій сообщилъ почтенному академику, что поиски его оказались напрасными. «Изъ подлиннаго акта Ништадскаго мира (ст. IV) и другихъ бумагъ того времени, писалъ онъ, видно, что Швеція должна была передать Россіи всѣ архивы присоединенныхъ къ послѣдней провинцій: Лифляндіи, Эстляндіи, Ингерманландіи и части Кареліи. При жизни императора Петра I обязательство это однако-же не было выполнено. Только послѣ его смерти, именно въ 1725 году, императрица Екатерина I приказала отправить въ Стокгольмъ (куда въ продолженіе войны были перевезены тѣ архивы) особыхъ комиссаровъ для разбора и принятія всѣхъ документовъ, касающихся названныхъ провинцій. Коммиссары эти пробыли тамъ болѣе двухъ лѣтъ и встрѣтили много затрудненій со стороны шведскаго правительства. Несмотря на неоднократныя ихъ представленія и требованія, архивы были сданы имъ далеко не вполне, а именно, они приняли только 26 ящиковъ съ бумагами, относящимися преимущественно до Лифляндіи и Эстляндіи; все остальное, въ томъ числѣ и большая часть документовъ ингерманландскихъ, выдано

*) Письма и бумаги А. А. Куника въ II Отдѣленіи Библіотеки Императорской Академіи Наукъ, въ особомъ конвертѣ: Письмо къ нему А. І. Гиппинга отъ 18 февраля (н. с.) 1832 года.

Швеціей не было, хотя переписка объ этомъ предметѣ не прекращалась до 1731 года. Въ 1739 году правительствующій сенатъ спрашивалъ у коллегіи иностранныхъ дѣлъ, привезены-ли изъ Швеціи архивы вновь прибрѣтенныхъ отъ нея Россією земель и куда они отосланы? На что коллегія отвѣчала, что архивы, принятые вышеозначенными комиссарами, отправлены въ Лифляндскую и Эстляндскую губерніи. Вотъ все, что можно было узнать изъ дѣлъ нашего Архива»... *).

Впрочемъ, поиски А. А. Куника не ограничились однимъ Московскимъ главнымъ архивомъ иностранныхъ дѣлъ; онъ видимо наводилъ справки и въ другихъ хранилищахъ: въ его бумагахъ сохранилась, напримѣръ, копія съ позднѣйшаго «донесенія о ранѣ бывшемъ состояніи города Ніена», на которой значится его рукой: «изъ архива мануфактуръ-коллегіи»; кромѣ того онъ, можетъ быть, довольно случайно, получилъ отъ А. Θ. Бычкова подлинную грамоту царей Петра Алексѣевича и Іоанна Алексѣевича королю шведскому Карлу XI отъ 7 августа 1685 года, о которой А. І. Гиппингъ уже упоминаетъ въ выше указанномъ письмѣ 1852 года **).

*) Письма и бумаги А. А. Куника въ II Отдѣленіи Библіотеки Императорской Академіи Наукъ, тамъ-же: Письмо къ нему кн. М. А. Оболенскаго — отъ 18 января 1854 года.

**) См. ниже №№ LXVIII и LXIX. По поводу № LXVIII ср. еще Доп. къ А. И., т. VI, № 138 и С. Öhlander, Om den svenska kyrkoreformationen uti Ingermanland, Upsala, 1900, pp. 148 sqq. Въ виду временнаго прекращенія научныхъ занятій въ помѣщеніи Государственнаго Архива впредь до окончанія войны нельзя было навести надлежащей справки о томъ, не находится-ли здѣсь документъ, напечатанный ниже подъ № LXIX. Изъ письма А. І. Гиппинга отъ 24 января (н. с.) 1860 г. видно, что А. А. Куникъ собирался еще предпринять разысканія въ библіотекѣ Сухтелена, а также въ Ревелѣ касательно документовъ Нарвской консисторіи.

Возможно, что въ своихъ поискахъ за документами, касающимися исторіи Ніена, А. А. Куникъ прежде всего обратился къ тѣмъ русскимъ хранилищамъ, которыя остались неиспользованными А. І. Гиппингомъ. Впрочемъ, и шведскіе архивы не ускользнули отъ вниманія почтеннаго академика, по крайней мѣрѣ, въ позднѣйшее время. Въ самомъ дѣлѣ, К. К. Ширренъ, въ бытность свою въ Стокгольмѣ, говорилъ, одному изъ служащихъ въ Королевскомъ архивѣ, что А. А. Куникъ охотно получилъ-бы свѣдѣнія о тѣхъ его матеріалахъ, которые имѣютъ отношеніе къ исторіи Ніена. Заявленіе К. К. Ширрена повело къ ученымъ сношеніямъ между В. Гранлундомъ и А. А. Куникомъ: шведскій архиваріусъ прислалъ ему даже краткую опись королевскихъ грамотъ, касающихся Ніена и хранимыхъ въ шведскихъ королевскихъ регистратурахъ: она содержитъ указанія на документы, частью уже попавшіе въ составъ сборника А. І. Гиппинга, частью оставшіяся въ то время неиспользованными *).

Печатаніе настоящаго сборника началось, однако, задолго до этихъ сношеній. Мысль объ опубликованіи собранныхъ имъ документовъ давно уже занимала А. І. Гиппинга: въ предисловіи къ первой части своего сочиненія

*) Письма и бумаги А. А. Куника, *ib. Ms. Kunik, Nyen* (3). На обложкѣ: № 4 (77) *Nyen (Granlund)* 1877. Сохранившаяся переписка между В. Гранлундомъ и А. А. Куникомъ относится къ началу 1877 года. Здѣсь же и рукопись подъ заглавіемъ: „*Verzeichniss Königlicher Briefen über Nyen in den schwedischen Reichs-Registraturen von Victor Granlund*“. Начало: „1874, 6 Maji—Über die Einnahme des Eilands in Nyen (Neva)“; конецъ: „1699, 11 Febr. — An Kammer-Kollegium über Nyen“. Этого фонда былъ въ послѣдствіе использованъ, главнымъ образомъ, К. фонъ Бонсдорфомъ; о работѣ В. Гранлунда, который также содѣйствовалъ К. фонъ Бонсдорфу въ его архивныхъ разысканіяхъ, см. С. von Bunsdorff, *Op. cit.*, *ib.*, p. 360 и др. Ср. еще выдержки, приводимыя L. Munthe въ его *Kongl. Fortifikationens Historia*, Stockholm, 1902—1911 DD. I—III.

о Невѣ и Ніеншанцѣ, вышедшей по шведски въ 1837 году, онъ уже высказалъ намѣреніе вскорѣ напечатать вторую его часть, посвященную изученію прошлыхъ судебъ самого Ніеншанца, и присоединить ко всему своему труду «нѣкоторые неизвѣстные до того времени документы, касающіеся этого давно разрушеннаго и забытаго города»^{*)}. Матеріалы, собранные А. І. Гиппингомъ, вмѣстѣ съ текстомъ всего сочиненія, нѣсколько переработаннымъ и переведеннымъ на русскій языкъ, стали печататься Академіей подъ наблюденіемъ А. А. Кунька. Въ концѣ 1850-хъ годовъ между ними возникла переписка, свидѣтельствующая о томъ, что А. А. Кунькъ довольно ревностно принялся за дѣло: снабдивъ документы русскими заголовками, которые изготовилъ ему Д. Е. Еврепеусъ, онъ въ слѣдующихъ выраженіяхъ писалъ, напримѣръ, А. І. Гиппингу 6 мая 1859 года о ходѣ дальнѣйшихъ работъ: «сегодня я сдалъ въ типографію также документы [касающіеся исторіи Невы и Ніеншанца] вплоть до № 35. Для набора ихъ мнѣ подыскивали шведскаго наборщика, который приступить къ работѣ съ конца будущей недѣли. Первую корректуру править [Д. Е.] Еврепеусъ, вторую я буду посылать тебѣ: четвертый листъ ты получишь, по моему расчету, 7 іюля н. с. и такъ далѣе каждый четвергъ. . . . Регулярно получая корректуру каждый четвергъ, ты могъ-бы возвращать еѣ въ субботу. . . . Почта изъ Петербурга идетъ три раза въ недѣлю: въ понедѣль-

^{*)} А. J. Hipping, *Neva och Nyenskans, Helsingfors, Första Delen, Förord*, р. II (нечисленная). Документы, печатаемые ниже, касаются, главнымъ образомъ, города Ніена, а не крѣпости Ніеншанца; въ виду того, однако, что самъ авторъ озаглавилъ свой трудъ: „Нева и Ніеншанцъ“, казалось естественнымъ сохранить ту-же терминологию и въ заглавіи настоящаго сборника; ср., притомъ, А. Гиппингъ, *Нева и Ніеншанцъ*, ч. II, с. 31.

никъ, среду и субботу и приходитъ сюда обратно также три раза: въ понедѣльникъ и т. д. Само собою разумѣется, что я не требую отъ тебя, что-бы ты читалъ корректуры, когда ты чувствуешь себя слабымъ. Во всякомъ случаѣ я сдѣлаю все, что-бы печатаніе третьяго тома быстро подвигалось впередъ, пока днемъ еще свѣтло; мнѣ самому очень хочется окончить это дѣло къ твоему удовольствію *)).

При печатаніи приложений, за которыми внимательно слѣдилъ самъ авторъ, старинное правописаніе архивныхъ документовъ нѣсколько подновлялось: въ этомъ легко убѣдиться, сравнивъ нѣкоторые изъ нихъ съ тѣми текстами, которые появились въ позднѣйшихъ изданіяхъ; что-же касается до знаковъ препинанія, то А. І. Гиппингъ писалъ о нихъ А. А. Кунику: «запятые я разставилъ по своему усмотрѣнію, но другихъ знаковъ я не касался, не желая исправлять оригиналъ, гдѣ наблюдается та-же неясность» **). Въ утраченной нынѣ рукописи документы были отчасти снабжены заголовками на шведскомъ языкѣ, составленными, впрочемъ, въ слишкомъ общихъ выраже-

*) Письма и бумаги А. А. Куника во II Отдѣленіи Библіотеки Императорской Академіи Наукъ: Ms. Kunik, Hipping: здѣсь — счетъ Д. Е. Д. Европеуса отъ 25 іюля 1839 г. и замѣтка А. А. Куника. Въ другомъ пакетѣ письмо его къ А. І. Гиппингу отъ 6 мая 1839 г.

**) Письма и бумаги А. А. Куника, ib.: письмо къ нему А. І. Гиппинга отъ 3 октября (н. с.) 1836 г. (?). См. прилагаемую ниже синоптическую таблицу, стр. 318. Самъ А. І. Гиппингъ предлагалъ держаться болѣе точнаго правописанія, объясняя несущественныя, впрочемъ, измѣненія въ копіяхъ тѣмъ, что выписки изъ документовъ Выборгскаго архива дѣлались „въ два приѣма, посторонними лицами“; „отрывки актовъ изъ [сборника] Шермана“ А. А. Куникъ оставилъ „въ томъ видѣ, какъ они были напечатаны у него“; см. письмо А. А. Куника къ А. І. Гиппингу отъ 6 іюня (н. с.) 1839 г. Въ сборникѣ А. І. Гиппинга можно указать и нѣсколько опечатокъ: на с. 206 вмѣсто № XLVIX должно быть № XLIX; на с. 33 и многихъ другихъ вмѣсто „Выборгскаго“ должно быть „Выборгскаго“ и т. п.

ніяхъ; въ послѣдствіи почти всѣ они были замѣнены въ текстѣ русскими, едва-ли всегда достаточными, и, хотя А. А. Куникъ, въ одномъ изъ своихъ писемъ А. І. Гиппингу, просилъ его сдѣлать новые болѣе подробные заголовки на шведскомъ языкѣ, однако, въ напечатанныхъ листахъ ихъ не оказалось. Въмѣстѣ съ тѣмъ къ документамъ были приложены краткія легенды съ указаніемъ ихъ мѣстонахожденія или прежняго изданія, но ни А. І. Гиппингъ, ни А. А. Куникъ не сообщили въ нихъ точныхъ ссылокъ на архивныя шифры *).

Печатаніе текста сочиненія, а вмѣстѣ съ нимъ и приложеній, которыя набирались въ порядкѣ дѣлаемыхъ на нихъ ссылокъ, стало, однако, постепенно замедляться: кромѣ указанныхъ въ другомъ мѣстѣ причинъ такого замедленія, можно отмѣтить здѣсь еще дополнительныя разысканія матеріаловъ, производившіяся А. І. Гиппингомъ и А. А. Куникомъ: изданіе приложеній было пріостановлено на 19-омъ листѣ въ 1861 году, незадолго до смерти А. І. Гиппинга; и хотя А. А. Куникъ продолжалъ, какъ уже было сообщено выше, свои архивные поиски даже въ концѣ 1870-хъ годовъ, однако, текстъ приложеній остался не допечатаннымъ и въ позднѣйшее время **).

*) Заголовки приложеній подъ №№ I—II составлены на нѣмецкомъ языкѣ; въ примѣчаніяхъ къ нѣкоторымъ другимъ, болѣею частью взятымъ изъ сборника Шерамана, приводятся шведскіе заголовки. Приложенія подъ №№ LVIII и LIX предполагалось напечатать съ русскими переводами, что, можетъ быть, и задержало изданіе 17-го листа; ср. А. І. Гиппингъ, *Нева и Ніеншанцъ*, ч. II, стр. 146, прим. и ниже с. X и прим. 1.

**) А. А. Куникъ, Рецензія на вышеназванный трудъ А. І. Гиппинга, въ Отч. о XXII присужденія наградъ П. Демидова, стр. 86. А. Лаппо-Давилевскій, Андрей Іоаннъ Гиппингъ и проч., въ прим. къ его сочиненію „Нева и Ніеншанцъ“, ч. I, сс. V и сл.; ср. сс. XII—XIV.

Преемнику А. А. Куника пришлось заканчивать работу, предпринятую А. I. Гиппингомъ, что представляло нѣкоторыя затрудненія: въ напечатанномъ текстѣ, между прочимъ, не оказалось одного изъ листовъ, содержавшаго часть приложенія подъ № LVIII и все приложеніе подъ № LIX и только благодаря счастливой случайности его удалось разыскать въ бумагахъ А. А. Куника въ нынѣшнемъ году *).

Дополнять сборникъ документовъ, собранныхъ А. I. Гиппингомъ, казалось излишнимъ: самъ онъ, незадолго до смерти, выразилъ желаніе, что-бы его работа вышла въ томъ видѣ, въ какомъ онъ исполнилъ ее; притомъ, въ настоящее время, не мало новыхъ матеріаловъ было, напимѣръ, частью использовано, частью цѣликомъ напечатано К. фонъ Бонсдорфомъ въ приложеніи къ его труду. Впрочемъ, такъ какъ А. А. Куникъ, видимо, собирався присоединить къ изданію своего друга царскую грамоту 7 августа 1685 года и донесеніе о преждебывшемъ состояніи города Ніена, оказавшихся въ его бумагахъ, сочтено полезнымъ осуществить его намѣреніе и напечатать ихъ подъ №№ LXVIII и LXIX **).

*) См. ниже стр. 257—272. На своемъ экземпляръ сочиненія А. I. Гиппинга: „Нева и Ніеншанцъ“, т. III (приложенія) Г. Немировъ сдѣлалъ слѣдующее примѣчаніе: „Стр. 257—272 были уничтожены по распоряженію А. А. Куника вслѣдствіе какой то ошибки, такъ и оставшейся неисправленною“. Приведенное извѣстіе оказалось неточнымъ: 17-ый листъ былъ найденъ мною въ одномъ изъ картоновъ А. А. Куника въ Рукописномъ Отдѣленіи Библіотеки Императорской Академіи Наукъ съ собственноручными поправками А. А. Куника и его надписью: „Imprimatur, Kunik“; ср. выше, стр. IX, прим. 1.

**) Письма и бумаги А. А. Куника, ib.; письмо къ нему А. I. Гиппинга отъ 18 февраля (н. с.) 1852 г.: „Es wäre also zu wünschen, wenn meine Arbeit, so wie sie jetzt ist, könnte gedruckt werden, so lange ich lebe.“

Сборникъ документовъ, касающихся исторіи Невы и Ніеншанца, и въ такомъ составѣ, разумѣется, нельзя признать полнымъ: самъ А. І. Гиппингъ имѣлъ въ своемъ распоряженіи 76 документовъ, въ число которыхъ не вошли нѣкоторые другіе, указанные выше. Вмѣстѣ съ тѣмъ, часть матеріаловъ теперь уже напечатана болѣе исправно, главнымъ образомъ, въ приложеніи къ вышеназанному труду К. фонъ-Бонсдорфа^{*)}. Въ виду того, однако, что А. І. Гиппингъ, при обзорѣ исторіи Невы и Ніеншанца, постоянно ссыался на свое собраніе документовъ, подтверждающихъ и дополняющихъ его выводы, что почти весь его сборникъ, довольно однородный по содержанію, былъ уже набранъ до появленія изслѣдованія К. фонъ-Бонсдорфа и что нѣкоторые изъ документовъ, предлагаемыхъ ниже, еще не выходили въ свѣтъ, казалось не безполезнымъ закончить изданіе, предпринятое много

Es wird sich gewiss nicht so leicht jemand finden, der sich die Muhe gibt das zu sammeln, was ich habe, und noch weniger eine anschauliche Geschichte davon zu machen“; въ письмѣ отъ 23 января (н. с.) 1860 г., писанномъ по шведски, А. І. Гиппингъ завѣщалъ своему другу „собрать и продолжать“, такъ какъ самъ ужъ „не можетъ больше“ и „пожалуй, будетъ въ могилѣ, прежде чѣмъ эта работа будетъ отпечатана“; вмѣстѣ съ тѣмъ онъ проситъ А. А. Куника, „какъ единственно подходящаго для этого чело-вѣка“, издать все, что будетъ вполнѣ собрано имъ: карты, замѣтки, писцовыя книги и проч., а также комментировать и сопоставить ихъ.

*) С. v. Bonsdorff, Op. cit., ib., pp. 483—490; Bilagor, A: Privilegier och resolutioner gifna åt staden Nyen af Kongl. Majestät. См. прилагаемую ниже таблицу, с. 318. Въ грамотѣ сборника А. І. Гиппинга № XVb, въ заголовкѣ проставлено 31 октября, въ приложеніяхъ К. фонъ Бонсдорфа № 4, въ заголовкѣ опечатка: 21 октября; № XXXVIII сборника А. І. Гиппинга напечатанъ по рукописи изъ (бывшаго) архива Выборгскаго магистрата, № 24 приложений К. фонъ Бонсдорфа — по Государственной регистратурѣ, съ опущеніемъ ст. 1 и 7, причѣмъ въ ст. 4 въ № XXXVIII чтеніе: . . . Moskou, Jareslaw etc. Men skohle . . .“ и т. д., имѣется въ № 24, въ ст. 4 только въ видѣ: „ Muskow. Men Skulle“ и т. д.

лѣтъ тому назадъ, и такимъ образомъ дать возможность пользоваться имъ всякому, кто интересуется исторіографіей «Невы и Нѣншанца», окончательно исчезнушаго послѣ основанія С.-Петербурга *).

А. Лаппо-Данилевскій.

*) Chr. Fr. Weber, Das veränderte Russland, Frankf. u. Lpz. 1744, I Theil, S. 29, § 149: „Ich besahe in diesem Monate die im Anfange des gegenwärtigen Krieges von den Russen verstörte Stadt Nienschantz, die eine kleine Meile Weges von Petersburg gegen den Strom, und hart an demselben gelegen, und von welcher ich nur noch einige rudera, den tiefen Graben, Brunnen und Keller-Löcher wahrnehmen kunte, weiln alle Materialien der abgebrochenen Häuser zu dem Anbau der Stadt Petersburg gebraucht worden Die Einwohner der Stadt, welche gute Handlung in der Ost-See gepflogen, sind mehrentheils gefangen, und das unverheyraethete Frauenzimmer von der Czarin, der Fürstin Menzikoff und andern vornehmen Dames in Dienste genommen, und nach der Zeit verheyraethet . . .“.

N^o I.

*Сказаніе объ основаніи на Невѣ Шведами крѣпости Ландс-
кроны въ 1300 году и о разрушеніи ея Русскими
въ 1301 году.*

Om Pingesdaga ther näst efter vare,
Tha togh Marsk Tyrgelson at fare,
A Konungens vägna hade han redt
The vänasta Skepp, man hafver sedt,
Ok ville the Hedna ey länger skona,
Ok foro tha ok byggdo Landzkrona,
Med Ellofva Hundrade Styramän,
Thet föрма Konungen aff Sverike än.
Jak troor thet väl at man aldrig saa
10 Flere gode Skepp ny än tha.
Thet är ok en sva ädla hampn,
At bord vid bord, ok stampn vid stampn
Lade the ther bryggia låge mädan,
Sva at ingen Storm dreff them tädan.
Millan Nyn ok svarte Aa
Ther ville the at Husit skulle staa,
Vppa et Nääs the möttes baade

- Thet vart them allom til rade,
 Sva at Nyen ran sunnan nider,
 20 Ok svarte Aa hon ran nordan Husit vider.
 Tha Ryssa thetta sporde,
 Starka Resa the tha giorde
 Bade med Skepp ok sva med Hästa,
 Ok meente göra thera bästa.
 Tha ville the Christna ena resa at fara
 Ok the Hedna ey länger spara:
 Ok giorde ena resa matteliga stora
 Ok henne i hvite Träskit föra,
 Attahundrade folk ok icke meer.
- 30 Thera Förman heet Her Haralder,
 Ey hade the ther mera makt,
 Aff en Holm tha vart them sakt,
 Vål tusend Hedninga lago ther a:
 Tha hugxade the them sla.
 Hvita Träskit är som ett haf,
 Sva som Boken sigher här af.
 Ryssland ligger östan sunnan til,
 Ok Carela nordan, at Siön them atskil.
 Tha the kommo sva langt fran thera Här,
- 40 Som trettijo vika siö lang är,
 Tha vare the ey halfväges komne tijt,
 Väderet växte, och Sion gick hvijt.
 Tha kom en Storm ok bläste sva,
 At the matte näpliga Landet faa.
 Carela land the tha sökte,
 Ok kommo til land om ena Otte
 Vider ett Torp när ena Aa,
 Som man först til Dagin saa;

- Hade the sin Skiepp ey a lande dragit,
 50 Tha hade Sion them sönderslagit.
 Ther vart mang en from Hälade vater och trötter,
 Ther lago the fem Nätter,
 Drapo ther Folk, ok brände thera By;
 Mang usul kaar gammal ok ny
 Tha huggo the synder ok hopebrände:
 Sva fingo the lugn ok atervände,
 Förän the hade opätit thera Mat,
 Sva at han räckte ey länger at.
 Tha kommo the ater til Päckensär,
 60 Tha lag thera egen förvard ther,
 Somme lade sik tha ther vid,
 Ok somme foro til Adelhären nid.
 Ena stund som the ther lago,
 Ok sik vth med landet sago,
 Tha sago the ther komma fara
 Meer än tusend Lodior i en skara:
 Ther dogde ey tha bida länger,
 Man gör gärna sitt sinasta tha omtränger,
 Ok loto tha flyte för Strömmen ned.
 70 The Ryssa giorde aff torran Vedh
 Flota högre än nagor Huus,
 Ok sätte i eld, at han bran lius,
 Ok loto sva nider för Strömmen ränna,
 Ok hugde ther med thera Skepp bränna:
 Flotterna staddes alle fläste oppa
 Ena länkia förinnan älfven laa
 Han var ther fäst för the saka,
 At Floterna skulle ey Skeppen raka.
 Then tij d Ryssana kommo tijt,

- 80 Man saa ther mang Brynia hvijt,
 Thera Hiälma glimmade ok thera Svärd,
 Jak tror at the Ryssa foro ena ofärd.
 The hade Trettijo Tusend Folk,
 Ok än Tusend, sade thera Tolk:
 The Vplänske vore myckit färre,
 The Ryssa vare flere ok värre.
 The lupo til Storms til ena graff,
 The drogo jo tva then tredie aff.
 Opa the graff ther stod en gard,
- 90 Ok atta barfrijd med vijgskard.
 Then graff gick mällan tveggia Aa,
 Ther vidh all Hären laa;
 Helsinga lago alla innan en hoop,
 A södra änden vid the groop:
 Ok Ryssena lupo fasteliga til,
 Rätt som the skulle säya: Jag vil
 Ther öfver vthan hvars Mans tack,
 Hvad Helsingen skiöt, hiogg eller stack,
 Tha ville ä Ryssana halla sitt Krij,
- 100 Tha skipte Hoffmännerna sik ther i:
 Mattes Kettilmundson med sin Rotha kom,
 En vnger Hälade, rask ok from.
 Henrich von Kyrwan ok Joan,
 The slogo ther Ryssana tha bort fran.
 Peder Porsse unge, ok the flera,
 Sva thera Rothe vart tha mera,
 Ok gingo tha til thera öfver then graff:
 En liten stund, förr än the viste aff,
 Tha vart Ryssana Kompanij
- 110 Millan thera ok Grafvena väl slikt, ty

- Som thesse Vplänske varo,
 Än värde the sig ath hvaro,
 Ok hugge sik genom then Hedna oheyt,
 Sva at manga Ryssa fick rödan svett,
 Ok kommo tädan vthan skada
 Alla hem til Mayostada.
 Väl tusend innan en Rotha
 Hulle vidh en Skog vnder en brotha,
 Som en Sool glimmade the,
- 120 Sva voro the väna opa at see,
 Ok hullo vid Huset ok sage opa,
 En Christen sade, jak vil besta
 En then bästa aff allom them:
 Eller han före mik med sik fangen hem,
 Sva framt Marsken mik thet lofvar,
 Tha vil jak väckian om han sofver:
 Ok vart tha raskelika til reda,
 Ok lot sitt Örs vth för sik leda,
 Ok lot sik förtäckia huset ok skoo
- 130 Ok stappade manliga öfver then broo.
 Tha han kom ythom then ränna bom,
 Tha vände then stolte Hälad sik om,
 Ok bad sina Sälla hela lifva,
 Vil Gudh oss ävintyr gifva,
 I skolen mik här ater see,
 Ok en annar med mik, thet kan väl skee:
 Skal thet ok ganga öfver mik,
 Thet star til Gudh i Himmerik.
 Drotzäten Mattes var tha Sven,
- 140 Han var then som stappade en mot en,
 Han vijste fram en Tolk hans ärende bar, .

- Ok hörde thera Ryssar ansvar.
 Han sade: här haller en ädla Man
 En aff vara bästa tha är han,
 Han haller här all reda ok bider
 Han vil bestanda en aff ider
 Om Lijff, Godz ok Fängilse;
 Han haller här hoos, thet magen i see;
 Hvilken aff ider stinger han nider
 150 Han gifver sik fangin, ok följer ider:
 Faller ok nagor aff ider, om sva skeer,
 Görer honom thet samma, han beder ey meer
 Vij seom väl thet han haller här
 Ok hafver oss stappat öfrit när.
 Tha gingo the samman ok talades vider,
 Konungen sade: är här nagor aff ider
 Honom vil besta? sva huxe sik om,
 Vij seom at han är en Hälade from,
 Jak väl veet thet är ther med ändt,
 160 The hafva ey oss then värsta sändt;
 Jak huxar ey annat, hvar honom bestar,
 Vij faam the tijdende at honom missgar.
 Ryssa svarade: vij velom ey ther til,
 Här är ingen honom bestanda vil.
 Han hult ther ä till natten kom,
 Sidan vände then ädla man sik om,
 Ok redh ater hem til sin Här,
 Han vart väl undfangen ther.
 Jak lofvar then Man för sin Könheet:
 170 Ok lastar the Hednes snöda oheyt.
 Ok Ryssar togo tha innan en dag,
 Annars hade ther blifvit ett stort slag.

The Vplänske vilde tha hafva strijdt,
 Sva framt at Ryssarna hade bijdt,
 The rymde tha bort om ena natt,
 Ok sagde, at the haffde kommit alt a bratt.
 Tha Huset var bygt ok väl hamnat,
 Ok väl bespijsat ok bemannat,
 Tha ville Adelhären hem:

180 En godan förman satte the them,
 En godan Riddare heet Her Steen,
 Ther med vände Herrarna ater igen,
 Try hundrade Folk lato the ther a,
 Bade the stora ok sva the sma,
 Tuhundrade Män väl föra,
 Ok hundrade the arbetet skulle göra,
 Ok skulle koka, bryggia ok baka,
 The Tuhundrade skulle Slottet bevaka.
 Tha seglade thera Hufvud Här

190 Vthan amynnet ok lades ther
 Lago ther ok bidde bör,
 Sva som manger man än gör:
 Then tijd bör-matte ey komma
 Tha redde the Hälade sik somma,
 Mattes Kättilmundson ok hans Kompanij,
 Vnge raske Hälade ok frii,
 Ok vil ju nagot hafva til handa,
 Ok lato thera Örs föra til landa.
 Ok rijdu tha med här ok brand

200 Alt genom Ryssaland,
 Ok brände ok huggo alla nider,
 Ther sik ville sättia vider:
 Rijdu sidan til Skepz ok seglade hem til landa,

- The Hedna sato ater i vanda.
 The kommo hem om Michilsmässa tijd,
 Konungen undfick them sva blijd.
 Drottning Märeta tha i Kyrkia gick
 Effter sitt första barn, hon fick,
 Han heet Jonkar Magnus,
- 210 Han var födder a Stockholms Huus.
 Ok the ther ater a LandzCrona väre,
 Ville nakot hafva, thet the ey vilde umbäre:
 Sommaren hade thera kost rött,
 Ok thera miöl var samman stött;
 Husen vare ny, ok miölet var hett,
 Ok ornade skött, thet var them ledt,
 Ok maltit la myckin samman ok bran,
 Ther förderfvades mang man.
 The fingo tha ena krampa soot,
- 220 Skiörbiugg gör ingen man godt:
 Sva som the öfver bord sato,
 Ok syntes helbrigda, drucko ok ato,
 Tha fullo thera tänder a bordet nider,
 Hvad menniskia matte ther halla vider?
 The blifva ther aff sva manga döde,
 At Huset la maxan ödhe.
 The gingo samman ok kärke thera vanda:
 Viliom vij ey bodh sända til landa,
 Ok kungöra Marsken vara veedaga?
- 230 Jak veet han vil thet ey fördraga,
 Thet första skipen maga gaa,
 Han later ther färskan kost opa,
 Lifvande nööt, svijn ok faar,
 Ok sänder helbrigda folk til var,

- Ok föra the sjuka hädan ok hem.
 Tha svarade en Riddare aff them;
 Vij viljom ey at Marskens hierta skal grata,
 Gudh ma tha väl var vider möda böta.
 Ryssana sampnade sik ater a ny,
- 240 Ok Carela ok Hedna män: för ty
 At thet Husit var them sva lakt,
 At the landen hade ingen andre makt,
 Än the skulle sik ther under gifva
 Eller ok fly, om the ville lifva.
 Tha sampnade Ryssana en väldogan här,
 Ok med en liten rotha kommo the ther,
 Ok ville amynnet at päla,
 Thet var husena sva näla
 Tva milar väg, eller tve vikur sioo,
- 250 Hvad man skulde rijda eller ga.
 Tha the aff Husit sago them rijda,
 The ville them ey länger bijda,
 Vthan drugo thera thygh opa,
 Ey tiugu samman, sva vare the faa!
 Ok rijdu ok ville vnderstanda,
 Hvad Ryssana ville hafva till handa:
 The viste aff inga andra laga,
 Vthan them som the rijda saga.
 Tha the kommo til amynne,
- 260 The kunde ingen man ther finne,
 Vthan timber huggit ok sammandragit,
 Ok pala the skulle niderslagit.
 Tha the ther sago intet til them,
 Tha vände the om, ok vilde ater hem:
 Tha hade the thera lager lagt,

Thessalund stod thera ackt,
 At the skulle ey Huset ater fa,
 Ok ville them tha fanga eller sla.
 The hulle i skogen, for them när,

270 Hundrade Ryssar vare ther:
 The Christna loto til thera sta,
 Ok huggo sik genstan genom läger tva,
 I tridie lagena vart han saar
 Her Steen, thera förman var,
 Tha kommo the genom them alla tre,
 Manga Ryssar gjorde the vee.
 The Ryssa fölgde them alt med,
 Thera Hiälma klinkade som et städ,
 Ther man plägade pa at smijda,

280 The hade ondt vider at strijda,
 Å hvilken rotha til thera foor,
 Var han liten eller ok stoor,
 The satte them ju fran sadlana sva,
 At the matte väl taga til foot ok gaa.
 The fölgde them hem alt för thera port:
 Sidan vände sik Ryssana, ok rijdo ater bort.
 Ther effter tha vart Husit belakt
 Med Ryssa ok med thera makt,
 Tha Ryssana kommo, tha vare än tha

290 Sexton män före ther aa,
 Ryssana stormade natt och dag,
 Ther gaffz vth mangt ett angerligit slag.
 The Christna vare faa, ok husit var vijdt,
 The Hedna skipte om offta ok tijdt;
 En rotha gick til ok annor fra,
 Sva loto the natt ok dag at gaa.

- The Christne vare tha omsider trötte,
 I magen väl pröfva hvad thet sätte,
 Hvar som arbetar dagar ok nätter
- 300 Thet är ey under, at han varder trötter,
 Ok haver enkte thol eller bidh,
 Han thol ther ecke länger vidh.
 Tha kom elden i husit ok bran,
 Ok Ryssana gingo ä man vid man.
 Tha rymde the Christne nider aff thet vära,
 Innan en Källare ok värde sik thära.
 Sommo blefvo a värnana döde,
 Ok voro atskilde ok strödde,
 Hvar bleff döder i sina vra,
- 310 Marg var ther dräpen, som siuker laa.
 Her Sten talade til Ryssana sva:
 Plägen i ey gode män att fa?
 The lade fran sik sin vapn ok vilde sik gifva,
 Ty hvarjom är kärt vid lifvet att blifva.
 Vij kunna väl trälä alle vara daga,
 Arbeta, lyfta, bära ok draga.
 Torgel Amundson svarade tha:
 Greet ey Marskens hierta sva,
 En Ryss skiöt han med sitt spiut
- 320 Ath brystet in, ath ryggen vth,
 Sva at han störtc nider i stad.
 Sidan stodo the i Källaren ett bad.
 En from Hälade het Her Carl Hack,
 Hans egen sälle han ihäl stack:
 Han hade Ryssa kläder opa,
 Ok ville in i Källaren ga.
 Han vart ty dräpin at the honom ey kände:

- Gudh laste then höga skada ther hände,
 Gudh öcnke the jämmerliga nöd,
 330 Sva mang ädla man bleff ther död!
 Tha värdo the sik i Källaren sva,
 At Ryssena kunne them ey vthfa,
 Förrän the svoro them eeda ok bado sik gifva,
 Ok lofvade them troo, at the skulle lifva,
 At the skulle them fanga ok med sik föra,
 Ok ingen skada thera lijf at göra.
 Tha gingo the vth ok gafvo sik,
 Gudh hafvi thera Sjal i Himmerik,
 Ther tolde död opa then vald,
 340 Ok öcnke Gudh the jämmerliga missfall,
 At the skulle sva them tilbanda ga,
 At Hedua skulle vald öfver them fa!
 Tha fangana voro skipte, ok thet var ändt,
 Ok hafvorna bytte ok Husit brändt,
 Tha foro Ryssena alla hem,
 Ok fangana förde de bort med them.
 Thet var litet ther blef obrunnet,
 See, thessalund var husit vunet *)!

*) Изъ большой рифмованной летописи (Stora Rimchronika) въ Scriptores rerum Suecicarum medii aevi, edidit E. M. Fant. Tomus I, Upsal. 1818.

№ II.

Король Густавъ Адольфъ 16 октября 1622 года въ Стокгольмъ, жалуетъ нѣкоторыя привилегіи нѣмецкимъ колонистамъ, которые захотятъ поселиться въ Ингерманландіи).*

Nos Gustavus Adolphus, Dei gratia Svecorum, Gothorum Vandalorumque rex, magnus princeps Finlandiae, dux Esthoniae Careliaeque, nec non Ingriae dominus etc. etc., significamus praesenti et futuro saeculo, adeoque omnibus hasce Nostras visuris et lecturis. Postquam adjutore praepotenti Deo Nobis provinciam Ingriam sive Ingermaniam subjugem Nostramque fecimus, et quamvis illa satis fertilis et communi mortalium usui accommoda videtur, tamen longe fertilior eam futuram, opimioribusque redditibus Nobis regnoque Nostro affecturam, si hominum industria magis excoleretur. Quare cum maxima ex parte inhabitatam eandem animadverterimus, igitur praeteritis annis, patentibus litteris Nostris, omnibus et singulis significandum duximus, prouti tenore illarum Nostrarum significamus, Nos nimirum Nobiscum decrevisse, certas agrorum possessiones distributuros et praesertim exoticae nationi, iis inprimis hominibus eas assignaturos, qui, splendore nobilium corruscantes, sui suorumque fortunam abunde magis experiri emolumentumque suum perigrinis in locis indagare, quam in patria locisque in aridis desidem inopemque vitam degere consensescereque. Hanc Nostram intentionem cum animadverterimus multis praesertim Germanis haud fore ingratam, igitur ex certis et gravissimis causis iis ut et aliis, tam

*) Отпечатанный здѣсь текстъ, вѣроятно, позднѣе происхожденія, имѣетъ слѣдующее заглавіе: *Privilegia a Rege Gustavo Adolpho concessa novis ex Germania in Ingriam migrantibus colonis. Dat. Holmiae die 16 Octobris. Anno 1622.*

nobilibus, quam ignobilioribus, cujuscunque status illi sunt, certa bona sub jure feudi vel alio utilitatis et juris titulo concedere decrevimus. Quare cum Nobis quidam ex Megalopolensium ditione fuerint commendati, et hi primum hoc tempore Nobis sese obtulerint petierintque, ut rigore patentium Nostrarum certos agros illis assignaremus, vicissim promittentes, se fideles et Nobis regnoque Nostro futuros, Nosque tamquam regem et dominum suum agnituros et ea omnia quovis tempore acturos, quae fideles vasallos et subditos decent. Quorum precibus cum Nobis fuerint commendati, eo magis annuimus et praesenti responso iis ceterisque omnibus, qui in futurum sua haec a Nobis beneficia sunt impetraturi, satisfacere volumus.

I.

Et primum: Omnes nobili genere certim prognati et qui, ad praescriptum patentium Nostrarum litterarum, domicilium suum mutaverunt, laresque suos in Ingriam transportaturi ibidem possessiones apprehenderunt et apprehensuri sunt, easque a Nobis debite recognoverunt, et in futurum sunt recognituri, omnibus et singulis privilegiis, libertatibus, immunitationibus, praeminentiis, constitutionibus, indultis et rescriptis gaudere debebunt, quae universae nobilitati regni Nostri a serenissimis praedecessoribus Nostris laudabilis recordationis et imprimis a Nobis ipsis statim in ingressu regiminis Nostri sub dato Neocopiae decimo mensis Januarii Anno MDCXI fuerint collata, prouti in Theutonico idiomate ea ipsa versa, ad manus illorum fuerunt tradita. Ut et iis privilegiis gaudebunt, qui in posterum nobilitati subditisque regni Nostri sumus collaturi, nihilo excepto, et quidem sub eodem necessitatis et regionis vinculo, quo nobilitati subditisque fidelibus regni,

Nostri tenemus, et ipsa ipsique vicissim Nobis ad invicem pro se et heredibus, nec non posteris suis in aevitatem obligati manebunt.

II.

Si autem quid majus in emolumentum illorum in hoc Nostro responso fuerit pactum, et a Nobis ratihabitu, merito seu praevisio ultra nec facta, in suo manebit rigore et robore.

III.

Quibus in, nec per Nos et gubernatores vel praefectos Nostros Ingriae nullatenus illi praegravabuntur aut disturbabuntur, sed magis a Nobis et gubernatoribus Nostris Ingriae defendentur et manu tenebuntur.

IV.

Si vero quispiam illorum, quod tamen minime spero, citra hoc Nostrum indultum et severum mandatum, adeoque certa scientia Nostra illis concessum privilegium, vel in minimo aggraveretur injuriaque aliqua afficeretur, contra tales mandati hujus Nostri violatores, severiores legum poenas sine intermissione statuimus, et non saltem exasperabimus, verum etiam gubernatores et praefecti Nostri Ingriae in discussione causarum et violentiarum talium tenebuntur, ut parti gravatae sive laesae a parte laedente sufficiens et condigna in expensis damnis, et quidquid illis ex tali offensione injuriosa extiterit damni, ad Nostrum senatorumque Nostrorum regnum placitum indelate fiat satisfactio.

V.

Quo autem nobilitatis status et ordo eo augustior et solidior ibi appareat et corruscet, annuimus etiam iis personis,

quae vel natalium splendore vel singularibus animi dotibus ipsi sese Nobis commendant, vel ab illustribus commendantur, una cum feudo nobili etiam insignia nobilitatis ortui suo paterno super induere illisque conferre.

VI.

Feuda et bona a Nobis cuilibet collata, jure feudi quidem veteris conferentur, attamen in casum non existentis prolis masculae, illorum sexui femineo, et hoc deficiente collateralibus illorum in gradu et familia proximioribus concedentur, debite tamen, ut et juris tempore a Nobis petant eaque recognoscant.

VII.

Feuda et bona a Nobis concessa, prouti in cujuslibet investitura continetur, nec dividi, mutilari aut alienari, sine expresso consensu Nostro serenissimorumque successorum Nostrorum debent, sed frater natus major sive per sortem constitutus legitimus bonorum possessor fratribus et sororibus ex bonis paternis pro modo facultatum in paratis debite satisfacere tenebitur, quo unitis bonis, necessitate exigente, Nobis regnoque nostro onera militaria indefesse eo solidius praestabuntur.

VIII.

Si etiam vasallus in suis terris vel bonis ultra id, quod in sua investitura expresse confessum illi a Nobis est, aut privilegiis nobilitatis regni nostri non invenitur, emergeret commoditas formandi, vitrum nitrumque effodiendi coquendique, vel simile quid in sui commodum instituendi, liberum a Nobis relinquitur, modo in praejudicium regni regaliumque Nostrorum non vergat, et ne vitrum nitrumque, pulvisque pyrius intra externas nationes, sed intra regni Nostri justo et tolerabili praetio distrahatur.

IX.

Liberum etiam relinquimus sibi ibidem subjectis hominibus servitia, servitutes, labores, operas, tributa et pensitationes quaslibet pro necessitate temporum et libitu determinare, augere, uti etiam diminuere vel remittere, ut et illorum servitoribus et rusticis et omnibus illis subjectis potestatem in civilibus judicandi, exercendi, et debito modo juxta juris et aequitatis formam in illos jurisdictionem exercendi: In criminalibus autem causis conformabunt sese semper juxta tenorem desuper in privilegiis nobilitati Nostrae sueticae sub art. 17 concessum et depositum.

X.

In distrahendis et avehendis mercibus incolarum Nostrorum Ingriae eadem facultas manebit illis, quae regni Nostri nobilibus per privilegium sub art. 21 accessit; liberum tamen illis erit propriis navibus fluviatilibus, seu navigiis et cymbis suis, mercalia sua bona Revaliam, Narvam jicere, caeteris navium quibus oceanum transarare poterunt et voluerunt, illis omnino interdicto, ne hisce studentes communibus mercantiis fraudem facere civitatibusque Nostri regni quid detrahere videantur.

XI.

Ne autem illi illinc omnes, qui, hisce Nostris privilegiis hactenus innixi, rigore specialis instructionis Nostrae a mandatoriis Nostris immissionem in bona concessa impetraverunt, inanibus sumptibus et longinquorum itinerum exagitatione exhauriantur, liberum illis relinquimus, ut vel coram gubernatore Nostro juramentum fidelitatis Nobis praestent, in forma prouti cum caeteris nobilibus regni Nostri praescripsimus, illique Nobis corporaliter praestiterunt.

XII.

Cum autem nonnulla bona a Nobis illis assignata adhuc ab indigenis Ingermanniae possideantur, igitur ut primum possessionem feudatorii sunt apprehensuri, vel veteres illi coloni aliunde a Nobis deducuntur, modo illis a feudatoriis de satis fuerit ad placitum satisfactum, vel liberum illis erit tempore messis frumenta sata demetere, et suis capere manibus, detractis tamen decimis, quae arendatoribus Nostris et satis kmetorum Ingrorum debentur, quibus feudatoriis ex mera gratia donamus.

XIII.

Bubulli, ut vocant, Nostri manebunt et una cum caeteris Nostris paganis a Nobis aliunde deducuntur, ex mera autem gratia Nostra duos, qui vere et jure ipso bubullorum nomen illis in locis merentur, cuilibet feudatoriorum emphytheuticariorumque manebunt, ad vitae usque tempora, quo in primordiis villicationum suarum a talibus bubullis secundum regionis consuetudinem edoceantur. In terram autem a Nobis tam feudatoriis quam emphytheuticariis jure feudi et emphytheutico in Ingria Nostra concessam et assignatam propriis rusticis, non ex Suecia, Finlandia, Esthonia aut Russia Ingriaque Nostra, sed unice ex Germania acquisitos adducet, et eandem cum Germanis rusticis quovi tempore excolet.

XIV.

Illis et haeredibus illorum tam pacis quam bellico tempore liberum erit ad Nostra propugnacula confugere, ibique asylum et praefugium quaerere; assignabimus etiam illis in Nostris propugnaculis bonis illorum vicinioribus loca opportuna, ubi pro usu et necessitate illorum proprias habitationes extruere, suaeque mansioni commodas facere possunt, quibus illi haeredesque illorum juxta privilegium regni art. 23 libere sine

ulla refusione praetii aut pensione annua, pro se et haeredibus suis tenebunt, habebunt.

XV.

Ut quilibet etiam illorum in posterum sit certus de bonis sibi a Nobis in feudum concessis, quaenam servitia militaria Nobis regnoque Nostro praestanda veniunt: constituimus, ut ea ipsa secundum cujuslibet loci situm, conditionem et fertilitatem soli a Nostris mandatoriis in eo ordo constituatur, et quovis tempore in cujuslibet investitura exprimatur, ita tamen ut ad minimum de sedecim agri uncis excultis (illis curiae cultui destinatis exceptis), quorum quilibet uncus decem omnis generis ador, et sic triginta tonnarum sit capax.

Equum sive equitem bene armatum, cum omnibus ad bellicam expeditionem necessariis, suis sumptibus adornare teneatur, prouti de re illa expeditoria generale privilegium regni, sub art. 36, 37, 38, 39, 40 et 41 inclusive, expresse disserit et statuit; si vero feudatorius sive haeredes illius intra immunitatis annos bona sibi concessa a Nobis in tantum non excoluerit colonisque compleverit, ut rigore investiturae suae de sedecim agri uncis rei expeditoriae satisfacere possit, tunc ipso jure feudum ad Nos devolvetur, et juris Nostri regii dispositioni, prouti in privilegiis nobilium regni de eo disseritur, subjacebit.

XVI.

Cum autem omnes mutationes et translationes domiciliorum ad dissita loca, imprimis non sine insigni onere fiunt et multis incommodis et rei familiaris difficultatibus sunt obnoxiae. Igitur quo hisce illos nonnihil sublevemus, concedimus et volumus, ut quilibet illorum a tempore sibi traditae possessionis sit immunis ab omnibus oneribus bellicis, contributio-

nibus, exactionibus, illationibus tam publicis quam privatis, integros decem annos. Quibus demum effluxis, omnibus oneribus et regni constitutionibus subesse, illisque subditum se suosque haeredes profitebitur.

XVII.

Cum certum etiam sit cives civitatensesque ad arma minime natos, nec, nisi erudiantur, ad ea aptos, sed utpote in castris mercularibus magis versatos, humanae societati et suis ingeniis in vendendo et emendo, et generis omnis mercaturae illius permutatione, multum prodesse posse; igitur et illis ex singulari gratia in Ingermannia Nostra certos agri uncas distribuendos duximus, prouti mandata Nostra desuper nostratibus specialiter dedimus, ut certas agri possessiones fertiles, amplas et frugiferas, cum pratis, sylvis, lignis, piscationibus, venationibus et aliis omnibus commoditatibus ad vitae usum necessariis, iis qui cives aut civicae conditionis sunt, distribuunt, et tolerabili canone annuo attribuant, vel pleno jure emphytheuseos, vel censitici agri jure, in perpetuum utendis, fruendis, ita ut constitutus canon sive annua pensio in singulos agri uncas sit conveniens, et respondens agrorum proventibus, quem annuatim gubernatori pro tempore iis in locis esistenti persolvant, nec in tali possessione vel per Nostros gubernatores gravabuntur aut molestabuntur unquam.

XVIII.

Si et quando inter Nos et tales emphytheuticarios de certo et annuo canone conventum et transactum fuerit ad aliquot annos, illos liberos ab omnibus contributionibus et oneribus regni tam ordinariis quam extraordinariis censibus habebimus, nec intra immunitatem talium annorum, quidquam contribuunt, prouti desuper Nostra regia confirmatione eosdem assecurabimus.

XIX.

Post elapsos immunitatis annos, si in regni Nostri necessitatem et salutem, contributiones, exactiones et tributa tam ordinarie quam extraordinarie imperanda cogendaque necessario essent, tamen nobilium eorumque, qui jure nobilitatis gaudebunt, ut et emphytheuticariorum pagani in constitutionibus earumque conclusionibus, contributionibus imponendis regni ultra vires suas non praegravabuntur, sed Ingermannus kmeto integer sortis ruralis cum integro pagano Suetico in contributionibus regni ordinariis et extraordinariis comparandus quidem, sed Ingrus saltem dimidiatim executiendus veniet, ut si Suecus paganus integrum, kmeto Ingrus de quolibet unco agri culto saltem dimidium thalerum pendebit, et sic in reliquis exactionibus secundum proportionem arithmeticam excutietur. In caeteris contributionibus regni Nostri Sueticis, ut parte avium, anserum pullorumque et similium rerum minutularum, condignum praetium constituetur, qua horum facta aestimatione dimidietatem saltem pretii taliter constituti loco contributionis de hisce pendebit Ingrus kmeto. Emphytheuticarii vero nudum saltem fundum sive rusticos possidentes, propriisque mediastinis agrum suum colentes ultra vires rei suae familiaris, et supra id, quod caeteri civitatensesque regni Nostri contribuunt, non gravabuntur.

XX.

Si autem conditio unius atque alterius emphytheuticarii ita ferret, ut intra immunitatis suae annos deserere, vel etiam post effluxos illos agrum suum emphytheuticarium refutare, vendere aut alienare quovis modo necessitate immutabili cogetur, tunc in casum desertionis emphytheusis ipso jure Nobis aperitur, ipse autem tenebitur, alium idoneum in locum illius surrogare, vel nihilominus pro quolibet anno praeterito, quo

usus fuerit agro illo, gratis ac libere eundem canonem Nobis numerabit, qualem primitus cum illo facti fuimus.

XXI.

Si autem vendere agrum suum cogatur, tunc Nostro expresso consensu accedente liberum illi erit; sed ita tamen, ut venditor teneatur decimam pretii ex tali venditione provenientis fisco Nostro pendere.

XXII.

Si quae etiam inter emphytheuticarios active et passive lites et controversiae exortae ad judicia Nostra gubernatorum Nostrorum devolverentur, tunc inutilibus processuum ambagibus illi non vexabuntur, multo minus extrajudicialiter captiose judicabuntur, sed indilate illis justitia administrabitur. In illis quoque causis, quae altioris indaginis sunt, a quolibet gravamine tam judiciali quam extrajudiciali, tam praesenti quam futuro, ad Nos aulaeque Nostrae judicium a iudice, a quo appellatur, quod illis neutiquam denegabitur, sed ultro et libere conceditur.

XXIII.

Si vero Nostri gubernatores et praefecti arcium ejusmodi appellationibus et provocationibus, quae legitime et formaliter fuerint interpositae, et intra quatuor menses prosequutae, non deferunt, tunc juris poenae subjacebunt, insuperque parti appellanti ratione damnorum et expensarum, in poenam quingentorum thalerorum executive condemnabuntur.

XXIV.

Curabimus etiam, ut quam primum gravioribus negotiis nonnihil eliberabimus, constitutio aliqua provincialis, nec non judiciorum ordo competenter et ad Nostram ratihabitionem promulgetur. Quorum judiciorum subsellia non solum no-

bilibus, verum etiam ex illorum numero selectioribus viris cohonestabuntur.

XXV.

Postremo, ad submissam efflagitationem et petitionem eorum, qui et suo et patriotarum suorum nomine ex Megalopolensi ditione huc praesentes apparuerunt, annuimus ex singulari gratia etiam illis negotiatoribus, opificibus, et omnibus aliis suas negotiationes, mercimonia et honestas artes ibidem illis in locis nec non civitatibus Nostris exercere, certamque sedem pro se et haeredibus suis eligere percipientibus, ad certos annos aliquot libertates peculiares, quae tenus et in quantum ille illive cum Nostris locorum praefectis desuper communicare convenireque poterunt, concedere, quos (?) intra ab omnibus regni contributionibus et oneribus publicis et privatis omnino erant immunes. Quare Nostris commissariis in mandatis dedimus, ut talibus civibus et opificibus certos agros sensuales juxta civitates et oppida, quae inhabitant vel inhabitabunt situatos, pro annuo censu distribuant et adjudicent pro se et haeredibus illorum in perpetuum habendas et possidendas. In quorum omnium firmitudinem quilibet ad suam diligentem instantiam litteris Nostris regiis in iis sibi a Nobis libertatibus et immunitatibus concessis assecurabitur, quo ex illis oris jam superiorum auxilio eruente marte fugato commercia reviviscere, et pristinam orbitam insectari, et ita quilibet in suo genere honeste conditionem et spartam suam ornare possit.

XXVI.

Si quis etiam mercantium ex civitatibus Germaniae maritimis in Nostris civitatibus imprimis Narvae, prout vocant, Sueticae, jus civitatis ambire ibidemque commercia pergere percuperet, tunc Nos hactenus ibidem in portorii Nostris

consuetum vectigal et telonium ita moderabimus, talesque conditiones cum quolibet paciscemur, quo omnes re ipsa experiantur Nos communi mercantium civiumque regni Nostri prosperrimo successui unice et semper invigilatuos. Si praeterea quoque pro status sui conditione in futurum quis horum in sibi a Nobis concessis et concedendis immunitatibus aliquid deesse sibi putaret, quod in hisce non fuerit expressum, Nos pro regia Nostra clementia, qua omnes Nostros fideles subditos ampleximus, promittimus ad humilem instantiam eorum, ampliora privilegia et immunitates omnibus clementer concessuros favoreque Nostro omni tempore eos persequuturos. Haec omnia prouti praemittuntur pro Nobis et haeredibus, successoribusque Nostris sanete et inviolabiter servatuos, nec per Nos vel regni Nostri officarios hisce contraventuros, regio Nostro verbo promittimus. In quorum maiorem fidem praesentes manu Nostra subscripsimus et sigillum Nostrum hisce appendi curavimus. Dabantur in regia Nostra Stockholmensi die decimo sexto mensis Octobris anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimo secundo.

Gustavus Adolphus,
ad mandatum Sac. Ræ. Mti

proprium
Paulus a Spanco,
Secret.

Cum autographa manu, Augustiss. regis, gloriosissimae memoriae firmato, nec non munito magno S. R. Majestatis lectissimae recordationis, sigillo in capite appenso apographum quoad omnia convenire testamur.

Joh. Gezelius.

Joh. Christ. Schwartz,
Consul Narvensis *).

*) Оригиналъ грамоты, отпечатанной здѣсь по очень не исправному списку, неизвѣстенъ.

№ III.

Постановление Густава Адольфа, отъ 22 ноября 1622 года, о томъ, чтобы иностранныя купеческія суда не входили въ привилегированныя гавани въ финскомъ заливѣ и особенно въ Певу.

Wij Gustaf Adolph medh Gudz Nåde, Sweriges, Göthes och Wendes Konung, Storfurste til Finland, Hertig vti Estland och Carelen, Herre vtöfwer Ingermanland, etc. Giöre witterligit, at effter Wij förnimme, at en hoop vthaf Adelen och andre, indrage och inwänia the Fremmande, at emot Wår Publicerade Handels Ordinantie, före olaglig Handel, vthi olaga Hambner, ther medh the icke allenast försnille Oss och Cronan Wår tilbörlig Tull och Rättigheet, vthan och förderfwa Wåre Kiöpstäder, förtagandes them theres Handel och Näb-ring, så at the ther vthi stoor afsaknad och skadha tagha, hwilket serdeles och vthi synnerheet, vppå någon tijdh hafwer brukeligit warit vthi Estland och Ingermanland, thet Oss ingalunda står til at lijda. Thersföre wille Wij medh thetta Wårt Konungzlige öpne Patent hafwe warnat alle Fremmande Skippare, af hwad Nation the helst wara kunne, at the här effter skole sigh ifrån sådane olaglige Hampner holla, så at the vppå thet Farwatnet Östan om Räfle, hwarken på then Finske, Estiske eller Ingermanlandske sijdan skole fördriste sigh at sökia någre andre Hampner än Privilegerade Städer, tijt Wij vthi bemälte Wår Kiöphandels Ordinantie nådigest hafwe effterlåt it the Fremmande at segla och vthi synnerheet wille Wij här medh strängeligen hafwa förbud it, at ingen Fremmande må segla in vthi Nyen, och ther något Godz vth- eller inlasta; hwilken Skeppare eller Kiöpman som fördristar sigh här emot at giöra och söker någon annan Hampu, än til Privilegerade

Städer, eller annorstädes någon then ringesta Handel drifwer, eller något vth- eller inlastar, han skal hafwa förwärkat både Skepp och Godz vnder Oss och Cronan. Wij befalle therföre Wåre Landzhöfdingar och Ståthollare wedh Wår högste onådhe, at the hwar vthi sitt Låhn här om ett flitigit insecende hafwa, at thenne Wår nådige Befallning må oförsummeligen efterkommit blifwa, och ingen olaga Vthskeppan här emot tilstådas, oansedt vppå hwars tilstånd the sigh skiuta, ther hwar och een weet sigh efter rätta. Datum på Wårt Kouungzlige Slott Stockholm, then 22. Novemb. 1622.

Gustavus Adolphus).

*) Изъ «Samling utaf Kongl. Bref, Stadgar och Förordningar etc. angående Sveriges Rikes Commerce, Politic etc. Gjord af A. von Stjernman. Stockholm 1747» 1. Del. p. 834. У Шернмана эта грамота значится подъ слѣдующимъ заглавиемъ: «Förbud at inga Fremmande Skieppare skola löpa in i andra Hamnar och Städer, än the som äro Privilegerade. Datum Stockholm then 22 Novemb. 1622».

№ IV.

Герцогъ Карль (впоследствии король Карль IX) жалуетъ, 12 апрѣля 1600 года, привеленію относительно русской торговли городу Выборгу.

Wij Carl med Guds Nåde Sveriges Rikes Regerande Arf-Furste, Hertig till Sydermanneland, Nerike och Wermeland, göre vitterligt: Att efter oss elskelige, Sveriges Rikes trogne undersåtare, Borgmästare och Rådmän, samt menigheten uti Wiborg hafve genom theras utskickade Oss uti underdånighet låtit besökia och ödmjukeligen begiärat: att efter theras Stad är mycket förlamad och af sig kommen uti förliadne feigde tid, och besynnerliga af then eldsvåda, som för några åhr

sedan theröfver gick der då hvad som menige Stadsens beste tillhörde, så vähl thette fattige mäns egit var, blef af Eld och brand förderfvat. Och emedan samme Stad så när vid Gränzen beliggandes är, och här med alla delar Cronan och Riket till besta försörgd och förvarat, såsom och the tillbjude sig efter theras yttersta förmögenhet at vele thertill förhjelpa hvad them möijeligt vara kan, hafve the fördenskull, som för! är ödmjukeligen begjårat, att Wij theras Stads Privilegier och hvad them af framfarne Konungar och Regenter här i Rikket efterlåtit och bebriefvad är, nådigast confirmere och stadfäste vele, och yttermera Staden till beste gunsteligen betänkie och formere. Så aldenstund the hafve sig uthi framfarne feigde tijd, som med Ryssen skedde med Sveriges Crono som the med rätt underlydde troligen och upprickteligen förhållit och thet samme låfvat och tillsagt altid stadigt giöre, låthe och vele, såsom de och sådant uthi förlidne åhr then tid Wij emot the upproriska der i landsändan stadde voro emot oss troligen bevist hafve. Therföre emedan Wij altid gerne hafve varit benägne, såsom och bekänne skyldige och plichtige både på Wårt blifvande Embetes wägne, så och för den kiärlek Wij hafve till Wår kiäre Fädernes-Land Sveriges Rike och dess trogne undersåtares förmehring och beste att befordre, hvad som både yppere och ringare hvarefter sitt stånd så vähl i Städerna, som på Landsbyggden kunne komma til lång!-välfärd och bestånd, så hafve Wij af synnerlig gunst och Nåde undt och efterlåtit, som Wij och nu med thetta Wårt öppne Bref nådigast unne och efterlåte för^{de} Wiborgs Stads Inbyggjare alle the Privilegier och frijheter at njute och behålle som dem af fordom Sverigis Konungar och Regenter gifne och bebriefvade äre, och särdeles dem som uthi Wår salige Herr Faders Konung Göstafs och Wår HErr Broder Konung Johans Chri-

stelige och Högloflige i åminnelse tider, så och sidst af Konung Sigismundo äre gifne och bebrefvade vordne. Hvarföre Wij och härmed stadfäste och bekräftige, at the alt det som Wij för^{de} Privilegier författad är, punct ifrån punct, Artickel ifrån Artickel, Staden och menigheten till välfärd och beste oförändrat niute och behålle måge och skole.

Therhos hafve Wij och gunsteligen betänckt them med någre yttermehre som Wij kunne besinna efter denne tids längenhet dem skole nyttige och tjenlige vara, som är

Till thet förste: At efter Borgerskapet der i staden hafva in till denne tid haft mycken besväring med deras skiep, skutor och båtar, som dem altid äre blefne ifrån tagne och brukade både af krigsfolket och andre, at the sielfve ingen nytto och gagn hafve haft utaf dem, icke heller bekommit något derföre anten i frackt eller elljest. Så hafve Wij nu nådigst beviljat och efterlåtit, at aldenstund det venlige Fridsfördrag, som emellan Sverige och Ryssland gjordt är, förmåler att den Rysske handel skall blefve i Revell och Wiborg allene och inga annorstädes, och hvad gods, som vidare skall föras siöledes ifrån Wiborg, det skall med Borgarnes egit skiep och skutor för rede bethalningen förslat och förd varda. Derföre skole de i för^{de} Wiborg härefter frij och förskonte vara för alle försler med deras skiep och skutor och ingen något der till skyldige och plichtige vara utan bethalning. Hvarföre och när Rijkens lägenhet så fordrar och kräfver, och det för hastighet behöfdes någre skiep och skutor till Rijkens försell, då skall med dem tillbörligen handlat blifva om en viss och skiälig fracht, hvilket dem redeligen skall betaldt.

2° Thernäst, på thet at Staden kunne komma till någon förmögenhet at uprätta och förbättra dess värjor, Torn, Kyrkior och annat som förfallit är, så hafve Wij gunsteligen undt

och efterlåtitt, till sådane Stadsens byggningar, uppå en behagelig tid, Tridie parten af all den dehl af Toll han der i Staden falla kan så vähl efter Rysske handelen som all annan kiöpslage, som både af fremmande och Inländske der i Staden drifven varder, och efter den ordningh uthgiöras bör, som uppå det åhr 91 stadgat vard, och åter i fjord af menige bästa kiöpstads män häri Rijket bejakat och samtyckt blef, derupå nu ett öpett tryckt mandat är utgången, huru derom skall hållet och handlat blifva, för hvilkeu uppbörd Stadsens Förmän skola vara förplichtade att göra redo och Räkenskap huru de till menige bästa varda använt ¹⁾.

¹⁾ Оригиналъ хранится въ Архивъ Выборгскаго Магистрата.

№ V.

Густафъ Адольфъ, 8 февраля 1616 года, запрещаетъ чинить препятствія торговлю города Выборга съ Кексгольмомъ и Конопорьемъ.

Wij Gustaf Adolf med Guds nåde Sveriges, Göthes och Wändes utkorade Konung och Arf-Furste, Storfurste till Finland, Hertig till Estland och Westmanneland, Gjøre vitterligit, at Våre trogne undersåtare Borgerskapet uti Wiborg hafve oss underdånigt genom deras till detta möte utskickade gifvit klageligen tillkänna och sig beswärat öfver det intrång dem skier uti deras handel, i det at hvarken dem tillåtes att handla med Våre undersåtare i Kexholm och Caporie Låhu, som de af ålder gjort hafva eller och Ryssarne dersammastä-

des att föra deras gods och waror till Wiborg och dem der föryttra; Såsom ock att de icke allena kunna drifva deras handel med Lapves-Strand, utan att många, som Stadsens rättigheter icke göra, föra sitt gods där hädan och icke allenast förbyta det till sitt huusbehof, utan drifva dermed äfven så handel såsom andre Kjöpmän, dertill med och, at de som förläningar hafva, förbjuda sina förlänes Bönder at handla med Borgerskapet, och die sjelfve upkjöpa alla de waror, som deras förlänte bönder hafva till att sälja, dermed de sedan drifva handel: Och sidst att de Adelsmän och Präster, samt och Bönder, som uti Wekelax Sochn boendes äre, skieppa ock på deras egne skutor och skiepp uti olåflige Hambnar allahanda Kjöpmans vahrer Wiborgs stad till stor skada och förderf; Ödmjukeligen begärandes, att sådant måtte afskaffas, på det de genom en frij och Laglig Handel måtte kunna sökia deras näring och bäring. Så alldenstund Wij gjörligen förnimme, att med sådane olåflige Handel icke allenast Oss försnilles Vår rättighet i Tollen, utan och att Borgerskapet der i staden förtages handeln och de således komma till armod och undergång, det Wij ingalunda vele, derföre så haafve Wij nådigast ansedt deras begjären och Oss emot dem på följande sätt förklarat:

Först efter Wij förnimme at Våre undersåtare och Borgare uti Wiborg skier mycken afsaknad och binder i deras handel, derföre at dem icke nu, som dem tillförene alltid hafve varit wane, tillstädjes af Vår Ståthållare på Kexholm att handla med Ryssarne och våre undersåtare der i Lännet, ej heller dem att före deras Vahrer på Wiborg och Lapvess-Strand, som något är om, utan han samme Vahrer upkjöper och månglar dem sedan uth, försnillandes dermed Oss vår Tull och Accis, som för dem bör utgjöras och förhindrande

dem sin nähring; Hwarföre medan Wij vele och gjärne see, at den staden som alle andre i vårt Rijke måtte uti Handel och Vandel tilltagas och förkofras; då förbiude Wij härmed strängeligen förberörde Vår Ståthållare på Kexholm, som nu är eller härefter dijt förordnas kan, samt alle andre, at de ingalunda fördriste sig att gjöra förbud på någre handa Vahrur, eij heller förmena Våre undersåtare uti Wiborg att handla med Våre undersåtare och Ryssarne deruti Lähnet om de Vahrur de plåga med flere; Eller och dem att föra sådane Vahrur till Wiborg eller Lapvess-Strand. Gjöre de det här- efter, och icke låte sig benöija med sitt underhåld, som Wij åudigast dem till sin tjenst hafva låtit förordna, utan vidare fara fort med sådan oläflig handel, emot Vår förbud och Or- dinantier, då vele Wij med tillbörligt straff det hoos dem veta at sökia, enär det Oss kunnigt varder och derom klages.

Sedan emedan och förbenämnde Wåre undersåtare sig be- sväre, at Vår Ståthållare på Caporie gjöra dem ett stort in- trång i deras wanlige nähring, i det de sjelfve bruka Segla- tion och kjøp-handel, föra salt och det med allmogen föryttre; förbjudandes deremot Wiborgs Borgare, at de icke med un- dersåtarene någon frij handel hafva måge, eller Humbla, Span- mål och annat slikt opkiöpe; Hvarför vele Wij uti lika måt- to Wår Ståthållare, som nu där på Caporie Fästning är, eller framdeles tillförordnas kunde, samt alla andra Wåre Officerare, dersammastädes strängeligen förbudit hafva, det de dem i nå- gon måtto icke förhindra at drifva deras tillbörlige och Sveri- kes Rikes Laglijkmätige Handel der i Lähnet dock så, at hvar Wij framdeles någon Stad dijt i Länet byggiandes warda, at den dermed i sin handel och nähring icke förkortat; Icke vele Wij heller, att Wåre och Cronones tjenare härefter sig med någon Kjöpmans handel befatte skole emot Wår Odir-

nantie; Skier här något emot, och deröfver klagas, då skall deröfver hårdeligen straffas. Widare. Efter och uti den Marknan som åhrligen med Lapvess-strand hålles skier mycken oriktighet i det at bredde wid Borgerskapet komma och andre dijt som äre Adel, Präster, Höfvitsmän, Ryttare, Knechter och Bysses skyttor, de der för sine wahrur, som de dijt föra, icke allenast sig till handla, så mycket de till huushåldnings behof hafva, det hvarjom och enom efterlåtit är, utan hålla öppna bodor, och likasom andre Kjöpmän både utmångla deras Gods och Wahrur, och upkjöpa andra i Staden igen, tagandes på det sättet brödet utur munnen på dem som handla bör och efterlåtit är, det emot Lag och Wår Ordinantie, och förden-skull intet står till at lijda; hvarföre vele Wij härmed strängeligen förbudit hafva, att ingen härefter, undantagandes Wiborgs Borgare, skall hålla vid förbenemnde Marknadsplatz åpne Boder. Icke heller skall någon som å Landet besittande är, han ware sig Adelsman, Präst, Ryttare, Knecht eller Bonde, eller någon annan wår tjenare föra dijt något Kjöpmans Gods, Salt, Sill, Kläde, fremmande drycker etc. Eij heller opkjöpa till prång af andra timmer, skinwahrur, smör, utan hvad han af sine Landbönder eller afvel kan sig förbättra och till sitt hushåld i så måtto förytttra. Bjuder det någon till, då gifve Wij förberörde Wårt Borgerskap låf, at tasta deras gods an, och wända thet Staden till det bästa och goda, dock så, at de derföre göra en klar räkenskap huruledes det till Stadsens bästa anlagt warder.

Anlangande de löp Kjöpmän, som ifrån Revel och Narven ankomma till Wiborg, Finske och Nylands skiären, när öppet watten är, och der all den fisk, smör, boskap och annat mera, som de öfverkomma upkjöpa, deraf Borgerskapet i Wiborg så väl som i andre städer uti Finland skulle

hafva sin nähring af, och drifva der handel med; Så skall dem och härmed strängeligen befallt wara, at de sig alle olåflige Hambnar endtholla och allenast sökia rättz Stads-hambnar, och der med Borgerskapet handla. Blifver och någon han ware sig Revelsk, Narvisk, eller hvadan han vill, häremot at handla beslagen, hafve förgiordt allt det Gods han medför under närmaste Staden, och det gifve Wi Staden till ensak till dess förbättring och på goden räkenenskap, när derpå fordras.

1616 den 8de Februari *).

*) Подлинникъ хранится въ Архивъ Выборгскаго Магистрата.

№ VI.

*Грамота Густава Адольфа отъ 17 Юня 1632 объ основаніи города на Невѣ и о zaloженіи городовъ на другихъ мѣстахъ Ингрїи и Карелии, равно и о предоставленіи преимуществъ будущимъ ихъ жителямъ *).*

Wij Gustaf Adolph, medh Gudz Nåde, Sweriges, Göthes och Wendes Konung, Storfurste til Finland, Hertig vti Estland och Carelen, Herre vtöfwer Ingermanland etc. Giöre witterligit, at såsom Wij hafwe för godt funnit til at låta fundera en Stad wid Nyen samt flere läglige platzer i Carelen och Ingermanneland: Så oppå det at samma Städer måge så mycket mehra blifwa Populerede, tilwäxte i Handel och Wandel, och medh tijden komme uthi Floor och Esse, hafwe Wij icke allenest welet dem Nådigst betänckia och ihugkomme medh Stadz Rättigheter och Privilegier, således at de skole i alle måtto niuta Sweriges

*) Перепечатано изъ сочиненія Шернмана, I. р. 1003, въ которомъ эта грамота значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Placat om en Stads funderande wid Nyen samt på flera ställen i Carelen och Ingermanneland, och deras Friheter som sig der nedersättia wela.

Гиппингъ, Нева и Нюнеш. Ч. III.

Stadz Lagh, Privilegier och Rättigheter, vthan och niuta i gemeen frijhet på Sex Åhrs tijdh, för all Borgerligh tunga och beswär. Men hwar någon wil samma Städer medh duglige Steenhuus och Byggninger zira och bepryda, serdeles i Nyen, då wele Wij samma Frijheet för honom på Sex Åhr öfwer bemälte Termin prolongera och förlängia. Doch skal hwar och en som sigh der nidsättie wil, winna Burskap och ställa Caution, det han effter frijhetz Åhrens förlopp, wil på så många Åhr som Lagh förmå vppehålle Borgerlig rätt och tunge, och när bemälte frijhetz Åhr hafwe en ände, då wele Wij dess Borgerskap och Staden i gemeen medh serdeles Privilegier begåfwe och försörje, effter som Wij see dem i warende frijhetz Åhr hafwa taghet til medh Byggninger, Handtering och Wandel.

Wij biudhe fördenskuldh alle Wåre bestälte Gouverneur, Stådhållere och Befallningzmän, at dhe imedlertijdh handh hafve, och skydde dem som sigh i så måtte på der til deputerede Orter nedhsättie, wedh denne Wår dem vndte Privilegier och Frijheter, såsom och för biude alle andre til at giøre dem här emot hinder, meen eller förfångh i någon måtto, nu och i tilkommende tijder. Datum uthi Wårt Hufwud-Qwarter i Hersprugk den 17. Junij, Anno 1632.

Gustavus Adolphus.

№ VII.

Указъ королевы Христины отъ 6 Мая 1638 о томъ, чтобы иностранныя суда не входили въ запрещенныя гавани въ фаватеръ на востокъ отъ Ревели и въ Неву.

Wij Christina medh Gudz Nådhe, Sweriges, Göthes och Wendes vthkorade Drottning och Arffurstinna, Storfurstinna

til Finland, Hertiginna vthi Estland och Carelen, Fröken öfwer Ingermanland etc. Göre witterlighit, effter som Kongl. Maj:t vår salige käre Herr Fadher, glorwyrdigst vthi åminnelse, hafwer förr thetta vthi sin Konglige Regements tijdh wäl och betänckeligen öfwerlagdt, hwad som til Städernes opkomst, så wäl som Commerciernes obehindrade lopp här vthi Rijket och thess anhörige Provincier kunde beforderligt vara, och til then ände ibland andre thertil tienlige helsosamme Ordningar, särdeles vthi ett thess Kongl. Placat Anno 1622 vthgångit, förordnat och stadgat, såsom och alfwarligen förbudt alle fremmande Skeppare och Kiöpmän, aff hwad Nation the helst kunde wara, at besökia någon olaga Hampn, vppå thet Fahrwatn som är östan om Räfwel, han ware sikh på den Finske, Estniske och Ingermanniske sidan; såsom och i synnerheet at icke segla in vthi Nyen, och ther något Godz vth- eller inlasta, widh Skeppetz så wäl som Wabrurnes Confiscation och förwärfkande vnder Cronan. Så hade Wij förmodat thenne högstb:te Wår S. käre Herrfaders Förordning och Stadga medh mehra observance skulle taghas i acht och effterkommas; Men förnimme icke thesto mindre, icke vthan förtreet och misshagh, huru sådant til en god deel skal wara stält affsijdes, och fremmande Köpmän och Skeppare nu mehr ingen skyy eller försyn dragha, theres Navigation vppå Nyen at frequentera och idka. Wij hafwe fördenskuuld. anseendes sådan en och annars förmäten- och egenwilligheet vara i sig sielff oskäligh, och eliest lenda wåre Städer, ther vthi then negden på vthrijkes Seglation äro funderade, til högste Förfång och Nachdeel, funnit nödigt icke lengre thermed at anse, vtan warde förorsakade, at låta executera och fullfölja medh thet straff som tilförenne vppå slijke Förbudz öfwerträdare igenom thet vthgångne Placatet är satt och stadgat. Men på thet hwar och en theste bättre må wetta taga

★

sigh för sin skada til wahra, och framdeles icke hafwa någon owetenheet til inwända, eller och theröfwer icke at wara skedd nogsam åthwarnelse; Tå wele Wij til öfwerflödh, härmedh och i krafft aff thetta wårt öpne Mandat, sträng- och alfwarligen hafwa pålagdt och åthwarnat alle Fremmande, at rätta sigh effter i så måtto vthgångne förra Placat, och enkannerligen ifrån nästkommande 4 Augusti, enthålla sigh all ytterligare Seglation in vthi Nyen, och ther någorhanda Wahrur vth- eller inlasta. Vnderstår sigh någon här emot at göra, then samme skal vthan alla Nådher hafwa förwärckat både Skepp och Godz under Oss och Cronan. Wij bjude och befalle therföre våre Landzhöfdingar, Toll- och Licent- förwaltare, samt alle andre som thet angår, och Oss medh plicht och hörsamheet vppå then orten äre förbundne, at the rätta sigh effter thenne Wår Förordning, hållandes ther alfwarlig Hand öfwer, at then icke i någor måtto violerad och öfwerträdd warder. Til yttermehra wisso, är thetta medh wårt Secret och våre samt Sweriges Rijkres respective Förmyndares och Regerings Vnderskrift bekräftat. Datum Stockholm den 6. Maji, Anno 1638.

Gabriel Oxenstierna	Jacobus de la Gardie,
Gustaffson, S. R. Drotz.	S. R. Marsk.
Carl Gyldenhielm,	Axel Oxenstierna,
S. R. Ammiral.	S. R. Cantzler.

Gabriel Oxenstierna,
Friherre til Mörby och Lindholmen,
S. R. Skattm. *).

*) Перепечатано изъ сочиненія Шермана, Del. II. p. 168, въ которомъ эта грамота значится подъ слѣдующимъ заглавiемъ: Förbudh på all fremmande Seglation at bruka til någon olaga Hampn, vppå thet Fahrwatn, som är östap om Råfwel, och in vthi Nyen.

№ VIII.

*Привилегіи, данныя королевою Христиною, 28 Сентября 1638, новому городу на Невѣ и его жителямъ *)*.

Wij Christina medh Guds Nådhe, Sweriges, Göthes och Wendes vthkoradhe Drottning och Arffurstinna, Storfurstinna til Finland, Hertiginna vthi Estland och Carelen, Fröken öfwer Ingermanland etc. Göre witterligen; effter som Kongl. M:t wår Salige käre Herrfader, Glorwärdigst vthi åminnelse, hafwer Gud then aldrahögste til ähra, och til een Christeligh Församlings vpbyggelse, serdeles wår Provincie Ingermanland til nytto, pryding och lust, förordnat en ny Stadh at fundera och upbyggia wedh Nyen, ther Ladogasiön hafwer sitt vthlopp i Hafvet, medh then samma och tå någorlunda stodh vppå een godh begynnelse och åthskillige känneteckn til en Borgerligh Handelsstadh sigh för ögonen see låte, men både igenom Högstbete Sahl. K. M:ts beklagelige dödelige frånfall och andre tjdernes olägenheter, then begynte Foundation än icke til någon synnerligh effect aff en godh Stadh kunnat vthslå, vthan som wij förnimme, mongen at hafva therifrån affskräckt then owissheet han hafwer lefwat vthi, och om wår intention til then Stadens vpbyggande icke haft någhon säker rättelse: Wij hafwe fördenskull funnet nödigt icke länger thermedh at ansee, vthan at fortfahra med then i så måtto tilförenne fattade dessein, welat sådant vthi thetta wårt öpne Breffs krafft almänneligen låta

*) Изъ сочиненія Шернмама, II. стр. 173, въ которомъ грамота значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Förordning om then nye Stadens Foundation vthi Nyen.

publicera och förkunna, gifwandes hwariom och enom både Inländsk och Fremmande, som lust och förmögenheet thertil hafwer, at sättia sigh neder vthi bem:te Nyen, therefter som Platzerne blifwa them assignerade och tildelte, byggia och boo, och i gemeen, til thess then Staden framdeles medh andre och flere Privilegier kan blifwa försörgd, niuta Sweriges Stadzlagh, Städernes almänne Privilegier och rättigheete, så och frij Seglation lijka med våra Städer Wijborgh och Narfwen, så wäl inrijkes som til vthrijkes Fremmande orter, effter som Wij och här medh provisionaliter Wårt för thetta skedde Förbudh om the Fremmandes Seglation til Nyen wele hafwa relaxerat och vphäfwit: Effterlåte sedan Borgerskapet vthi bem:te Nyen ifrån vnderskreffne dato Tolff åhrs Frijhet för lille Tullen, Bakugns-penningar och Accijsen aff alt ööl och brännewijn som vthi bem:te Stadh och innan thess Jurisdiction brygges och brännes, sammalunda och Frijhet för alle ordinarie Borgerlige Vthlagor. Doch skal hwar och en, som sig ther nedsättia wil och medh någon Borgerligh Nähring föda, winna Burskap och ställa Caution, thet han effter Frijheets åhrens förlopp wil så många åhr som Lagh förmår, vppehålla ther Borgerligh Rätt och tunga. Wij biude förthenskull vår General Gouverneur at låta tilordna hwar och en, som ther byggia och sigh nedsättia wil, sin wissa Platz och Ort, skyddandes och handhafwandes them widh thesse Wåre nu giffne Privilegier och Frijheete eller the framdeles gifwas kunne: Såsom och förbiude alle andre at göra them här emot hinder, mehn eller förfång i någon måtto. Til yttermera wisso är thetta medh Wårt Secret och våre sampt Sweriges Rijkres respective Förmyndares och Regerings vnderskrift bekräftat. Dat. Stockholm den 28. Septembris Anno 1638.

Gabriel Oxenstierna	Jacobus de la Gardie,
Gustafson, S. R. Drotz.	S. R. Marsk.

Digitized by Google

uthi, oachtadt at ämbnet eljest är så genom situationen, som andre lägligheter att kunna blifwa goda städer. Ty hafwer Hennes Kongl. Maijs:t så mycket mera deröfwer sorgfällig warit, följandes derutinnan Kongl. Maijs:t sin Elskelige Kiäre Herr Faders Glorvyrdigst uti åminnelse, och flere framfarne Konungars loflige Exempell, huru sådant skadeligit Landskiöp ändteligen måtte afskaffadt och instäldt blifwa, och will så mycket de Wijborgske i det fallet nu klaga öfwer, sig derhen hafwa förklarat, först det be:te Ryssar, både ifrån Kexholms Lähn och Ingermanland, så wähl som alle andre alfwarl: skall blifwa förbudit härefter någon Landshandel uthi bemelte Savolax eller å andre Landsorter i Finland eller Öster- och Wäster-botten att drifwa, utan der dhe något hafwa at köpa eller sälja, då giöre det uthi Wijborg och flere Städer ordenteligen, men elljest intet; Sedan at Wijborgs Stads Borgare skall i lika måtto få fritt och öpet med deras Kiöpenskap att draga till Narfwen, Nyenschantz och andre orter i Ingermanland der någre Städer eller Hakelwerk äre, efter klara innehållet af dess Privelegier, men icke till ringaste någon handel å Landet at drifwa, öfwer hvilket alt och Ordre skall gifvas till Landshöfdingarne om sådant att ställa i execution och i synnerhet att handhafwa Wijborgs Stad, det honom häremot icke må skie något förfång.

Uthi det öfriga seer Hennes Kongl. Maijs:t ingen olägenhet för Wijborgs Stadh at kunua opwäxa igenom dhe Handelsmän, hvilke uti Nyenschantz sig nedersatt hafwa eller än nedsättie, medan som den, uthan dess Hambnen och andre Commoditeter gode nog hafwer, och på god Nähring dersammastädes intet kan feela när een och annan winlägger sig sin kiöphandel wijsligen och med förstånd att drijfwä.

Oppå Högbe:te Hennes Kongl. Maj:sts wägnar af H. K.
 M:t samt Sweriges Rijkets Respective Förmyndare och Regering
 underskrifwit. (L. S.)

Gabriel Oxenstjerna	Jacobus de la Gardie,
Gustafson, S. R. Drots.	S. R. Marsk.
Claes Flemming,	Axel Oxenstjerna,
i R. Ammirals ställe.	S. R. Kantzler.

Gabriel Oxenstjerna,
 Friherre till Mörby och Lindholm, Sweriges Rikets Skattmästare.

Kongl. Maj:sts Bref till General-Gouverneuren öfver
 Ingermanland, i samma ämne.

Christina etc.

Wår synnerliga ynnest etc. Utaf innelykte supplications
 Copia hafwe J tillförnemma Hr General Gouverneur hvad Borg-
 mästare och Råd i Wijborg underdånigst här hoos Oss hafva
 andraga låtit, om det deras Borgerskap warder förbudt uti
 Nyenskantz och Capurie gebith at handla: Sedan och at Rys-
 sarne där i Lähnen icke heller blifwit tillåtit sine wahrur, som
 wanligit plägar wara, till Wijborg att föra: Så emedan Wij
 Oss häröpå emot dem hafva förklarat, at bem:te Wåre under-
 sätare i Ingermanland skall stå fritt och öppet med deras
 wahrur til Wijborg att resa och där så wäl som flerstädes i
 Städerna deras Handel och Kiöpslagen ordentl. drifwa; Sam-
 malunda att Wijborgs Stads Borgare intet skall förbiudas med
 deras kiöpenskap att besöka Narfven, Nyskantz och flere or-
 ter i Ingermanland der någre Städer eller Hakelwerk äro, alt
 efter klara innehället af deras Privilegier, dock icke någon
 Handel å Landet här under förstånden; Ty är Wår Nådige
 wilje och Befallning att J den Förordning giöre, det denne
 Wår tillåtelse och Förklaring the tillbörligen må hafwe at niuta

till godo och icke i någon måtto deröfver blifwe turberade.
 Ghud allsmächtig Eder Nådeligen befallandes, af Stockholm
 den 6 April 1638.

Gabriel Oxenstierna.	Jakobus de la Gardie,
Gustafson S. R. Drots.	S. R. Marsk.
Carl Gyllenhjelm,	Axel Oxenstierna,
Riks Amiral.	S. R. Cantzler.

Gabriel Oxenstierna,
 Friherre till Mörby och Lindholm, S. R. Skattmästare *).

*) Подлинникъ хранится въ Архивъ Выборскаго Магистрата.

№ Ж.

Прикази, дарованныя 20 Сентября 1642 королевой Христиной городу Нѣншанцу.

Содержание *).

Konung Gustaf Adolphi intention att byggja Stadh. — 1. Skall njuta Stads-lagen. — 2. Stadens Embete. — 3. Borgmästare og Råd. — 4. Stads Skrifvarens Embete. — 5. Kämnrernes Embete-upptaga ringa saker. — Gjaldh saaker och annat slicht. — Appellation till 40 Dalers värde Waadhpenning. — Execution. — 6. Byggmästare Embete. — Publique huus. — Tompter. — Beser Fyyra gånger om året. — Byggnings Skrifvaro. — Ordentligh Byggning. — Gator, Hambnar. — Bööter. — 7. Embetsmäns waal. — 8. Rådet två gånger i veckan komma tillsamman. — 9. Stads Tjenare. — 10. Wapn. — 11. Frihet på 12. Åhr. — 12. Stapell rättighet. — 13. Uthrymme uthses. — 15. Tjende penningh af dem som upsäija Buurskap. — 16. Friheet från Gäst och Skjutzningh. — Gästgifware. — 17. Efter Friheets åhren boo i sex år. — 18. Ingen handtvärkare på 4 myl när Staden. — 19. Kjöpman drifve icke Handtvärcket vice versa. — Borgares fängelse. — 21. Borgare tages i Kongl. hägn.

Wij Christina medh Guds Nådhe, Sväriges, Göthes och Wändes utkorade Drätning och Arffurstinna, Stoorfurstinna till

*) Въ подлинникъ означено на поляхъ.

Finnlandh, Hertiginna uthi Estlandh och Carelen, Fröken öfver Ingermanlandh: Giöre härmed vitterligit; Efter som Hans Majest. Wår sahl. käre Herr Fader, Glorvördigast uthi Åminnelse, hafver i sin libfstijdh iblande andre sine tappre och berömmelige gerningar särdeles deröfver varet bekymbrat, huruledes sedan som Ingermanlandh igenom sidst upprättade Fredh fördragh medh Storfursten i Rysslandh, är kommet och lagt under Sväriges Crono, icke allenast Guds sanna kundtskap och den reene Evangelii läre, der måtte ståå till uthvidiga och förmehra, uthan och i värdsliga saaker all godh politic och Ordningh blifva bracht på bahnen, till den ända, och om medh detta så myckit bätter att förekomma, eftertrachtat, att der åtskillige Städer låta Fundera och byggia, men enkannerligen förmedelst den goda Situation och bequämigheet som är medh Nyenskantz, der Ladoga Sjöö uthlöper i Stoorhafvet, förordnat att lägja een Kjöp- och Handels stadh, medh hvilken då och någorlunda hafver stådt på godh begynnelse och åtskillige tecken, till att medh tiden kunna blifva een godh Stadh, der låtit sigh märkia, men detta sedan igenom Högstbemt: Hans sahl. Majjestets dödeliga frånfall, och ander Tijdernes lägenheter icke till någon synnerligh effect kunnat uthslå, uthan een och annan lefvat i ovissheet om förre fattade de ein i så måtto voro kommande till någon fortgångh. Nu vij trädandes i Högstbemt: Hans Maj:ts Wår Sal. käre Herr Faders footspår, hafva af den Kongl. åhåga, försorgh och omvårdnat vij icke mindre både för bemt: vår provincie, Ingermanlandh heeder, Cultur och Bygningh samt dess inbyggjares styrkio och Wälståndh taget denna saken uthi tillbörligit betänkiande och gått funnit medh den Stadens Foundation ytterligare att låta foortfara, hwarest, som wij förspörje, och allaredo ett tämmeligit antal, så af wåre egne undersåtare, som

andre främmande Nationer sigh hafva Nedersatt. Men allden stundh dhe samma än icke medh någon Stads Privilegier fullkommeligen äre förseedhe, uthan hoos oss i underdånighet nu derom anhålla; Hvarföre hafve vij af Konungsligh ynnest och Nådhe till dehras samptlige förkåfringh, flor, Tilltagande och opväxt som allaredo där Huusligen sittia eller än neer sättja villja, att befordra, främja och forthjelpa, gått funnit medh efterföljande privilegier, Frijheeter Rättoch Rättigheter att benåda och förvara.

1.

Såsom Sväriges Stadslagh är Fundamentet till Städernas godhe Politie, och Ordningh här uthi Riket, alltså vele vij att vår Stadh Nyen, och dess inbyggjande Borgerskap så väll som främmande, hvilke dersammastädes vistas och sigh uppehålla dhe njuta och bruuka skolle derefter handel och wandel drifva och eljest i alla förfallande måhl och ärender sigh rätta och förhålla, dock dhe puncter och Articklar deruthi undantagne som igenom Handels ordinantien eller andre tillfällen sedermeera kunna vara förändrade.

2.

Och efter dy största macht opåligger, att bemälte Vår Stadh Nyen blifver medh nödige Embeten väll försörgd. Ty skohle desse efterföljande der blifva håldne och tagne uti acht som äre Borgmästare, Rådhmänn, Stads Skrifvare, Kämmerärer, Byggmästare och Stadsens Wårdh skrifvare.

3.

Borgmästare och Råds Embete skall enkannerligen deruthi bestå, att dhe efter yttersta förmåga vinlägga sigh om Stadsens gång och välfärdh, att god ordning och Politie må blifva uppehållen och med macht, och der någre oordningar igenom

hvarjehanda tillfälle inrijta kunna, att dhe sådant tjdigt förekomme och råde böter opå; att dhe bjude och förordne om Stadsens byggningar, broar, bommar, gator, grenner, hambnar och annat slikt, som Staden och dess inbyggjare, anrörer; sedan att de skifta Lagh och Rätt uthi Staden, warandes deröfver bekymbrade, att tvistige saker anten i vänligheet biläggias måge, eller och igenom laga Doom utan långhlig förhalingh föras till ända.

4.

Stads Skrifvaren embete skall wara att hålla en richtig och klar Stads Tänke book eller protocoll noterat, medh dagar och tjdier hvarutinnan alla klagemåhl, stämbningar, endhskyllningar, bevijs, geensvar, vitnesförhör och andre Rättegångs Acta, sampt sjelfva Domarne, dheras Execution, eller hvad deremot och hvadh meera efter lagen och Seedhvanan uthi Rättegången plägar och måste förelöpa, hvadh eller dedt mundt- eller skrifteligen skeer, noga och fljttigt optechnas skohle. Sedan att jämpväl deruthi inskrifvas allt annat som böör efter lagen kee och stadfästas på Rådhistugan, som är medh Huus och Gårde kjöp, laga pantsättning och annat slicht, och en sådan book bör särdeles hvarit åhr förfärdigas.

5.

Kämnenärerne skohle vara två till talet, och i Rådhistugun hafva ett särdeles rum, som kallas Kämner stugun, dheras Embete skall vara att uptaga alla ringa och små saaker till förhöör, och dem anten i vänligheet biläggia eller dher dhe klaare nogh ähre, då dömma deruthi efter Lagen och laga stadgar, och alldenstundh detta är Stadsens underrätt, uppfunnen att lijsa samptligen Rådet uthi dhe Ähren der som icke ähre af desto större vichtigheet och uthan något synnerligt besvär kunna slij-

tas; Ty skall sålunda medh dhe blifva hållit, att Kämnenärerne åthminstone tree dagar i vekan från Åtta och till Eloffva för-middagen komma tillstädes; Och skall Stads Skrifvaren, eller der han laga förfall hafver, een annan som vår Ståthållare eller Fougde pro tempore dertill förordnar, å våre vägnar vara der närvarande, och vårdh Skrifvaren hålla Protocollet af alt som der förelöper; icke mindre richtigt än Stads skrifvaren på Rådhestugun, och göra der åhrligen beskeedh före. Så skohle och allenast desse Ärender uptagas, såsom om någre blifva trätande om gjäldh och annat slicht, och anten sielfva eller godhvilligt sööka Kämnenäre stugun eller förvisas dijt af Rådet att annamma Rätt; sedan att dhe hafva opseende medh alt det som brytes emot Rådets förordningh och stadgar, ståndandes dhe bråtslige till rätta, och efter uthleetat sanningh och ordningens rätta förståndh dömma deruthi. Hender sigh och att någon icke låter sigh med dheras doom åthnöija, då må han den saak som högre är, än till fijratijo Dalers värde, wädia ifrån dem och under samtliga Rådet medh Sæx mark. Så offta och någre saaker förekommer, som böör bötas före då skolle dhe sådanne saakören uthkräffa.

6.

Så skohle och två borgare kräffvas till stadhens byggemästare godhe och beskedlige och dhe sigh på byggningar förståå, dheras Embete skall vara att hafva inseende medh alla Stadhens Huus som äre Rådhestugun, Kjällare, Boder, Gator och Gränder, att detta alt hålles medh macht och i fulle byggningh, så skohle dhe och fljteligen tillsee, att hvar och en i stadhen, som tomt allareedo äger, eller härefter tilldeelt varder, bygger hvarken meer eller mindre, längre in, eller uth på gatan, än han hafver rätt till och afstucket är. Hvarföre

skohle dhe icke allenast sjelfve dageligen hafva acht deropå, uthan särdeles fyyra reesor om Åhret, som är om Walborg mässo, Johannis, Michaelis och Nyåhret jämppte wedh wår fougde, en Borgemästare och två af Rådet, besee alla Stadhens huus och byggningar, ehvad nampn dhe hafva, så våll som i synnerheet broer, hamnar, gator och grenner, och förteckna dheras feel och brister. Ähr det så att staden behöfver Huus och byggningar eller något det som tillförene bygt är, skal blifva förbättrat, då skohle dhe sådant införe Ståthållaren, och samptlige Borgmästare och Rådet gifva tillkänna, och efter den förordningh, som då giöres alt ställas af byggmästaren i värket. Och skohle dhe fördenskull hafva een Byggnings skrifvare, som med flijt antecknar alt det, som bygges och uppåkåstas att giöra der Åhrligen räkenkap före; finnes och någon i Staden att byggia uthur Ordningen, då skohle dhe tillhålla den att nederrifva hvad sålunda bygt är, och uthaf nyo byggia efter Ordningen. Så skohle och bem:te byggemästare gifva acht på, att gatorne blifva steenlagde, reen håldne, så och hambnarne altidh hållas wedh sin Diuphet, och der någon beslåås anten att föra någon orenligheet, lordh, Dinge eller annat slicht på broon och gatorne eller Hamnerne dhermed uppfylla, då skohle byggemästarne icke allenast tillhålla sådane att rensa gatorne igen, och före sådant af vägen, uthan och angifva den på Kämnerstugun, hvarest dhe förste gången skohle böta Sex lodt silfver till tre skiptes, Oss och staden, och sedan hvar gångh dhe åter komma, dubbelt meera.

7.

Uthi Stadhens Embetsmäns wahl, så och uti alle andre Stadhsens vichtige och åliggiande ährender, som anten Rege-

mentet eller Rättegångerne anrörer, skall vår Ståthållare eller fougde som Lagh förmå, närvara och på våre vägnar praesidera, doch hvar vår Ståthållare eller fougde det försummar, då ligge ej fördhenskuil Stadhsens gagn och rätt neder, uthan Borgmästare och Rådth faare dermedh fort, icke mindre än om vår Ståthållare och fougde tillstädes voro, doch så att det blifver desse i tidh kungjordt, så dhe öfver vara kunna. Så skohle och Borgemästaren och Rådth i hvarie vecka komma, åhminstone två gångor tillsamman, att öfverväga Stadhsens välfärd, och sittia för rätta.

8.

Så ofta något betänkiande framsättes i Rådthstugun och saaken noghsampt är öfvervägen eller och uthi Rättegångerne, när klagan, geensvar, bevijs och vittnen noghsampt afhörde och begripne, Då skall Borgmästaren, som Ordeet hafver, fordra af dem andre i Rådet uthi Ståthållares eller fougdes närvaro och åhöran hvars och ens meningh och röst, låtandes dem genom Skrifvaren opteckna, och sedan på lyctone säga sin egen meningh, hvar dhe icke kuana sin emillan förenas effter een och annan Daghs upskåff, då stånde den meningen som vår ståthållare eller fougde med bästa skiähl bijfaller.

9.

Staden skall och hafva sina Svänner, som uthrätta Borge-mästare och Råds boodh, two, tree eller fleere efter som tarfven och tijden dett fordrar.

10.

Och alldenstund som ingen Stadh är, uthan han hafver sitt vissa insegell, dermedh Borgmästare och Rådth, måste som

flera städes är brukeligh dheras felte Domar, Contracter, Fullmacher, Pass, Certificationer och andre slike brevvar när såbehöfves Stadhfästa, der före unne och efterlåte Wij bemälte vår Stadh Nyen till Insegell att bruka ett Leyon ståendes emillan två strömmar, och fattandes med högre armen ett svärd, Aldeles såsom denna afritningh uthvijsar.

11.

På deth denna vår Stadh Nyen desto för må Populeras, och dess Inwåhnare nu meehr och meehr tillväxa, sigh förkofra, då unne och efterlåte Wij allom dhem hvilka sigh der neder sättja, och Buurskap winna, till den allareedo förlupne termin, ännu i samfalte Tålfv åhr från dhenne daghs Dato, att skohla blifva quijte och frije för lilla Tullen, Baakugns Penningar och Accijsen af alt öhll och brännevijn som uthij Staden innom dess Jurisdiction brygges och brännes. Sammaledes och för Båtsmans håldningh, och den wanlige Stådhernes Contribution, samt andre Ordinarie borgerlige besvär, och utlagor.

12.

Wij efterlåte och Borgerskapet uthi denne vår stadh Nyen, att skohla hafva macht och tillstånd, lijka som andre Kiöpstadsmän, och borgare uthi våre Stapelstäder Wijborgh och Narfven, att drifva frij Seglation och Handel, så väl Inrijkes, som till Uthrikes främmande orter: doch oförkränkt kjøphanfels Ordinancien och fleere i dett fallet sedermeera uthgångne Stadgar och Ordningar, eller dhe härefter giöras kunna.

13.

På det Stadhen må till sin nödhthorft hafva någre visse Ägor uthi Landh till uthrymme, då veele vij låta uthsee medh första,

hvad honom i den måttan kan vara till bequäm och lägenhet, och sedan genom ett Special Privilegium, bem^{te} vår Stadh Nyen der öfver försäkra.

14.

Wij hafve och nådigst efterlåtit Stadhen sin Källare, der alle handa slags främmande drycker försälljas skohle, och icke någor annorstädes i Stadhen, och hvad deraf kan falla till nytta, wändes till det gemeena bästa.

15.

Wij efterlåte och Stadhen hvar Tijonde Penningh uthaf alt det Arf, som der uthur skall ärfvas, så att hvar någon uthom Stads boende, den något arff antingen i lös eller fast uthi Staden tillfaller, och han icke sjelf vill boo, han skall bådhe af löst och fast, som förbemält är gifva Stadhen hvar Tijonde Penningh. Och stående fast egendom den till lösen effter mätis manne ordom, som uthi Stadhen är boende. Doch Privilegerade Personer dheras frijhet och rätt härvidh icke i någon måtto förtagen.

16.

Wij hafve och nådigst undt och effterlåtit Stadhen och dess Inbyggjare att skohla wara frij för omlägnings, Giästningar, och allmänne Skiutzningar, så till landh som Sjövägen, doch med den beskeedh, att efter lagh tillsättias giästgifvare och visse Tafvernerer, hvilka skola vara förplichtade att hyysa och Herbergera den väghfarande, förskaffa dem Maat, och ööl samt skiutzhästar, wagnar och båtar och all annan nödigh forderskaap för Penningar och Skiäligh betallningh.

17.

Alldenstundh och åfta plägar skee, det många sättia sigh neder uthi Städerna, och giörandes dheras Borgare Eedh,

bruuka Handel och Wandel medan frijheeten påståår; Men när den är förbij och uthe, Draga derifrån på andra orter, Derföre skall Hvar och een förr än han till Borgerskap låtes, och antagen warder, giöra tillbörligh försäkringh att han sedan frijheeten är lupen tillända, i Sex åhr sitta quar efter lagh, för än han sin Borgare eedh opsäijer.

18.

Efter Wij och weele att ingen gångande Embetzman närmare än på fyra mijl när Stadhen sitt Embete skall idka och drifva; derföre weele wij, att alle sådane, hvilke sitt Embete och Handel bruuka weele, skohle sich i staden needh sättia, och Borgare blifva, befinnes någon som häremot gör, den skall Stadhen mächtig wara med vår Ståthållares eller befallningsmanns tillhielp att låta fängsla, och hvad då för arbete hoos honom finnes såsom förbudit antaga, och ändå böta låta.

19.

Såsom lagen förbjuder, att ingen må fleera Embeten uppehålla och idka än enahanda, och ingen andra kiöpslagan, så weele wij härmedh strängeligen hafva befalt Borgmästare och Rådih i vår Stadh Nyen, att hafva der ett fljigt inseende uthi, att ingen Embetsman bruukar någon kiöpslagan, eij heller kiöpman något Embete, uthan hvar låte sigh medh een näh-ringh åthnöija, och drijfva den medh så myckit större fljigt och alfvar, På det Borgerskaapet så mycket meer må förmeerars, och gerningen fljigtare giöra.

20.

Ingen boofast Borgare skall insättias för någon Giäldh skull, så länge han förmå betala, såsom skall eij heller någon Borgare föras i vårt Hächtelse för någon missgerningh skull, uthan det är Crimen Laesae Majestatis, blifver eljest någon medh missgerningh beslagen, han må sättias i Stadhens Hächte.

21.

Så wæle wij och till det sideta medh desse wære Privilegier taga och annamma förbem^{de} wår Stadh Nyens inbyggjare med hustru och barn, rörligit och orörligit, inom Stadh och uthom, uthi wår Kongl. hägn, förordh och försvar, för allt öfverwäldh och orätt, till lagh och Rätta, och detta alt till wår vidare Ratification, wedh wære angående myndige Åhr och Regeringh, efter som wij icke mindre spörjandes frambedes, att denna Stadhen sigh något märkeligen förkofrar och tilltager, då weele wij Nädigst wara betänckta desse wære privilegier att öfversee, och till Stadens Borgerskaps yttermeera gagn och wällfärdh dem förbättra; förbiude för den skull härrmedh allom dem som oss medh höörsamhet och lydno äre förplichtade, att icke tillfoga mer bem^{de} wår Stadh Nyen eller dess inbyggjandhe borgerskap här emoot Hinder eller förfångh i någon måtto till yttermeera wijsso, är detta medh wårt Secret och wåra sampt Swäriges Rijkets Respective förmyn-dares och Regerings Underskrift bekräftat. Datum Stockholm then 20. Septembris Åhr 1642.

(L. S. R.)

Pehr Brahe, Grefve	Gustav Horn,	Clas Flemming.
till Wisingsborg Sve-	i R. Marschens	i R. Admiralens
riges Rijkets Drotzet.	ställe.	ställe.

Axel Oxenstjerna.

Gabriel Oxenstjerna.

S. Rijkets Cantzler.

Friherre till Möreby och Lindholm

S. R. Skattmästare.

I. Silverstjerna *).

*) Подлинникъ хранится въ Архивъ Выборгскаго Магистрата.

№ XI.

*Извлечение из королевскаго опредѣленія, даннаго въ Стокгольмъ 20 Ноября 1643, о затрудненіяхъ города Виборга со стороны города Нѣна *).*

Hennes Kongl: Maj^{ts} hafvar låtit sig föreläsa sine trögne undersåtare Borgmästares och Borgerskapets uti Wijborg inleffererade Postulater och ärender, sådant det noga öfverlagt och sigh derpå nådigst förklarad som följer:

1°.

Är deras underdåniga besvär och klagan huruledes Hennes Kongl: Maj^{ts} undersåtare uti Nyenskantz draga hela den Kexholmske Handelen till sig underståendes sig och där att hålla marcknad på Wijborgs Stads Gräntsor vid Systerbäck, underdånigst hoos oss anhållandes; att efter sådant lärer bemålte Wijborgs Stad till stort afsaknad i dess nähring och handell, det sådant måtte Nyenskantz Boerne förmeent blifva, med mehra, som de uthi sin underdåniga Inlaga omständeligen förmähle. Nu såsom Hennes Kongl: Maj^{ts} nästförlidne den 8de Julii hafver gifvit Wijborgs Stadh en skriftelig förklaring på detta besväret och förmimmer att en sådan execution icke derpå fölgt är, som sig billig bordt hade; så skall Magistraten uti Wijborg ordenteligen sökia Landshöfdingens Assistence härutinnan, och Han vara skyldig att ställa uthi tillbörlig execution

*) Отпечатаная здѣсь грамота имѣеть слѣдующее заглавіе: *Utdrag af Kongl. Majest^{ts} Nådiga Svar och Förklaring uppå de ärender, som Borgmästare och Rådsk samt menige Borgerskapet uti Wijborg hafva uti nu påstående Riksdag, igenom deras Fulmäktige-Herredags män underdånigst andraga låtit. Actum Stockholm den 20. Novembris 1643.*

hvad öfver detta ährende af Hennes Kongl: Maj^{te} tillförene är
 resolverat och godt funnit, hvilken och skall hafva der alvar-
 sam opsicht med, att Borgerskapet uti Wijborg icke må i denna
 saak skee förnär eller något intrång eij heller gifvas orsak
 Hennes Kongl: Maj^{te} åftare härom att molestera och besvära;
 dock hvariom och enom sin rätt och rättighet härutinnan
 opraejudicerligen förbehållen

Uppå Högstbe^{de} Hennes Kongl: May^{te} vägnar af H: K.
 May^{te} samt Sveriges Rijkets Respective Förmyndare och Rege-
 ring underskrifvit.

Pehr Brahe, Grefve
 till Wijsingsborg S.

R: Drotz.

Axel Oxenstjerna,
 S. R. Cantzler.

Gustaf Horn,
 i R: Marsks.
 ställe.

C. Flemming,
 i R. Admirals
 ställe.

Gabr. Oxenstjerna,
 Frijherretill Mörby och Lindholm,
 S. R. Skattmästare ¹⁾.

¹⁾ Подлинникъ хранится въ Архивъ Выборгскаго Магистрата.

№ XII.

*Указъ королевы Христины отъ 30 Июля 1644 о запрещеніи
 жителямъ Нѣна пѣздить для торюван на ярмарку въ
 Систербекъ.*

Christina, med Guds Nåde Sweriges, Göthes och Wän-
 des Drottning och Arf-Furstinna, Stor-Furstinna till Finnland,
 Hertiginna uti Estland och Carelen, Fröken öfver Ingermanland.

Wår synnerlige och Nådige benägenhet med Gud Alls-

mäktige tillförene. Wij äre komne uti förfarenhet H^r. General Gouverneur hurusom Borgerskapet uti Nyen, skall för någon tid sedan effter egen villja och godtyckio hafva begynt en Marknad vil Systerbeck, öfver hvilken särdeles de Wijborgske sig besvära att dem en stoor deel af deras Nähring skall blifva derigenom ifrån dragen och afskuren. Nu vete J noghsamt hurusom vår intention och uppsåt altijd hafver warit igenom alt skiäligt och möjligt till görande heller att befordra det Wijborgs såsom en gammal Siö-och Stapel-Stad, uti Commercier, Handell och Wandell, måtte förkofras och tillwäxa, än at Wij weterligen och williandes skulle statuera och förhängia något, som utaf detta kunde gå in Contrarium; mycket mindre hafver vårt afseende warit med Nyens fundation at opå honom något draga af den handelen, som är wahn tillföre altid at gå uppå Wijborg, utan at det Nougorske med flere derom gränztande Stor-Furstens land för dem Nyeske wide och store nog äre at drifva på och utur deras Handel, om de elljest saken med förnuft, förstånd och rätt alfvare angripa wele. Detta betrachtandes, är fördenskull Wår Nådige Willie och Befallning, at J stelle Eder detta till ett ögne märcke af Wår intention och söke den at befordra uti hvad skiälige måttor, såsom at, det hälst kan stå till at göra, såsom och at J med Landshöfdingen uti Wijborgs Lähn Carl Mörner som oftast deröfver correspondera.

Men eljest hvad den marknaden belangar vid Systerbeck, som de Nyeske der hafva begynt, den vele Wij at J låta förbiuda och inställa. Gud alsmächtig eder befallandes nådeligen af Stockholm den 30. Julii 1644. Högstbem^{te} H. K. May^{te} samt Sveriges Rijkes Respective Förmyndare och Regering.

(L. S.)

M. Soop, i R. Dro-	J. de la Gardie,	C. Gyllenhjelm,
tzens stelle.	S. R. Marsk.	S. Rikets Amiral.
A. Oxenstjerna,	R. Posse i Riks	
S. Cantzler.	Skattnästarens stelle.	
Till Gouverneuren Gyllenstjerna uti Nyen *).		

*) Подлинникъ хранится въ Архивъ Выборгскаго Магистрата.

№ XIII.

*Грамота королевы Христины отъ 20 Марта 1643 Генералъ-Губернатору Эрику Гюлленштерну объ измѣненіи пошлины на русской транзитъ *).*

Christina etc. etc. Wår synnerlige ynnest etc. Wij wele Eder, Herr General Gouverneur, här medh nådigst icke förhålla, at ändock Wij i förledne åhr hafwe låtit författa en Ordningh vppå Gräntzetullen, icke allenast vthi Dorpt och Nyhusen, vtan jämwäl låtit den introducera vthi Narfwen, bewekte så wijda den gången dertil vthaf serdeles skääl och confiderationer. Nu hafwer sedermehra någre Ryske Köpmän låtit Oss föredraga, at der wij icke wele låta moderera denne beswär, som Ryske Wahrur pähenge i Licenten och andre pålagde Tuller, då vnder handen wele låta föra och bringa deras wahrur på våre Siöstäder, serdeles Nyen och Narfwen, för hwilken orsaak, och enkannerligen vthi betrachtande af den difficultet, som åhr ifrån åhr sigh yppar i den Navigationen, hwilcken går norr omkring, till och ifrån S. Niclas, se-

*) Перепечатано изъ сочиненія Шернмана (II, 346—348), въ которомъ грамота значится подъ слѣдующимъ заглавиемъ: Bref till General-Gouverneuren Herr Erich Gyllenstierna, om Ryska Tullens moderation. Dat. Stockholm theu 20. Martii år 1643.

dan Ryssen sine Wahrur och Commercier merkeligen den ena tiden effter den andra graverar. Wij äre wordne betänkte, denne saken något mehra at effterbetänckia, och hafwa meent icke wara vthaf nöden, att igenom en moderation vthi Licenten på de Ryske Wahrur, som igenom Wåre Städer, Nyen och Narfwen, häreffter föres, gifwa den traffiquerande Man tilfalle, att vppå bem:te Städer, Nyen och Narfwen, mehr och mehr sättia ögon, ändock denne Wår dessein hafwer oss fuller legat vthi vägen den disposition, som i förleden Sommar är giord öfwer Landt-Tollen wedh Narfwen; Men så hafwe Wij ändteligen til denne Ryske Commerciernes befordring oppå bem:te Wåre Städer, ärachtet för det tiänligste expedient i saken, at vthi Narfwen låta vphäfwä ofwanberörde der introduceerade Gräntzetoll, och at både der, så och vthi Nyen, hwad Wahrur som inkomma, skole betala Licenten och Portori-penningar effter förra Ordningh, hwadh heller de blifwa der qware, eller och föras wijdare derifrån och til Ryssland. Sedan at med Spannemålen, Lax och annan salt Fisk, som i landet faller, och vthi Nyen och Narfwen, vth-ellerige nomgår tilandra orter; Jemwål på lijka sätt, som tilförne skal blifwa hållit, men vthaf alle andre Ryska Wahrur, som oppå bijfogade Längd opsatte och specificerade äre, hafwe Wij funnit godt sålunda at låta moderera, at af hwart hundrade gifwes två vti Licent, och en i Portorio. Elliest och vthi synnerhet af Sablarne, medan the äre en lätt wahru, och på mångehanda sätt hembligen kunne föras igenom, så hafwe Wij för mera richtighet skul, den icke welat högre i Tullen beswära, än at ett Timber Sablar, gode för Etthundrade Riksdaler, och så högt de vti wärdet kunna stiga tilbakar, uti Licenten två R:daler, och vthi Portorio en R:daler erlægge, men af ett Timber Foder eller andre Sablar, som til wärdet kunne wara ringare än Etthundrade R:daler

vthi Portorio, Och ehuruwäl vthi Nyen, Portorium intet ännu är inrättat, at lijkwähl Wår Portorij rättighet der tages vthi acht, och beräknas jempte Licenterne. Såsom nu detta alt tienar Eder til effterrättelse om Wår willie och mening uthi berörde saker, så är här jämpte Wår nådige befallningh, at J der öfwer correspondere med Licent-Inspectoren Petter Helscher, at han sådant ställer vti wärcket, och gör den Förordning, at medh berörde Landtulls afskaffande, så och Licenternes moderation på de vthgående Ryske Wahrur, må sålunda som bemält är, nu med första blifwa förändrat. Och befalle Eder etc. Dat. Stockholm d. 20. Martii 1643.

Ordning, hwarefter Kongl. May:t wår allernådigste Drottning och Fröken nådigst hafwer godt funnet, at låta moderera Licenten oppå efterskrefne Pertzeler, som föres vthur Stoorfurstendömet Rysslandh igenom Narfwen och Nyen.

Dat. Stockholm then 20. Martii år 1643.

Nembl.	Vti Licent.		Vti Portorio.	
	Riksd.	Öre.	Riksd.	Öre.
1 Däker Oxhudar.....	—	12	—	6
1 Däker Kohudar.....	—	8	—	4
1 Elgshuudh.....	—	12	—	6
1 Timber Mårdar.....	—	29	—	14
1 Timber Hermelin.....	—	6	—	3
1 Timber Mencker.....	—	8	—	4
1 Timber Gråwärck.....	—	1	—	$\frac{1}{2}$
1 Timber Sablerumpor.....	—	20	—	10
1 Kanins foder.....	—	5	—	$2\frac{1}{2}$
1 Katteskins foder.....	—	6	—	3
1 Hermelins foder.....	—	17	—	$8\frac{1}{2}$
1 Zabelbuukz foder.....	1	28	—	38
1 Däker Boraner.....	—	5	—	$2\frac{1}{2}$
1 Däker Safianer.....	—	10	—	5
1 Däker Juffter.....	—	15	—	$7\frac{1}{2}$
1 Faath Tran.....	—	8	—	4
1 Skeppund Fläsk.....	—	10	—	5
1 Skeppund Talg.....	—	19	—	$9\frac{1}{2}$

Nembl.	Vti Licent.		Vti Portorio.	
	Riksd.	öre.	Riksd.	öre.
1 Skeppund Wax.....	1	38	—	43
1 Skeppund reent Lijn.....	—	20	—	10
1 Skeppund halfreent dito.....	—	13	—	6½
1 Skeppund Consova dito.....	—	5	—	2½
1 Skeppund Hampa.....	—	10	—	5
1 Skippund Flock Silcke.....	—	2	—	1
1 Timber gode Sablar.....	2	—	1	—
1 Timber Foder-Zablar.....	1	—	—	24

Medh alle andre Wahrur, som oppå denne Längd icke stå specificerade, och vthur Rysslandh föres igenom Narfwen och Nyen, så wäl hwilecka der inkomma, skall hållas efter den wanliga Licent Ordningen. Act. Stockholm den 20. Martii A:o 1643.

№ XIV.

*Королевская резолюція отъ 31 Августа 1646, котсрую на представленія города Ніэна дарованы этому городу разныя торювыя преимущества *)*.

Содержание **).

1. Svänksa Tullen gifwes af dhe wahrur som uthgå af Kläxholm och Nöteborgs Lähn. — Nyen funderat på Rykska handeln. — 2. En frij marknad på 3 veckor. — 3. Borgare må bruka factorie. — 4. För gråsten tages ingen Licent. — 5. Licent och Accijs frijheet på fremmande drycker sampt opstadshandel för Sor-davalla afslås. — 6. Halfva Portorium efterlåtes. — 7. En boohm till staden. — 9. Salt som går till Rysslandh njuter ingen frijheet i Licenten. — 10. Muhl-beete. — 11. Ingen Tysk Prädikant.

1.

Begiäre dhe underdånigst, att den införda Svänksa Tullordningen uthi Nyen må afskaffad blifwa, förmeenandes med

*) Konungl. May^{ts}. Nådige Resolution och Förklaring, gifven Borgmästare och Råd sampt menige Borgerskapet uthi Nyen på dheras i underdånigheet nadragne Puncter och Ährender. Actum Stockholm den 31. Augusti 1646.

**) Въ подлинникѣ означено на поляхъ.

mindre sådant skeer, den Ryska Handeln intet kunna wara dijt at befordre efter som detta vidhlyftigt uthaf dem ihugkommit blifver, Hennes Kongl. May^a skatter onödigt, at oppreepa dhe Motiver och orsaaker i genom hvilka Hennes Kongl. May^a är beveekt till denna förordningh att göra. The sjelfwa kunna det noghsampt weeta, att Hennes Kongl. May^a hafver med denna Stads Foundation haftt enkannerligen sitt afseende på dhe Ryske Commercier, fördenskull allahanda giörliga och till drägeliga måttor sökt den till att beneficera och draga opå Nyen och tollen på dhe uthur Ryssland gående förnembste wahrer, så låtit moderera, att den icke Kiöpmannen till något beswär kan falla, men mycket meera att Kongl. May^a gunst och affection till att favoritizera dem uthi dhe Ryska Commercierna, deruthaf någhsamt och till öfverflödh är till förmärkia. Nu att Kongl. May^a den Svänska tullordningen der hafver låtit introducera, ähr såvida skedt allena oppå dhe wahrer, som ifrån Kiäxholm och Nötheborgs Lähm föres igenom Nyen, hvilka måste delen äre tunge och svåre, komme medh dhe Ryska wahrer uthi ingen respect och altså dheras diversion till och på andre orter icke eller i någon måtto förorsaaka kunna. Elljest hafver Hennes Kongl. May^a förordnat, att hvad wahrer, som uthan efter inkomma och föras igenom Nyen opå Rysslandh, af them skal tullen ophäras efter wahnliche Licent ordningen uthi Lieflandh och vill i Näder wara betäncht på dhe inkommande wahrer, som i Kongl. May^a landh af ringe consumption, men häremot i Rysslandh begärlige Licenten ännu till ett merkligit att lindra och moderera.

2.

Ähr dheras underdåniga anhållande att ährligen uthi Augusti månadh på tree weckars tijdh må hållas en frij marknadh uthi Nyen. Hennes Kongl. May^a befinner sådant hafwa goda

skäl, och förmodligen länder Staden till uppväxt och förköf-ringh. Vill och derföre sådant honom i Nåder indulgera och bewilja, dock att medh General Gouverneuren först öfverlägges om dagen, från hvilken dhe tre weckor bäst och beqvämast kunna wara till at råkoa, då Kongl. May^t samma marknadh igenom sitt Kongl. Placat vill låta förkunna och autorizera.

3.

Sammaledes beviljar Kongl. May^t Borgerskapet i Nyen, som factorie veele bruka, att sådant skall them wara frjyt och efterlåtit.

4.

På det Borgerskapet i sina Byggingar så mycket bättre fortkomma måge, då vill Kongl. May^t förordna, det uthaf gråsten ingen Licent skall tagas, Elljest hafver skepps umgälderne intet dermedh att beskaffa, hvilka alleena af skepp och andra farkoster gifvas och erläggias.

5.

Ehuruwäll Kongl. May^t icke kunde wara obenägen att Deserera Stadsens underdånige begäran på Licent och Accis frijhet uthaf fremmande drycker till een viss Qvantitée, I lijke måtte att dhe Ryske Borgare, hvilke i Sordavalla sigh hafva nedersatt, icke må tillåtas dheras wahrer siöledes längre än till Nyen att förföra. Så förefaller dock Konungl. May^t härmedh allahanda Motiver och betänkiande att Hennes Kongl. Maj^t sådant icke kan bevillia.

6.

Men på dhet Staden lijkwäll Kongl. May^{ts} gunst och Nådiga benägenheet i andre måttor må spöria och förmärkia, då vill Hennes Kongl. May^t honom nådigst efterlåta halfwa deelen uthi Portorio af alle siöledes inkommande, så och utgående wahrer, dock skohle dhe Ryske wahrer, här ibland icke berächnas, uthan medh them efter förre gjorde Moderation,

tullen förblifva. Kongl. May' eljest förbehållet att disponera om berörde Portorio, så att tjderna frambdeles kunna fordra och för Cronan icke mindre än Staden will vara tilldräjeligt.

7.

Hennes Kongl. May' efterlåter och Staden till att hålla en Boohm, och den för allehanda underslef skull till at förekomma om nattetidh tillsluta låta.

8.

Belangande dhe tree Ryske boder, som begäres för Staden till ett Packhuus, skattar Hennes Kongl. May' wara ett medel att jaga Ryssarne derifrån, i det ställe Borgmästare och Rådjh jempte menige Borgherskapet bätter anstego bem^{te} Ryssar och dheras Commercier igenom manerlige medel och accommodation af fleere Huusrum och bodar till sigh att locka, kan och intet falla Staden till något stort besvär att han desse bodar föruthan, ett egit och särdeles Packhuus oppsättia låter.

9.

Att saltet som till Nyen ankommer och genast på Rysslandh föres någon frijhet uthi Licenten må åthniuta, kan Hennes Kongl. May' för denna gången icke bevilja, uthan vill medh bätter tjd och lägenhet taga i Consideration hvadh deruthinnan giörligit och practicabelt kan wara.

10.

Sammaledes vill Kongl. May' wara betänkt om thet som begähres till uthrymme, Muhlbeete, och Fiskerij för Staden att frambdeles något visst kunna Resolvera.

11.

Att uthi Nyen en Tysk Prädikant må hållas, kan Hennes Kongl. May' icke afsee stoort wara uthaf nöden, medan främmande Handverkare, för hvilkas skull den begähres än icke der finnes uthi den myckenhet, att the een egen och Tysk

Prädikant kunna behöfwa. När Hennes Kongl. May^t förspörier, att dhe uthaf någott antahl begynna sigh dertill att sättia och sambla uthi Staden, då kan och om samma Prädikant något visst blifwa förordnat.

12.

Sidst det som underdånigst begäres, att Borgerskapet i Nyen måge på sine af fuuru opslagne skiepp niuta samma frijhet i Tullen som elliest de uthaf Eek här inrickes blifva byggde. Seedan att dhe, som Steenhuus veele bygga, någon frijhet efterlåtes; kunde Hennes Kongl. May^t fuller icke wara obenägen dem att bevillia, om icke Hennes Kongl. May^t någre särdeles skiähl och Motiver hade deremot och in contrarium, vill dock lijkväll frambdeeles med bätter lägenhet, efter som Hennes Kongl. May^t kan spöria att Staden uthaf Borgerskaap wäxer och tilltager, då låta sigh dess interesse inför berörde saaker wara recommendera^t och förordna uthinnan, som tilldrägeligit kan wara, och dess gunst och Nådiga Affection der breedewedh må ståå till förmärkia. Datum ut supra.

Christina ^{*)}.

(L. R. S.)

*) Подлинникъ хранится въ Архивъ Выборгскаго Магистрата.

№ XV.

Подтверждение привилегій города Нюна отъ 15 Сентября 1647.

Wij Christina med Guds Nådhe Swäriges, Göthes och Wändes uthkorade Drottningh och Arf-Furstinna, Storfurstinna till Finlandh, Hertiginna uthi Estlandh och Carelen, Fröken öfver Ingermanland.

Giöre witterligt; efter som Wår Troo Undersåtare, Borg-

mästare och Rådih i Nyen hafva igenom deras uthskickade jempte andre Ährender i underdånigheet låtit hoos Oss sökia een Confirmation och stadfästelse på de Privilegier och frijheter, som på wårt Nådige behagh och vidare ratification den 20. September anno 1642 af wååre på den tiden Förmyndare och Richs Regeringh, dem gifne och meddelte äre. Altså hafve vi tagit detta uthi betänkiande och befunnit sådan the-
 ras underdåniga begiäran rättmätig och billigh och fördens-
 skull af synnerlig gunst och nådig benägenhet, jembwäll för
 den huldheet och troheet, som Oss wåra efterkommande Svä-
 riges Konungar och Crohno, bemålte Våre nndersåtare, Borg-
 mästare och Rådih sampt menige Borgerskapet uthi Nyen
 skulle wara förplichtade alt framgent att giöra och bevijsa,
 confirmerat, stadhfäst och bekräftat, som Vij, härmedh och i
 detta Vårt öpene Brefs Krafft, Confirmer, stadfäste och be-
 kräfte dem, ofvanberörde Privilegier, Immuniteter, frijheter
 och rättigheet, ähn ytterligare och framgent obehindrat och
 oturberade, att niuta, bruka och behålla aldeles som dhe i
 sjelfwa bookstafven lyda och förmähla, oss elliest härjempte
 Wår och Richsens hööghet och Rätt uthi allt förbehållen och
 uthakansda. Wij biude och befalle fördensskull Wår General
 Gouverneur i Ingermanland sampt alle andre Våre Officianter
 och tiänare darsammastädes, dhe nu äre eller frambdeles dijt
 förordnade blifwa, jempte alle andre som detta i någon måtto
 angåår och oss medh hörsambeet och lydnad förplichtade äre,
 att icke tillfoga meehrbem^{te} Borgmästare och Rådih sampt me-
 nige Borgerskapet i Nyen emot samma dheras Privilegier,
 frijheet och Rättigheet Hinder, Mehn eller förfångh i någon
 måtto, men mycket meera emot de mootsträfvige, der sådan
 behöfvas, them dermedh skydda och handhafva. Till mera
 wisshet och höger förwahrung hafve Wij detta medh egen hand

underskrifvit och vitterligen låtit hänga Wårt Secret här nedanföre. Gifvit och skrifvit på Wårt Konungslige Stadt Stockholm den 15. dagh uthi Septembris Månadh, Åhr effter Christi bördh Ettusende Sexhundra och på det fyrottonde sju^{*)}.

Christina.

(Locus Sigilli pensilis.).

*) Списокъ изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XV.

Таможенный Уставъ о товарахъ, вывозимыхъ изъ Россіи и привозимыхъ въ нее чрезъ Ревель, Нарву и Ніжнѣ, изданный 31 Іюля 1648 въ Стокгольмѣ^{*)}.

Wij Christina medh Gudz Nådhe, Sweriges, Göthes och Wendes vthkorade Drottning och Arffurstinna, Storfurstinna til Finland, Hertiginna vthi Estland och Carelen, Fröken öfwer Jngermanland, etc. Giöre witterligen, effter som Wij vthi sjelfwe wärcket befinne, en stoor deel aff Rijksens wälfärd bestå vthi Handelen och Commercierne, och desse rätteligen tagne vthi acht, så wijda the drijfwes på Wårt Rijke, och der ynder sorterande Landh och Städer, at kunna lända så wäl Wäre egne, som andre fremmande Köp- och Handelsmän, til märckelig nytta, gagn och förkäfring; Enkannerligen medan Wij hafwe et nådigt öga på Storfurstens i Ryssland Vndersåthere, och gärna äre benägne, theres jämpte andre fleres Han-

*) Перепечатано изъ сочиненія Шернмана, (II, 532—575), въ которомъ Уставъ значится подъ заглавіемъ: Kongl. May:tz til Swerige, etc. Tullordning, på the igenom Refwel, Narfwen och Nyen, vthur- och til Ryssland gående Wahrur. Dat. Stockholm den 31. Julii år 1648.

Нова и Ніжнѣ, ч. III.

del och Köpenskap, särdeles den öster om Liff- och Jngermanland til- och ifrå Östersjön är waan at brukas, i alle skälige och tildrägelige måttor at beneficera; Så hafwer Oss thetta förorsakat at öfwerläggia, så wäl the hinder, beswär och olägenheeter, hwar medh then Handelen til en deel är blifwin tryckt och studzadh, så och huru the fogeligen och medh lämpa måtte kunna stå til affhielpa, remediera och bättra; Hwarföre och sedan the nu meer aff wägen äre rymbde, Wij tillijka hafwe gott funnit förberörde Köpmän och traffiquerande, medh efterföljande wilkor och frijheeter i nåder at förse och betänkia.

I.

Alle Wahrur som vthur Ryssland, landwägen til Refwel, Narfwen eller Nyen förde blifwa, skole vthi Est-Liff-och Jngermanland, på alle allmänne landzwägar föras fram-och igenom, frije för hwarjehanda beswär aff Tull och imposter; och särdeles på ingen orth, den härtil waanlige Gräntzetullen vnderkastade wara.

II.

Sammaledes skole de Wahrur hwilke siöledes blifwa förde emillan Nyen, Narfwen och Refwel, hwadh heller the komme vthur Ryssland, eller och dijt förde blifwe, för tollen frije wara, och intet dermedh beswäras.

III.

Aff alle Wahrur (Spannemåhl vndantagande) hwilke vtur Ryssland komme, och igenom eller ifrå Nyen, sammaledes ifrå Narfwen eller Refwel, til andre orter, än på och emillan desse tro Städer affskeppade blifwa, skal gifwas i tull och Licent twå proCento, lijkmätigt medh Taxan och Ordningen.

IV.

Samma lindrade Tull à två proCento, skole och the Wahrur hafwa til at niuta, som ifrå Tyskland, Frankrijke, Spanien, Engeland, Pohlen och Danmarck, eller andre land, siöledes på Refwel, Narfwen och Nyen ankomme, hwadh heller the vthi bemälte Städer, och landet ther omkring nyties och förtäres, eller derifrån på Rysslandh, eller annorstädes förde och förskickade blifwa; Doch vndantages Salt och Wijn, aff hwilke widh theres anländande, then wanlige Tull och Licent skal erläggias.

V.

Wil någon i förberörde Städer, sitt Wijn, sedan thet effter waanlig ordning förtullat och opplagt är, til Ryssland föra, han skal på thet Konglige Portorio i Refwel eller Narfwen, men vti Nyen vppå Licent-Cammaren, thet angifwa, och rätt antekna låta, såsom och Frijpass ther vppå taga, hwar medh honom skal gifwas tilbakar thet öfwerskått, som at Licenten meera, än til två proCento sigh kan belöpa. Medh Saltet som ifrå Refwel til Ryssland föres, skal blifwa widh thet affskedh, bemälte Stad theröfwer à part är gifwit.

VI.

Vthi förbemälte Wåre Städer, Refwel, Narfwen och Nyen skole, såsom theröfwer föraffskedat och order stält är, Storfurstens i Ryssland Vndersåthere, så och alle andre främmande Köpmän, hafwa tilstånd och frijheet sigh emillan, icke mindre än medh Borgerskapet, åhr in och åhr vth, at handla vthi gross medh allehanda Wahrur; Dem förbyta, försällia, såsom och oppläggia, så länge dem gott synes, eller til andre orter förföra, vndantagandes Spannemåhl, Salt och Sill, hwilke Wahrur at inköpa, och til the fremmande föryttra, Borgerskapet i förberörde Städer tilhåldne blifwe.

VII.

Så blifwer och Storfurstens Vndersåthere efterlåtit, i bemalte Städer til allom vthan åthskildnad, antingen the äre fremmande eller inheemske, at förhandla och sällia Sablar, Mårdar, Vttrar och annat Pälderij, så och Elgzhudar, Juffter, Saffianer, giorde Sadlar och andre desslije Wahrur, icke allenast i gross, vthan och stycketaals. Doch skal något hökerij med Twål, Handskar och andre sådane ringa sorter här vnder icke wara förståndit.

VIII.

Til Handelens meera befrämielse vthi förberörde Städer, skole the twister och stridigheeter, som sigh yppa Handelsmän emillan, förfordras til skäligh och hastig ändskap; Och ther-vthinnan enkannerligen, så myckit mäst möyeligh kan wara, alle länge och widlöfftige processer affskurne blifwa; Städerna theres rätt och Privilegier elliest vthi alle måttor oförkränckte.

Sidst, på thet något missförstånd, oenigheet eller träta emillan Wåre Licent- och Tollförwaltare på then ena, och Köpmännen på then andra sijdan öfwer Wahrurnes Taxa och wärdering icke må oppwäxa; Hwarföre hafwe Wij thenne efterföljande Ordning welat författa, och här införa låta. Men om någre Wahrur komme vthur Ryssland, eller och ifrån Tyskland, Frankrijke, eller andre land, siöledes på Refwel, Narfwen och Nyen anlände, som vthi thenne Ordning och Taxa icke finnes specificerade, the samma skole efter wärdet, eller ju efter theras riktige factuser angifwas; och vthaff två Rikzdaler, eller tre Daler Swenskt Silfwermynt, erläggias i Licent och toll, två öre Silfwermynt, eller två proCento som förbemält är.

V t h g å e n d e W a h r u r .

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
BUDEN ASKA OCH POTTASKA.						
Een Läst är 12 Tunner.						
Buden Aska medh store Ryske och Pruntzen bandh	1	20		1	20	
Dito		6			6	
Buden Aska medh store eller gemene bandh	1			1		
Dito		4			4	
Buden Aska medh små band		25	8		25	8
Dito		2	4		2	4
Buden Aska medh små Bonde bandh ifrån Littowen.		11	8		11	8
Dito		1			1	
Pottaska		22	8		22	8
Dito		5	16		5	16
Taxa aff Faaten som Pottaskan är vthi, nembligen träät, hwad thet för sigh väger skall och så ansäjes tilböriligen.						
TRÄWÄRCKE.						
Klapholt à 48 Skock, et stort 100.	2	38	16	2	38	16
Dito 240 Stycke eller 4 Skock		11	8		11	8
Dito 60 Stycke		3			3	
Klapholt Churländsch eller gantze knipel		8	16		8	16
Dito			20			20
Pipenholt		29	8		29	8
Dito		7	8		7	8
Pipenstäfwer		17	8		17	8
Dito		1	12		1	12
Planckar	1			1		
Dito			20			20
Bergholter	2			2		
Dito		1	16		1	16
Alle Plancker, som äre öfwer half tridie tumma tiocke, och öfwer 20 Foot länge, skole räknas för store Skeps-Plancker.						

Vthgående Wahrur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Skute-Plancker..... 1 Skock.		9	8		9	8
Wagenskott 120 stycken, eller ett litet..... 100.		41			41	
Dito 1 Schock eller et halfft hundrat..... 50.		20	16		20	16
Wagenskott ifrån Churland 100.		1	12		1	12
Master små ifr. 5 til 10 Palmer..... 1 st.		28		} räknas här efter thess värde à 1. proCento.		
Gemene Dito ifrån 11 til 13 Palmer..... 1 st.	1					
Store Master ifrån 14 til 16 Palmer..... 1 st.		2				
Dito ifrån 17 til 19 Palmer. 1 st.	10					
Dito ifrån 20 til 22 Palmer. 1 st.	15					
Dito ifrån 23 til 24 Palmer. 1 st.	20					
Dito ifrån 25 til 26 Palmer. 1 st.	30					
Dito ifrån 27 til 30 Palmer. 1 st.	40					
Bräder ifrån Pryssen.... 1 Schock.		21	8		21	8
Bräder ifrån Sverige.... 1 Tolfft.			8			8
Grabnstänger..... 1 Schock.		28			28	
Eke-Påålar..... 1 Schock.	1	32		1	32	
Eke-Balkar..... 1 Stycke.		3	16		3	16
Linde-Bräder..... 1 Schock.		7			7	
Rahnen eller Bialkar.... 1 Stycke.		7			7	
Roder Schafft eller Stänger 1 stycke.		3			3	
Åhrar ettstorthundrateller 120 st.		23	8		23	8
Dito..... 1 Schock.		11	16		11	16
Spisse Träd ifrån Churland 100 st.		11	16		11	16
Träa-Naglar..... 1000 st.		1	16		1	16
Handspikar..... 1 Schock.		2	16		2	16
Brennewedh..... 1 Roodh.		17	20		17	20
Dito lång huggen..... 1 Fambn.		2	20		2	20
Dito stackot huggen.... 1 —		1	16		1	16
Furuwedh..... 1 —		1	4		1	4

Brännewedh, som til 3 eller 4 Fambner til
Skepsprovision intagen blifwer at vthföras,
passerar efter wahnligt bruk fritt, men
hwadh som til Fahrkosters lastande intages,
betalas före efter åfwanskrefne Taxa.

V t h g å e n d e W a h r u r .

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
LIJN, HAMPA OCH TÄGWÄRCK.						
Een Läst är 120 Lisspund eller 6 Skeppund.						
Lijnpaternoster, Littouscht och Ficklerscht.	1			1		
Dito.		8	8		8	8
Lin Samaitisch och try- bandt, Seretzer och half- hecklat Ryscht, såsom och Cabelgarn och Täg- wärck	1	35	16	35	16	
Dito.	1	6		6		
Lijnblåår	1	11	8	11	8	
Dito	1	1	22	1	22	
Reen Hampa	1	35		35		
Dito	1	5	20	5	20	
Pass-Hampa	1	20		20		
Dito	1	3	8	3	8	
Hampeblåår	1	12	16	12	16	
Dito	1	2	4	2	4	
VLLDH.						
Ett Skeplb. är 400 lb. eller 20 Lisspund.						
Inländsch gemeene Fååre- Vldh		22	22	22	22	
Dito		1	4	1	4	
Bohmldh eller Catton . .		10	14	10	14	
Dito 1 Rysch Bude eller 40 Lb.		4	6	4	6	
LÄDER OCH SKINN.						
Ett Däker är 10 stycke eller 5 Kup.						
Gemene Inländske Koo- och Oxehuuder, bered- de eller oberedde		7	20	7	20	
Oberedde Huuder af stör- re slaget.		8		8		
Oberedde Oxe- eller Koo- huuder gemeent slagh. .		4		4		
Elgshuuder beredde		4	16	4	16	
De som efter lb. angifwes, räknas lb. för 1 Rdr. värde.						

V t h g å e n d e W a h r u r .

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Elgshuder oberedde 1 stycke.		2	8		2	8
De som efter lb. angifwes, räknas lb. för en half Rdr. värde.						
Juffter röde, paret til 3 Rdrs. värde, 3 par eller 10 stycker 1 Däker.		7	12		7	12
Dito hwite, paret til 2 Rdrs. värde 1 —		5			5	
HiorteHUDar 1 —		3	14		3	14
Rååskin 1 —		1			1	
Liffländsche Bockeskinn . 1 —		4	4		4	4
Ryske Dito 1 —		2	20		2	20
Schwantzstycke 1 —		3			3	
Geteskin 1 —		1	16		1	16
Cardewan 1 —		5	6		5	6
Dito 1 Lb.			8			8
Pfundt eller Såhleläder . 100 Lb.		9	8		9	8
Ryssischt Såleläder 1 Däker.		6			6	
Saffianskin 1 —		3	16		3	16
Dito 1 stycke.			10			10
Hwijt läder eller Ehrich . 100 st.			3			3
Dito 1000 st.	30			30		
Sehmscht läder och skinn 1 Däker.	1	12		1	12	
Borahner 1 —			12			12
Bassaner 1 —			14			14
Hästhuder 1 —		1	12		1	12
Siählskin 1 —		1	6		1	6
Kalfskin 1 —			18			18
Dito 100 st.		7	6		7	6
Klippling 100 st.		1	4		1	4
Dito 1000 st.	11	16		11	16	
BECK OCH TIÄHRA.						
En läst är 12 Tunnor.						
Beck medh Bierband 1 Läst.	18	16		18	16	
Dito medh store band . . . 1 —	25	16		25	16	
Dito med små ell.gemene band 1 —	16	8		16	8	

V t h g å e n d e W a h r u r .

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Dito med små Furuband. 1 Läst.		8	6		8	6
Preusch Tiära med gemene band 1 —		11	6		11	6
Swensk Tiära med Granband 1 —		9	8		9	8
Beck Ekebandz mått ifrån Ryssland 1 —		13			13	
Dito Stockbandz mått ifrån Ryssland 1 —		6	12		6	12
Tiära Ekebandz mått ifrån Ryssland 1 —		6	12		6	12
Dito Stockbandz mått . . . 1 —		4	12		4	12
FISK.						
Lax insaltat 1 Faat.		3	14		3	14
Dito 1 Tunna.		2	8		2	8
Åhl saltat 1 —		4	16		4	16
Dito 1 Faat.		7			7	
Ströhmig 1 Tunna.		$\frac{1}{2}$			$\frac{1}{2}$	
Stöhr $\frac{1}{4}$ —			22			22
Dito $\frac{1}{8}$ —			12			12
Torre Geddor 1 Skeplb.		1	12		1	12
Stöhr Romm eller Caviar 1 —		4			4	
Rundfisk ifrån Ryssland . 1 —		4			4	
Hussblås 1 —		30			30	
Dito 1 Pude eller Rysschwicht 40 Lb.		3			3	
KRAHMGODZ.						
Efter Hollendsche Alnar eller Arschiner.						
Grobgrün Turscht fjnt 20 Alnar långt 1 stycke.		7			7	
Dito gement om 20 Aln. 1 —		6			6	
Dito hwitt sammaledes à 20 aln. 1 —		5			5	
Grobgrün Trillischtä 36 aln 1 —		14			14	
Macheyr Turscht om 17 à 18 aln 1 —		5	8		5	8

Vthgående Wahrur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Camelot Turscht om 19 à 20 aln. 1 stycke.		8	8		8	8
Turscht Borat 3 fierdedels aln bredt, 18 à 20 aln. långt. 1 —		6	8		6	8
Dito 4 och 5 quarter bredt och 20 aln. långt. 1 —		11	16		11	16
De som dubble äre effter advenant.						
Borat Turscht långt 20 aln. 1 stycke.		8	8		8	8
Häsetäckien Rysche 100 st.		8			8	
Dito Persianische 1 stycke.			20			20
Catun-Lärefit 1 —		2	16		2	16
Sentin. 1 —		1			1	
Slädefiltar. 1 —		1			1	
Filtar til Bostor. 100 st.		6			6	
Råht Silckie eller organ- cino ifrån Persien 1 Lb.			16			16
Flochsilkie 1 —		1			1	
Filtar gemene 1 Dussin.		4	8		4	8
Ryske Handskar 100 par.		2	8		2	8
Remmar. 1 Gross.			16			16
Sömtrådh hwijt fijn 1 Lb.			16			16
Bockral eller Dwelch om 18 à 20 alnar 1 stycke.			20			20
SIDEN WAHRUR.						
Effter Arschiner eller Hollendsche Alnar.						
Persianischt Plyhs Colour eller swart af rent Silckie à 8 och en halff Arschin eller Hollandsch Aln. 1 stycke.		12			12	
Dito 1 Arschin eller 1 Aln.		1	8		1	8
Ostindischt Atlasch à 20 aln. 1 stycke.		10			10	
Dito 1 Aln.			12			12
Dito Chiauts eller smalt Armesin 40 aln. 1 stycke.		8			8	

V t h g å e n d e W a h r u r .

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Dito Armesin om 12 eller 14 aln. långt 1 stycke.		2	12		2	12
Dito Crispi eller Flohr .. 1 —		2			2	
Ostindischt Damasch 1 Aln.			10			10
SPECERIJ.						
Efter Rysch Wicht.						
Topp-Socker.. 100 Lb.		14			14	
Puder-Socker 100 —		11	16		11	16
Cannarij-Socker 100 —		16			16	
Candit Socker 100 —						
Dito brunt 100 —		14	16		14	16
Dito hwitt 100 —		16			16	
Peppar 100 —			13			13
En Korg eller 1 Ball väger 300 Lb.						
Cannell och cassia lingna. 1 Lb.			8			8
Muskot 1 —			12			12
Dito insyltade 1 —			16			16
Muskot blommer 1 —		1	4		1	4
Neglekor 1 —			12			12
Saffran.... .. 1 —		1	16		1	16
Ingfer torr 100 Lb.		7	16		7	16
Dito insyltadh 1 Lb.			8			8
Suckat eller Marmelad .. 100 Lb.		8	20		8	20
Mandel 100 —		8	8		8	8
Rosin 1 Korg.		1	16		1	16
Dito länge 100 Lb.		3	8		3	8
Fikon torre väger 1 Korg 30 Lb. Holl.						
2 Korger eller 1 Kopel.		1	16		1	16
Dito 1 fiärd.		3			3	
Dito 100 Lb.		2	16		2	16
Sueskon 100 Lb.		1	4		1	4
Fikon margans väger 1 Korg 60 Lb. Holl.						
Dadler 100 Lb.		7			7	
Anijs 100 —		4			4	
Corinter 100 —		7			7	
Comin 100 —		4	16		4	16
Cardemom 1 Lb.			20			20

Vthgående W a h r r u r.

		Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
		Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Cobeber	1 Lb.			16			16
Rijhs.	100 Lb.			4			4
Sirop af Materii.	1 quartel.		14	16		14	16
Dito hwit	100 Lb.		9	8		9	8
Dito swart	100 —		4	4		4	4
Honing	1 Tunna.		7	16		7	16
Coriander	100 Lb.		3			3	
Olifwer	1 Pipa.		23	8		23	8
Dito	1 Oxehöft.		11	16		11	16
Dito 1 Tunna eller	1 Åhm.		10			10	
Dito	1 quartel.		10	16		10	16
Capres	1 Oxehöft.		20	16		20	16
Dito	1 quartel.		16	8		16	8
Dito	100 Lb.		4	4		4	4
Lemoner gemene	1 Pipa.		9	8		9	8
Dito	1 oxehöft.		4	16		4	16
Dito	1 Tunna.		4	4		4	4
Sterkels eller Amedan. . .	1 —		6	8		6	8
Dito	100 Lb.		2	8		2	8
OLLIA OCH TRÅHN.							
Bohmollia	1 Pipa.	1	8	12	1	8	12
Dito	1 oxehöft.		29	8		29	8
Dito 1 Tunna eller	1 quartel.		15	8		15	8
Hampe Ollia	1 Åhm.		7	16		7	16
Lijn-Ollia	1 Pipa.		26	16		26	16
Dito	1 oxehöft.		13	8		13	8
Dito	1 Åhm.		8	20		8	20
Rofwe-Ollia	1 Åhm.		9	8		9	8
Dito	1 Pipa.		23	8		23	8
Tråhn ifrån Sverige	1 Tunna.		4	4		4	4
Dito	1 Faat.		5	8		5	8
Muschowitisk eller Grön-							
ländsk Trån	1 Faat.		5	22		5	22
Dito	1 oxehöft.		7			7	
Dito	1 Åhm.		4	16		4	16

V t h g å e n d e W a h r u r .

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
LÄREFFT GROFFT OCH FIJNT.						
Ryscht Lijngarn..... 1 skeplb.		40			40	
Dito Blåhrgarn 1 skeplb.		20			20	
Ryscht Lärefft aff Lijngarn						
Arschiner 100.		4			4	
Dito Lärefft aff Blåhrgarn						
Arschiner 100.		2	12		2	12
PÄLTFRIJ.						
Zablar fijne 1 Timber.	1			1		
Dito gemene 1 —		25			25	
Zabelbukar 1 —		6			6	
Zabelrumpor 100 st.		11			11	
Zabelpoter 100 st.		5			5	
Zabelfoder 1 stycke.		30			30	
Mårdefoder 1 —		12	12		12	12
Caninefoder 1 —		3	8		3	8
Gråwärksfoder 1 —		6			6	
Katteskinsfoder 1 —		3			3	
Desme-Kattor 1 Deker.		1			1	
Duikers 1 Timber.		2	12		2	12
Mårdar 1 —		15			15	
Meneker 1 —		3	12		3	12
Hermelin 1 —		1	12		1	12
Gråwark 1 —			16			16
Dito 1000 st. göre 25 Timber.		29	8		29	8
Vltzen 100 st.		4	16		4	16
Muschowitische Räfwer.. 1 stycke.			16			16
Willkattor 1 Timber.		1	4		1	4
Looskinn 1 stycke.		4	16		4	16
Viefraas 1 —			12			12
Wargskinn 1 —			14			14
Fussfelle 100 st.		1	12		1	12
Hareskinn 1 Timber.			6			6
Dito 100 st.			14			14
Fåreskinn 100 st.		6	4		6	4
Dito 1 Däker.			16			16
Caniner Swarte 100 st.		4	16		4	16
Dito gråå 1000 st.		16	22		16	22

V t h g å e n d e W a h r u r .

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
KÖPMANS WAHRUR.						
Ett Skeppund är 20. Llb. eller 400 Lb.						
Wachs		25	14		25	14
Dito		1	6		1	6
En Läst är 6 Skeplb. eller 60 Stehn och 120 Lb.						
Talgh						
Dito		8	8		8	8
Dito						
Humbla		5	22		5	22
Dito		5	22		5	22
En Centner är 120 skålp:d.						
Kruut		8	6		8	6
Dito		20	14		20	14
Saltpetter		5	22		5	22
Dito		14	20		14	20
Swafwel		1	16		1	16
Dito		4	4		4	4
Bly		2	12		2	12
Dito		1			1	
Kött		2	4		2	4
Dito		2	20		2	20
Flesk		1			1	
Dito		4	16		4	16
Skinkor saltade		4	16		4	16
Dito			12			12
Siälspeck		2	4		2	4
Ister			4			4
Smör		9	8		9	8
Dito						
Oxar lefwandes		5	22		5	22
Köer lefwandes		4	16		4	16
Hästar		5	22		5	22
Bast		1	4		1	4
Dito		7			7	
Bastetågh		2	4		2	4
Såpa vthur Rysslandh ...						
Fiädrar		16	16		16	16
Dito			20			20

V t h g å e n d e W a h r u r .

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Ost af allehanda slagh... 1 skeplb.		8	6		8	6
Dito 100 lb.		2	20		2	20
Duhn 1 skeplb.		23	8		23	8
Dito 1 Lisslb.		1	4		1	4
En Ball väger 5 à 600 lb.						
Gallmey 1 Centner.		1			1	
Dito 1 skeplb						
Dito 1 Faat.		18	16		18	16
Miödh 1 Tunna.		7			7	
Dito 1 Faat.		10	14		10	14
Coraller 1 Lodh.			8			8
Hästehäär 100 lb.		2			2	
Rysche Mattor 100 st.		3			3	
Marijenglass 1 skeplb.		6			6	
Dito 1 Pude eller Rysche lb. 40.			16			16
Swinebörster 1 skeplb.		35			35	
Dito 1 pude.		3	12		3	12
Inländsch Brännewin... 1 Oxehöft.		16	8		16	8
Dito 1 Tunna eller 1 Åhm.		7	12		7	12
Ätticka, Äpledränck eller Cieters 1 Oxehöft.		6	12		6	12
Wallmar Ryscht 1 stycke.						
Dito 100 arsch.		6			6	
Agurcker $\frac{1}{2}$ Tunna.		1			1	
Haselnötter 1 Tunna.		1	12		1	12

I n k o m m a n d e W a h r u r .

TRÄÄWÄRCKE.						
Korck..... 1 dosin.		1	6		1	6
Floteträa eller Barck... 1 hundr.		1	6		1	6
Dantziger Kistor packade. 1 stycke.		1	6		1	6
Dito tomme 1 —			12			12
Trääkannor 1 dosin.			16			16
Träätallrekar 1 schock.			8			8
Brännewedh 1 Rodh.		17	20		17	20

Inkommande W a h r u r.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Brännwedh..... 1 Fambn.		2	20		2	20
Dito Stackot och kårt ... 1 —		1	16		1	16
Furnwedh..... 1 —		1	4		1	4
LÄDER OCH SKINN.						
Ett Däker är 10 stycker.						
Cardewan..... 1 Däker.		5	6		5	6
Dito 1 Lb.			8			8
Pfundt eller Såhleleder .. 100 lb.		9	8		9	8
Borahner 1 Däker.			12			12
Bassanläder 1 —			14			14
SALT.						
En Läst är 18. Tunner löst i smätne.						
Spanscht Salt 1 Läst.	3				32	
Franscht Salt 1 hundt.	33	30				
Dito..... 1 Holländscht hundt.	19	30				
Dito 1 Läst.	2	40			20	
Salt aff Salt sudet alle- handa slags..... 1 Läst.	2	44				
Dito 1 Tunna.		8				
En Läst eller 12 Tunner.						
Lüneborger Salt 1 Läst.	2	1				
Dito 1 Tunna.		8			8	
FISK.						
En Läst är 12 Tunner.						
Sill Flamisch eller Skottscht 1 Läst.		30			30	
Dito 1 Tunna.		2	22		2	22
Sill Beltisch, Dansch, Norsch eller Skonsch..... 1 Läst.		24			24	
Dito 1 Tunna.		2			2	
Löst Sill icke vthi Tunner lagd 12000 stycke för. 1 Läst.						
Böckling eller torr Sill .. 1 Tunna.		2	22		2	22
Dito 1 stroo.			16		16	
Löös Böckling 10000 st. för 1 Läst eller 20 Engelske stroo.						

Inkommande Währur.

		Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
		Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Torsch ifrån Churland...	1 Läst		20			20	
Dito.....	1 Tunna.		1	16		1	16
Kabeliau, salt Fisk och							
Berger-Torsk	1 —		2	20		2	20
Berger-Fisk, Rothskier och							
Rundfisk	1 —		3	20		3	20
Dito.	1 skeplb.		4			4	
Sporder	1 Tunna.		1	20		1	20
Islandsch Fisk.....	1 skeplb.		3	14		3	14
Dito.	20 —			16			16
Heylbotter	1 Tunna.			16			16
Rocker	1 dosin.			12			12
Flaet Fisk.....	1 Skock		1	12		1	12
Dito	1 Tunna.		1	16		1	16
Flundror, torre	1 —		1			1	
Eller 3 Thall på en Tunna räknat.							
Dito Flundror	1000 st.		1	6		1	6
Raf eller Räckling.....	1 Tunna.			16			16
Rigische Botter.....	1 —		1	6		1	6

WIJN.

	Vti Licent af thet som för- tåres i Landet.			Vti Licent af thet som föres til Ryssland.			Vti Portorio af thet som för- tåres i landet.			Vti Portorio af thet som föres til Ryssland.		
	R.	öre.	P.	R.	öre.	P.	R.	öre.	P.	R.	öre.	P.
Malwasehr												
Muscheteller }... 1 Both	2	33	8	33	8	5				33	8	
Bastart												
Petersimen }.... 1 Pipa	3	13	16	30		5				30		
Alekant..... 1 —	3	36	16	45		5				45		
Seck 1 Both eller 1 —	2	45		30		5				30		
Spanscht Wijn 1 Faat är 2												
Both eller Pipar.												
Renscht Wijn.. 1 Åhm	1	20	8	17	14	2				17	14	
Rehnst Wijn 1 stycke håll- ler 6. 7. och 7½ Åhm.												
Franscht Wijn.. 1 Pipa	1	38	16	12		3				12		
Dito..... 1 Oxehöft		44	16	6		1 25				6		
Franscht Wijn 1 Faat är 3												
Pungen 4 Oxehöft eller 4 quartel.												

Inkommande Währur.

	Vti Licent af thet som för- tåres i Landet.			Vti Licent af thet som föres til Ryssland.			Vti Portorio af thet som för- tåres i landet.			Vti Portorio af thet som föres til Ryssland.		
	R.	öre.	P.	R.	öre.	P.	R.	öre.	P.	R.	öre.	P.
Spanscht Brännewijn 1 Ähm.	1	43	8	23	8		2	23		23	8	
Franskt Brännewijn 1 Oxehöft.	1	43	8	23	8		2	25		23	8	
Renscht Brännewijn 1 Ähm.	2	30	16	32	16		2			32	16	
Åttickia aff Franscht eller Spanscht Wijn 1 Oxehöft.		33		8	6		1			8	6	
Åttickia aff Renscht Wijn 1 Ähm		39	16	10			1			10		
Lackasie på thet Wijn som ligger vppå Mo- dren eller Dranken och kommer ifrå Spa- nien, Franckerijke eller andre Land, skal på 20 Pipar eller Stycker 1½ affräknat warda.												
Lackasie på klart Wijn skal affräknas på 20 Stycker ett halfft.												
Men ther som Wijnet vti Skeppet aff Storm eller andre tilfällen extraordinarie, kunde wara vthläkt, så skal sådant kungöras i an- gifwandet, och vthräkningen modereras ef- ter som skadan befinnes.												

VLLDH.

En Stehn är 32 lb.

Lambvllldh.	1 Stehn.
Sommer vlld vtur Pohlen	1 —
Winter vlldh vthur Pohlen	1 —
Pomersch vlldh	1 —
Affskördh	1 —
Dito.	100 lb.
Bohmvlldh eller Catton. .	100 —

KLÄDE.

Kläde som kommer vthur
Hollandh, Amsterdamscht

Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
	4	16		4	16
	3	8		3	8
	3	14		3	14
	1	20		1	20
	1	12		1	12
	6	14		6	14
	10	14		10	14

Inkommande Währur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
eller Holländsch fjnt och färgat, långt vngefeher 50 alnar 1 stycke.	1	13		1	13	
Dito hwitt 50 alnar Hol- ländsch långt 1 —	1	6		1	6	
Hwad som kan wara wärdt mehr än 130 Rdr. skal räknas för fjnt.						
Amsterdamscht gemeent Kläde färgat, vngefeher långt 50 alnar Hol- ländsch 1 stycke.		47	22		47	22
Dito hwijt 1 —		43	6		43	6
Hwad som kan wara wärdt mehr än 75 Rdr. skal räknas för gemeent.						
Amsterdamscht eller Hol- ländsch grofft Kläde, aff Pomersch eller annan sådan Vlldh giord långt 50 alr 1 stycke.		32	16		32	16
Hwad grofft Kläde som wärderas vnder 75 Rdr, skal räknas för grofft.						
Fjnt Lundisch eller En- gelscht Kläde vthi Hol- land färgat och beredt långt 50 aln. Hollän . . . 1 stycke.	1		6	1		6
Hwad som kan wara wärdt öfwer 95 Rdr, skal räknas för fjnt.						
Gemeent Engelscht Kläde i Holland färgat och be- red 1 stycke.		37	8		37	8
Hwad som kan wara wärdt öfwer 60 Rdr, skal räknas för gemeent.						
Pack eller grofft Engelscht Kläde i Hollandh färgat och beredt, långt 50 aln. Holl 1 stycke.		25	16		25	16
Dito hwijt 1 —		23	8		23	8
Hwad som kan wara wärdt ringare än 60 Rdr, skal räknas för grofft Engelscht Kläde.						

I a k o m m a n d e W a h r u r.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
KLÄDE OCH KIRSEY.						
Engelscht Kläde i Engeland färgat och beredt, och föres vthur Holland, Tyskland eller Engeland, fijnt och långt 50 aln. Holl. 1 stycke.		49		49		
Dito Kläde gemeent 50 alr. 1 —	33	22		33	22	
Hwad som kan wara wärdt öfwer 35 Rdr., skal räknas för gemeent.						
Engelscht grofft eller Pack- laken 50 alr. Holl. 1 —	22	4		22	4	
Hwad som kan wara wärdt vnder 35 Rdr., skal räknas för grofft.						
Kirsey bredt eller dubbel lagdt. 1 —	6	8		6	8	
Dito Hillische, Nordische, Schottischt och gemeent 1 —	3	14		3	14	
Dito färgat 1 —	4	6		4	6	
GROFFT KLÄDE.						
Piuk 1 stycke.	13	12		13	12	
Franscht färgat Kläde. 1 —	23	8		23	8	
Dito hwijt. 1 —	17	14		17	14	
Hamburger. 1 —	23	8		23	8	
Pomerscht och bredt. 1 —	13	14		13	14	
Dito hwijt. 1 —	11	16		11	16	
Norder Kläde. 1 —	11	16		11	16	
Rugenwaldischt. 1 —						
Lybisch Kläde 4 lodh. 1 —	3	14		3	14	
Dito gemeent smalt. 1 —	1	4		1	4	
Meisnisch. 1 —	3	14		3	14	
Mährisch. 1 —	2	8		2	8	
Duffels 1 —	14			14		
BÄY.						
Amsterdamsche och Lei- dische fijne färgade. 1 stycke.	19	22		19	22	
Behmische 1 —	16	8		16	8	

n k o m m a n d e W a h r u r .

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Dito hwijte..... 1 stycke.		12	22		12	22
Engelscht Båy..... 1 —		21			21	
Schlesische..... 1 —		1	12		1	12
Cemnitsche..... 1 —		1	12		1	12
Colbergische..... 1 —		1	12		1	12
Zwickowisehe..... 1 —		1	12		1	12
Dosinken dobbelt..... 1 —		12	16		12	16
Dito enkelt..... 1 —		6	8		6	8
Stamet färgat..... 1 —		37	8		37	8
Dito hwijt..... 1 —		18	16		18	16
Schotscht Stamet dobbelt. 1 —		13	4		13	4
Dito enkelt..... 1 —		6	14		6	14
Pletting Schotsch..... 100 alr.		8	6		8	6
Dirdendey Schotsch dub- belt mätit..... 1 stycke.		2	20		2	20
Dito Schotsch smalt..... 1 —		1	12		1	12
Dito bredt..... 1 —		3	20		3	20
FODERDUCH.						
Hamborger som färgat är 1 stycke.		18	16		18	16
Dito hwijt..... 1 —		14			14	
Friserat..... 1 —		7			7	
Foderduch..... 1 —		2	6		2	6
Foring..... 1 —		3	18		3	18
KRAHMGODZ.						
Efter Hollenske Alnar räknat.						
Grobgrün Turkiskt fjnt, 20 alnar långt..... 1 stycke.		7			7	
Dito gemeent 20 alr. långt 1 —		5	22		5	22
Dito hwijt 20 alr. långt.. 1 —		4	22		4	22
Grobgrün Trillis 36 alr... 1 —		14			14	
Wacheyer Turkiskt 17 å 18 alr. långt..... 1 —		5	8		5	8
Dito Russlisch..... 1 —		2	8		2	8
Grobgrün Westerwertscht 1 —		2			2	
Grobgrün Riesslisch i Ne- derland giordt, bredt 4 å						

I n k o m m a n d e W a h r u r.

	Vtbi Licent.			Vtbi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
5 quarter, 18. 20 alr. långt..... 1 stycke.		5	22		5	22
Dito $\frac{3}{4}$ alr. bredt, och 18 à 20 alr. långt..... 1 —		2	8		2	8
The som dubble äre räknas efter advenant.						
Grobgrün Plumetten om $\frac{3}{4}$ til $\frac{7}{8}$ alr. brede, och länge 18 och 20 alr. i Nederland giorde..... 1 stycke.		5	8		5	8
The som dubble äre efter advenant.						
Camelot Rislicht om 17 à 18 alr. länge..... 1 stycke.		6	16		6	16
Dito Turscht om 19 à 20 alr. länge 1 —		8	6		8	6
Borat $\frac{3}{4}$ al. bred, om 18 à 20 al. länge 1 stycke.		6	8		6	8
Dito om 4 à 5 quarter brede 20 alr. länge..... 1 —		11	16		11	16
The som dubble äre efter advenant.						
Borat Turscht om 20 alr. 1 stycke.		8	6		8	6
Cattun Bomesin gemeent om 20 alr..... 1 —		2	4		2	4
The som dubble äre efter advenant.						
Cattun Bomesin Engelsch om 21 à 22 alr..... 1 stycke.		3	8		3	8
Parchen $\frac{3}{4}$ aln bredt och 18 à 20 alr. långt.... 1 —		1	6		1	6
Dito $\frac{5}{8}$ aln bredt och 18 à 19 alr. långt..... 1 —		3	14		3	14
Bedparchen à 20 alr. långt 1 —		4	16		4	16
Say Bomesin à 20 alr. långt 1 —		3			3	
The som längre äre efter advenant.						
Bofiesen Ruschlicht $\frac{5}{8}$ al. bredt och 17 à 18 alr. långt 1 stycke.		3			3	
Dito $\frac{3}{4}$ al. bredt Coleur eller swart 17 à 18 alr. långt 1 —		1	22		1	22

Inkommande W a h r u r.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Consinanten $\frac{3}{4}$ alr. bredt och 17 à 18 alr. långt 1 stycke.		1	6		1	6
Dito $\frac{5}{8}$ aln bredt och 17 à 18 alr. långt..... 1 —		2	14		2	14
Kinetteu Risslischt à 17 och 18 al. långt..... 1 —		2	14		2	14
Mandel Grobgrün..... 1 —		7			7	
Mandel Sayn vthi Neder- land giordt à 18 aln,.. 1 —		5	8		5	8
Dito fijnare..... 1 —		8	6		8	6
The som längre äre effter advenant.						
Saijen Delfsch eller Leidi- sche à 36 alnar länge. 1 stycke.		4	22		4	22
Blomerat Saijan eller En- gelscht Damasch..... 1 —		7			7	
Hundskoet Saijen..... 1 —		4			4	
Rasch..... 1 —		5	22		5	22
Chrone Rasch..... 1 —		7			7	
Sempetran 1 —		4	6		4	6
Perpetuan..... 1 —		4	16		4	16
Grincken eller Direndey. 1 —		2	20		2	20
Damasch Harlemsch af Cattun och Linnegarn giordt 20 alnar långt.. 1 —		2	8		2	8
Ganssaugen Harlemsch Co- leur aff Cattun och Lin- negarn giordt, om 20 alnar 1 —		1	12		1	12
Liegethur Harlemsch Co- leur aff Cattun och Lin- negarn om 20 alnar... 1 —		2	4		2	4
Smalckens Harlemsch medh Silkestrimmer..... 1 —		2	4		2	4
Triep fjnt, Drepohl à 9 aln. $\frac{1}{2}$ —		2	4		2	4
Leidische Grienen gemee- ne à 20 alnar..... 1 —		3	6		3	6
Dito polomiten om 24 aln. 1 —		12	12		12	12

Inkommande Währur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Dito fint filomort eller polomiten om 26 à 27 al. 1 stycke.		16	8		16	8
Triep Riesslisch à 9 al... $\frac{1}{2}$ —		1	16		1	16
Heelestycken äre om 18 alnar, men föres sällan						
Blomerat Triep om 12 al. $\frac{1}{2}$ stycke.		5	16		5	16
The som heele äre efter advenant.						
Täcken Leideske 1 stycke.			22			22
Dito 1 dusin.	10	16		10	16	
Lybske Täcken 1 —	1	12		1	12	
Leidsche Mofcisen om 22						
à 25 al. 1 st.		8			8	
Silkes med Vll-Damasch. 1 —		8	6		8	6
Engelscht propes. 1 —		6			6	
Carle. 1 —		3	20		3	20
Trawersa 1 —		2	16		2	16
Herrn Sayn gemeent om						
18 al. 1 —		5	12		5	12
Kotzen eller Täcken 1 —			12			12
Kotzen eller Täcken i från						
Brunswich 1 dusin.		3	4		3	4
Nurnbergsche dito. 1 —		6	16		6	16
Guld och Silfwerträdh... 1 marklb.		6			6	
Guld och Silfwer Poss- menter 1 lb.		12			12	
Silkes medh Guld eller						
Silfwer dito 1 —		4	16		4	16
Silkes Snören. 1 —		3	6		3	6
Coleur Silke. 1 —		3			3	
Swart dito 1 —		2	12		2	12
Ipersch Guld och Silfwer 1 Rulle.			10			10
Floret Silke färgat eller						
hwitt 1 lb.		1	22		1	22
Dito Swart 1 —		1	16		1	16
Nowatten 1 stycke.		2	18		2	18
Silkes Strumper 1 paar		2	18		2	18
Vllstrumper eller af Re- gern 1 dusin.		4	16		4	16
Håårdunk 1 Rulla.		1	22		1	22

Inkommande Wahrur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Dito Kappen 1 Rulla.			12			12
Knapnaler 1200 stycke eller 1 dusin.		1	20		1	20
Floret Snören 1 lb.		2	8		2	8
Bockrall eller Duelch om 18 à 20 alnar 1 stycke.			20			20
SIDENTYGH.						
Efter Hollendsche Alnar.						
Attlasch slätt eller blome- rat, swart eller Coleur Italianischt eller In- ländscht 100 aln. på... 1 stycke.	1	20		1	20	
Dito 1 aln.			16			16
Damasch Genuesischt, swart eller Coleur 100 al.... 1 stycke.	1	20		1	20	
Dito 1 aln.			16			16
Dito Neapolitanischt, eller Luceser 100 al..... 1 stycke.		35			35	
Dito 1 aln.			10			10
Sammet Genuesischt, swart, slätt eller blomerat, sku- ret eller oskuret 48 alr. på 1 stycke.	1	16	4	1	16	4
Dito 1 aln.		1	8		1	8
Dito Coleur 1 stycke.	1	30		1	30	
Dito 1 aln.		1	16		1	16
Plyhs aff reent Silckie, Fransch eller andra fabrica skal räknas lijka medh Sammet,						
Felp eller Rugh-Sammet Neapolitanischt swart 48 alnar 1 stycke.	1	16	4	1	16	4
Dito 1 aln.		1	8		1	8
Dito Hollendscht, swart el- ler Coleur 20 alnar 1 stycke.		16	8		16	8
Dito 1 aln.			20			20
Siden Grofgrön 6 qwart. bredt 60 alnar 1 stycke.	1	16	4	1	16	4

Inkommande Wahrur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Dito 1 aln.		1	4		1	4
Dito 3 qwart. bredt, långt 100 alnar 1 stycke.	1	16	4	1	16	4
Dito 1 aln.			16			16
Tartzenell 6 qwart. bredt, långt 60 alnar 1 stycke.		46	16		46	16
Dito 1 aln.			20			20
Dito 3 qwart, bredt, långt 100 alnar 1 stycke.		46	16		46	16
Dito 1 aln.			12			12
Armesin bredt, eller Nea- politansicht dubbelt Tafft swart, 60 al. långt.... 1 stycke.		29	6		29	6
Dito 1 aln.			12			12
Armesin Florentinisch Luc- cesisch eller Inlandscht swart eller Coleur 100 aln. 1 stycke.	1			1		
Dito 1 aln.			12			12
Armesin blomerat, Italia- nisch, swart eller Co- leur 100 alnar 1 stycke.	1	20		1	20	
Dito 1 aln.			16			16
Italianisch dito smalt.... 1 stycke.		11	16		11	16
Ostindisch dito à 20 alnar 1 stycke.		11	16		11	16
Siden på Saij 1 aln.			4			4
Brocad. 1 —		1			1	
Sarge Saij 1 —			16			16
Pude Saij 1 —			20			20
Armesin Inlandscht eller Hollendscht Damasch 20 alnar 1 stycke.		11	16		11	16
Dito 1 aln.			12			12
Tobin Venedisch, gewes- sert, swart eller Coleur aff Atlasch, bred 100 alnar 1 stycke.	1	20		1	20	
Dito 1 aln.			16			16

Inkommande Wahrung.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Tobin gement och smalt, Cartek bredt 100 alnar 1 stycke.		5	20		5	20
Dito..... 1 aln.			2			2
Caffa eller Hollendscht blo- merat Sammet, swart el- ler Coleur 20 alnar... 1 stycke.		16	8		16	8
Dito..... 1 aln.			20			20
Cartek smalt, swart eller Coleur 100 alnar.... 1 stycke.		6	16		6	16
The som stackote äre efter advenant.						
Legatur halffsiden och halff Cattun eller Silkie 20 alnar..... 1 stycke.		3	14		3	14
The som längre äre efter advenant.						
Harlemer Smaikens..... 1 stycke.		2	4		2	4
Siden Lampers..... 1 —		3	20		3	20
Rosanscht Sammet som går åth Rysslandh swart eller Coleur 30 alnar..... 1 —		20			20	
Ostindischt Atlasch 20 al- nar..... 1 —		10			10	
Dito..... 1 aln.			12			12
Damasch Dito..... 1 —			10			10
Dito Chiaux eller smale Armesin, 40 alnar.... 1 stycke.						
Armesintie om 12 eller 14 al. 1 —		8			8	
		2	12		2	12
Dito Crispi eller Flohr .. 1 —		2			2	
SPECERIJ.						
Efter Hollendsch Wicht.						
Topp-Socker..... 100 lb.		14			14	
Puder-Socker..... 100 —		11	16		11	16
Canarij-Socker..... 100 —		15	20		15	20
Candit Socker hwijt 100 —		15	20		15	20
Dito bruunt 100 —		14	14		14	14
Peppar 100 —		12	22		12	22
En Säck eller Ball wäger 300 lb.						

Inkommande W a h r u r.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Canneel	1 lb.		8			8
Muskotter	1 —		12			12
Dito insyltade	1 —		16			16
Muskot Blommer	1 —	1	4	1		4
Neglekor	1 —		12			12
Saffran	1 —	2	14	2		14
Ingfer torr	100 lb.	7	14	7		14
Dito insyltat	1 lb.		8			8
Suchat eller Marmelat . . .	100 lb.	8	20	8		20
Mandel	100 —	8	6	8		6
Rosin	1 Korgh.	1	14	1		14
Dito länge	100 lb.	3	8	3		8
Fijkon torre, 1 Korg om 30 lb. Holl. 2 Korgar eller	1 Koppel.	1	16	1		16
Dito	1 fierding.	3		3		
Dito	1 lb.	2	16	2		16
Fijkon margens 1 Korg håller	60 —					
Sweskon	100 lb.	1	20	1		20
Dadler	100 —	7		7		
Anijs	100 —	4		4		
Corinter	100 —	7		7		
Commin	100 —	4	16	4		16
Cardemoma	1 lb.		20			20
Cobeber	1 —		16			16
Rijhs	100 lb.	4		4		
Sirop aff materij	1 quart.	14	16	14		16
Dito swart	100 lb.	4	4	4		4
Dito hwijt	100 lb.	9	8	9		8
Håning	1 tunna.	7	16	7		16
Coriander	100 lb.	2	22	2		22
Olifwer	1 Pipa.	23	8	23		8
Dito	1 Oxehöft.	11	16	11		16
Dito	1 quart.	10	14	10		14
Dito	1 Tunna.	10		10		
Capres	1 Oxehöft.	20	12	20		12
Dito	1 quart.	16	8	16		8

Inkomannade Wahrur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Dito 100 lb.		4	4		4	4
Lemoner gemeene..... 1 Pipa.		9	8		9	8
Dito 1 Oxehöft.		4	16		4	16
Dito 1 Tunna.		4	4		4	4
Sterckelse eller Amedon. 1 —		6	8		6	8
Dito 100 lb.		2	8		2	8
FÄRGA.						
Kurtzenell 1 lb.		4	16		4	16
Indigo Guadimalo eller Lauro 1 —			16			16
Indigo Karkes eller Tripolij 1 —			8			8
Farbkraut..... 1 Läst.		9	8		9	8
Postell..... 1 Faat.	16	8		16	8	
Rödh Färga vtur Schlesien 100 lb.		4	4		4	4
Bresilia eller Prowintzholtz 1 Centn.		4	16		4	16
Krapp eller Wede..... 1 —		6	12		6	12
Allun 1 —		3			3	
Galläple 100 lb.		8	20		8	20
Gummi..... 100 —		5	22		5	22
Wichtriol eller Koppar- watn 1 Centn.		1	2		1	2
Dito 1 Faat.	10	14		10	14	
Fermilion..... 1 lb.			8			8
Berggrou 1 Centn.	1	20		1	20	
Spanschgrön..... 1 lb.			6			6
Braunroth..... 100 lb.		5	6		5	6
Blåå Sterckelse..... 100 —		7			7	
Blywijt 100 —		3	14		3	14
Lijm 100 —		2	14		2	14
Keenröök..... 12 Tonk.		1	4		1	4
Rödhkrita eller Almagro. 100 lb.		1	22		1	22
OLLIA OCH TRÅHN.						
Bomollia 1 Pipa.	1	8	12	1	8	12
Dito 1 Oxehöft.		29	8		29	8
Dito En Tunna eller 1 Qwart.		15	8		15	8
Hampeollia..... 1 Ähm.		7	16		7	16

Inkommande W a h r u r.

	Vhit Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Lijnollia 1 Pipa.		26	12		26	12
Dito 1 Oxehöft.		13	8		13	8
Dito 1 Åhm.		8	20		8	20
Rofweollia 1 —		9	8		9	8
Dito 1 Pipa.		23	8		23	8
Tråhn ifrån Sverige 1 Tunna.		4	4		4	4
Dito 1 Faat.		5	8		5	8
Tråhn ifrån Muskow eller Grönland 1 Faat.		5	20		5	20
Dito 1 Oxehöft.		7			7	
Dito 1 Tunna.		4	16		4	16
LÄRFFT FIJNT OCH GEMEENT.						
Efter Hollendsche Alnar.						
Lärfft Hollendscht 40 à 50 aln. långt 1 stycke.		10	16		10	16
Amelaken eller Dräll Da- masch gärning eller aff annat Munster om 10 à 12 och 16 qwarter bredt, långt til 50 alnar såsom och Släsisich Dräll aff sådan bredd och längd 1 —		21			21	
Amelaken eller Dräll Da- masch gerning eller aff annat Munster om 6 à 7 och 8 quart. bredt och 50 aln. långt, så och Schläsischt Dräll aff så- dan bredd och längd . . 1 —		11	16		11	16
Serveter efter advenant 3 alnar för En aln Dräll räknat vppå 50 alnar 1 stycke.		7			7	
Cammerduch gemen 21 al- nar 1 —		6			6	
Dito finare 1 —		9	8		9	8
Eller 2 halfve för ett heelt räknadt.						

I n k o m m a n d e W a h r u r .

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Lärfft Pomerscht.	1		2			2
Dito Schlessischt.	1	16		1	16	
Dito	100	14		14		
Krakowsche Lärfft.	1	1		1		
Lärfft.	1	1		1		
Gellerduuk	1		18			18
Blaggarn eller Packlärfft. 1 —	1	2		1	2	
Potawel eller Boldan. . . . 1 —	2			2		
Cannefas vthur Frankrijke à 380 alnar.	1	23	8	23	8	
Garn vthur Littowen. . . . 1 skeplb.	23	8		23	8	
PÄLTERIJ.						
Refwer Swensche.	1		12			12
Dito Fransche.	1		8			8
Dito Schotsche.	1		8			8
Caniner swartte	100	4	16	4	16	
Dito gråå	1000	18	12	18	12	
Dito Jrrisch.	1000	10	16	10	16	
Caniner hwijte	100	1	22	1	22	
Loskin.	1	4	16	4	16	
Vtterskin	1		16			16
Befwerskin	1	1	8	1	8	
Lambskin	1000	35	20	35	20	
Dito	100	3	14	3	14	
Sterblinge.	100	1		1		
Engelsche Lambskin eller Schmaschen swarte . . .	1000	21	4	21	4	
Dito	100	2	4	2	4	
Engelsche Lambskin eller Schmaschen hwijte. . .	1000	14	12	14	12	
Dito	100	1	12	1	12	
KOPPAR.						
Ett Skeppundh är 400 lb.) Refwelsche. Och en Centner är 120 lb.)						
Råå Koppar	1	17	20	17	20	

Inkommande W a h r u r.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Vngersche Plåter eller						
Gähr-Koppar 1 skelpb.		18	16		18	16
Dito 1 Centn.		7	8		7	8
Allehanda arbetad Koppar 1 —		10	16		10	16
Koppar Trådh 1 —		11	16		11	16
Messings arbete 1 —		10	16		10	16
Messings Trådh 1 —		11	16		11	16
Klockor gjorde och färdige 1 —		9	8		9	8
Klockespijs 1 skeplb.		24	14		24	14
Dito 1 Centn.		9	8		9	8
JÄRN.						
Ett Skeplb. är 400 lb. och 1 Centner 120 lb. Refwelsch.						
Stånge Järn 1 skeplb.		3	10		3	10
Järn Anckar 1 —		6			6	
Dito 1 Centn.		2	4		2	4
Järn Stådh 1 skeplb.		3	16		3	16
Järn Skoller 1 skock.		1	12		1	12
Harnesch Plåter 1 skeplb.		4	16		4	16
Dito 1 Centn.		1	16		1	16
Järn Pannor 1 —		1	4		1	4
Järn Plåtar 1 —		1	12		1	12
Spijk 1 Tunna.		3	6		3	6
Järntrådh 1 Centn.		4	16		4	16
Ossmundz Järn 1 Läst.		20			20	
Dito 1 Faat.		1	16		1	16
Tack Järn 1 skeplb.		2	8		2	8
Järnlloodh 1 —		2	12		2	12
Dito 1 Centn.		1			1	
Järngryter 1 —		1	16		1	16
Gammalt Järn 1 Oxehöft.		2	8		2	8
Dito 1 Tunna.		1	12		1	12
Ståhl 1 Faatken eller 1 Centn.		3	14		3	14
Dito 1 Bundt.		4	16		4	16

Inkommande W a h r u r.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Ståhltrådh. 1 Centn.		4	16		4	16
Bleck 1 Faat.		5	22		5	22
Dito 1 Centn.		1	20		1	20
Järn Kårder. 1 Pahr.			6			6
FRÄMMANDE ÖHL.						
En Läst är 12 Tunnor.						
Rostocker Öhl. 1 Tunna.		2	12		2	12
Lybscht öhl. 1 Faat.		2	20		2	20
Dito 1 Tunna.		2	8		2	8
Engelscht öhl. 1 Oxehöft.		3	4		3	4
Dito 1 Faat.		1	4		1	4
Danssicker Pryssing. 1 Tunna.		3	14		3	14
Dito 1 Faat.		7	4		7	4
Öhl Colbergscht, Wiss-						
marscht eller Sundscht. 1 Tunna.		1	12		1	12
Hamburger öhl. 1 Faat.		1	22		1	22
Zerbster öhl. 1 —	10	14		10	14	
Stetinischt öhl. 1 Tunn.						
Brunswichs Mumma. 1 Faat.	10	14		10	14	
Colbergsch, Wissmersch						
och Sundisch Mumma. 1 Tunna.		2	12		2	12
Til fyning eller Lacasie på Lästen en half Tunna.						
Öhlätticka. 1 Tunna.		2	8		2	8
Dito 1 Faat.		4	16		4	16
STEEN.						
Muursteen 1000 st.		6			6	
Taktegel 1000 —		2	8		2	8
Mopper ifrån Holland. ... 1000 —		1	12		1	12
Öländsche slijser 100 st.		1	4		1	4
Fliser brände gule och						
gröna. 1000 st.		2	8		2	8
Qwarnestelar. 1 stycke.	10	16		10	16	
Dito $\frac{1}{2}$ —		5	8		5	8
Slipestenar. 1 Solder.		2	8		2	8
Stehnkåhl 2 Solder. 1 Läst.	11	16		11	16	

Inkommande Währur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
BERNSTEEN.						
Bernsteen råå.....	1	1			1	
Rundt wärck.....	1	20			1	20
Schart wärck.....	1	6				6
Wärcksteen.....	1	18				18
Afskärffning.....	1 Tunna.	2 22			2 22	
Bernstens Rööck.....	1 —	16 8			16 8	
FRUCHT.						
Frische Lemoner.....	100 st.	1 4			1 4	
Vranie äplen eller Pome- rantz.....	1000 st.	7 6			7 6	
Dito.....	100 st.	18			18	
Äplen.....	1 Tunna.	8			8	
Dito ifrån Pryssen.....	1 —	1			1	
Castanier.....	1 —	3 14			3 14	
Dito.....	100 lb.	1 4			1 4	
Perun.....	1 Tunna.	12			12	
Dito ifrån Prysseu.....	1 —	1			1	
Löök.....	1 —	2 8			2 8	
40 Refwer för 1 Tunna räknat.						
Dito Hollendsch.....	100 Ref.	3 12			3 12	
KÖPMANS WAHRUR.						
Ett Skeplb. är 400 lb. och 1 Centner 120 lb. Refwel.						
Humbla.....	1 Säck.	5 22			5 22	
Dito.....	1 skeplb.	5 22			5 22	
Kruut.....	1 Centn.	8 6			8 6	
Dito.....	1 skeplb.	20 16			20 16	
Saltpetter.....	1 Centn.	5 22			5 22	
Dito.....	1 skeplb.	14 20			14 20	
Swafwel.....	1 Centn.	1 16			1 16	
Dito.....	1 skeplb.	4 4			4 4	
Bly.....	1 —	2 12			2 12	
Dito.....	1 Centn.	1			1	
En wågh är 165 lb. Hollendsch.						
Tehn.....	1 faatkcn.	8			8	
Dito.....	1 Centn.	8			8	

Inkommande Währur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Dito		20			20	
Kött		2	4		2	4
Dito		2	20		2	20
Fläsk		1			1	
Dito		4	16		4	16
Schinkor saltade		4	16		4	16
Dito			12			12
Siählspeck		2	4		2	4
Jster			4			4
Smör		9	8		9	8
Dito						
Dito Engelscht		1	12		1	12
Ost aff allahanda slagh...		8	6		8	6
Dito		2	20		2	20
Oxer lefwandes		5	22		5	22
Köör lefwandes		4	16		4	16
Häst		5	22		5	22
Gått och fijnt Papper, så wål som Makelthur eller slått tryckt papper....		1			1	
Spansch Såpa		5	22		5	22
Hollendsch Såpa		5	14		5	14
Fiäder		16	16		16	16
Dito			20			20
Duhn		23	8		23	8
Dito		1	4		1	4
Flaskor		1	12		1	12
Dansikerglass		2	4		2	4
Een Wag är 2 Kistor.						
Franſcht glaass		4	4		4	4
Schmack ifrån Porto port.		1	16		1	16
Dito		4	4		4	4
En Ball wäger 3 eller 600 lb.						
Gallmey		1			1	
Dito		4			4	
Dito		18	16		18	16
Miödh		10	14		10	14
Dito		7			7	7

*

Inkommande Währur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Rossmarin.....		1	20		1	20
Brunswichs Jord			16			16
Vll Kårder uthi Piper...		4	4		4	4
Dito		2	8		2	8
Dito			6			6
Dito			20			20
Spelkort 1 dusin eller 12						
Spel eller och		1	22		1	22
Muscheln			12			12
Ostrer 12 Tonkens eller.		2	8		2	8
Coraller			8			8
Affskord		6	16		6	16
Bom Vldh eller Cattun..		10	14		10	14

DRÖGERIJ.

Efter Hollandsch Wicht.

Toback ifrån Farinij fijnt.	1 lb.		16		16
Dito gemeent.....	1 —		8		8
Reberbara	1 —	1	4	1	4
Zetwer	1 —		10		10
Galgant.....	1 —		12		12
Calmus	100 lb.	2	22	2	22
Lagerbår	100 —	3	8	3	8
Lagerollia.....	100 —	3	8	3	8
Cåmpassholt.....	1 Centn.	2	16	2	16
Pockenholt.....	100 lb.	2	8	2	8
Hårpös.....	1 Centn.	1	14	1	14
Terpentin	1 —	1		1	
Wijrök	100 lb.	20	12	20	12
Enebår	1 Tunna.	1		1	
Lakritz	100 lb.	3	14	3	14
Driakels	12 Tonken		12		12
Aurum Pigmentum.....	100 lb.	3	14	3	14
Lignum Cora	100 —	4	4	4	4
Segel-Lack	1 lb.		6		6
Salsa parilla	1 —		8		8
Fernitz 1 Faatken eller..	1 —		14		14

Inkommande Waurur.

	Vthi Licent.			Vthi Portorio.		
	Rdr.	öre.	P.	Rdr.	öre.	P.
Brun Dodenkop		5	6		5	6
Silfwer glatt.		1	4		1	4
Spissglaass			20			20
Wijnsteen		5	6		5	6
Wolfferley			4			4
Bäfwergäl		1	8		1	8
Qwicksilfwer			12			12
Zement		1			1	

Thetta wele Wij, at Wåre trogne Vndersåtare, och alle andre traffiquerande, som thetta i någon måtto angåhr, sigh tilböriligen effterrätta. Til yttermera wisso hafwe Wij thetta medh egen Hand vnderskrifwit, och witterligen Wårt Secret här vnder tryckia låtit. Gifwit på Wårt Slott Stockholm den 31. Julij Anno 1648.

№ XV $\frac{3}{4}$ (XV^b).

31 Октября 1648 королева Христина дарственной грамотою жалуетъ городу Ніэну земли въ оръховской области.

Содержание *).

Donation på 3 $\frac{1}{8}$ obz. til uth rymme. — Att inrätta enn Stapelstadh af Commercier och andre lofl. näbringar. — Patrimonial rättigheet, muhlbeete, och fiske niuta Stads betiänte lijka meedh borgerskapet.

Wij Christina, med Guds Nåde, Swäriges, Göthes och Wändes utkårade Drottningh och Arffurstinna Storfurstinna till Finlandh, Hertiginna uthi Estlandh och Carelen, Fröken öfver Ingermanland.

*) Въ спискѣ означено на поляхъ.

Giöte witterligen: Eftersom Wij förnimme Wår Stadh
 Nyen aff utrymme särdeles till Fiske och Muhlebeet illa att wara
 accommoderat, och Wij lichwäll hanss willkohr så deruthin-
 nan som i andre skählige måttor låte Oss nådigst behaga till at
 främia och förbättra, allt till den ända att Borgmästare och
 Rådth medh meenige Borgerskaapet dersammastädes måge så
 mycket meer sigh vinläggia till att inrätta der så af Commer-
 cier som andre redelige nähringar een godh och wäll forme-
 rad Stapelstadh; Ty hafve Wij både derföre, som och af sär-
 ledes gunst och Nådigh benägenheet undt och efterlåtit, som
 Wij härmedh i detta Wårt öpen breefs Krafft unne och efter-
 låate bem^e Wår Stadh Nyen desse efterskrefne uthi *Nöteborgs*
Lähn och *Spaski Pogost* oss uthaf General Richs Skultzen
 Bernhard Steen von Steenhuussen tillbytte Godz, som äre
Calseija een fjerdedels obz., *åhkia* en åttondedeels obz., *Achkia*
Nissra fem sextondedeels obz., *Wijgara* ellet *Wijhaby* een fjer-
 dedeels obz., *Ukonowa* öde Tree Trettio dels obz., *Perekylä* öde
 Tree Trettio två deels obz., *Conduia lachtenschoia Kyrkieby* een
 Sextondedeels obz., *lachte Corellschoja* een half obz., *Spaskoi*
Kyrkieby en half obz., *Sabrino* med *allujeno* ödhe Treefjerdedeels
 obz., och *Condujaby* tree åttondedeels obz., görande till sam-
 man Tree och Femb Sextondedeels obssar, dem medh alla der
 till lydande Pertinentier och Lägenheeter, ehwadh namn dhe
 hälst hafva kunna, inge undantagande af den som nu dertill ligge,
 af ålder legat hafva, eller här effter medh Lagh och Doom
 tillfalla och vinnas kunna, att niuta, bruuka och behålla såsom
 sine rätte Patrimonial Godz till evärdelijgh egendomb, doch så
 mycket Muhlebeeten och fisket belangar, af hwadh sålunda till
 Staden förundt är, skohla Wåre betiänte der wedh Staden icke
 mindre än borgerskaapet till dheras skählige tarfva nyttia och
 bruka. Der alla som detta weedhkommer weeeligh tillbörligen

att effterrätta, icke görandes häremot i någon måtto. Gifvit
opå Wårt Slott Stockholm den 31. Octobris anno 1648 *).

Christina

(L. S. R.)

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XVI.

*Инструкція, данная отъ 23 Августа 1651 Коммерцъ-Коллегіи
о надзорѣ за всѣмъ судоходствомъ, торговлей и промышлен-
ностью въ шведскихъ земляхъ *).*

I.

Effter som GUDh hafwer täckts wälsigna Hennes Kongl.
May:tz Christelige Regemente och Sweriges Crono medh
vthsträckning af åthskillige wäl belägne Land och Provincier,
alle widh siön och gode strömar belägne, enkannerligen widh
Östersiön, så at denne, fast all eller nu mästedels, är vnder
Hennes Kongl. May:tz Högheet, Jurisdiction och wäldh inkräch-
tadt, och thess plenum Dominium aff Hennes Kongl. May:t
infattat, må blifwa possiderat. Så är och Sweriges Crono i
sigh sielf wälsignat och ymnig giord af GUDh och naturen

*) Перепечатано изъ Сборника Шернмана (II, 669—678), въ которомъ
этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавиемъ: Instruction för Han-
dels eller Commercii Collegio, som Hennes Kongl. May:t är til wärka at an-
rätta, och måste hafwa Inspectionen på alle Navigations, Commerciars och
Manufacturers befördring i Sverige och dess vnderliggiande Provincier; och
hwarefter samme Handels Collegii Directorer och Assessorer hafwa sig at
rätta. Dat. Stockholm den 23 Augusti år 1651.

med många begärlige warur, som här födas och wäxa, enkanerligen af allehanda Metall; och the Provincier, som nu inkräktade äre, således belägne, at Liffland, Estland och Ingermanland, sompt af naturen, sompt genom gode och försichtige rådih, och Inwånarnes medwärkan, drage, och mehra kunna draga alle, eller ju the tyngste och mäste Warurne til sigh vthur Muskou och Littowen; Pommern kan draga til sigh handelen vthur Hög-Polen, Slesien, Mark Brandenburg och til äfwentyrs en deel vthur Mehren, Österrijke och Italien, Wissmar vthur Mechlenburg, Brandenburg, Meisen, Magdeburg, och flere Öfwer-Tysklandz orter, Stade vthur Lüneburger, Brunswijker, Magdeburger, Dyringerland och Wästphalen, sampt widhängiande Landskap och Städer; Så at fast icke alt kan nåås, äre lijkwäl thesse landen så belägne, at Inwånarnes Industrie skal kunna finna sin platz, och åthminstone wara så när, som någon annan, så medh vth- som införsel. Så kommer och Östersiöns Strömmar, sedan the Nobelste andre Strömmar, som löpa igenom Sverige och thess vnderliggiande Provincier, i consideration, som äre, förvthan the gamble Riksens strömmar, Nyen, Narfwen, Dynen och Odern, och thertil Elfwen och Wesern i Norrsion så ock the öfwer-motton skiöne och kostelige hambnar, mästadels i Östersiön, och derjämpte i Wästersiön och Kattegattet: desslijes icke många annorstädes äre til at finna, och felas intet mehr än thes nyttige häfd och bruuk, at the af Inwånarne sielfwe warde nyttjade och tagne i acht. Här til holler och Hennes Kongl. May:t heel wärdt och högnödigd detta alt ihugkomma, at sedan navigationens och tullens frijheet i Öresund och Belt är för Sweriges, Finlands, Ingermanlands, Est- och Lifflands Inbyggjare erhollen, så är och med thetsamme Handelen och Commercierne öfwer beele Östersiön öpnade för alle Hennes

Kongl. May:tz Vndersåtare, ytterligare än någon tijdh för thetta hafwer kunnat nåås; Så at Hennes Kongl. May:t skatter thenne frijheet, såsom ett dyrbart Klenod, med stor åhåga och på behörligit sätt böra förwaras, och ju tilses at then icke mistes, anten genom förseende eller at man låter henne blifwa obrukat, och komma altså oförseendes ther ifrån igen, efter som man sijr och spör, at ther vppå, så af them Danske, Nederländer, Hansestäderna, och kanske nu eller i framtijden andre flere arbetes. Förvthan alt thetta förriga drages och Hennes Kongl. May:t til desse tankar af widt aflägne Kongerijken, som gifwe thertil occasion och tilfälle, som äre Frankrijke, Spanien, Portugal, Engeland och flere vthan om dem liggande, eller ock vnder dem sorterande Land, hwilcka för theras wijda aflägenheet och andre orsaker skul, ingen jalousie i så måtto medh Kongl. May:tz Vndersåtare hafwe; Hwilcke Länders naturlige Wahrur Hennes Kongl. May:tz och Riksens samt vnderliggiande Provinciers Inbyggjare och Vndersåtare behöfwe, och härtil äre wane att fåå medh sin skada genom andras tilförsel; Men de wahrur som de fremmande och widt aflägne der emot anamme och nyttia med dyreste prijs, vthan Swenske andre Kongl. May:tz och berörde Vndersåtares nytta; hwilcke alle warur eljest Högstbemälte Hennes Kongl. May:tz Vndersåtare myckit bättre sielfwe vthur förste hand, med störste fördel, gifwa och anamma kunne.

II.

Så aldenstund dette och hwad mehra här hoos betänkias kan, är icke allenast nödigt och nyttigt för Hennes Kongl. May:t och Rijket, och länder til Vndersåternes förkofring och förbättring, och Lands och Städers Cultur, så ock til Cronones inkomsters förmehrning, jämwäl och til Riksens styrkia

och säkerheet; Ty pröfwar Hennes Kongl. May:t wara af nöden, icke allenast att hwar och en, efter sitt Embetes plicht och condition, hafwer här tankar opå; vthan ock, effter saaken är af stoor importance, och kräfwer wettenskap, idkelig åhåga, inquisition och stark correspondence, så hemma som i fremmande land, medh them som handtera Commercierne och Manufacturerne; Och fördenskul synes Hennes Kongl. May:t både skäligt och Rijket tarfweligit, at wisse Män af redeligheet, ingenio och experientia, enkannerligen i alt som länder til Navigationens, Commerciernes och Manufacturerne befording, motte vthsijs, förordnas och autoriseras, så ock effter mögeligheet instrueras, at taga och föra inspectionen på thesse högtanlägne ehrenden, styrkia och befordra alt thet som nyttigt är, och wärket kan befrämia; Förekomma alt thet hinderligt är, och afskiära alt thet skadeligit finnes, särdeles, at alt må i tijdh och sanfärdeligen rapporteres til Kongl. May:t, på det Resolution i tijd må fattas, och all ting sättes i sitt rätta skick och lagh.

III.

Och så myckit Kongl. May:t i förstone kan pröfwa, och af Ländernes situation dömma; Så kräfwer thenne inspectionen nije personer fördelte i try Collegier, hwarthere af tre personer, och så en Secretario och en Copist til hwart Collegium. Det förste skal wara i Stockholm af en Directore och twenne Assessorer, hwilcket skal hafwa en special Inspection och omsorg för all Navigation, handel och wandel, så ock all Handewärk, som anten allaredo öfwas och förelöpa i Sverige och Finland, så i Siö- som Land-Städerne, och å landet, så wäl som hwad der giöres, in- eller vthföres. Det andra skal bestå i tre personer, boende i Rijga, Refwel och Narfwen,

hwilcke kommande tilsammans skole giöra ett Collegium vnder den Gouverneurens direction, vthi hwilckens Gouvernement the samblas; Och skole desse hafwa sin ögon på Lifflandz, Estlandz och Ingermanländz Cultur, och the warur ther giöres eller bearbetas; Så ock på Ryske och Littowiske Commercierne, huruledes the in på H. Kongl. May:tz Land och Städer dragas och föres kunne. Det tridie Collegium skal i lijka måtto bestå i tre personer eller Assessorer vnder General Gouverneurens i Wissmar direction, och skal den ene tillijka medh Secreteraren ordinarie tilhålla i Wissmar: Den andre i Stade, och den tridie i Stettin. Hwilckes åhåga skal bestå på Tyske Commercierne, så ock på the Naborlige landen, såsom Dannemark, HögPolen och Nederland, huruledes the til Sweriges tienist och bästa, och särdeles til Pommerske och Bremiske Städerne sampt Wissmar kunne dragne och der stadfästade warda.

IV.

Desse Collegiers och Inspectorers Embeters desse in och arbete skal fuller i gemen bestå i Navigationens, Commerciernes och Manufacturernes befrämjelse och befordring, som här ofwanbemält och ihugkommit är; Men at Kongl. May:t den bättre til Directorens och Assessorernes information må specificera, holler Hennes Kongl. May:t af nöden wara, at alles theres så Collegial som singular hug och efftertrachtande bör wara som följer: 1. Effter stoor macht påligger, at Navigationens, Commerciernes och Manufacturernes hinder römmas vthur wägen, at theas ordning och flor må så myckit bättre kunna inrättas och sökas: Ty måste thesse Collegier och Inspectorer skåda, förfara, rätt intaga och öfwerwäga, alt hwad som in genere eller in specie studzar, hindrar, afskär eller heelt sönderrifwer

och kullkastar Navigationen, Commercierna och Manufacturerne, och så i synnerheet detta alt adplicere til hwart Landskaps och Folckz, vnder Hennes Kongl. May:tz Högheet och Jurisdiction belägne, natur och egenskap, alt til den ända, at man deste bättre på råd och bot kan wara betänkt. 2. Att aff dem wäl öfwerlägges, hwad näringar, Navigation, handel och Handtwärk, som finnes af den egenskap, at de måste eller kunne sammanfogas, och en Man efterlåtes? Eller hwilcke som måste nödwändigt eller nyttigt wara åthskilde? Aldenstund ju mindre Conjunction det är, ju flere finne näring, och ju bättre och artigare blifwer alt giordt. 3. At all Stadznäring fordras och drages til Städerna, och Bondenäring blifwer å landet, så wida det sig medh maneer giöra låter, och den ene alt så den andre intet turberar. 4. At Vngdomen i Landh och Städer drages i tijdh ifrån lättian och tiggerij, til ett ährligit lifzmedel at föda sigh medh, och således excolerar respective landet och Städerna medh fljttigt Åkerbruuk, Fiskerij, Bergzbruuk, Handtwärk, Konster, Köpenskap efter hwars och ens ingenium, krafter och förmågo; Alle fattige siuke opskrifwas och försörjes til tarfwen: Tiggiare afskaffas, eller ju medh ordre och sparsambligen af wichtige orsaker tillåtas, ock icke annorlunda lijdas. Och at ej heller någon lijdes i landet, som icke gifwer beskedh, hwarmed han sig närar. På hwilcket fall, at så skeer och effterkommes, skal man befinna Landzens och Städernes märkelige förbättring och förkofring. 5. Här opå följer, at Landen genom GUDz wälsignelse moste fljtteligare bearbetas, och gifwa vth mehra råå Wahrur i Hwete, Rågh, Korn, Hafra, Erter och andre sådane legumina; Sedan i Silfwer, Koppar, Jern, Swafwel, Alun, Victeril etc. i Beck, Tiära, Lijn, Hampa, allahanda Träwärcke, så ock alt annat, som af Huushollen komma, Smör, Kött,

Fläsk, Talg, Hudar, Skinn, Vll etc. 6. Och på thet alt thetta motte nobiliteres och göras medh Rikzens och allas thess Inbyggiares nytto och tilwäxt kosteligare, högeligen dermedh ökandes Capitalet, så är både nödigt och nyttigt, at alle desse råå Wahrur, eller ju mästedelen förarbetas inrijkes och sändes vthur Rijket i Manufacturer, kleen och groof, så artigt, konstigt och wäl arbetade och tilredde, at the medh andre nationers arbete jämnføres och för billigt annorstädes wahnligt prijs föryttras kunne. 7. At fljttigt tilsijs och medh gode rådå ärhålles, det Rijket och thess Provincier så publice som privatim må til tarfwen och heder försörjas inrijkes medh allehanda giorde och bearbetade warur, som äre Sidentyg, Lakan, Vllen och Linnen, grofft och grant, medh allehanda Snören, Spitzar, Knappar, Remmar, med allehanda Koppar och Messingztyg, Jernredskap, Tackel, Boldagel, Lunta etc. och hwad elliest Inbyggiares nödtorfft och Rijksens wärn och defension fordrar, hwilcket alt måste antecknas i sine wisse sorter, och hwad som nu kan göras til sin perfection befremias. Men det som ännu icke här göres, dertil måste skaffas gode Handt-wärkzmän, och medh dem öfwer Conditionerne handlas, det altjdh observerandes, at emedan icke alt kan skee tillijka, de nödwändigaste först, och sedan the andre skaffas widh handen. 8. At intet mycket rått och oarbetat godz går vthaf Rijket; Icke at vthförslen oppenbart och per directum skulle förbiudas, vthan att sådant förbudh Consilio exerceres, och at folksens Industrier det practicerar vthan någons förtaal eller förtreet. 9. At alt det som Rijket och dess Provincier, effter GUDz och naturens disposition, behöfwe vthur fremmande land, som är Wijn, Salt, Hering, Specerij, Ollio och andre fruchter må vthur förste handen föras hijt genom egne Rijkzens och Ländernes Inbyggiares, och det som i Rijket och Lan-

den öfrigt faller, må til andre afnåhmare i fremmande land recta vthur Sverige och the andre Provincierne förhandlat och fördt warda. 10. At til denne ände och om Navigationen så mycket mehra til befordra, Skepz temmeragen här i Sverige och dess vnderliggiande Provincier stark anställes, til allehanda små och stoore Farkoster, som kunne brukas fierran och när, och draga in på Rijksens Inbyggjare all den profijt, som af frachterne falla. 11. Sedan at Tackel och Tyg inrijkes slåås, Boldagel här wäfwes, som god är och dugelig, och alto Skeps equipager här anställes, dermedh en stoor nähring förorsakes i landet och för Städerne, och skal mycket öka Cronones Accijser, små Tollar och inkompster. 12. Och moste här widh bäras åbåga derföre, att godt Siöfolck ökes och opfylle Städerne, enkannerligen Staplestäderne, der aff Seglationen i fredelige tijder märkeligen kan drifwas och befrämias, och Rijksens Skepzflotta i tijd af nödh och öhrlig stärkas och giöres förmidabel. 13. Så håller ock Hennes Kongl. May:t wara rådsampt, at en godh correspondence oppehålles medh Hennes Kongl. May:tz Ambassadeurer, Residenter, Agenter, Commissarier och andre, så Kongl. May:tz som Compagniernes Betiente i alle Kongerijken, Republiquer, Förstendömen och Städer, om tilståndet, enkannerligen Handelens lopp, warurnes begärligheet och obegärligheet, prijs och wanwyrdning, stegrande och afslag: Och hwar inge publique Correspondenter finnas, måste andre opsökas, besoldas och skaffas widh handen på alle orter som til Handelen äre belägne. 14. Icke mindre holler ock Hennes Kongl. May:t för godt, at der som någen Handel wore att drifwa, söktes af Magistratu Loci thersammastädes tilstädjelse at hafwa ther af Swensk nation Consules eller Äldermän; Och at nationen der kunde förmdelst Kongl. May:ts

intervention och autoritet blifwa styrcht och privilegierat vthöfwer. 15. Huru alt in specie är at draga här an, så i allehanda handel och Köpenskap, som i Manufacturer och Handtwärk, så ock hwad eljest Rijket dervthinnan kan finnas nyttigt: Twiflar Hennes Kongl. M:t intet at sådant gifwer sigh dageligen i liuset, och låter lära sig af experiencen och sielfwa wärket; enkannerligen huru den Muskowitiske, Littowiske, Churländiske, Polniske, Tyske, Nederländske, Engilske, så ock den Danske Handelen är at derivera här in. Sedan huru Hänsestäderne äre til at winna, störste deelen af Östersjöns Handelen är til draga in på Rijkens Inbyggjare. Item Kornhandelen at draga hijt in, och correspondencen medh Dantzick och Königsberg at stärkia; försökia vpflående af Byssor och Häringzfänget, tentera, om icke Strömmingefänget wore här i Rijket och dess Provincier at rätta och giöra godt; och mycket annat, som sig alle dagar in tractando negotio skulle yppa; hwilket alt, och dess lijkt mehra framdeles skal låta sigh bättre beskrifwa.

V.

Vthaf desse try Collegierne til föreskrefne ända anrättade, befinner Hennes Kongl. May:t rådeligit, at det förste i Sverige först och frempst ställes i wärket och insätties; Sedan det andra i Liffland, och sidst det tridie i Tyskland. Och at hwartera af them jempte General Intentionen skal hafwa sin special inspection och desse in til hwart Land och Stad, effter hwars lägenheet och situation accommoderat. Men icke desto mindre, wil Hennes Kongl. May:t, at the skole altijdh vnderhålla en inbördes correspondence, och adsistere hwar andre så medh råd, som medh dåd, och wärka med hwar andra til Rijkens i gemeen, och hwart Landskaps egen tjenst. Och

ändoch tijderne och lägenheeterne kunne fordra nu af den ene, nu af then andre communication, så medh besendingar, som medh bref; Så pröfwar lijkwäl Kongl. May:t i saaken wara nödigt, at the twenne Collegierne i Lifland och Tyskland alle åhr sände en af sine Assessorer til Stockholm, at giöra Kongl. May:t raport om alt det, som förelöper i Navigationen, Commercierna och Manufacturerne, så ock det samme communicera och berådslå med det i Stockholm residerande Collegio, så at the åth dette optäckia, så wäl hwad som hindrar och studsar Kongl. May:tz dessein, och Ländernes samt Städernes Cultur och bästa vthi Navigationens, Commerciernes och Manufacturernes afmätning och befordring, som hwad detta alt befrämier och fortsätter, fattandes rådhsamman, och sedan til execution biuda, effter skälighet och möjlighet, hwarandre handen.

VI.

Vthöfwer detta, och på det altsammans desto richtigare kan tilgå och intet försummas, och Kongl. May:t deste bättre få om alt vnderrättelse, och i tijdh deste större fastheet giöra ordre; Ty finner och Hennes Kongl. May:t godt, at the twenne Collegierne i Lifland och Tyskland residerande, komme samptlig med alle Assessorerne och sine tilhörige hijt til Stockholm, hwart tridje år vthi Junii månadh, giörandes Hennes K. M:t om alt besked, och comparerandes i det Swenske Collegio vnder Directoris direction, och näst communication och rapporten, läggandes samptligen öfwer hwad denne Instruction innehåller, och Kongl. May:tz dessein är likmätigt. Och är så detta, hwad Kongl. May:t i begynnelsen af Handels-Collegii oprättelse, och för thenne tijd hafwer för godt och rådsampt erachtat öfwer Navigationen, Commercierna och Manufac-

turerne här i Rijket och dess vnderliggiande Provincier, at ihugkomma och gifwa thess Directorer och Assessorer til information; hwad ännu felar, och måste alt i synnerheet och vthförligare beskrifwas; thervthöfwer wil Hennes Kongl. May:t i tijdh och när Collegium först härsammastädes är inrättat, och saaken kommer i gång, wara betänkt. Datum ut Supra.

№ XVII.

*Резолюція королевы Христины отъ 29 Ноября 1650 о разныхъ дѣлахъ города Ніэна, по представленію бургомистровъ Пипера и Берндта Тиммермана *)*.

Содержаніе **).

1. Att blifwa under heele Lifländske Tullordningen afslåås. För Wiborgs undergång. — 2. Portorium halfparten efterlåtes, så väl af Ryska som andre vahrer. — Undantagandes dhe som gåå till Räfvel och Narven. — 3. Handels spärring i Ryssland skall afböjas. — 4. Seglation för Kiäxholms Lähn Städer framdeles förklaring. — 5. Stadsens gods frije för Rosstjenst, Studie och andre uthlagor. 6. Blifwa under Stadhs disposition oförryckte. — 6. Licent förvaltaren må icke handla. — 7. Prolongation på 4 åhr för borgerliga besvär. — 8. Igenom andre städers angifvande, skall Nyen icke ruineras.

1.

Ahr dheras underdånige begjäran, att bemelte Stadh som deels then Svänske, dels den Lifländske toll och Licent ordningen underkastadt är, måtte efterlåtas heelt och hållet vedh

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Konungliga Mayestäts Nådiga Resolution och förklaring, öfwer de puncter och Åhrender, som på Staden Nyens wägna theras Deputeradeh Den eehrlige wijse och förståndige Henrich Piper Borgmästare och Berendt Timmerman i underdånigheet hafva andraga låtit. Actum Stockholm den 29. Novemb. 1650.

**) Въ спискѣ означено на поляхъ.

den Lifländska Licentordningen såsom tillförende att blifva. Nu kundhe Kongl. May^{te} fuller icke vara obenägen theras underdånige begjäbran häruthinnan att disirera, Men alldenstundh dhe förnämsta skiäl och Motiver, igenom hvilka Wahrer medh Tollen efter Svänsk ordningh at belägga, hafve warit, det Kongl: May^{te} icke kan låta Wijborgh såsom een gammal och förnembligh Handels Stadh och ifrån Nyen intet vidt aflägen, gå i grund och förderfva, Ty hafva de med Kongl. May^{te} gjorde disposition sigh billigt att Contentera, så och derjämpte för een stoor Nådhe till uptaga, att Staden Nyen oppå dhe Ryske Vahrer med en heel lindrich toll är beneficierat.

2.

Oansedt Kongl: Mayt: hafver Anno 1646 beviljat Staden Nyen halfva Portorij deel uthaf alla sjöledes inkombne så och uthgående vahrer, allenast hvadh som Ryssgods vore, thet skulle therifrån exempteras, hvaröfver Borgmästare och Rådhi i underdånighet klaga att dhe denne Konunglige benådningh intet åthnjutet hafva, såsom och anhålla att Staden såväll hvadh honom tillförene är beviljat, som och af dhe Ryske vahrer sin anpart, jämväll må niuta. Ty är Kongl. Mayts wilja, att Staden sin deel uthi Portorio effter förrige resolution aldeles oafkortat skall lemnas. Kongl. Mayt. hafver och af särdeles gunst velat härmedh effterlåta Staden Nyen förberörde halfva Portorij tull jämväll af dhe Ryske, uthrijkes gående waror, till att må njuta, allenast hvadh som från Nyen till Narfven och Refvell afskeepat blifver, thet är härunder intet begripit.

3.

Kongl. Mayt är gerna benägen borgerskapet uthi Nyen jempte andre sine trogne undersåtares Handel och Commercier särdeles uppå Rysslandh till att befodra. Men att emoot dem

i förleden vinter något hårt och sällsampt är procederat uthi Rysslandh, kan icke nu äfven finnas boot och remedium uthi, uthan Borgmästare och Rådhs måste wara betänchte, hvadh sålunda eller elliest till Handelens spärning opå den Ryska sijdan förretagit warder, medh goda och mogna consilier att kunna undanböija, efftersom Kongl. Mayt. häruthinnan, såvijda medh skäall kan wara giörligit, them gerna adsisterar.

4.

Om Seglationen för dhe små Staden uthi Kjäxholms Låhn i huruvijda them må kunna bevillias, eller och wara till att hämma, vill Konungl. Mayt. taga uthi betänkiande och på een annan lägligare tijdh sigh förklara.

5.

Såsom staden Nyen för detta medh någre gods sigh till uthrymme af Kongl. Mayt. under Patrimonial Rätt är beneficierad så hafver Hennes Kongl. Mayt. och i Nåder härmed welat bevillia, att ben^{de} Stadh dem frij för Rosstjenst, Studie och andre desslije uthlagor skall må njuta. Men att åhn dess föruthan någre fleere gods som nampngifves under Staden Nyen att lägga, befinner Kongl. Mayt. serdeles vedh närwarande tijdh, hvarken för Chronan tilldrägeligh eller och för de gods nu äre i andres Possession practicabelt att wara; elliest skohle dhe Öden som Staden är funderat opå, oför-rychte under Borgmestare och Rådhs disposition till Stadsens gagn och bästa förblifva.

6.

Hvad Licent förwalten uthi Nyen anbelangar, öfver hvil-ken klagas, att han med borgerskaapetz merckeliga förfång och skada skall drifva stoor Handell. Såsom nu Kongl. Mayt.

*

förniunmar honom att icke wara under Borgerskaapet, icke heller af borgerlhige besvähr graverat, han och dessuthan hafver sin vjisse löhn till att lefva uthaf; Ty är skiäligt och skall General Gouverneuren adsistera borgemästare och Rådth uthi Nyen, det bem^{te} Licent förvalter sig eenkannerligen medh någon Handel, som att borgerskaapet i Nyen kunne praejudiceras igenom, icke skall befatta.

7.

Effter som Staden Nyen medh förskoningh oppå lilla Tol-len, baakugns Penningar och Accijsen af alt öhl och brännewijn, som uthi Staden och innom dess Jurisdiction brygges och brännes, sammaledes och för båtsmans håldningh och then vanlige Städernes Contributionför detta år beneficerad, och Borgmestare och Rådth dersammastädes förmena sådant vara det fornembsta medel att bem^{te} Stadth i förleden tijdh uthaf Kiöp-män och Handtvärkare vuxit och tilltagit hafver, och än vijdare sigh märkeligen kan förkofra underdånigst bediandes såsom den uthi tillkommande åhr 1654 expirerar, att effter den tiden än vijdare prolongation der opå må njuta; ty hafver Kongl. May^{te} af särdeles gunst och Nåde samma frijheet för Staden sedan dhe förre Åhren förlupne äre, än vijdare på fyra åhr medh weelat förlänga.

8.

Men att Borgmestare och Rådth jämpte meenige borger-skapet uthi Nyen förekommet är, huru de närmbst dertill liggiande Städer skohle serdeles på Rijksdagarna här i Sverige dereffter trachta det bem^{te} Nyen Stadth måtte ruineras, hvarigenon många dersammastädes blifva fast twifvellachtige, hvadh the uthi Byggoingar, dess föruthan och i Handeln sampt annan theras näringh sigh företaga skohle. Så lemnar Kongl.

May" till sin orth och verdhe, hvad den part andre Städens Intention och åstundan wara kan, dhe uthaf Rådet och borgerskapet i Nyen måge sigh lijkväll det försäkra, att Kongl. May^t förunnande Staden, förberörte gode willkohr, ett annat afseende på honom hafver, särdeles att han såsom funderat på de Ryske Commercier, derigenom och effter handens växa och tilltaga måtte, hvaruthinnan Kongl. May" och på alle tilldrägelige sätt bemälte Stads Conservation och goda erhållande heller befordrar, ähn han af hvarjehanda orsaaker, om icke genom borgerskapets i Nyen eget förvållande, sådant skeer, i afgångh och ruin skall råka. Actum ut supra *).

Christina.

(L. S. R.)

*) Списокъ хранится въ Архивъ Выборгскаго Магистрата.

№ XVIII.

*Временное правительство въ Готенбургъ, 8 Марта 1660, утверждаетъ привилегіи города Ніэна и предоставляет ему разныя льготы касательно податей и повинностей *).*

Содержаніе **).

1. Förre privilegier förblifva i sin observans, till thes bättre lögenheet gifs them öfversee, och öfver dheras Confirmation resolvera. Efterlåter 10 åhrs frijheet. Hele Portor: och Saakiören till bygningar Magistr. hafve Disposition. — 2. Fortification ställe till krigs Collegium. — 3. Lijfländske Tull betalas för Ryss- och Ingermanlands gods. Men Swänsk Tull för Wiborgs och Kläxholms lähn. — 4. Stadens åtskillige Petita. Confirmation på Stadsens

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Konungl. Majestäts Nådiga svar och förklaringh öfver dhe Ahrender och desiderier som Staden Nyens Uthskickade borgmestare Ehrligh och förståndigh Henrich Piper Underdånigst hafver ansöcht och begiäret, gifven i Götheborgh den 8. Martij 1660.

**) Въ спискѣ означено на поляхъ.

Gods opkjutes. Ryska Prästebolet efterlåtes på ofvanbet^{te} angifvande. Magistr. hafver frij Disposition öfver Stadsens Commoditeter Tompter och lägenheter, Communiceras Gen: Gouverneuren och pläga medh honom gått förståndh. — 5. På Nyens Skepp intet inrikes Tull frijheet efter ordningen. — 6. Tiäru handeln förblifvz Compagniet. Tobaks handeln remitteres till Städernas Gen. Postulater. — 7. Efter stilleståndh medh Ryssen förfoge sigh borgerskapet hijt. — 8. Pastoris Underhåld, och Scholae staten bewiljes. Kongl. Nåde försäkras.

1.

Såsom Hans Kongl. May^{te} medh Nådhe hafver förnummit huruledes Staden Nyens uthskickade på Stadens väguar Underdånigst hafver anhållet, det hennes May^{te} Drottning Christinas gifne Privilegier af Åhr 1642, 1646, 1648, 1650 måge blifva Confermerade, Jembväll att dhe som weele sigh der nedhsätia i anseende att Staden af Musckoviten heelt och hållit är worden öde gjorder, måge benådas medh någre Åhrs frijbeet för Skatt och Uthlagor. Item att på samma åhr fåå niuta Intraderne af dhe i Staden fallande portorio och Saakören. Så hafwer Hans Kongl. May^{te} merbem^{te} Stads klagelijge tillståndh noghsampt intaget och för den skull gierna will räckia Thess nådige hand sampt hielpen till een godh och tiänlich Uprättelse och förrige wählståndh, jempväll i sådant betrachtande härmedh sigh förklarar att hwad Hennes May^{te} Drottningh Christinas Privilegier anlangar, af ofwan skrefne Åhr 1642—46—48 och 50 så will H. K. M^{te} att så wäll Hennes May^{te} Nådige Memorial Borgmästaren Piper den 20. Augusti Åhr 1646 meddeelt, som och dhe andre förberörde Privilegier skohle förblifwa uti dheras observants, och att dhe samme, af dem som wederböör effter, lefwat, till dess Hans Kongl. May^{te} kan frambdeles fåå bättre tijdh och lägenheet dem att öfversee och efter beskaffenheeten sigh öfver dheras Con-

firmation resolweera, dess emellan hafwer och Hans Kongl. May^t bewilliat, att dhe som wille sigh der nedhsättia och borgerligh willkohr antaga, skohle niuta Tijo åhrs frijheet för ofwan taallte skatt och Uthlagor, såsom och att Staden alle dhe fallende intrader af Portoriumet och Saaköören bekommer till bygningar, öfwer hwilke Magistraten skall hafwa Disposition effter som han pröfwar tillståndet tarfwen och Intraderna tåla och medhgifva.

2.

Effter som Stadsens uthskickade gör een Underdånigh påminnelse om bem^{te} Stads Fortificerande och frij Handel att bekomma på några städer och Marknadsplatser i Muskow; så will och Kongl. May^t öfwerlägga, draaga een Nådigh försorgh, jembwäll det för rigedess krigs Collegium, det andra dess Commissar wedh Muskoeerwitiske Freds Tractaten, anbefalla att efterkomma och iachttaga.

3.

Belangande det Uthskickaden begiährer att Nyen uthi Tullens erläggande må niuta samma frijheet medh Refle och Narfwen, så hafwer Kongl. May^t. sich deröfver så Nådigst förklarar, att dhe wahrer som komma ifrån Rysslandh, såsom och alle Ryssisch och Ingermanlandsch Spanmål må i Tullen skattas lijka, medh ofwanskrefne Refle och Narfwen, men för deth gods som kommer Uthur Kiäxholms och Wyborgslåhn, måste för vissa Skiäll den Svänksa Tullen erläggas.

4.

Efter som uthskickaden underdånigst begiörer 1) Confirmation på dhett som hennes May^t Drotningh Christina A° 1648

måde nådigst efter låta Staden till dhess Uthrimme och Muhlebeet 2) Donation på det Ryske Prästebohlet som ligger uthi Spaski by, och skall igenom förrige Åboernes förräderie wara ödelagt. 3) Tvåanne andre byar dem sahl. Steen Steenhuusens Erfwin-gar hafwa ägt och Claass Erichson effter lefwerska än innehafver, såsom och 4) Turkela by, och sidst, att ingen uthan Stadens Magistrat må sigh befatta medh Stadens förundta Commoditeter Tompter och annat slicht, uthan att den samma deröfver må hafwa frij Disposition: Hvarföre hafwer Kongl. May^t ofwantalte Petita moget öfwerlagt, Jembwäll sigh deröfver nådigst förklarar, att såsom Kongl. May^t håller betänckeligit för denne tijdh, meddela någre Confirmationer, så tillåter likwäll Hans Kongl. May^t allernådigst att dett som Staden Donerat är, och han hafwer haft och än hafwer i Possession, det blifwer der wedh, och berörde Stadh förunnas till dess Hans Kongl. May^t. frambdeeles kan alt wijdare öfwerlägga, och då effter beskaffenheeten sigh der öfver Nådigst resolvera. Belangande det Rysska Prästebohlet, så tillåter H. K. M. och allernådigst att Staden må det intaga och behålla på sätt och wijs som näst förr är berördt. Men dhe Ägor, som andre besittia, kan H. Kongl. May^t för denna tijdh icke röre, uthan will bättre frambtill see, huru staden uthan andras praejuditz må behörigen wara hulpen och beneficarat, effter som Kongl. May^t och nådigst föruner Magistraten frij Disposition öfwer Stadsens bättre Commoditeter, Tompter och lägenheter, doch så att det som är af någon Importance, Communiceras först wedh Gouvernementet och medh Hans inrådh, Disponeras som Kongl. May^t och i det öfriga Nådigst tilltroor och anbefaller Borgerskapet att pläga medh honom gott förståndh, och honom behörigen uthi ett och annat Hans K. M^{ts} Interesse och Stadsens Wällfärdh angående gåå tillhanda.

5.

Såsom Borgerskapet i Nyen Underdånigst anhålla, att få inrikes Tull frijheet på dhe Skepp, som dhet uthom rikkes kan tillbyggia: altså tillåter H. K. May^t allernådigst att det må skee, doch medh det willkohr, att inga fremmande, uthan dhe besuttne borgare warde Redare, såsom och att den ordningh som i det öfwrige och öfwer berörde Tull frijheet är fattat, noga effterlefves.

6.

Emädan borgerskaapet underdånigst anhåller att niuta frij Handel medh Tiära och Toback, Så hafwer H. K. M. och den saaken låtit öfwerwäga, Jembwäll för denne gångh kann icke annars än låta Tiäru Compagniet förblifwa i dess esse. Men Tobacket hafwer H. K. M. meddeelt dess Nådige swar uthi Städernas General Postulater, dit H. K. M. will bem^{te} borgerskaap dhe wahrör angående hafwa remitterat.

7.

Såsom Borgerskaapet underdånigst anhåller att få bruuka borgare närhingh uthi andra Städer till thess the kunna sich Huuss och hemwist förskaffa uthi Nyen, Så hafwer det för detta haft sine skiäll, medan orten för krijgets skull icke kunde bebyggias, Men sådan stilleståndh är slutet medh Ryssen synes det intet nödigt, uthan H. K. M. skattar bäst, att borgerskaapet till bem^{te} Stadh, iu förre, ju heller sigh förfogar, och der söker sin närhingh och Handteringh.

8.

Hvadh Kyrckioheerde underhåldet och Scholae staaten weedhkommer, den borgerskaapet underdånigst begäre medh Nåde ikogkomma, så skall derpå reeda wara een föfattningh

giordh, så att Kongl. May^t förmodar berörde Borgerskaap therutinnan wara skeedt et Nöije, i det öfriga förblifwer Kongl. May^h meer ber^{de} Stadh medh Kongl. Nåde och ynnest bewågen. Actum ut supra.

Uppå H. K. May^h respectiwe wår elskelige kiäre H^{tt} Sohns så och eller nådigste Konungs och Herres vägnar.

Hedwig Eleonora.

L: S: R.

Pehr Brahe.

Seved Bååt.

Axel Lillie.

Carl Mörner.

Gustavus Bonde.

Wilhelm Taube.

Erich Flemmingh. Johan Rosenhane.

Daniel Böhmer *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XIX.

*Грамота, данная королевской Генеральной Коммерц-Коллегии изъ Стокгольма отъ 11 Февраля 1670 г., которою городу Низну предоставляется, съ нѣкоторыми ограниченіями, та же свобода въ торговль табакомъ, какою уже пользовалась Нарва *).*

Wälborne Herr Felt Marskalk och General Gouverneur såsom H^t Felt Marskalken och General Gouverneuren uthi dess till Collegium sidst ankombne och den 20. Januarij daterade skrifvelse begjärer af oss underrättelse om icke den Resolution, som Kongl: Mayst: hafver för någon tijdh sedan nådigast förlandıт dess Stadh Narfven angående Tobakets frije och ore-

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl: General Commerce Collegij bref öfver frijheeten i Tobaks Handeln.

tringerade Handel jempväll conserverar Staden Nyen, alltså och ändoch vij icke rättare oss påminne kunna, äh att Staden Nyen tillijka medh Narfven skohle häröfver hafva erhållit skrifteligt beskeedh, emedan begge Städerna tillika äre uthi Colleg: häröfver till Kongl: Mayst: afgångne underdånigste Sentiment begrepne, så ländet icke desto mindre än ytterligare detta Herr Gen: Gouv: till större lius och vissheet i saaken att Staden Nyen icke mindre än Narfven bör i föllie af Kongl: Mayst: Nådigste Resolution och till oss afgångne ordres njuta ofvanbem^{te} frije och oturberade Tobaks Handel och det såväll i anseende af Stadsens egen Conservation, som befordrandet och uthvidgandet af Ryska Handeln, Efter som och Kongl: Mayst: i det ställe hafver förundt Directorerne af Tobaaks Compagniet någon Afkortningh uthi arrendet, men hvadh sjelfve licentenaf Tobaaket vedhkommer den behålle Directorerne för sigh. Och såsom Kongl: Mayt: Nådigst derhoos hafver förordnat, det vij på berörde orter den anstallt göra skohle, hvarigenom såväll Narfven som Nyen denne Kongl: bevillingh i sjelfva verket obehindrat må åtniuta, men deremot och alle möjelige medell användas till afböijande af alt underslef medh olöfligh Tobacks införsell i Kiäxholms lähn eller annorstädes till Finnlandh, och särdeles att straffet emoot dem, som dermedh beslagne blifva må medh alfvar skiepas, hvarföre hafve vij desse begge äbrender uthi bäste måttom Herr General Gouverneurens goda försorgh recommendera velat, Intet tviflandes medh mindre han sigh i denne Måttan Städernes välfärdh möjeligst antager, och derjempte vederbörande alfvarligen förmahnar och tillholler att intet tillåta eller drifva någon olöfligh Handel och underslef medh öfverförsell till Finnlandh och Kiäxholm af meerbem^{te} wahrer, emedan dhe, som derveedh beslagne blifva medh een hårdh

och skarp Correction och Näffst lära ansees och straffas. Befalle Herr Felt Marskalken och General Gouverneuren i Gudz beskydd tillt all gått. Datum Stockholm den 11. Februarij, 1670.

På dragande Kalle och Embets vägnar.

Johan Lagerfelt. Eric Rosenhana.

Jsaak Enefeldt.

Johan Stjernehöök *).

*) Изъ Архивъ Выборгскаго Магистрата.

№ XX.

Отношение городского чиновника Баркмана изъ Нёна отъ 7 Февраля 1661 г. къ сборщику пошлинъ Линдеману, чтобы онъ соблюдалъ дарованныя Нёну привилегии.

Alldenstundh af Kongl: May^{te} och Rijchsens Regeringh Magistraten uthi Staden Nyen medh större privilegier benådade ähro, än dhe för detta åthniutit hafwa, som höga öfwerheeteenes derpå framteedde privilegier daterade Götheborgh den 8. Martij Anno 1660, jempte afgångit Kongl. breef och Notification till det Kongl. Cammar Collegium af ofwanskrefne Dato uthwijsa och innehålla, hwarföre wille Tullnären wälbetrodde Anders Olofsson Lindeman sådan Kongl. benådningh sich till wederbörligh rättelse ställa låtandes således Magistraten i bem^{te} Stadh åthniuta hwadh dem af höga öfwerheeten effter Privilegiernes innehåldh nådigst förundt är, Datum Nyen den 7. Februarij Anno 1661.

Dirich Barkmann.

№ XXI.

*Резолюція ингерманландскаго генераль-губернатора Гельмфельдта, данная въ Нѣнъ 10 Марта 1661 на представленіе бургомистра и городской Думы о разныхъ дѣлахъ *).*

Содержаніе **).

1. Magistratens respect. Ordningh emillan Militär och Civil wesendet. — 2. Vigarö Kiskoins hemman afslåås — 3. Landh under Spaski Kyrkioby tvistigt. — 4. Skiutsbästar som tages af dhe till Staden kommande bönder. — 5. Borgerskaaps Conventicula förbiudes och straffas.

1.

Hwadh det belangar att dhe besvära sigh öfwer det Magistraten hoos dheras Underhafwande borgerskaap uthi föga Respect råkade äro uthi, af orsaak, att här så många finnes som Commendera weele, dem icke allenast medh Snubbor och Skimpfliga ordh, när det icke går efter dheras willia, öfwerfalla, uthan och Stadsens borgerskaap och inwåhnare medh fängelse beläggia, der öfwer hafwer General Gouverneuren sigh uthi een särdeles Instruction för Öfversten Wälb^{ne} Jacob von Hargen förklarat, och dheruthinnan een wiss division giort emillan det Militär och Civil wäsande huru dhe hwarandra handtera, och att Staden sampt borgmestare och Rådth, wedh dheras privilegier macht och myndighet Conserverade blifwa skola, uthaf hwilken Instruction dhe godhe Herrar borgmestare och Rådth et vidimerat Extract så wijda dem angår, härjempte till efterrättelse extraderat warder.

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: General Gouverneurens Resolution oppå dhe Ehbörne och wälwijse Herrar Borgmästare och Rådth här i Nyen öfwerlefwererade Puncter. Actum Nyen den 10. Martij, Anno 1661.

**) Въ спискѣ означено на поляхъ.

2.

Dhe breeff och Documenter som dhe gode Herrar och Staden såwäll som Kiskones Söner hafwa opå det landet af een fierdedels obs, Wijgare eller Wiho producerat, hafwer General Gouverneuren medh slijt öfwerseedt, och oanseedt han oppå Borgmästare och Rådhs begäran Staden det gerna unna, och deruthi immitera wille, så befinner han lijkwäll det intet kunna skee, förän som dhe gode Herrar wijdare beskeedh ifrån höga öfwerheeten derom inbringandes warda.

3.

Det landet under Spaski kiörkeby som sahl, Steen von Steenhuusens Erfwingar Disputerligit giöra, will General Gouverneuren igenom Ståt hållaren Wälb: Simon Skraggen-skiöldt låta läggia i Sequester till thess een Syyn deröfwer gåå kan, och det förmedelst lagh och doom ennderva medh geldiga Skiäll kan tillägnat blifwa.

4.

Att ingen må ryckia eller rijfwa böndernas hästar, som medh dheras waror till kiöpstaden komma, hwarigenom dhe förorsakade blifwa denna orten att förlåta, och Staden till skada sigh annorwerts dermedh begifwa, det är uthi ofwan bem^{te} Instruction fullkombligen förafskedad, huru såsom dermedh hållas skall, att hwarken Staden eller dhe som i så måtto hijt anlände, icke måge lijda derigenom något meehn.

5.

Emädan såsom Borgmästare och Rådhs sich befruchte, det någre af Stadsens Inwåhnare skole häreffter lijka som för Rupturet tillgånget wara skall, taga sigh det orådet före, att hålla föruthan dheras weet och willia serdeles Conventicula och Rådhs lagh, hwaraf lätteligen något Missförståndh och

oreeda yppas kunne, och för den skull begiäre, att sådant i tijdh må förekommett blifwa dy måste Borgemestare och Råd, taga i det fallet dheras tillbörlige Respect i acht, dett att förhindra, och der dhe befinne någre som medh sådane skadelige saaker omgåå, då dem wederbörligen derföre afstraffa. Uthi det öfrige finnes General Gouverneuren willigh att oppå H. K. M. sampt dragande kalls och Embetes wägnar räckia dem handen, uthi hwad som till Magistratens Respect erhållande, och dheras Stadh till Upkompst och förkåfringh lända kan. Datum ut supra.

(L. S.)

S. G. Helmfeldt *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXII.

*Резолюція ингерманландскаго генераль-губернатора Гельмфельдта, данная въ Нѣнѣ 4 Сентября 1662 г. на представленіе о нѣкоторыхъ дѣлахъ города Нѣна *).*

Содержаніе **).

1. Besvär öfver lilla Tullen, Accijsen, store Tullen. — 2. Om Salt, som Råfvell och Narfveske ophandla i Nyen. — 3. Om myntets utförande af Rijket. — 4. Staden afstickes och reguleras. — 5. Privilegier beskyddas.

1.

Hvad lilla Tullen och Accijsen, som Hans Kongl: Mayt: Staden Nyen lijka som i Narfven introduceradt hafva vill, jempväll och den stora Tullen som dhe besvära sig öfver sed-

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: General Gouverneurens Resolution öfver Borgmestare och Råd, uthi Staden Nyen inlefvade Puncter. Datum Nyen den 4. September Anno 1662.

**) Въ спискѣ означено на поляхъ.

vahnan och den Tullordningen, som A^{no} 1648 utgången är att blifva graverade medh belangar; så hafver General Gouverneuren Stadens privilegier och Kongl: Resolutioner öfverseedt, och dermedh beskafft befunnit, att H. K. M. derom notificeras måste, vill och nu fort H. K. M. i underdånighet derom omständeligen tillskrifva och dess nådiga förklaring deröfver afvachta.

2.

Angående det Salt som dhe Refvelske och Narfviske op-handla och Staden Nyen till stor Nachdeel och skadha der till Stoorförstens undersåter förrsällia skohle; så vill General Gouverneuren bägge ofvanbem^{de} Städens Privilegier deroppå collationera, till att förnimma, huruvijda som höga Öfverheeten den eena eller den andra sådant af särdeles skjäll i nåder effterlätet hafver eller icke, hvarefter sedan alt hvad deremot finnes passera corrigeras och rättas kan.

3.

Hvad Kongl: Mayst: Nådiga Förbud, att icke något meera mynt, än som i dess utgångne placat derom tillåtes, af Rijket utföras skall, vedhkommer, och dhe godhe Herrar Borgmestare och Rådih förebara, på denna orten för den Ryska handelsn skull, hvarpå dheras Stadh mäst är funderat, och alla Ryska vahrer för Contant betalas måste, föruthan Stadssens stora ruin och afsachnadh i handeln intet ståå till att practicera, derom vill General Gouverneuren Hans K. M. underdånigst tillskrifva och dess Nådige Resolution deröfver inhempta.

4.

Staden med dess regular gatur att afsticka låta, hvarefter Borgerskapet sich rätta och dheras byggningar opsättia kunna, som begäres; sådant är allareda befallt forderligst att företagas.

5.

Elliest befinner General Gouverneuren sin Schyldigheet på sitt Embetes vägnar, att vara Staden medh dess vällfångna Kongl: Privilegier att maintainera och handhafva och icke tillåta någon att göra dem deruthinnan i hvad måtto det hälst vara kan, något ingreep och emädan såsom sådane privilegier till allgemeene Stadsens tillväxt och förkofringh gifne äro; så tviflar och General Gouverneuren intet, uthan att dhe godhe Herrar Borgmestare och Rådih efter deras plicht, uppå det högsta deruthinnan invijgilera, huru såsom samma frijheter till Stadsens bästa och uppkompst emploijeras och användas måtte.

Datum ut supra.

(L. S.)

S. G. Helmfeldt *).

*) Списокъ хранится въ Архивъ Выборскаго Магистрата.

№ XXIII.

*Определение государственнаго советника Крейца, данное въ Нѣншанцѣ 14 Юня 1664, объ уплатѣ за потребленное тамъ и вывезенное оттуда въ Россію вино *).*

Содержаніе **).

Wijn som går till Ryssland betalas 1648 åhrs Licente. — Men det i Staden och landet Consumerat betalas förhöging.

Såsom Kongl: Mayst: vår allernådigste Konung och Herre wedh denne anställte Commissionen uthi Nyenschantz blandh

*) Въ списокѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Hans Excell: Richs Rådet Herr Creutz Resolution om Licent på Wijn.

**) Въ списокѣ означено на поляхъ.

Гиппингъ, Нева и Нѣнш. Ч. III.

andre ährender och nådigst hafver befallt att optaga Borger-
 skapets klagomåhl, som dhe öfver förhögningsen i Licenten
 för Wijn insinuerat hafva, altså är wedh denne Commissionen
 samma besvär vordet öfverlagt och i consideration taget, och
 emädan det befinnes, att så länge Råfvell och Narfven äro för
 een sådan förhögningsen uthi Licenten frije, så kan intet wijn
 härigenom Nyen komma och till Rysslandh förföras, och lijk-
 väll H. K. M^{te} Nådige intention är, att såväll denne Staden
 Nyen som Narva och Refvell skall af den Ryska Handelen och
 Commerciën beståå, hvarföre i följe af Högstbem^{te} H. K. M^{te}
 Nådige gifne Instruction och ordre blifver härmedh för denna
 gången förordnat, att alt det Wijn, som hijt till Nyenskantz
 kommer och föres till Ryssland, deraf skall Licenten effter den
 af Trycket uthgångne 1648 åhrs Taxa uppbäras, och samma
 Wijn för sedermera pålagt förhögningsen befrijas, men det
 Wijn som här i Landet eller Staden consumeras, det skall till
 H. K. M^{te} vijdare allernådigste förklaringh och Resolution
 ofvanbemälte förhögningsen uthi Licenten underkastat vara,
 hvilket Kongl: Maysts: Licent förvaltar uthi Nyen wille hafva
 sich till efferrättelse och Tullen på detta sättet härefter uthräkna
 och upbära. Actum Nyenskantz den 14. Juni Anno 1664.
 Lorentz Creutz *).

*) Списокъ изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXIV.

Резолюція ингерманландскаго Генераль-Губернатора Гельмфельдта, изъ Нарвы отъ 11 Юля 1664, по дѣламъ представленнымъ бургомистромъ и Думою города Ніэна^{*)}.

Содержаніе **).

1. Commendanten eller andre må intet intaga af Stadsens landh. Uthan niuta Muhlebeete samfelt. — 2. Platzer till Kyrkior och Rådhuus. — 3. Wigora. — 4. Soldaterna niuta Eldh och lius i qvarteren. — 5. 6. Mantals sampt Härads och Lagmans pen^r utgiöres. — 7. Magistratens Respect. — 8. Ingen föria uthan Stadsens. — 9. Allmogen komme icke till Staden om Söndagen. Lögerdagen vare Torghdag. — 10. Recommend. till Kongl. Mayst.

1.

Сåsom först att den begiäran wedh dess Kongl. Donation och Rättmätige posses af Stadens tillhörige Landh att maintainerat blifwa, särdeles att wälb^{te} Herr Öfversten och Comendanten dersammastädes icke som tilljudas, måå tilägna sigh allena det landet emillan stoore och lille åhn, som Staden till muhlebeet gifvit och altijdh för detta nyttiat är, så vill man them vedh dheras hafvande Jus efter Kongl. Bref och Resolutioner opå Högst bem^{te} H. K. M^s sampt dragande kalls och Embetes vägnar aldeles handhafva, att hvarken wälbe^{te} Comendant eller någon annan må dem på någondeera sijdan om Schantzen eller emillan både bäckarne såvijda som dheras Jurisdiction sigh sträcker medh inhägnande och impatronerande något intrångh tillfoga och emädan såsom Kongl. Donationen icke uthsluther Cronans betiente dervedh Staden, uthan tillå-

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: General Gouverneurs Resolution oppå the Ehrborne och wälvijse Herrar Borgmestare och Rådih i Nyen, igenom dheras medh Collegam Hr Fredrich Wilhelm Lado inleffererade Postulater. Actum Narven den 11. Julii A^{no} 1664.

**) Въ спискѣ означено на поляхъ.

ther, att dhe ochså till dheras skälige tarf Muhlebeet och fiske icke mindre än Borgerskapet nyttia och bruka måge, så kan dem ej heller nu detsamma afskiäras, uthan lijka som förr låta på Stadens Muhlebeet gåå klöff om klöff.

2.

Sedan belangande dhe Platzer til Kyrkia och Rådhuus, som dhe begiära effter fortifications Desseignen att blifva anviste, så hafver man till att förwänta, hwilketdhera projectet ahntingen det förra eller seenare af samma fortification, Hans Kongl. May^{te} i Nåder approberandes warder, och så snart som något besheedh derom inkommer, skall dhe gode Herrar et gått nöije deruthinnan wederfabras.

3.

Kijskines Landh Wigora kan af dhe skiäll, som uthi den Resolution, hwilken in Augusto Anno 1660 uthgick, och för-
uthan Express Kongl. Befallningh, Staden intet Immitteras.

4.

Emädan såsom störste deelen af Garnizonen i Nyen loger-
rar på Skantzen, och det eena Compagniet af gardie fålket
allenast hoos Borgerskaapet till någon recreation inlagt är,
kunna dhe fördenskull intet undandraga sigh att låta Soldaterne
niuta Eldh och Liuss i Qvarteren hoos dheras Vårdar, som
Huuset förmåår.

5. och 6.

För Härads och Laghmans sampt Mantalspenn ingarne
kunna dhe bönder, som på Stadsens Gods boende äre, ej min-
dre än som andre i Landet eximeras och befrijas.

7.

Till Herr Ståthållaren skall ett breef med alfvarligh befall-
ning afgåå, det han Stadsens Magistrat och dess Ledamö-

ter vedh dheras tillbörlige Respect maintinerar och handhafver.

8.

Item skall och Wälbem^{te} Ståthållare Ordre gifvas et wäkande öga derpå att hafva låta, det någre kringh om Staden och wedh Elfven boende bönder, såsom Taine Simon och andre, icke måge Stadsens färia till praejuditz samt andre Insolennitier dermedh förekomma, något fålk, hästar, booskaap, eller andra saaker ifrån den eena till den andra sjidan öfversättia, uthan låta allt till Stadsens färia, såsom rätte, allemänne vägen, passera.

9.

Man ville elliest låta förmana och afråda Landtmänner och Allmogen, att om Söndagarne och andra Helgedagar dheras wahror till Staden införa och försällia, derigenom sådane Fester profanerade och Gudstiensten kan förhindrad blifva, uthan kunna der dem så lägligt faller, i det stället, såsom annorstädes brukeligt är, nyttia Lögerdagen för een Torghdag.

10.

Den begiärte Recommendation för Stadsens Deputerade, som dhe till H. K. M. ärnat affärda, vill man dhem inthet förwägra, när dhe den nödigt hafva och såframt opå dheras allaredo öfvergifne puncter imedlertijdh icke någon Kongl. Nådigh Resolution inkommer. Datum ut supra.

S. G. Helmfeldt *).

(L. S.)

*) Списокъ изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXV.

Дарственная грамота короля Карла XI отъ 12 Декабря 1665, городу Нёну на владѣніе нѣкоторыми поземельными участками въ Спасскомъ погостѣ.

Содержаніе *).

Donation på Tuckela 2, $\frac{1}{2}$ obs. — Skogen till Tegelbruuk. — Strömmen till Qvarnar och Handtvärkare. — Till vidare Ratification.

Wij Carl medh Gudz Nådhe, Sväriges, Göthes och Wendes Konung och Arffurste till Finlandh, Hertigh uthi Skåhne, Estlandh, Lieflandh, Carelen, Bremen, Verden, Ste-tin, Pommern, Cassuben och Wenden, Furste till Rügen, Herre öfver Ingermanlandh och Wijsmar, Så och Pfalzgreffe vidh Rehin i Beijern, till Lytich, Cleve och Bergen Hertigh,

Giöre vitterligit att efftersom Wij icke mindre omsorgh drage om Wår Stads Nyens opkompst och wällständh, än om andre Wåre Städer uthi Wårt Rijke, altså hafve Wij af gunst och Nådhe undt, skäncht och gifvet, som Wij och härmedh unne, skänkia och gifva till bem^{te} Wår Stadh Nyen Effter-skrefne Lägenheter och Bönder, som framledne Capitein Bölli ä för detta hafver innehaft och possiderat uthi Spaski Pogost och Tuckela by, nembl: *Antosa*, Engh, een tijonde deels Obs., *Kormoislefsa*, een tredjedeels Obs., *Achlaby* två trediedeels Obs., *Kartzskoia* by een fembte deels Obs., *Warkovia* eller *Salubia*, Tree fembtedeels Obs., *Poroch* Öde medh dess fiske, een tijonde deels Obs., *Seretzkoija* Öde, een fembtonde deels Obs., *Ugelheretzkoija*, een fembtonde deels Obs., Summa Två och tvåfembtonde deels Obs., medh alla dess tillydande Lägenhee-

*) Въ спискѣ означено на поляхъ.

ter i skogh och mark, Åker, Ängh, Fiske, Strömmar, Jachter, af det som dertill af ålder hafver legat, eller medh Lagh tillvinnas kan, att bruuka och häfda till Stadsens nytta för evärdeligh Egendom, doch så att skogen förnembliqst brukas och anläggias till Stadsens Tegelbruuks försättiande, och att uthi Strömmen upsättias een eller flere Miöhl-Qvarnar, hvaraf sedan Tullen skall blifva Staden för åhrliq inkomst beräknadh, såsom och der flere Lägenheeter uthi berörde Ström finnes, som till handtwärkare kunna wara tjänlige, att dhe dem för skiäligh åhrliq affgiäld anslåås, det öfriga af landet skall till Stadsens och gemeena Borgerskaapets nytta användas, doch så, att deraf åhrligen något gifves till Staden, hvilket sedan iblandh andre Stadsens Intrader skall blifva räknat, och richtig räckenskaap öfver hållas, och detta alt till Kongl. May^{te} vijdare Ratification vedh dess myndige åhr och angående Kongl. Regeringh. Wij bjude derföre och befalla alle dem, som Oss med Hörsamheet och Lydno äre tillbundne, att dhe denna Wår Donation sich till effterrättelse ställe, icke tillfogandes mehrbem^{te} wår Stadh Nyen häremoot något meehn eller intrång: till yttermeera visso hafve Wij detta medh wårt Kongl. Secret sampt Wåre och Wårt Rijkets Förmyndares och Regeringhs underskrift bekräfta låtet. Datum Stockholm den 12. Decembris A^{no} 1665.

(L. S. R.)

Pehr Brahe,	Lorentz v. d. Linde,	Gustav Otto
Grefve till Wisingeborg.	Uthi Richs Marschens	Steenbock,
S. R. Drotzet.	ställe.	S.R.Ammiral.
Gustavus Bonde, S. R. Skattmästare.		
Magnus Gabriel de la Gardie, S. R. Cantzler.		
Nicolaus Skunck.		

Kongl. Camar Collegii Immission på Tuckela.

Wälborne Herr General Gouverneur och General Mayor
Jakob Johan Taube.

Såsom Hans Kongl. May^t, vår Allernådigste Konungh och Herre, förmedelst dess öpne, underskreefne breef af den 12 Decembris A° 1665 hafver af gunst och nåde till Staden Nyens opkompst och wälständh undt, skiäncht och gifvit bem^{te} Stadh dhe Lägenheter och Bönder, som framledne Capiten Böllia för detta hafver innehafft och possiderat, belägne uthi Spaski Pogost och Tuckela by, Nembl. *Antosa* engh, een Tiondedeels Obs., *Kormoislewa*, een tredjedeels Obs., *Achtaby*, Twätredjedeels Obs., *Gårdskaia* by, een fembtedeels Obs., *Warkowia* eller *Salubia*, tree fembtedeels Obs., *Poroch* Öde medh dess fiske, een tredjedeels Obs., *Seretskoia* Ödhe, een fembtodedeels Obs., *Ugelheretskaia*, een fembtone deels Obs., Summa Twå och Twå fembtodedeels Obs., dem medh alla dess tillydande lägenheter, att bruuka och häfda till Stadsens nyttia för ewärdeligh Egendom, Sålunda, att Skogen förnembliqst bruukas och anläggias till Stadsens Tegellbruuks försättiande, och att uthi Strömmen upsättes een eller fleere miölqvarnar, hwaraf sedan Tullen skall blifwa Staden för Åhrligh inkomst beräknat. Såsom och der fleere lägenheeter uthi berörde Ström finnas, som till Handtwärkare kunna wara tienlige at dhe dem för skiäligh åhrlich afgäld anslååss. Det öfriga af Landet skall till Stadsens och gemeena borgerskaapets nytta anwändas, doch så, att deraf åhrligen något gifves till Staden, hvilket sedan ibland andre Stadsens Intrader skall blifwa räknat och richtigh räckenskaap öfver hållas. Altså hafver Collegium ej kunnat ungå sådant Herr General Gouverneuren härmedh att förständig medh begiäran, han behagade giöra den förordningh, det ofvanskrefne Lägenheeter

måge berörde Stadh för innewarande åhr 1666, medh dess Räntor och Inkompster warda inrymbde, låtandes Staden dem sedan lijmätigt ofvanbem^{te} Kongl. May's Allernådigste Donationsbreefs lydelse och innehold obehindrat och roligen possidera. Befalle Herr General Gouverneuren Gudh Allsmechtigh. Stockholm den 9. May A° 1666.

På dragande Kall och Embetes wägnar.

Gustavus Bonde.

Gustavus Soop, Clas Rålamb., Heinrich v. Valkenborgh,
Jochim Schüttchielm.

Anders H. Lindberg. Jakob Tigerstierna *).

*) Списокъ хранится въ Архивѣ Выборгскаго Магистрата.

№ XXVI.

*Письмо Иог. Иак. Таубе изъ Нарвы отъ 16 Юня 1666 г.,
ніэнскому комменданту Андерсону о томъ, чтобы пограничная
стража не вымогала денегъ у пропъзжающихъ.*

Содержаніе *).

Herr Öfversten Alexander Andersson förbiuder Lawa Gräntzvacht taga penningar af reesande.

Edle och Wälb. Herr Öfverste och Commendant,

Synnerlige godhe wänn.

Aldenstundh dhe godhe Herrar Borgmestare och Rådhi i Nyen besvära sigh öfver Gräntzewachten veedh Lawoia, det dhe skola underståå sigh de reesande Kiöpmänn in- och uthur

*) Въ спискѣ означено на поляхъ.

Rysslandh, Handelen till stoort hinder, och meer penningar at afprässa, Såsom een deel af inneliggjande qvittantz är til at see, Herr Commendanten ville fördenskull derom granneligen ransaaka och der någre fleere finnes som dermedh exorbiterat hafva, dem tillijka medh denna som qvittantzet gifvit hafver, derföre tillbörligen straffa låta, imponerandes så Officeraren som gemeena häreffter härmedh att innehålla wedh högt straff til görandes. Gudh befallandes. Narfven den 16. Junii Anno 1666.

Herr Öfverstens och Commendantens Tjänstvillige
Jakob Johan Taube *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXVII.

*Опредѣленіе королевы Гедвиги-Элеоноры въ Стокгольмъ отъ 18 Сентября 1666, о разныхъ торювыхъ и другихъ дѣлахъ города Низна, по представленію бургомистра Пипера *).*

Содержаніе **)

1. Nyen skall icke graveras om större Tull än Narwa. — 2. Tobaaks Compagniet. Tobaaks Compagniet betalar Portorium. — 3. Tull som Tzaren tager. — 4. De Ryske Lådiör icke uppehållas vjdara än Pass vjisa. — 5. Färian till hörer Staden. — 6. Commendanten tage icke något Landh af Staden. Icke heller fångsla någon Borgare. Åtskillige Jurisdictioner. — 7. Stadsmätare määte all Spanmål. — 8. Appellabla saaker till Hof Rätten. 300 Dl. — 9. Ingen Contribution fordras uthan Kongl. skriftliga Notification. — 10. Kyrkians inkomster och tarfver, efter Städernas allmänna pris. — 11. Doneras $\frac{3}{4}$ Obs. i Tuckela by, sal. Maj: Fateburs. — 12. Doneras $\frac{1}{4}$ Obs. Wijgoras eller Kiskoin. — 13. H' Mörn ers hage restitueras, med mindre staden hafver cederat. — 14. Diäkne

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Konungl. Mayestets Nådiga Resolution öfver dess trogne Staden Nyens underdånigst ingifne puncter igenom dess utskickade borgemestaren Ehrlich och förständig Heinrich Piper, gifven i Stockholm den 18. September A° 1666.

**) Въ спискѣ означено на поляхъ.

penningar till Scholornes underhåld. — 15. Embets Skråå sökes hoos Kongl. General Commerce Collegium. — 16. Tomptören in- och uthom Staden. — 17. Portorium prolongeras till Sept. 1676. — 18. Kalk och Steen få frijt införas i 10 års tijd. — 19. Stadens deel af Saakören in Criminalibus. — 20. Penningar föres till Nyen. — 21. Licentmestaren gifve Special Rechningh. — 22. Klagomål om Stadens Rätt icke determineras förr än Rådet sigh förklarar.

1.

Såsom Hans Kongl. May^t förnimmer, det Staden Nyen underdånigst söcker att fåå niuta lijka vilkor uthi Tullen med Revall och Narfven, altså emädan Hans Kongl. May^a intention är efter förhopningh att kunna draga den största Ryska Handeln såväll igenom den orten som och Narfven till Östersiön och fördenskull befaarar, att såframt wahrorne skulle der medh större Tull beläggas, kunde densamma derifrån alldes blifwa afvänd och H. K. M. derjempte icke tviðlar, det mykeenheten aff wahrorne, som till större öfverflöd läre ankomma, näreen mindre Tull deraf tages, skall kunna med tiden att anseenligit meera indraga, än den nuvarande Tullens förhöjning i importerar, Ty hafver Hans Kongl. May^t Nåder Resolwerat, och för gått befunnit, att Staden Nyen icke skall härefter medh någon större Tull än Narfven graveras, uthan niuta lijka vilkor, efter den Resolution, som Hans Kongl. May^t den 12. November 1664, öfver öfverbem^{te} Stad Narfvens underdånigste besvär gifva mände.

2.

Hwad Grawation vedhkommer som dhe beklaga sigh öfver att hafva uthi dheras Näringh af Tobaaks Compagniet, så blifver dermedh uthi lijka måtto vedh den Resolution, som Hans Kongl. May^t Staden Narfven öfver detsamma den nästförledne 14. May uthi innewarande åhr i nåder meddeelt hafver, imedlertijdh håller Kongl. May^{et} för billigt och skiäligt wara,

at Tobaaks Compagniet skall för dheras Tobaaks Handell betala Portorium till Staden.

3.

Om dhen Tullen som Storfursten i Rysslandh låter taga af Hans Kongl. May^{te} Undersåter, äre H. K. M^{te} Gesanter vedh den nu påstående Tractaten beordrade, huruvijda dhe sådant medh dhe Ryske Gesanterne afhandla skola.

4.

Hvadh dhe Fahrkoster och Lådiör anbelangar, som ifrån Rysslandh till Nyen ankomma; så hafver H. Kongl. Mayt. allaredo dhe Ordre gifva låtit, att dhe vijdare icke skola blifva uppehåldne, än hvadh som Tractaten om dheras Pass uppvij, sande innehåller, derom Hans Kongl. May^{te} vill anbefalla dess General Gouverneur att han deröfver skall hand hålla.

5.

Efter som Staden hafver altid hållit färjan vedh magt och densamma för detta niutit sin inkompst, Ty förunnar Hans Kongl. May^{te} också dem bem^{te} Färia härefter stadigt at fåå behålla, så at ingen ehoo den och måå vara, skall hafva tillståndh några båtar till den ända att hålla och bruuka, att förtjena derigenom penningar medh de resandes öfver försell.

6,

Det som Commendanten uthi Skantzén kan bevijsas uthaf Stadens Spijckar, Platzer och Landh hafva för sigh alleena inhängt, skall han till Staden ovägerligen restituera, såsom och förbiudas att han medh sådant härefter skall afståå och icke giöra Staden derigenom något intrång, uthan tillijka medh dhe Cronones Betiänte vedh Staten låta sigh förnöya medh det Muhlebeete som dhe tillika med Borgerskaapet opå samma

ägor efter Kongl. Bref åthniuta bore. J lijka måtto skall icke heller bem^{te} Commendant underståå sigh att antasta och i fängelse kasta någon Borgare eller Rysk Kiöpman, som der handla, till att förhöra och afdöma dheras tvister, uthan sådant skall höra till Borgmestare och Rådth, på det Justitien må hafva sitt rätta lopp och hvars och eens Jurisdiction blifwa oförkränkt.

7.

Hans Kongl. May^t håller och billigt wara, att all den Spannemåhl som ifrån Nyen till andra orter uthskeepas, skall mätas af Stadsens eedsvorne määtare, på det sådant fälk uthi Staden derigenom kunna hafva dheras nähring och uppehälle.

8.

Efter H. K. May^t hafver resolverat för Staden Narfven, att inga saaker må kunna ifrån dheras Rådstugu appelleras till den Kongl. Hofrätten, uthan saaken är af Trehundrade Dal. Silf^r Mynts värde, hvarföre alldenshund Hans Kongl. May^t vill i Nåder hafva Staden Nyen uthi lijka Consideration, ty skohle och härefter alle dhe saaker, som ifrån dheras Rådhestugu till Hof Rätten appelleras, wara af samma värde, och hwadh som af Borgmästare och Rådth dersammastädes blifver dömt och gånget in rem judicatam, det samma skall effter lagh blifwa handhaft.

9.

Hans Kongl. May^t vill och uthi Nåder Staden Nyen medh inge Extraordinarie hielp och Contribution beswära, uthan Hans Kongl. May^t först dem medh sin nådige skrifvelse derom notificerar.

10.

Med Kyrkians inkomster, utgifter och Tarfver håller

Hans Kongl. May^t icke allenast skiäligt, uthan och nödigt wara, att det blifver observerat och hållet effter dhe privilegier, som Städerna i gemeehn gifne och meddelte äro.

11.

Hans Kongl. May^t vill och i Nåder beneficera Staden Nyen till dess förmeebring och opkompst medh *Luckina* och *Sokwila* $\frac{7}{10}$ deels Obs. som Hindrich Fateburs Enkia på lifstijds rätt innehafver, att kunna samma land tillträda, antingen effter hennes lijfstijdh, eller och på hvadh sätt Staden kan medh henna imedlertijdh förlikas, efter berörde stycke landh berättas wara beläget uthi Tuckela by, som till bem^{te} Stadh tillforene skall wara donerat.

12.

Efter som Hans Kongl. May^t Drottningh Christina hafver Anno 1648 den 31. October donerat Staden Nyen några Obzser Landh som voro Crohnan uthaf Steen von Steenhuusen tillbytte, och deribland Wijgora een fierdedeels Obs., hvilken een benembd Kiskoin då under lijfstijds rätt possiderade, att Staden för den skull icke kunde straxt komma uthi dess possession, hvarföre alldenstundh bem^{te} Kiskoins lijfstijdsrätt skall sedermera wara expirerat, och Staden nu underdånigst anhåller om samma fierdedeels Obs., Ty är Hans Kongl. May^t i Nåder benägen dem dermedh att beneficera. Efter som Hans Kongl. May^t och vill dess General Gouverneur i Ingermanlandh anbefalla att gifva Staden deruthinan Immission, såframpt elliest icke finnes något lagligt jäf och Hinder i vägen.

13.

Det Engestycke vedh Staden, som Borgmestare och Rådhdersammastädes hafva till een tijdh förundt Sal. Herr Carl

Mörner, skohle Hans Erfvingar igen restituera, efter som han sigh dertil hafver skrifteligen reverserat, allenast det blifver hans erfvingar förbehållit, at såframt dhe härefter kunne finna iblandh dheras Sal. Faders Acter och Handlingar något bevijs, att staden sedermeera samma ängstykke till meehr bem^{te} Herr Carl Mörner evärdeligen medh godh villia cederat hafver, eller och at han dem derföre hafver contenterat, dhe då måge hafva tillståndh att sökia dheras rätt.

14.

Til Scholernes underhåld uti Nyen är H. K. M. i Nåder tilfredhs, att staden skall niuta dhe diäkne Penningar, som uthi Nötheborgs Låhn opbääres.

15.

Dhe Handtwärkare, som äre försedde medh Embets Rättigheet och Skråå, vill H. K. M. i Nåder låta dervedh handh hafwa och dhe öfrige, som dermedh ännu intet äre förseedde, kunna sådant hoos Hans Kongl. May^{tes} General Commencie Collegium sökia och begära.

16.

Staden skall och hafva macht att opbära Tomptören af alla Gårdh och Bode Platzer, som dhe bådhe in- och uthom Stadhen tillhöra, nembl. 2 procento, allenast samma Tompter blifva billigt wärderade.

17.

Hans Kongl. May^t hafver uthi Nådigt anseende af Stadsens slätta tillståndh, som uthaf de förflutne tijder är förorsaakat, Nådigst veelat prolongera dem det förundte beneficium uthi Portorio, serdeles att dhe detsamma ifrån Dato uthi Tio åhrs tijdh behålla skohle.

18.

Och på det Borgerskaapet kunne så mycket meer animeras till att uppsättia Byggningar af Steen, såsom och dess snarare uppbyggia dheras Kyrkia och Rådhuus, vill Hans Kongl. May^t dem frijheet uthi Tije åhrs tijd opå all den Kalk och Steen för Licent och ungelder i Nåder förunna.

19.

Hans Kongl. May^t befinner och skäligt wara, att uthi dhe Criminal saaker, som af den Kongl. Hof Rätten blifver resolverade till penningebööter, skall Staden sin andeel deruthaf effter lagh fåå behålla.

20.

Såsom Hans Kongl. May^t wäll kan befinna, att dhe här i Stockholm och andre Svenske orter icke wäll handla kunna, uthan dem blifver efterlåtit, att föra dhe penningar medh sigh till Nyen, som dhe för dheras wahrer bekomma, altså vill Hans Kongl. May^t dem och sådant i Nåder förunna och dhem Ordre gifva låta, att ingen skall dem deruthinnan något hinder tilfoga.

21.

Hans Kongl. May^t hafver och för gått befunnit, att Licentmestaren i Nyen skall wara skyldigh att meddeela Borgerskaapet dersammastädes een uthräkning på dhet som dhe bööre erlägga uthi Licent och Portorio för sine wahrer, som dhe på hvart Skepp in- och utskeppa.

22.

Elliest och försäkrar Hans Kongl. May^t i Nåder Staden Nyen, att om härefter någre Klagomåhl och besvär inkomma, att dhe saaker, som angåå dheras Rätt och Privilegier, vill Hans Kongl. May^t deruthinnan icke något determinera, för än

Borgemestare och Rådhs sigh deruti öfver först förklarar hafva.
Actum ut supra.

Uppa högstbem^{de} Hans Kongl. May^{tes} wår Respective Elskelige käre H^{er} Sons, så och Allernådigste Konungs och Herres vägnar.

Hedvig Eleonora.

(L. S. R.)

Pehr Brahe, Grefve	Carolus Mauritius	Gustav Otto
till Wisingsborg,	Levenhaupt, i Richs	Steenbock,
S. R. Drotzet.	Marschens ställe.	S. R. Ammiral.
Magnus Gabriel de la Gardie,	Gustavus Bondhe,	
S. R. Cantzler.	S. R. Skattmästare.	
Jonas Klingstedt *).		

*) Изъ Архива Виборгскаго Магистрата.

№ XXVIII.

Предписаніе королевы Ядвиги-Элеоноры отъ 18 Сентября 1666 г., къ Генералъ-Губернатору о предъидущемъ рѣшеніи.

Carl medh Guds Nådhe, Sväriges, Göthes och Wendes Konungh och Arffurste, Storförste till Finlandh, Herthigh uthi Skåhne, Estlandh, Lijflandh, Carelen, Brehmen, Werden, Stettin, Pommern, Cassuben, och Wänden, Förste till Rygen, Herre öfver Ingermanlandh och Wisnar, så och Pfalz Grefve vedh Rein i Båyern, till Gülich, Cleve och Bergen Herthigh.

Wår ynnest och Nådige benågenheet medh Gudh Allsmächtigh. J kunne Troo Mann och General Gouverneur uthaf bifogade Copia af Wår Resolution uppå Staden Nyens under-

dåligste ingifne besvär see och förnimma, huruledes Wij Oss deröfver förklarar hafva, det är fördenskull Wår Nådige villia och befallning, att J taga eder detsamma till efterrättelse och handh deröfver hålla, att sådant må blifva tillbörligen efterkommit, hvarmedh skeer Wår Nådige Willie et Nöie, och Wij befalle Eder Gudh Allsmächtigh Nådeligen, af Stockholm den 18. Septembris A^{no} 1666.

Uppå högst bem^{te} Hans Kongl. May^{tes} Wår Respective Elsekelige K. H^r Sons, så och Allernådigste Konungs och Herres wägnar.

Hedvig Eleonora.

Pehr Brahe, Grefve	Carolus Mauritius	Gustav Otto
till Wisingsborg,	Levenhaupt, uthi	Steenbock,
S. R. Drotzel.	R. Marschens ställe.	S. R. Ammiral.
Magnus Gabriel de la Gardie.	Claus Rålamb, uthi R.	
	Skattmästarens ställe ^{*)} .	

^{*)} Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXIX.

Извлеченіе изъ королевскаго опредѣленія, даннаго въ Нарвѣ 14 Мая 1666 г., о табачной торговлѣ этого города ^{*)}.

Hvadh Toobaaks Handelen angåår, efter Hans Kongl. May^t förnimmer att Staden Narfven icke hafver kunnat sigh derom föreena medh Participanterne af bem^{te} Handell. Altså hafver H. K. M. för skiäligt erachtat således dem emillan saa-

^{*)} Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Extract uthur Kongl. May^{tes} Resolution, gifven Staden Narfven, den 14. Maj Anno 1666.

ken att determinera, det hvar och een af Narfviske borger-skaapet skall hafva macht att sällia sitt Toobaak en gross till Stoor Furstens Ryssar och Undersåtare alleena; Men uthi min-
nut ingen föruthan Participanternes Factor sigh dermedh att befatta.

№ XXX.

*Отношение Гог. Иак. Таубе изъ Нарвы отъ 19 Янв. 1667 г.,
къ королевскому наместнику въ Нѣнъ Скрагеншельду.*

Edle och Wälb. Herr Ståthållare, Gohde vän.

Emådan såsom Hans Kongl. Mayst Nådigst hafver Resol-
verat, att det Landet Wigora af een fjerdedeels obs., som
den gamble Rittaren Michel Kiskonen besutit hafver, och
Staden för detta beleafvat är, men intet i Possessionen komma
kunnat, för än som Hans Kiskoins Jus expierande skall Sta-
den tillfalla, och det Kongl. Cammar Collegium migh tillskrif-
ver Immissionen deruthinnan att skee låta, Herr Ståthållaren
ville för den skull den anstaltgiöra att Staden Nyen uthi bem^{te}
Landh Wigora med alla dertill lydande Pertinentier och Lägen-
heeter immiterat och invist blifver, efter som man intet veet
något lagligt Hinder vara deremet, att sådant icke skeo må.
Gudh befallandes. Narfven den 19. Januarij A^o 1667.

Herr Ståthållarens Vällvillige Jakob Johan Taube *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Маргезрата.

№ XXXI.

Грамота короля Карла XI изъ Стокгольма отъ 27 Сентября 1667 г., о пошлинѣ на шведскіе товары, привозимые въ Нѣмъ.

Carl medh Guds Nåde, Sväriges, Göthes och Wendes Konungh och Arffurste, Stoorfurste till Finlandh, Hertigh uthi Skåhne, Estlandh, Lijflandh, Carelen, Brähmen, Werden, Stettin, Pommern, Casuben, och Wenden, Furste till Rygen, Herre öfver Ingermanlandh och Wissmar, Så och Pfalz Grefve vedh Reihn i Beijern till Güiligh, Cleve, och Bergen Hertigh.

Wår synnerliga ynnest och nådige benägenheet medh Gudh allsmächtig, Hvad såsom wij Troomänn, H^r Richs Skattmestare och sampt^{se} Kommarråd, opå vårt General Commerce Collegij remonstration om Tullens erläggande af Svänske vahrer, som till Narfven, Nyen och Rysslandh föras resolverat hafve, det lährer J medh meer see och aftaga af bijfogade Copia. Och såsom wij samma ährende noga hafve öfverlagt, och derhoos förmode, att sådan moderation i Tullen ingen afsaaknadh skall sättia uthi våre Intrader, uthan dem augmentera när Handeln som här till Tullens impropotionerande stoorheet hafver måst stutza, komme i gångh. Alltså hafve wij och medh så mycket mindre betänkiande till vijdare Confirmation wedh våre myndige Åhr derhän resolverat till att giöra uthi samma Tulls erläggande emillan våre undersåtare och Rysarne een likkheet, med Nådigh villia och befallningh, det i denne vår Nådige förordningh vederbörligen publicere, att våre undersåtare densamma vedh vahrornas uthskeepande verkligen och till godho åthniuta måtte, hvilket J efterkommandes

fullgiöra vår nådige villia. Och vij befalle eder Gudh allsmächtig synnerligen och samptligh Nådeligen.

Stockholm den 27. September 1667.

Uppå högst bem^{te} Hans Kongl. May^{ts} vår Respective, älskelige K. Herr Sons så och allernådigste Konungs och Herres vägnar.

Hedvig Eleonora.

Pehr Brahe, Grefve	Lorentz v. d. Linde,	Gustaf Otto
till Wisingsborgh,	uthi R. Marschens	Steenbock,
S. R. Drotzet.	ställe.	S. R. Ammiral.
Steen Biälke,		Clas Robhlamb,
ithi Richs Cantzleerens ställe.	uthi R. Skattmästarens ställe.	
S. Franc ^o).		

^o) Списокъ изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXXII.

Королевское опредѣленіе отъ 27 Сентября 1667, касательно пошлины на шведскіе товары, привозимые шведскими купцами и подданными въ Нарву, Нѣжъ и Россію ^o).

Kongl. May^{ts} hafwer sigh uthaf dess General Commerce Collegio föredraga lätit, huru såsom många uthaf dess trogna undersåtare skohla gierna weela fortsätta den Rysska handeln,

^o) Въ списокъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl. May^{ts} Resolution. Uppå dess General Commerce Collegii Memorials Puncte angående Tullen på dhe Wahrer som Swänske Kiöpmän och undersåtare till Narfwen, Nyen och Ryssland införa låta, gifven i Stockholm den 27. September A^o 1667.

Men den högha Tullen den dhe i proportionen emeth Zahrens undersåtare erlägga skohla, giör sådan Handell för them så svår, att dhe påstående samma Tull then uthan skada intet idka och fortsättia kunna och för den skull för samme Handellsbefordrande nyttigt och gagneligt vara, att der som Rysarnes vahrer för visse skiäll och orsaker intet kunna beläggias medh lijka Tull som Kongl. May^{ts} undersåtares vahrer, att tå Kongl. May^{ts} undersåtare måtte förskonas medh förhöjningen, och på sådant sätt göras medh Ryssarne, uthi Tullens erläggande, lijka. Såsom nu Kongl. May^t denna Collegii påminnelse och inrådande, belinner vara på gode skiäll grundat och till handels then Kongl. May^t uthi dess Rijke och Provincier till dess trogna undersåtares gagn och bästa, altidh hafver söcht att fordra och befrämja, märkeligen befordrande inrättat, Ty hafver och Hans Kongl. May^t sådant i Nåder gillat och approberat, sampt härmedh gott funnit, och resolverat att sätta den Tullen som på Svänska Vahrer till Narfven, Nyen och Ryssland häræfter utur Rijket införas på samma Quantum som Ryssarne nu för denna tiden betala och erläggia, och sådant till vijdare Confirmation vedh dess myndige åhr och antrådande till Regimäntet. Kongl. May^t drager för den skull till dess General Commerce Collegium det företagande det sådan Nådigh förordningh vederbörligen Publiceras måtte, på det att een sådan helsosam Intention till effect och fullbordan hjelpas och fortsättias måtte. Actum ut supra.

Uppå högst bem^{te} Hans Kongl. May^{ts} vår Respective, älskellige H^{re} Sons, Så och allernådigste Konunghs och Herres vägnar.

Hedvig Eleonora.

Pehr Brahe, Grefve
till Wisingsborgh,
S. R. Drotzet.

Lorentz v. D. Linde.

Gustaf Otto
Steenbockk,
S. R. Ammiral.

^{*)} Изъ Архива Виборгскаго Магистрата. Ср. у Шернмана III, стр. 587.

Резолюція ингерманландскаго Генералъ-Губернатора Гельмфельдта, данная въ Ніэншанцъ 6 Января 1670 г., на представленіе городской Думы въ Ніепъ о разныхъ дѣлахъ ¹⁾.

Was den ersten Punct anbelanget, worin E. E. Raht über die geringe Einkünfte und anderseitige zu Aufbaueung der Kirchen, Schulen, Rathhaus und andern publicquen Werken der Stadt, erforderte grosse Ausgaben sich beklaget, und dahero dass dero Einkünfte zulänglich möchten vergrössert werden, nöthige Ansuchung thut; so weiss sich das Königl. General Gouvernement woll zu entsinnen der gnädigen Vorsorge, so ihre Königl. May^t unser allerseits gnädigster König und Herr zu helfung dieser Stadt getragen, und dabero deroselben allerhandt Einkünfte, so viel sich bisher hadt wollen thun lassen, gegönnet, und verstattet haben auch fernere hülfliche Handbietung zu thun allergst nicht unterlassen werden. Als man aber nicht weiss, wie hoch solche und dergleichen ihre Einkünfte sich ersteigen mögen, so wird E. E. Raht sich nicht entgegen

Digitized by Google

sein lassen, einen Pertinentien Aufsatz zu verfassen, von allen dieser Stadt Intradon und was hergegen für ausgaben an itzo requiriret, als auch künftig bey nach und nach geschעהner Aufbauung der obgemelten publiq: Werken erfordert werden möchten, damit man also den Defect, nun so viel besser erkennen könne; als den das Königl. General Gouvernement nicht abgeneiget ist, bey höchst erwehnter Ihrer Königl. May^t alle mögliche Beförderung zu thun, damit dessfalls der Stadt zu besserer Aufhelfung ihre Intradon auf thunlichster Masse möchten vergrößert werden.

2.

Angehende die Fortsetzung der Fortification und Stadt Regulirung, so ist für männigliches Augen, wie dass Ihre Königl. May^t eine sonderliche allergnädigste Reflexion auf diesen Ort haben in dehme bereits in beyden ein guter Anfang gemacht worden, auch ferner der allergn^{ad} Intention sindt, dass das bisher Verfallene repariret, das Wärk fortgesetzt, und zu seiner Vollkommenheit gebracht werden soll, massen die völlige ordre deswegen aus dem Reiche täglich anhero erwartet wirdt.

3.

Thut E. E. Raht billige und lobliche Erinnerung, dass in denen Rechts-Sachen und Gerichten eine gute Ordnungh stabiliret, und zu dem Ende ein Untergericht möge bestellet werden, allermassen nun solches auch von Ihrer Königl. May^t guth befunden, und dero selben allergnäd^{ig} Vollmacht hierauf anhero gesandt worden, so ist auch dahero dehme zu gehorsamster Folge mit wissen E. E. Raths sothane Gerichts Voigtstelle einer gewissen person übertragen und erforderte Instruction darauf ausgefertigt worden, die übergegebene Articuly wornach Forma Processus füglichst könne eingerichtet

bleiben, befindet dass Königl. General Gouvernement denen Schwedischen Rechten und Stadts Privilegien gemäss, weswegen selbige auch hier mit im Namen Ihrer Königl. Mayst approbiret und guth geheisset werden.

4.

Gleichfalls ist von E. E. Raht rühmlich gethan, dass sie darhin streben, wie alle Unordnungen in dem Handel abgeschafft, und Ihrer Königl. Mayst allergnädigst Intention, als welche diese Stadt der Handlung gewidmet, durch Einführung guter Handels Ordnung, so woll für die Einwohner als Frembde möge erfüllet werden, und wird diesem noch das Königl. General Gouvernement denen selben dessfalls gerne hülfliche Handt bieten, und ihrer hierunter Habenden guten Meinung durch kräftigen Nachtrag zu statten kommen.

5.

Den fünften Punct, worinnen E. E. Raht um aufhebung dess bisher zu merklichen Schaden der Stadt im Schwang gewesen Landhandel anhaltet, befindet das Königl. General Gouvernement der Billigkeit auch Privilegien gemäss zu sein, und wirdt demnach zuporderst gebührende Placata desswegen ergehen lassen, damit sothaner verbotener Landthandel hinführo gehindert, und der Stadt kein Nachtheil hierunter zuwachsen möge.

6.

Ebenmässig als das Königl. General Gouvernement ernstlich darobhalten wirdt, dass die Handtwerker und Stümper, so zu Praejuditz der Stadt auf den Höfwen, sich finden sollen, abgeschafft und so woll der Adel als Magistrat der Stadt keiner dem andern an dero Freijheiten und Privilegien zu nahe thun möge.

7.

Das fernere angeführet wirdt, wie bishero der Magistrat für so gering schätzig gehalten, und dehme kein gebührender Respect geleistet worden, dass er auch dahero bey denen Ausländern in schlechte Consideration gerathen sey, solches vernimmt das Königl. General Gouvernement ungerne, wirdt auch nicht unterlassen dieselbe zu mahlen, da numehro durch Gottes Gnade die Rathstuhle nach und nach mit capabeln und tüchtigen Subjectis versehen wirdt, kräftigst zu maintiniren und keines wegen verstatten, dass denenselben die zu kommende Ehre genommen und gekränkt soll werden.

8.

Betreffende dass E. E. Raht sich befraget, wie es in den Tunnenmass allher solle gehalten werden, nach dem mahlen sich deren nicht einerley finden, so ist vor dehme der Stadt Narva auss dem Reiche eine Tunne zugeschickt worden, so mit der Schwedischen Maase mehrentheils übereinstimmt, welche den mit ersten von dar soll anhero gesandt werden, wornach das hiesige Maas kan Justiret bleiben.

9.

Der neundte Punct befudet sich bereits in Ihren Königl. Mäy^t gewöhnlichen Kriegs Articulen resolviret, vermöge welcher sotahnen so über die Wälle und Schlagbäume bey verschlossener Zeit steigen, eine gewisse Poen dictiret worden. Man will demnach darob halten dass dieses noch mahlen soll ernstlich verboten, und andersfalls die Delinquenten mit obberührter Straffe angesehen werden.

10.

So viel die kleine Bach betrifft, so durch den Wall und die Stadt flieset, wessentwegen E. E. Raht sich erkündiget, ob

nicht ein Canal bey dess zum nöthigen Wassergebrauch, als Anrichtung einiger Manufacturen könne dar vorgelassen werden, so haben Ihre Königl. May^t bereits hierinnen ein gewisses Dessein formiret, welches so lange anstatt einer Richtschnur dienen und unverändert bleiben muss, es wehre den Sache, dass bey offenem Wasser E. E. Raht Dero Intention und Vorschläge besser von sich zu geben beliebet alsdan nach dessen Befindungh fernere Resolution kan gesucht werden.

11.

Belangende dass die Schlawanke pogost, und sonderlich Ingris die von Ihrer Königl. May^t der Stadt und Schulen zum besten vergönnete Diäkengälder wie vordem geschehen, an itzo abzutragen verweigern sollen, so will das Königl. General Gouvernement dieselbe dazu anhalten, dass die Uhrsache solcher Ihrer Weigerung anzeigen, und deciren sollen, worauf den nachdeme die angezogene Königl. Resolution im Munde führet, auch fernere Verordnung ergehen wird.

12.

Wegen des Besucherhauses und der desfalls geführten Klage, soll mit dem Licentmeister daraus geredet, und ihm anbefolen werden, den Besucher dahin zu halten, dass er denen Stadts Wiesen und Feldern weder durch sich, noch andere bey ihm einliegende auf keinerley Weise möge schätlich fallen.

13.

Gleichesfalls als man fleissige Nachforschung thun will, wie es mit denen von der Bürgerschaft entlehnten Bothen, Äxte und dergleichen Dingen, für ein Bewandtniss habe, wesswegen den dem hier erwarteten Commendanten darauf solche

Ordre soll gegeben werden, als der Stadt und Bürgerschaft solches erträglich fallen wirdt.

14.

Nicht weniger soll auch bey Ankunfft des Commandanten sothane Ordre gestellet und anbefohlen werden, dass so oft hiesiger Magistrat einige Hülfe in Executionen und dergleichen von Nöthen haben, und darumb bey ihm ansuchen lassen wird Er ihnen alle Zeit mit beehrter Manschaft an die Handt gehen, auch sonsten in dergleichen Fällen nachdrückende Assistens leisten solle.

15.

Was angehet der Abführung der Schwedischen Compagnie, so E. E. Raht urgiret, so will das Königl. General Gouvernement auch dessen eingedenkt verbleiben, und bey Ankunfft anderer erwarteten Völker eine Enderungh deswegen suchen zu treffen, immittelst aber Ihnen alle Insolencen ernstlich vorbieten und die Verbrecher zu gebührender Straffe ziehen lassen.

16

Betreffende der Officirer haltende Krygerey, so will man E. E. Raht gerne hierinnen gratificiren, und die Verordnung thun, dass die Officirer mit dehme, so Ihre Königl. May^{te} sonsten deren Compagnien desfalls vergönnet, sich auch Vergnügen lassen, und darüber zu der Stadt verderb nicht schreiben sollen, wie den auch in gegentheil dieses wenige ihnen durch Königl. Zulass vergönnet, von E. E. Raht ihnen nicht wirdt verwegert werden.

17.

Den 17° Punct Concernierende worinnen E. E. Raht ansuchet, dass dem Soldaten möge auferlegt werden sein Korn,

so er zu verkaufen hat, nicht an die Främbden, sondern Einwohnern zu verhandeln; so geschehet alles was hier unter vorgehet, wider Ihrer Königl. May^t willen, auch ausdrücklicher obrigkeitlicher Verbot, in dehme den Soldaten nicht erlaubt ist, sein Monatliches Korn, so Ihm zu seine Unterhalte gereicht wird, zu verhandeln oder verkaufen, und was demnach von Ihnen wider solches Verboth gehandelt wirdt, geschieht mehrentheils heimlich, und hinter des Officirers Wissen, das also hierinnen kein anderer Ordnung mag verfasst werden.

18.

Auf die Frage so E. E. Raht sich mit denen, so auf dem Lande wohnen, und in der Stadt gewisse Plätze begehren, zu verhalten habe, kan das Königl. General Gouvernement keinen endlichen Schluss geben, zumahlen da eben dieser Punct bey ihre Königl. May^t durch den H^r Bürgmeister Piper ist anhengigh gemacht, aber noch nicht resolwired worden. Wird also E. E. Raht belieben dem General Gouvernement breitere Nachricht zu ertheilen, was desfalls auch sonst Högstgedachter Ihrer Königl. May^t gesucht ist worden, und ist selbiger des Erbietens bey Ihrer Königl. May^t umb allergnd. Resolution darauf anzuhalten, immittels so ziehlet Ihrer Königl. May^t aller Gnädigste meinungh darhin, diese Stadt alleine zur Handlung und Kauffenschaft zu richten, da billig die Plätze vor die so Commerzien treiben, darbehalten werden müssen.

19.

Was wegen das Paedagogi Johan Pictorij Schwagheit, und daher verursachter verseumniss der Jugend erwehnet wird, so haben zwar Ihrer Königl. May^t Dero gnädige Vorsorge auch desfalls sattsam blicken lassen, in dehme dem Praeceptor ein gewisses Salarium auf dem State bestanden wird, und ist zu

beklagen dass die damahlen geschehene Erwahl und Annehmung eines Paedagogi nicht so eingetroffen hat, als es hette sein sollen, damit aber die Jugendt nicht vollent versömet möge werden, wirdt E. E. Raht sich inmittelst nun umb ein ander qualificirtes Subjectum bewerben, und daraus mit den Herrn Superintendenten bey seiner ehist erwartende Ankunfft unterreden, damit solche hochnötige Stelle tüchtiglich möge erssetzet werden, es will auch das Königl. General Gouvernement gerne befördern helfen, dass ein sothaner Capabel Paedagogus mit benöhtigen Untherhalt möge versehen werden.

20.

Will das Königl. General Gouvernement aufsuchen lassen, wie es mit denen Tagelöhnern und dergleichen Volke in Narfven gehalten wird, und was sie dem Publico für Arbeit zu leisten schuldich sein, wornach man an diesem orte gleichfalls wird zu verfahren haben.

21.

Schlieslich will man E. E. Raht in Ihrem Gesuche gerne an die Hand gehen, und denen grentzwachten anbefehlen, dass sie keine Pässe annehmen sollen, als die von denen so es zukommet, als dem General Gouvernemente, und in Friedens Zeiten, dem Magistraten ausgegeben werden, zumahlen solches, so woll derer Friedens Verträgen gemäss ist, als auch zu des Landes Sicherheit gerichtet. Datum ut supra.

(L. S.)

S. G. Helmfeldt *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXXIV.

Предписаніе ингерманландскаго Генераль-Губернатора Гельмфельдта, отъ 18 Марта 1670, къ Лицентмейстеру Линдеману.

Ehrenfester und vorachtbaarer H^r Licentmeister
Andreas Lindeman.

Aus bey geschlossener Extracto Ihrer Königl. Mayst unser allergnädigster König und Hern allergnd. abgelassenes Schreiben wirdt der H^r Licentmeister vernehmen, was deroselben wegen Ausschiffung der rohen Häute aus diesen Ohrten zu befehlen allergnädigst gefallen hat, undt wie nemblich den vor dehme auf dieselbe gesetzte höhern Zoll aus gewissen Uhrsachen, wiederumb aufzuheben dieselbe resolviret haben, habe also sotahner Ihrer Königl. Mayst Befehl dem H^r Licentmeister hierdurch Notificiren wollen, damit derselbe bey angehende Ausschiffungen sich darnach richten, und dehme gemäss bezäugen könne, demselben in übrigen den Schutze Gottes ergeben.

Datum Närva den 18. Martij 1670.

D. H^r Licentm. freundwilliger

S. G. Helmsfeldt *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXXV.

Отношеніе королевской Генераль - Коммерцъ - Коллегіи изъ Стокгольма отъ 11 Февраля 1670, о привилегіи свободной торговли табакомъ, дарованной городу Нйену.

Wälborne Herr Feldtmarskalk och General Gouverneur.

Såsom Herr Feldtmarskalken och General Gouverneuren uthi dess till Collegium sidst ankombne och den 20. Januarij daterade skrifvelse begiärer af oss Underrättelse om icke den Resolution som Kongl. May^{te} hafver för någon tijdh sedan nådigast förlandı des Stadh Narfven, angående Tobakets frije och orestringerade handel, jembväl Conserverar Staden Nyen, altså och ändock vij icke rättare oss påminna kunna, ähn att Staden Nyen, tillijka medh Narfven skoble häröfver hafva erhållit skrifteligt beskeedh, emädan begge Städerna tillijka äre uthi Collegium häröfver till Kongl. May^{te} afgångne underdånigste Sentiment begreepne, Så lender icke desto mindre än ytterligare detta Herr General Gouverneuren till större liuss och vissheet i saaken, att Staden Nyen icke mindre än Narfven, bör i föllie af Kongl. May^{te} Nådigste Resolution och till oss afgångne orders, niuta ofvanbemälte frije och oturberade Tobaks handel och det så väll i anseende af Stadsens egen Conservation, som befordrandet, och uthvidgandet af Ryske handeln, efter som och Kongl. May^{te} i det ställe hafver förundt Directorerne af Tobaaks Compagnie någon afkortningh uthi Arendet, men hvad sjelfva licenten af Toobaaket vedh kommer, den behålle directorerne för sigh. Och såsom Kongl. May^{te} nådigst derhoos hafver förordnat, det vij på berörde Orter, den Anstalt giöra skoble, hvarigenom så väll Narfven som Nyen, denne Kongl.

Bevillningh i sjelfva verket obehindrat må åthniuta, men deremot och alle möijelige medel användas till afböjande af alt underslef, medh oloffligh Tobaaks införsell i Kiäxholms lähn eller annorstädes till Finlandh och särdeles att straffet emoot dem som dermed beslagne blifva, må medh alfvar skiepas; hvarföre hafve Wij desse begge ährender uthi bästa måtton H^r General Gouv^s goda försorgh recommendera velat, intet tviflandes, medh mindre han sigh i denne måtton, Städernes välfärdh möijeligst antager och derjempte vederbörande alfvarligen förmahnar och tillhåller, att intet tillåta eller drifva någon olåffligh handell och Underslef medh öfverförsell till Finlandh och Kiäxholm, af meerbem^{te} vara, emädan dhe som dervedh beslagne blifva, medh een hårdh och skarp Correction och Näffst lära ansees och straffas. Befalle H^r Feldtmarskalken och General Gouverneuren i Guds beskydd till alt gått. Datum Stockholm den 11. Februarij 1670..

På dragande kall och Embets vägnar.

J. Lagerfeldt.

Erich Rosenhana.

Isaak Enefelt.

Johan Stiernehöök *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXXVI.

Отношение ингерманландскаго Генералъ-Губернатора Гельмфельдта изъ Нарвы отъ 9 Марта 1670, о привилегіи, дарованной городу Ніэну касательно свободной торговли табакомъ.

Wohl Ehrenveste, Achtbahre und Wohlweise
Herrn und Freunde.

Nachdehme wir jüngst hie von dem Königl. Commercien Collegio, auf mein an dasselbe abgelassenes Schreiben betref-

Гяппингъ, Нева и Ніэни. Ч. III.

фенде ден freien Tobaackshandel, so die Stadt Nyen bei Ihrer Königl. May^{te} unter andern Dero eingegebenen Puncten, unterth^{en} gesucht hat, geneigt Antwort zugekommen ist, so habe solches Copialiter denen Herrn hiemit übersenden wollen; als woraus dieselben mit mehrern ersehen werden, dass vermöge königl. allergn. Resolution, der nun restringirte freie Tabaks-handel der Stadt vergönnet, hingegen aber andertheils solches in nicht vergönneten Örtern zu treiben ernstlich verbohten wirdt. Zweifeln also nicht, E. E. Rath diesem nach die sorgfältige Anstalt machen werde, dass den Inhalt abgedachten Schreibens in allem gebührlich möge nachgelebet werden, wo inzwischen dieselben dem Schutz Gottes anbefehle. Datum Narwa den 9. Marzii A^o 1670.

Der Herren

dienstwilliger

. S. G. Helmfeldt *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXXVII.

*Резолюція королевы Ядвиги-Элеоноры, изъ Стокгольма отъ 19 Сентября 1671, на дѣла представленныя депутатами города Нѣна *).*

Содержаніе **).

1. Nyen lägges under Lifländska Tull Inspection. Och uti Licent Handel och andra vilkor vara lijka med Narwa. — 2. För af och genomgående Fahrkoster

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl. Mayestets Nådige Resolution öfver Staden Nyens igenom dess uthskilckade Öfver Auditeur och Rådhsman dersammastades Ehrligh och förståndigh Fredric Wilhelm Lados underdånigst insinuerade Puncter, gifven i Stockholm den 19. September A^{no} 1671.

**) Въ спискѣ означено на поляхъ.

betalas portorium. — 3. Tjara Comp: — 4. Sakören fallande i Hofrätten af Ingermanlandh gifves till Kyrkian. Och åtta skeppund Koppar. — 5. Inspection öfver Skohlor och hålla examen, vocera Capellaner och Skolebetjente. — 6. Jus praesentandi pastores. — 7. Magistraten får vidare Tompter försälja ärfiligen samt Moras. — 8. Fortification med alfvar fortsättas. — 9. Magistraten icke strax citeras till Hofrätten. — 10. Cronans betjente i Staden och festningen uthom Garnizonen comparera för Stads Rätt. — 11. Hvar 10de penning till Staden för asträde. — 12. Fremmande icke handla med Fremmande. — 13. Rödt vax till Stads Signete. — 14. Myntplacater observeras. — 15. Stadens Bönder höra till Lands Rätterne. — 16. Allt Ryskt vigte Gods på vägen. Undantagandes det på een boten föres till Sverige. — 17. Ordinanzen hålles pro lege.

1.

Såsom Hans Kongl: May^{te} hafver för detta Nådigst Resoluerat, att Staden Nyen skall uthi Licenten hållas lijka medh Narfven, alltså emädan dhe sigh deröfver underdånigst beklaga, att icke dess mindre dhe befallningar som gåå till Tull Inspectoren i Finlandh om Tullväsendet blifva ännu aff honom extenderade till Staden Nyen, uthan anseende till dess Dependence under Lijfländska Tulltaxan, Ty vill Hans Kongl: Mays^{te} härmedh i Näder resolverat och dess Cammer Collegium anbefallat hafva, att den Nyenska Tull Cammarn skall läggjas under den Liefländska Inspectionen och vara lijka såväll i Licent och Handel som andre vilkühr medh Narfven för dhe bägge Orternes gemenskap och Communion.

2.

Hans Kongl. Mays^{te} vill och nådigst förunna Staden Nyen samma rätt och förmohn, som andre Städer bruka, att dhe Skuthor och Farkoster som igenom Nyen utföre åth Sjön eller och derifrån åth Narfven eller Refvell segla, skohla härefter uthi Nyen Tullen och Portorium afläggia.

*

3.

Den frijheet som dhe underdånigst begiära att fåå utskeppa Tiära uthan till att vidare blifva graverade af Tiäru Compagniet, kan Hans Kongl: Mays' dem för denna gången icke bevilja, uthan låter dermedh till een annan tidh beroo.

4.

Emedan de sigh underdånigst beklaga öfver debras medellösheet, för att dhe för den orsakens skull icke äre mächtige af sigh sjelfva att låta upbyggia den Svenska och Tyska Kyrkian, hvarmedh dhe äre allareedo uthi verket, Ty hafver Hans Konglt Mays' dem till samma Kyrkiobyggnings fortsättande i Nåder veelat förunna dhe Saakören, som i Dorptiska Hofrätten af Ingermanlandh härefter falla kunna, såsom och nådigst gifve och skänka dem åtta skeppund Koppar till Klockor af tillkommande åhrs medel.

5.

Att Borgmästare och Rådh må hafva Inspection öfver Scholorne samt hålla Examen några gånger om året, såsom och vocera sådanne Capellaner, och Scholebetiente, som dhe pröfva till ungdomens och sine barns education vara tjenligast, sedan dhe uthi Consistorio äre examinerade och der hafva aflagt Confessionem Fidei, såsom och att Superintendenten och Consistorium icke må hafva macht uthan Borgmästare och Råds vettskap och samtycke någon till sådan Function att insättia, det befinner Hans Kongl. Mays' hafva sina skiäll, och fördenskull i Nåder vill efterlåta dem deruthinnan samma rätt som andre Städer åtniuta.

6.

Och alldenstundh det oppå samma skiähl berohr, hvadh dhe om Jure praesentandi wedh förefallande vacantie af Pastoratet

underdånigst anhålla, skall och dermedh hållas effter det som uthi näst förbem^{te} puucter är resolverat.

7.

Hans Kongl: Mays^t hafver också i Nåder velat efterlåta Borgmästare och Råd^h i Nyen efter den praxin, som i andre Städer öfligt är, att värdera de Stadsens Tompter, uthaf hvilka dhe uppbåra Tomptören, eftersom dhe äre belägne till, såsom och att der någre finnes, som veele dersammastädes Kjöpa Gårdh eller Gårdeplatz in eller uthom Staden, som honom är lagligen inrymbd, eller upptaga ett stycke af det Moras omkring Staden, som tillföre icke hafver varit i bruk, då på det fallet må Borgmästare och Råd^h hafva tillståndh att också erfligen försällia sådane Platzer, på det dhe som hafva sådane Platzer må så mycket meer beslijtja sigh att byggia goda och anseende Byggningar.

8.

Hvad det vedhkommer, som dhe underdånigst beklaga, att inga fremmande sigh uthi Nyen nedersättia^o veele, och dersammastädes sin välfärd och egendom betroo, sålänge den orten uth medh gräntzen belägen, är yppin och osäker, så låter Hans Kongl: Mays^t sigh högst angeläget vara, samma orth med det forderligaste att låta fortificera efter som Hans Kongl: Mays^t och derpå allaredo en dessein fattat hafver, som skall uthan fördrögnigh sättas i verket.

9.

Att Borgmästare och Råd^h icke måga straxt uppå hvars och eens angifvande blifva af den Dorptische Hofrätten citerade, uthan att de i det fallet måge niuta till godo hvad den 22 Articln uthi Rättegångs prosessen förmåler, befinner H. K. Mays^t billigt vara, men öfver det som dhe sig besvåra, att

bem^{te} Hofrätt belägger dem medh bööter och straff för dhe saaker som dhe effter högsta förståndh och bästa samvete decidera och afdömma, kan H. K. M. icke något resolvera för än dhe framvijsa een eller annan Casum att Hans Kongl: Mays^t uthaf dess omständigheter må kunna förnimma huruledes dermedh är beskaffat.

10.

Dhe Cronans Betjente som sigh uthi Staden och fästningen uppehålla och icke höra under garnizonen och Krigsrätten, skohla vara skyldige att svara för Stadsrätten när de blifva stämbde, såsom uthi andra H. K. Mays^t Städer lagligen tillhållas och practiceras, doch som alle måhl, särdeles i saaker, som af slijke betientes Embeten och tjenester härröra, kunna lyda till Stadsens Jurisdiction, så skohle dhe och icke vijdare i detta fallet gåå, än som hvart och ett ährendes beskaffenheet det tillstädär.

11.

Hans Kongl: Mays^t kan till Borgmästare och Rådhs begäran deruthinnan icke bevillia, att dhe som villa oppsäija dhe-ras Borgare edh, och begifva sigh till andra Städer in eller uthrijkes, skohla för sitt afträde, erläggia till Staden hvar tredje deel af allt rörligit gods, som dem tillkommer, uthan H. K. M. vill det låta vedh hvar tijende penning förblifva som för detta är brukeligt.

12.

Att ingen främmande må medh andra främmande få handla, ähu allenast medh Ryssar och Ryssarne medh dem, det befinner K: Mays^t vara skäligt.

13.

Kongl: Mays^t vill och i nåder förunna Staden att bruka rödt vax till dess Signete.

14.

Angående de Debitorer, som sina skulder contraherat hafva den tiden enär fyra dahler koppar mynt gulle een Rd. in Specie, och icke dem betalt hafva för än Richsdaleren är kommen i högre värde, och kopparmynt deremot aftaget, så skohle dhe vara skyldige samma skulder att betabla efter H. K. M. deruthöfver gjorde ordningar och placater, hvarutinnan finnes buru giord gäld ifrån tijdh till tijdh skall betalas.

15.

Det Borgmestare och Råd^h underdånigst begiära, att dhe bönder, som H. K. Mays^t till Stadsens upkompst Nådigst donerat hafver, mååga sortera under Stadsrätten, kan dem icke bevillias, uthan samma Bönder skohla icke mindre än andra som å landet boende åre, under Häreds och Lagmans Tinget sortera.

16.

Såsom H. K. M^{te} är i Nåder benägen att förbättra Stadsens inkomst uthi dhet som skäligt är, alltså hafver Hans K. Mays^t och Nådigst velat dertill consentera, att alt uthur Rysslandh till Nyen ankommande vichte Gods intet må derifrån föras, för än det hafver passerat vågen och derföre erlagt våge penningar, undantagandes det som derifrån till Sverige opå een bote förfört varder.

17.

Hvad dheras underdåniga begiäran vedhkommer, att alle Kongl: Mayst: uthgående Placater och ordinantier som Justitien angå, och hos dem pro lege skohle observerade vara

må medh dem Communiserade blifva, så skall dem uthi detta fallet medh dhe andra H. K. M^{ste} städer och Domhafvande lijka vederfaras.

18.

Alle dheras öfrige underdånigst föredragande ährender 1) Underhållet för den Tyske Pastoren; 2) den $\frac{1}{3}$ Obs. *Boritzova Utzenie* som till Capit: Böllias Son af H. K. M. Nädigst förlänt är; 3) framledne Öfverste Leutenanten Butterlings Gods som Öfverste Morath innehafver; 4) Dhe lägenheter som under Staden eenskijldt höra och någre andre privati under sigh bracht hafve, 5) Framledne Claas Ackerfeldts Hemman *Wraolfzina* $\frac{7}{10}$ Obs. och framledne Heinrich Jönssons Arfingars hemman — *Usadissa Oditszova* $\frac{1}{3}\frac{7}{10}$ Obs. 6) Dhe besvär som Borgmästare och Rådth hafva emot framledne Jacob Röhlings Enkia; 7) Dheras förslagh på meera medet till Stadsens tarfvor och stoora omkostningar; 8) Den spanmähl som utskeepas, att den må föras utha Stadsens dragare uthur Bodorne; 9) Dhe reesande Kjöpmäns passtagande; 10) Den Handel, som Officerarne och Garnizon till Borgherskapets förfångth drifver och 11) Flyttjande af dheras Kyrkior och Rådhuuset ifrån dhe orter, som dhe nu ståå, vill H. K. M. Nädigst till Herr General Gouverneuen remitterra, att han särskilt öfver hvar och een af dess puncter H. K. M. een pertinent underrättelse gifva och sitt underdåniga sentiment bifoga skall. Datum ut supra.

Uppå Högst bem^{te} Hans Kongl: Mayst: vår respective elskelige K. H. Sons och allernädigste Konungs och Herres vägnar.

Hedvig Eleonora.

(L. R. S.)

Pehr Brahe, Grefve	C. G. Wrangel,	G. O. Steenbock,
till Wisingsborgh,	S. R. Marsk.	S. R. Ammiral.
S. R. Drotzet.		

Magnus Gabriel
de la Gardie.

Gustaf Baneer,
R. Skattmästarens ställe.

Jonas Klingstedt *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXXVIII.

*Резолюція Карла XI, изъ Стокгольма отъ 14 Октября 1675, на жалобы города Нарвы, поданныя его бургомистромъ Тундеромъ, въ Генераль-Коммерцъ-Коллегію *).*

Kongl: Mays^t hafver af dess General Commerce Collegio sigh berätta låtit, hvadh besvär Staden Narfven i anseende såväll till sin egen uppkomst, som den intenderade Ryske handelen, för tiden trycka skall, hvilket Kongl: Mays^t jempte dess bifogade betänkiande i saaken väll intaget och öfverlagt, så och för gått ock skiälligt pröfvat, theröfver således att resoluvera och förklara som följer.

1.

Såsom Kongl: Mays^t förnimmer thess gjorde förordningh att Böndern i Joala skolle vara plichgtie alla gående och kommande vahrer emillan Staden och fallet att öfverföra, icke blifver efterlevat, uthan Bönderne medh annat ovanligt svårt arbete betungas, och i dess ställe alt sjelfsvåld medh förslors forneekande, forsel löhnens stegrande, och annat slijcht

*) Въ сисскѣ значится подъ слѣдующимъ заглавиемъ: Kongl: Mays^{ts} Nådiga Resolution öfver dhe underdånige besvär som på Staden Narfvens vägnar af dess Borgmestare Ehrligh och förståndig Jörgen Tunder uthi Kongl: Mays^{ts} General Commerce Collegio ingifna och sedan Kongl: Mays^{ts} af ty refererade äro. Gifven på Stockholms Slott den 14. October Anno 1675.

them efterlåtes, till Stadens och dhe Handlandes stoorra hinder och förtryck. Alltså vill Kongl: Mays^t till afskaffande af sådane mijssbruuk och öfverförs lens bättre befordran hafva bem^{te} Joala by medh Hofläger, Krogh, och alle andra dess tillägor och Appertinentier, ehvadh nampn the hafva kunna, och som the för tiden af General Gouvernementet besittjas, åtherlagt under Staden och dess Jurisdiction igen, af thy framigent att nyttias, bruukas, och behållas för sådan afgift, eller åhrligh arrende Summa som dhe hærtill hafva varit bem^{te} Gouvernemente anslaget.

2.

Så vill och Kongl: Mays^t hafva i Nåder förundt Staden och dess Borgerskap Toobaaks Handeln eenskijldt idka på lijka sätt som Salt och Sillhandeln them allaredo förundt är, och sådant i synnerhet therföre att Toobaaket är i Rysslandh en förbuden vakra, hvilken dhem fremmandom för den skull icke må vara tillåten ther i Staden till någon annan än Borgerskapet veryttra, efter som then sedan alle innom Svänkska Provinciernes gräntzor fördh och försåldh blifver.

3.

Alldenstundh them fremmandom förbiudit är, att thesammanstädes handla i minut, så vill och Kongl: Mays^t the-ras Groshandel skall till ett visst Quantum uthi vicht eller värde blifva adstringerat och att dess General Commerce Collegium låter derpå följa en skiäligh förteckningh hvarefter the sigh på båda sidor rätta kunna.

4.

Hvad the fremmande factorier angår, så kan Kongl: Mays^t icke betaga bem^{te} fremmande frijheten att tjena hvarandra in-

bördes med factorier, såvida det concernerar den Ryske handeln åth Moskou, Jareslaw etc., Men skoble deth vara ansedt på någon Handel medh näst omkringh belägne orter, så kan sådant icke vara tillåtit them fremmandom med mindre the medh Borgerskapet sjelft i Staden therom handla.

5.

Kongl: Mays' förnimmer medh misshagh, att dess förra Resolutioner, hvarigenom såväll Officerarne, som gemehne af Guarnizons folket alt bryggerij och brännande ther i Staden förbiudt är, icke blifva medh then lydno och hörsamhet efterkombne som tillbörligt är, och befaller fördenskull General Gouvenementet alfvarligen att dhe handhafva Staden och Borgerskapet vidh förbem^e Resolutioner, icke låtandes någon tillfoga them deremoth hinder meen eller intrångh i någon måtto, efter som then theremot bryter ett alfvarligt straff vidh förlust af tjänsten ther han Officerare är eller annat straff på kroppen ther han genieen vara ansees, skall, jemväl Staden vara tillåtit thereafter noga att inquirera.

6.

Uti förtullandet af Messingh, Jern och Koppar finner Kongl: Mays' billigt vara, att thenne Stadens Innevånare böra såväll som andra hvilke uppå Rysslandh handla, niuta till godo Kongl: Mays' Resolution af den 27. September Anno 1667 och uthi denna tullens erläggande thereafter considereras.

7.

Sidst hafver och Kongl: Mays' taaget i Nådig consideration thet som anlangande Ryssarnes flyttian och beboende i Staden är andraget, jembväll theröfver att resolvera, för gått funnit, att the Rysske Kjöpmän, som tillfölje af Kongl: Mays'

Resolution af den 28. Junij Åhr 1662 villia antaga vår Evangeliska Religion effter den Augsburgiska bekennelsen, — Jembväll tillfölje af dheth som Åhr 1674 den 4. Novembris blef belevvat villia på sätt som andra byggia Steenhuus i Staden och sigh som andre borgare antaga att undergåå vanligh borgerligh tunga, skohla hafva frijt tillståndh, att bho ther i Staden, och blifva thersammastädes uthan geensägelse admitterade, men dhe andre, som thesse Conditioner recusera, skohle efter berörde sidste Resolutions innehåldh vara skyldige att strax foga sigh till Capurien och ther under upstads frijhet sigh nedersättia, här alle som vederböre, vette sigh hörsambligen att efterrätta, icke gjörandes häremot i någon måtto nu och frambdeles. Och förblifver Kongl: Mayst Staden Narva i thet öfrige medh Kongl: ynnest altijdh väll bevågen. Actum ut supra. Carolus.

(L. S.)

Johan Paulin Olijvekrantz.

Concordare testatur J. C. Schwartz *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XXXIX.

*Резолюція Карла XI, изъ Стокюльма отъ 14 Октября 1675, касательной русской торговли города Нѣна *).*

Såsom Kongl: May^t hafver på dess General Commencie Collegij inkombne relation och betänkiande för gått funnit att

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl: May^{ts} Nådiga Resolution för Staden Nyen, angående något Reglement i dess Handell, gifven på Stockholms Slått den 14. October Anno 1675.

resolvera öfver någre af Staden Narva insinuerade Puncter, then Ryska Handeln angående, hvilken thesammasades så af the fremmande som sjelfva borgerskapet idkas, och Staden Nyen är för detta af Kongl: May^t på lijka vilkohr medh Narva i detta fallet privilegierat; altså är och Kongl: May^s Nådige vilja och behagh, dhett Staden Nyen jämbväll skall må åthinjuta och sigh esterrätta the samme Resolutioner som staden Narva nu af thetta Dato meddelte och gifne ähro, såvijda the bem^{te} Handel Concerneera och angå. Här alle som thet wederböhr, hafve sigh att esterrätta. Actum ut supra.

Carolus.

(L. S.)

Johan Paulin Oljvekrantz *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

N° XL.

*Отвѣтъ королевской Генераль-Коммерцъ-Коллегіи, изъ Стокгольма отъ Декабря 1675 г., на представленіе города Нарвы о разныхъ дѣлахъ *).*

1.

Såsom Toobaaks Handeln i Narva förmedelst Kongl: May^s Nådige Resolutions 2. Punct är af visse skiäll förklarar af samma Natur som Salt och Sill, sampt Wijnhandelen der-

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl. General Commerce Collegii förklaring opå borgmästarens ifrån Narva Wälbetrodde Jurgen Tunders insinuerade Memorial, angående några ährender som efter Kongl. May^s Nådigste Resolution de dato den 24. Octobris sistedne till Collegii Desission remitterade äro. Gifven i Stockholm den December A^{no} 1675.

sammastädes, så blifver den och borgerskapet i sjelfva staden allena förbehållen, till hvilke dhe fremmande slijkt sitt gods inom laga tijdh och ligge dagar uthur Skeppen, eller och om wintern af slädan eller Vagnarne straxt efter anländandet äre plichtige att försällia, förbehållandes sigh Magistraten uthi Inquisitionen häraf lijka som uthi ofvan berörde Sill, Salt och Wijnhandel, för detta öfligit och laga stadgar lijckformigt wara kan, efter som och Collegium i fall någon medh slijcht underslef moot Stadsens privilegier och erhåldne Kongl: Resolutioner skall beträffas, finner skiäligt att han jempte Confiscation och sjelfva varan eller dess värde, medh hvilken således olofligen handlat är, skall med 40. D^r S^r Mⁿ Straff beläggias, hvaröfver Handels borgmestaren med sine Colleger serdeles upsicht hafva böre, och Magistraten tidigt tillkenna gijfva, deropå behörigh boot att skaffa.

2.

Såsom Collegio i den 3^e punchten anbefallat warder att giöra en wiss förteckningh och Quantum öfwer Handelen i gross, som dem frammandom medh ankommande Ryssar tillåtas må, altså hafver Collegium och funnit skiäligt att determinera den till et sådant Quantum, nembl. Rent Lijn 10 Skepⁿ reen Hampa 10 Skⁿ Pottaska 10 Skⁿ reen Talg 10 Skⁿ och så proportionaliter uthaf dhe mindre Sorter efter dheras värde, Iu Så förståendes att ofvan bem^{te} Quantum icke under 150 Rdⁿ värde till det minsta extenderas må.

3.

Såsom Hans Kongl: May^t uthi detta såväll som uthi alt det öfriga den Ryska handeln angående, Staden hafver i Nåder för gått funnit det een lijkheet skall i alt hållas emillan Narva och Nyen, Ty böre dhe och såväll uthi Toobaaks Han-

delens idkande efter den 2. Punct, som quanti determinationis efter den 3. Punct, samt förordningen öfver det olåfliga Brygg och Brenneriets hemmande efter den 5. Punct niuta medh Narva stadhenahanda villkobr, och förmåner, hvarvidh H^r General Gouverneuren dem och handhafva ville, så att dhe uthi det eena såväll som det andra medh Staden Narfva måge Conformerade blifva. Actum ut supra.

Knut Kurck.

Rålamb.

Tungel.

(Locus Sigilli.)

(L. S.)

Lars Hyltéén.

Consonare cum authentica testatur J. C. Schwartz *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

Johan Stjernehöök.

P. Liljenhoff.

Abbil Jver Sparre.

№ XLI.

*Изчисленіе подати съ печи въ городъ Ніэнь, по шведскому Уставу отъ 3 Сентября 1672 года *).*

NYEN.	Sölf. Mynt.	
	Dah.	Öre.
Kyrkioherdar och Professorer	3	
Lectores och Rectores af Gymnasier och Scholar .	1	16
Capellaner, Hörare, Kläckare och andra thesli- kest Betiente	1	16
Cronones Betiente af högre wärde	1	16
Dito ringare	1	

*) Извлечено изъ Bakungs Penningernes Taxering uthi Svenska Städer.
Dat. Stockholm den 3. September. Åhr 1672. Ср. у Шермана III, 980.

NYEN.	Sölf. Mynt.	
	Dah.	Öre.
Borgmästare	5	
Rådhmän, som ingen handel drifwa	3	
Grosshandlare och Rådhmän, som handel drifwa	6	
Förmögen Borgare	4	
Förmögen Handtwärckare	2	
Ringare Borgare	1	16
Fattige dito		24
Vthtfattige dito, som hafwa Bakvgn		8
Vthtfattige dito, som ingen Bakvgn hafwa, gifwa intet		
Skättkarlar, som arbeta på Landet och inga Man- talspenningar vnderkastade äre		24
Datum ut supra.		

№ XLII.

Браковой Уставъ 1679 г. для городов Ревеля, Нарвы и Нѣна^{*)}.

Wij Carl etc. Wår synnerliga ynnest etc. Göre witter-
ligit, at althenstund Wij aff inkombne klagomål ogiärna hafwe
förspordt, huruledes vthi Wåre trogne Städer Rewel, Narwa
och Nyen, medh allehanda odugelige wahrurs och wigtegodz
försälljande, många oskick och vndersleef inrijtade wara skola,

^{*)} Перепечатано изъ Сборника Шермана (Samling utaf Kongl. Bref Stadgar och Förordningar etc. angående Sweriges Rikes Commerce, Politie och Oeconomie... giord af A. A. von Stiernman. Fierde Del. Stockholm 1760, р. 201—206), въ которомъ этотъ Уставъ значится подъ слѣдующимъ заглавиемъ: Kongl. May:tz Wraak-Ordning, giord för Städerna Rewel, Narwa och Nyen, at sigh dher efter rätta. Dat. Hufwud-Qwarteret Syrkjöping den 17. Octobris A:o 1679.

hwar igenom the ther vthgående warur i föracht och wan-
 wyrdan bringas hoos the Fremmande och til prijset mycket
 förringas, Commercierne på the orter afftaga, och Swenske
 Vndersåtare, så the, hwilke medh samma warurs vidare för-
 handlande sin näring sökia, som andre, när the sine egne
 tarfwer ther medh skola betiäna, finna sig märckeligen för-
 fördelade och bedragne; Alt therföre hafwe Wij vppå Wårt
 General Commerce Collegii, effter plägat Communication med
 bem^{te} Städer, hoos Oss insinuerade vnderdånige Förslagh,
 til betagande aff sådane missbruk, funnit godt en wiss Wrak-
 Ordning at författa låta, både inhemiske och fremmande, som
 vthi Rewel, Narwen och Nyen byggia, boo eller wistas, til
 wederbörlig effterrettelse, medh förbehåld thenne Ordning, eff-
 ter tjedernes förlopp och fordran, at öka eller förminska, ly-
 dandes som föllier:

1.

Alle till Staden kommande warur, som vnder Wräkerie
 höra och i then 2. 4. och 8. Puncten icke vndantagas, skole
 Wräkerijet vndergifne wara, widh arbitralt straff tilgörandes.
 Och på thet alt måordenteligen tilgå, ty skola til Wräkare vthsees
 och förordnas sådane Personer, som vppå alle vnder Wräke-
 riet hörige wahrur godt förstånd och wetenskap hafwa. Thesse
 ägha Eedh sin gång, at the skole wara flitige, trogne och
 rättrådige, alle wahrur wäl åthskillia, all flärd möyeligast eff-
 terse, hindra och förtaga, ingom til ledt eller liufft, hwarken
 för wäld eller penningar, ey eller för afwund eller illwillia,
 antingen thet som odugeligit är för godt, eller thet goda för
 odugeligit erkiänna; Vthan thenne Wrak-Ordning, effter thes
 rätta förstånd och lydelse, vthi alle Puncter troligen ock wäl achta
 och effterföllia, så sant them Gudh skal hielpa til Lijff och Siäl.

2.

Nu förena sigh Köparen och Sälliaren öfwer något owrat kat godz, och willia Wräkeriet förbijgå, hafwi ther ey macht eller tilstånd til; Ty at ingen wahra vppå wågen komma böhr, för än hon aff wederbörande Wräkare besedd och til sin Sort oförfalskat och vprichtig pröfwat är, dock ware thet Lijn, Hampa och andra wahrur, som vthi Est- och Ingermanland wäxa eller falla, och aff Landtmannen vti ringa quantitet försällies i Städerna, Wräkerijet icke vnderkastade, mehra än när the ther ifrån igen vthskeppas, tå the nödwändigt wräkas böra. Men alle Reepslagare ware strängeligen förbudt någon hamp eller garn förarbета, som icke är aff tilförordnade Wräkare för godh befunnen och gillat.

3.

Det, som för reent Lijn vthgifwes och försällies, måste wara rätt godt aff tågor och vthan blåår och skäfwor, men til färgan, hwilken effter Åhrswäxten åthskillig är, betinge Köparen sielff sigh sådant, som han helst begärar.

4.

Öfwer thet halfswingade Lijnet, som Ryssarne Donetz eller Polubrac kalla, kan nu mehra, för then innom någre åhr ther medh förelupne förändring, intet wist förordnas, och hafwer Köpmannen, vthom Wräkerijet, häruthinnan at see sigh före, at Prijset effter wärdet må lämpas. Thet samme hafwer han ock wijdh Lijnblår at observera, som icke eller vnder Wräkerijet wäl komma kunna.

5.

Seretz-Lijn, hwaraf sedan thet reena och halfswingade tilredt warder, böör wara af goda tågor, och skildt ifrån dhe

grofweste skäfwor, som ock elliest vtan all flärd och swek, thet Wräkaren åligger at noga i acht taga.

6.

Reen och Seretz Hampa måste i proportion på lijka sätt åtskillias, som tilförende om Lijnet stadgat är, och på thet samma, åthschildnat emellan bem^{te} twenne slagz Lijn och Hampa, jemwäl aff the okunnige strax må kunna merckas, få skal then reene Hampan, effter som nu brukeligit är, bindas på then ene ändan medh hufwud, och then andra inslagen til twå Skeppund och ther öfwer. Men Seretz-Hampan allenast aff ett Skeppund medh hufwud på både ändar. Lijnet hwad widkommer, så skal thet reena hafwa tolf, och thet halff-swingade sex hufwud vthi hwar Bunt. Seretz-Lijnet skal vthi Bunter aff ett Lisspund widh ändarne medh spegell omfattat inbindas. Och emedan när Åhrswäxten vnder tijden allment är ringa, aff Lijnet mera vthskått faller än elliest, som fuller icke är så godt, som thet reena Lijnet, men lijkwäl bättre än thet som Polubrac kallas, så måste sådant vthskått til åtschildnad medh nje hufwud vthi tree band sammaknippas.

7.

Finnes Lijn och Hampa annorledes än nu är sagt, så skal thet vppå Wåg eller Wigt icke komma, förr än fehlet rättat och det Godzet på nytt bundit är, hwilket om thet är odugeligit, tå måste thet vthan åthschildnadh blifwa tillbaka, thet elacka vthkastas, och alt å nyo vppå Sälliarens bekostnad bundit och swingat warda.

8.

Hwad om Lijnblår ofwanförmält är, thet är ock at förstå om Passhampa eller Hampeblåår, nembl. at thet vthan någo

Wräkerij, til Köparens egen ther widh brukande försichtig-
heet lembnas.

9.

Magistraten äger gode Hampswingare anskaffa, och hafwe Wräkarne vppå thesse fljigt vpsicht, at Stadzens ther til satte Arbetare aff them rätt vnderwijsas til at på thet sätt som vthi Rijga och andre Städer brukeligit är, Hampan swinga, rensa och sammanbinda.

10.

Smör, som tilföres i Tunnor eller Byttor, skal wara reent och vthan flärdh, och thet som förskeppas i rätta Eketrä wäl instampas; Men Wintersmöret, som är mycket sämbre, och til Twål brukeligit, icke stötas tilsamman medh thet, som om Sommaren faller.

11.

Sammaledes skal wara beskaffat med Talgen, så at Lius-talgen, som är hwijt eller guhl och hård, åtskillies ifrån Twåltalg, som gemenligen kommer ifrån Ryssland, och är brun och blöth, och fördenskul widh vthskeppningen insmelt i Furu eller annor Trä, med enckel-men Liusstalgen medh dubbel Zirkel betecknas. Hafwer fördenskul Köparen sigh wäl at betänckia och förese, hwad slag och huru dyrt han thet köper, men Wräkaren wari icke wijdare förbunden, än til en noga vpsicht at thet reent och vthan bedrägeri är.

12.

Wax och Honung måste theslijkes, hwart effter sin arth, reent och oförfalskat wara.

13.

J synnerhet måste medh Humblan hafwas så mycket fljigtare vpseende, som man här tils mycken falskheet ther medh .

befunnit hafwer, särdeles i thet Bonden rifwit bladen små, och stötte ärter, samt andra saker, i stället för fröo, ther vnder blandat hafwer. Ifrån sådan och annor oreenligheet skal Humblan medh Sälliarens omkåstnad ränsas.

14.

Vnder Wräkerijet hörer ock Fläsk medh allehanda Salt Kött, hwilket til Wågen föres och ther förhandlas; Hafwandes Wräkaren öfwer alt annat wigtgodz, som förekomma kan, och här icke nämmt är, sigh hoos Magistraten at förfråga.

15.

När nu en eller annan wahra, ehwadh nampn then hälst hafwa må, widh wågen icke befinnes wara aff wederbörlig dugeligheet och värde, then samma skal Wräkaren til Sälliaren igengifwa. Men then, som medh vpsåth sin Nästa at beswijka, odugeligt Godz förer til Wågen, tage förste gången sitt godz åther, andra gången plichte arbitraliter, och tridie resan blifwe Godzet androm til Exempel, offenteligen förbrändt och Ägaren böthe ther ofwan vppå, effter som hans arghet kan pröfwat warda.

16.

Nu förkastar Wräkaren något Godz, såsom odugeligt, thet lijkwäl Ägaren påslåår ostraffeligt wara, tå skal thet gifwas Magistraten tilkänna, och til thes skälige vthslag stånda.

17.

Wräkare och Wägare ware förplichtade at hwar dagh widh wisse tijmar låta sigh finna i Wågen, antingen ther något är at göra eller icke. Men förorsakas han vppå en kort tijdh förresa, göre thet medh Magistratens Låf och Minne, och

sättie en annan skickelig Borgare i sitt ställe, som Magistraten kan medh åthnöyas.

Såsom nu thenne Ordning til Städernes goda förkofringh vthi Handel och Wandel länder, så befallles här medh Wårt General-Commercie Collegium, och i synnerheet Magistratrerne vthi bem^{de} Städer, at the, hwar å sin Orth, hålla ther öfwer hand och god vpsicht, så at then samma behörigt må efterlefwat warda, dock medh thet reservato af wijdare Förordningh, som åfwan til förmält är. Til yttermehra wisso hafwe Wij thetta medh egen Hand vnderskrifwit och Wårt Kongl. Secret bekräfta låtit. Dat. ut supra

№ XLIII.

*Резолюція короля Карла XI, изъ Ліунби отъ 4 Іюня 1679 г., на прошеніє города Нізна, подданное бургомистромъ Гарцомъ и синдикомъ Ладомъ *).*

Såsom Kongl. May^{te} städse har hafft Nådige Tankar om den Stadh Nyen och dess trogne Inbyggjare och Undersåtare dersammastädes, och dhett till föllie varit benägen till att vidh alle giörlige tillfällen deferera dem uthi det som till deres upkompst och förkofringh har kunnat lända; alltså har Kongl. May^{te} hvadh bemälte dhess trogne Undersåtare genom dheras

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl. May^{te} Nådigste Resolution och Förklaring öfver dhe underdånige desiderier som Staden Nyen förmedelst² dess befullmächtigade borgmästare Herman Hartz och Syndicum Balthazar Lado uthi underdånighet hafva låtit insinuera. Gifven uthi dufvad kvarteret Liungby den 4. Junij Anno 1679.

afskickade befullmächtigade hafva andragit med Nåder för-
märkt, och dheröfver som föllier resolverat.

1.

Alldenstundh Kongl. May^t pröfvar så mycket meehra nö-
digt att den för några åhr sedan, påbogynte fortificationen
medh Staden Nyen för sigh gåå måtte, som then orten varande
een gräntz ort, dertill både för des Situations, såwäll som
andre bequemligheeters skull, fast tienligh åhr, så att derige-
nom icke allenast Landets säkerheet vidh all påkommande
händelse, uthan och Handelens märckelige tilltagande, samt
Invåhnnarnes Conservation och vählstånd, förmodeligen skall
kunna befordras. Fördenskull i nådigst anseende till allt så-
dant varder Kongl. May^t den anstallt görandes, att Stadens
Fortifications värk medh alfvar måtte fortsatt, och uthi behö-
rig perfection bracht blifva; låtandes Kongl. May^t sigh i nåder
behaga dhett förslaget till samma Fortifications faciliterande, att
i Ingermanlandh och Kiäxholms lähn, af hvar och een karl
på een månads tidh åhrligen till arbetet förordnandes, effter
som och Kongl. May^t des General Gouverneur beordnandes
varder, uppå detta förslagets effectuerande, att vara ombe-
tänkt, huruvijda sigh måtte låta kunna giöra, jemhväll och
medh sjelfva Staden öfverläggia om underhållet för fälket,
som efter bem^{te} förslaget förordnades till att arbeta på fäst-
nings byggningen.

2.

Angående then underdåniga begiäran att Staden Nyen för
thess ringa inkompet skull samma benådningh medh Portorio
niuta måtte som Staden Narfven vederfahren åhr, så emedan
Kongl. May^t icke veth huruvijda Portorium uthi Nyen kan
vara antingen Staten allareda anslagen eller ej; Ty will och

Kongl. May^t låta therom undersökia, varder och sedan uppå den effterrättelse, som hoos Kongl. May^t inkommer om the dispositioner som om bed^{de} Portorio kunna wara giorde, sigh vijdare härutinnan nådeligen förklarandes, men så ähr Kongl. May^t i nåder icke obenägen att i fall Portorium icke skulle vara Staten anslaget, att då låta Staden Nyen det niuta till Kongl. May^t vijdare nådiga förordning.

3.

Kongl. May^t hafver och then Svänks församlingen uthi Nyen, för thess slätte och ringa vilkor skull Källtis pågost, såsom een Annexa, efter den nu för tiden varande Kyrkioherden, nådigst velat tilläggia och för then skull, derom des ordres till General Gouverneuren och Superintendenten derå orthen låta afgåå.

4.

Belangande det stycke landh i Nöthebårks Lähn och Källtis pågost, som framledne Kiörkoherden Mag. Hinrich Fattborgs Enkia har possiderat och till Prästebohl för den Tyska Pastoren i Nyen underdånigst begiäres, efter som samma lille stycke landh skall vara under Cronan reducerat, så påminner fuller Kongl. May^t sigh i nåder bådhe the ordres, hvilka Kongl. May^t till Sahl. Herr Feltmarskalken Helmfeldt för detta och den tiden då han Gouvernementet af Ingermanlandh förträdde, lätt afgå om berörde landh, jembwäll och then berättelsen som bem^{de} Marskalk therom giort hafver Men som Kongl. May^t ingen underrättelse hafver om ofvan bemälte Obsar eller landh, sedan thet är blifvet under Cronan reducerat, kan vara Staten eller Militien anslaget eller eij, alltså vill Kongl. May^t sådant låta undersökia efter som och Kongl. May^t i fall samma Landh icke skulle vara Staten eller Militien anlagt, det samma då den Tyska Församlingen i Nyen,

till Kiörkobohl i Nåder giärna förunnar, jembväll och den Tyske Pastoren beståå den löhnen som honom för detta på om alt staten dersammastädes varit tillordnat, velandes Kongl. May^t detta des Ordre till General Gouverneuren där å orten låta afgåå.

5.

Kongl. May^t vill och nådigst Staden hafva gratificerat, wedh det Gods uthi Nötheborgs lähn af den obsar som framledne Öfverste Lieutenanten Butterlin possiderat hafver, så-vijda det icke ligger uthi någon förbuden pågost, och derföre kan vara reducerat, eller också elliest icke allaredo är bortgifvit, eller på annat sätt graverat.

6.

Angående dhe lägenheeter Nembl. Wralofzina $\frac{7}{10}$ obs., Boritzva Utzeine $\frac{1}{3}$ obs., och Ussadissa Oditzova $\frac{1}{3}$ obs., hvarom Staden för sig nu som för detta underdånigh ansökning gör, så vill Kongl. May^t derom låta undersökia, om dhe och ähre af den beskaffenheet, att dhe undan Cronan aballinieras kunna, efter som och Kongl. May^t vidh den händelsen att det finnes giörligit, så i detta som allt annat nådigst är benägen Staden till dess vällständh och förkofring att beneficera.

7.

Emedan och Staden för dess medellöshet skull intet förmå den latinske och andre Scholorne dersammastädes så underhålla som ungdomens bästa och een behörig Information kräver; Ty lärher Kongl. May^t enähr någre medel till bem^{de} Scholors underhålldh skulle kunna anvijssas, dem thertill nådeligen förordna, imellertijdh bifaller Kongl. May^t i nåder det förslaget, att vidh förefallande vacantie af den tredje Borgmestaren hans löhn till Scholaus behof och understödth användas.

8.

Såsom Kongl. May^t Staden uthi allt dhett som densamme till förmån och wällståndh länder, i nåder giärna gratificerar, alltså har Kongl. May^t jembväll nådigst veelat förunna Staden des frije vahl och disposition, till att besättia Stadens Embeten och tienster, efter som eens eller annars Capasitet och skickligheet dertill kan bepröfvas: doch så att der någre Svänke där finnas, som till slika Embeters förvaltande Capable vore, dee framför andre dertill eligeres och förvalnas, jembväll och att till Stadens Embete inge uthnemnbas som af någon fremmande och een annan än Lutherska Religionen äre.

9.

Hvadh det vijdkommer, som Staden underdånigst anhåller om, att fremmande, så snart dee hafva deras Röök och huushåldningh i Staden, måtte vara skyldige theras Eedh, jembväll i fredelige tijder icke hafva macht att drifva någon Commis-handell för andre fremmande, uthan att sådant uthaf een borgare förrättas; så vill Kongl. May^t detsamma till dess Commerce Collegium remittera, och när det medh des betänkiande inkommer, sigh deröfver vijdare i nåder förklara.

10.

Så som Kongl. May^t hållst skulle see att Staden blefve bebyggt medh Steenhuus och inga Träabyggningar, emedan det är een gräntz orth och kunde särdeles lända densamma till uppkomst och anseende, alltså har Kongl. May^t på det hvar och een sigh derom så mycket mehra må beflijta, nådigst velat dem, som Steenhuus i Staden hädanefter uppsättia, på Sex åhrs tijd åhr-ligen et hundrade RD^t uthi Licenten att decortera för det Gods, som dee sielfva in- och uthskieppa, förunna, så att een sådan

decortage icke uthi detta, uthan i det nästkommande året begynnes.

11.

Anbelangande det intrång, som Stads handtvärkare emooth deeras Privilegier uthaf böönhåser skier, vill Kongl. May^t des General Gouverneur derpå orten, nådigst hafva anbefallt, att han sådane abusur examinerar och sedan rättar, likmätigt medh hvar och eens Privilegier, så att hvarken Guarnizons folket, leler fast mindre andre igenom böönhåseri handverkerna ruinera.

12.

Hvad det angår, som Staden underdånigst anhåller om, att niuta någon tillhjelp lijka som Staden Narfven för Officerarnes inquartering; och till att efterhanden sigh byggja torftiga qvarter för Officerarne och imedertijdh them hyra, emedan Borgerskaapet dersammastädes för åthskillige förändringar af desse in på Fortificationen, någre resor hafva måst nederrifva deras byggningar, och ännu ej byggt meera än han sielf till nödhörften behöfde, så vill Kongl. May^t i thet måtto des General Gouverneur hafva beordrat, att han medh Commandanten och Magistraten der in loco öfverläggier, huruvijda det sigh medh Guarnizonens nytta kan giöra låta, och der då Kongl. May^t deröfver vijdare nådigst vill resolvera.

13.

Hvad för detta brukeligt varit hafver och i andra Städer iachttagas jembväll medh freds pacterne medh Rysslandh, likmätigt finnas, nembl. att dee reesande Kiöpmänn och särdeles till Rysslandh Pass af Borgmestare och Rådth taga måtte, det vill också Kongl. May^t i Nåder att det och härefter alt framgent observeras och uthi bruuk hållas efter som och Kongl.

May^t sådant des General Gouverneur Nådigt vill hafva Notificerat och anbefallt.

14.

Emedan och Staden sigh underdånigst besvärar att både en del af Officerarne såväll som Landtmännen drifva stoor handel i Staden under allehanda praetext preejudicerandes derigenom Borgerskapet uthi theras näringh, Ty vill Kongl. May^t General Gouverneuren nådigt hafva anbefallt, att han Staden och Borgerskaapet maintinerar veedh deras välfångne privilegier, så att all sådan Handell, som deremoot af een eller annan skier, behörigen måtte hämmas.

15.

Kongl. May^t hafver och till handelens desto bättre gångh nådigt veelat förordna, att uthi Staden Nyen een allmän Marknadh een gångh om sommaren och een om vinteren på åtta dagar hvardera gången åhrligen måtte hållas uppå den tijde om åhret som beqvemligast dertill, så för Inrijkes boende, som allehanda fremmande och Ryske, af General Gouverneuren och Magistraten pröfves vara; efter som och Kongl. May^t nådigt vill beordra, bem^{de} General Gouverneur samma termin, som till bem^{de} Marknaders begående medh Magistraten kan blifva förafskeedat, att behörigen uthi Gouvernementet publicera låta.

16.

Såsom Staden för detta och åhr 1642 allaredo är förundt frijheet, så att på Stadsens Wijnkiällare, Wijn och fremmande drycker, och ej annorstädes måtte blifva sålde, altså har Kongl. May^t till Stadens desto bättre förkofring och upkompst densamma nådigt veelat efterlåta för slijke af Staden införsorefne och inkommande Wijn och drycker ett bundrade Rijks dahler uthi Tullen åhrligen att Decortera.

17.

Alldenstundh Staden för desse infallne Krigtjider, sampt andre deraf förorsakade besvärs och olägenheters skull, vidh dhe dem förunta frijhets åhren ännu eij har kunnat komma uthi något synnerligt vällständh, fördenskull Kongl. May^t på allt giörligit sätt, i Nåder gjärna, är benägen Stadsens förkofring att befrämia, altså har Kongl. May^t deför detta Staden förunte frijhets åhren uppå åtta åhrs tijdh, härmedh nådigst veelat prolongera; velandes Kongl. May^t och dee privilegier, som Staden alt ifrån Anno 1642 tijd efter annan åhre vordne förunta framdeles och enähr Kongl. May^t kan få lägenhet att låta dem igenomsees nådigst Confirmera, och skall Staden imedtertjindh merbem^{de} privilegier och the der uthi dem förunta rättigheeter i allo måtto, uthan någon hinder, meho eller intrångh hafva att till godo niuta, förblifvandes Kongl. May^t för det öfrige Staden och dess trogne undersåtare medh all Kongl. Gunst och Nåde bevågen. Datum ut supra. Amen.

Carolus.

(L. S.)

J. Hoghusen *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ XLIV.

*Предписание короля Карла XI Каммеръ-Коллегии, 19 Июня 1681 г., о вывозъ изъ Швеции въ Ингерманландію монеты, называемой Плотарь *).*

Carl etc. Wår etc. Edert bref, Tromän etc. af den 2. Junii, har gifwit oss anledning något närmare att eftertänka,

*) Перепечатано изъ Сборника Шернмана (IV, стр. 462—464), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Till Cammar-

hwad för stor skada och olägenhet Wåre i Ingermanland, så wäl som de i Est- och Liffland boende undersåtare taga genom förbådet af de plåtars utförsel hem till sitt, som de få i betalning för den spanmål och andra waror, som de föra hit och försälja; i ty att de hwarken kunna få här wäxla sig till ducater och riksdal. eller hwitt mynt derföre, ej eller genom wäxel indraga dem; 24 dalers plåtar äro icke eller ännu i den ymnighet till fångs, och om de änskönt finnas, kunna de hemma i landet intet sig beqwämligen af dem såsom aff ett mynt betjena för dess swårhet skull, så att de på sådant sätt, intet kunna komma till at nyttja sin egendom, eller få bruka de medel, som de en gång för sina wahror undfått, till annan och ny förkåfring; hwarigenom deras oeconomie wäsende efter handen lærer förfalla, och handeln ifrån de orterne hit åt förr än man märcka kan, aldeles hämmas och studsas, emedan troligit är, att den som ser sig en gång försatt i den swårigheten och owigheten om sin egendoms fria bruk, han lærer andra gången intet sättja den i slikt äfwentyr, utan snarare wara omtänckt på andra utwägar till sin afwels föryttrande, och med främmande om den samma på hwarjehanda sätt contrahera, än här i Riket föryttra, hwarigenom sådan brist och dyrhet på spanmål förorsakas skulle, Wåre trogne undersåtare i gemen, men serdeles Wåra bergslager, som af landets gröda här inne allena intet kunna förses och försörjas, till en obotelig skada, och oss ändteligen till afsaknad i Wåra inkomster, som igenom mindre eller swårare tillwärkning ofelbart lära minskas, så att Wi intet kunnom finna annat, än att den ene store skadan och olägenheten efter den andra flyter

Collegium, angående Plåtarnes utförsel, och att de i Ingermanland måga få föra hem hwad de fått här för försäld Spanmål. Dat. Stockholm den 19. Junii A:o 1681.

här af, och hänga så tillhoppa, att när den ena trycker här, så trycker en annan annorstädes, och dragar i längden ett alt för swårt förderf med sig, det Wi börom och gerna wiljom med mogit råd och öfwerläggande, i tid och efter yttersta görligheten afböya; warandes derföre Wår nådige wilja och befallning, först och främst, att J Eder denna saken först och främst företagen, och noga och wäl öfwerläggen, huru och på hwad sätt öfwanberörde och andre flera skadeliga consequencer kunna förekommas, och Wåre undersåtare i sin handel och wandel den ene den andre till hjelp och styrko och icke till hinder och nachdel wara; ty ehuru nödigt banquens conservation är, och ehuru nyttigt wärck det är för Oss och riket, så bör och kan likwäl omöyeligen nyttan och nödwändigheten på den sidan så aldeles och allenast i consideration komma, att icke ofelbart tillika måtte reflecteras på Wåre Undersåtares wältrefnad i annan måtto, och serdeles på handelens frihet och befrämjelse, och de deraf Oss och riket tillwäxande störa förmoner och fördelar; hwilket alt måste så jämkas och lagas, att den ena kan på tjenliga och görliga medel hafwa sitt bestånd, och det andra tillika sin förkåfring. Jmedlertid och in till dess sådant blir noga, wäl och fullkomligen hos andra debatterat, och alle swårheter å bägge sidor ur wägen rögde, finnom Wi skäligit och oumgängeligen att tillåta Wåra trogne undersåtare i Ingermanland och Kexholms län, fritt och obehindradt till deras orter att afföra de penningar, som de för försåld spannemål här eller i Wiborg undfått och erhållit, efter som de eljest nödgas lämna dem här och der fruktlöse i andras händer; dock måste wäl tillses, att härwid underslef intet föröfwas och flere penningar af dem utföras, än till det quantum, som de bewisa sig för sine waror hafwa bekommit, hwarom Wi och ordres till General Tull-

förwaltaren afgå låtit. Huru som med Wåra betjente, som till utrikes orter i Wåra och Riksens ärender resa, skall i detta mål förhållas, willjom Wi sedan nådigst förklara, när J med Edert mogna och wälgrundade betänckande hos Oss häröfwer inkomma, och imedlertid befallom Wi Eder etc. Dat. ut supra.

N° XLV.

*Предписание короля Карла XI Каммеръ-Коллегии и Коммерцъ-Коллегии, Стокгольмъ 16 Октября 1691 г., о городъ Нисинь *).*

Carl etc. Wår synnerl. Ynnest etc. Wij se af Eder underdånige skrifwelse daterat den 30. passato, huruledes J, medan framledne Wårt Råd, Feltmarskalck och General Gouverneur Grefwe Sperling ännu war här i Staden, hafwe inhämtat dess mening och betänckande öfwer Staden Nyens angelägenheter, dem J sedermera till öfwerwägende hos Eder förehaft, bestående förnämligast uti efterföljande Momenter, nemligen:

1.

Anhåller Magistraten, uppå Borgerskapets wägnar, att de alt framgent måtte få åtniuta till godo den 17. puncten af Wår Resolution de Anno 1679 den 4. Junii, hwaruti Staden förunnnes åtta års prolongation af de för detta bewilliade frihetsåren, i anseende, att Staden, då ännu för de den tiden infallne

*) Перепечатано изъ Сборника Шернмана (Samling utaf Kongl. Bref, Stadgar och Förordningar etc. angående Sweriges Rikes Commerce, Politie och Oeconomie... gjord af A. A. von Stiernman. Femte Del. Stockh. 1766, pag. 274—280), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавiемъ: Till Cammar- och Commerce-Collegium om Staden Nyen. Datum Stockholm den 16. Octobr. Anno 1691.

Krigstiderna samt andre deraf förorsakade besvär och olägenheter, ey har kunnat komma uti något synnerligt wälstånd, förmenandes Magistraten, fast än desse 8 åren redan förlängst äre till ända, att Wår nådige intention lærer wara, det, så länge Staden, som en till Ryssland närgränsande-ort, intet blifwer förtificerad, skall denne frihet påstå och continuera, därigenom till att icke allenast läcka Borgerskapet sig där att uppehålla, utan ock andre främmande förmå sig där att neder-sättia, med hwad mera J uti Eder underdånige skrifwelse andragen, Detta ärende hafwen J med bemälte Wårt Råd och General Gouverneur confererat, sökiandes att giöra Eder underrättade om Stadsens närwarande tillstånd, så mycket denne gången har kunnat ske; Men, aldenstund Stadsens Privilegier och flere andre Resolutioner, som till uplysning tiena, wid samma deras desiderier intet bifogas, och detta är en sak af stor angelägenhet, hwarunder så wäl Wårt enskylte interesse som Stadsens wälfärd verserar; Ty pröfwe J nödigt, att alle omständigheter noga och wäl blifwa öfwerlagde, innan J Oss härutinnan till något wist kunne råda, föreslåendes till den ändan, att Staden Nyen måtte bifoga en Copia utaf dess Privilegier, och att General Gouverneuren i orten må blifwa beordrad altsammans att igenom se samt Narwens och Nyens Privilegier med hwarandra jämnföra, och sedan inkomma hos Eder med dess skriftelige påminnelser, så öfwer det ena som det andna, på det J uppå så mycket fastare grund måtte kunna yttra Edre rådslag; Häruppå länder Eder till nådigt swar, att Wij fuller i nåder bifalle detta Edert underdånige betänckiande, men, som åfwan bemälte Kongl. Råd och General Gouverneur nu mera med döden är afgangen, lärandes den, som af Oss kan blifwa förordnad honom att succedera, intet i sådan hast kunna förskaffa sig i detta målet en så fullkomlig underrät-

telse, som erfordras; Ty hafwe J sielfwe Staden Nyen att beordra desse desidererade handlingar Eder att tillsända, och sedan de samma att taga uti noga öfwerwägende: inkommandes sedan däröfwer hos Oss med Edert underdånige betänckande; i medlertid och till dess att häruppå kan blifwa slut, äre Wij i nåder benägne att lemna Staden uti detta mål wid dess förre wilkor, och i det stånd, hwaruti densamme nu är och i de förflune åren warit.

2.

Andrager Magistraten, hurusom det nyligen utgångne Placatet om Hemqwarnars afskaffande jemwäl därpå orten skall wara publicerat, och, i föllie däraf, utaf Borgerskapet darsammastädes fordras Accis, där de dock ifrån dess erläggande alt ifrån begynnelsen hafwa warit befriade, och, ehuruwäl framledne Wårt Råd och Feltmarskalck Grefwe Sperling har hållit för orådeligit, det man beswärar dem med någre nye pålagor, medan de altid måste lefwa i den faran, wid förste Ryssens invasion, att blifwa spolierade; Så hålle J dock för säkrast, att sådant där å orten, wid Privilegiernes genomseende, noga öfwerlägges, innan till något in contrarium resolveras, på det J deraf så mycket bättre måge kunna göra Eder informerade om saksens rätta beskaffenhet, innan J däröfwer yttre Edre underdånige tanckar, men, emedan Kongl. Rådet Grefwe Sperling, som redan bemält är, med döden har afgådt; Ty linne Wij bäst wara, att J sielfwe jemwäl det samme efterkommen: bifallandes Wij för det öfrige, att Staden imedlertid må lemnas wid dess förre wilkor.

3.

Beklagar sig Borgerskapet uti Nyen, hwilket tilförene har haft någon näring af Spannemåls öfwerförandet hit till

Stockholm, att samma närings medel nu mera af dem intet stort kan idkas, af orsak, att, sedan godsens där i orten Oss äro hemfallne och Spannemålen således i Wåre Magasiner inflyter, kunna de intet mera Spannemål afföra, än den, som utur Ryssland med största besvär drages; Anhållandes förden-skull underdånigst, att dem må efterlätas förblifwa wid den förre wanlige Spannemåls Tullen, när de hit till Stockholm anlända; men, aldenstund Wij mycket betänkeligit hålle att tillåta och admittera någon ändring uti denne förhögnings på Tullen af den utrikes Spannemålen, som Anno 1687, efter moget rådslag, blef resolverat och faststald, eller ock för en och annan orts skull att limitera en så nyttig Förordning, den der, förutan annat utseende, jemwäl länders till Wåre revenues förbättring, tagandes andre däraf anledning och exempel att sökia detsamma; ty står Staden uti denne dess begäran intet att willfaras, utan måste härmed förblifwa wid det, som derom för tiden är förordnat.

4.

Andrages, hurusom, till att så mycket mera facilitera den Ryske handeln för Staden, skall wara en stor nytta, om Borgerskapet, likmätigt Wår Resolution de Anno 1683 blefwe efterlätit att afföra härifrån Stockholm så många Plåtar, som de för såld Spannemål och andra victualie-persedlar kunna lösa, jemwäl ock om de dersammastädes, för jern, mässing och koppar, som de härifrån, dit till orten hämta, intet blefwo be-lagde med större Tull, än Wij Anno 1675 den Staden till godo i nåder hade resolverat, åtniutandes de Ryske underså-tarne detsamma både med Plåtars utförande, så wäl som på jernet wid Tullens erläggiande. Hwad nu denne Stadsens underdånige ansökning widkommer, så gifwe J tilkänna, att Wij

fuller Anno 1683 hafwe resolverat, det Lif- Est- och Ingermanland skulle wara efterlåtit att utskieppa Kopparmynt tilbaka för så mycken Spannemål och andre persedler, som de hit förde; Men, som detta sedermera Anno 1685 den 25 April är blifwit förändrat, och Plåtarnes utförsel aldeles förbuden, så att hwarken Nyens, Narwens eller Rewels Borgare, sedan den tiden, hafwa fått låf några Mynteplåtar att utskieppa, på det landet af Plåtar icke aldeles måtte förblåttas och dess myckna utförsel kladda priset på Kopparen; Altså är ock Wår nådige Willie, att det wid denne senare Förordningen skall förblifwa, och, i föllie deraf, Plåtarnes utförsel aldeles wara förbuden; Men, hwad beträffar den andra Stadens underdånige begiäran, att Borgerskapet för det jern, koppar och mässing, som härifrån till Nyen afföres, må få korta den Ryske Tullen, hwilken här tillförene därpå är blefwen erlagd, enär samma persedler till andra utrikes orter därifrån utskieppas, på det de icke både med den Ryske och utrikes Tullen måge blifwa graverade, så finne Wij wara skiäligt, att Narwen och Nyen i detta målet tracteras lika, och att dermed så förhållas, det, enär bemälte persedler åt Ryssland förföras, förblifwer dermed efter ordningen och wid den Ryske Tullen, men, enär kiöparen siöledes will afsända dem ifrån Nyen åt andre utrikes orter, då bör den utrikes Tullen clareras, och den Ryske Tullen, som här i Stockholm utgafs, däruti kortas, efter intentionen intet är att belägga jern, mässing och koppar med högre gravation än Tullordningen fordrar.

5.

Såsom det blifwer klagat, att det ringa quantum af tjära, som Nyens Borgerskap får tillstånd att handla med, skall hindra dem uti deras utrikes negoce, hafwandes J fördenskull,

efter framledne Kongl. Rådet och General Gouverneuren Eder har tilkänna gifwit, att Staden Narwen har större quantum tjära, än densamma behöfwer, låtit afgå bref, att emellan desse Städer härutinnan skall göras en sådan repartition, som hwarje Stads nödthorff kau pröfwas erfordra; Altså låte Wij Oss detsamma i nåder wälbehaga: warandes förmodeligen derigenom det beswäret hämmat.

6.

Gifwer Staden Nyen underdånigst tilkänna, att uti Nöteborgs Län och de där belägne Skogarne, skall finnas en stor ymnoghet på swäre balkar uti moras och långt i willmarken, de där, såsom till bygnings-timmer odugelige, hwarken Oss eller någon annan komma till godo, utan, efter handen, af wädret kullkastas och bortrutna: anhöllandes fördenskull, att dem, jemte Ryske trähandelen, hwilken, förutan hielp af inhemsk timmer, alt för swår och kostsam faller till att idkas, måtte efterlåtas att betiena sig af inländskt träwärke, medan elliest står till befara, att Ryssarne, där de se träwärckets fallande där i landet aldeles wara förbudit, lære taga sig de tanckar, som wore detta endast och allena ansedt till att utöda skogarne hos dem och därigenom sedan få tilfalle antingen aldeles att förbiuda Trähandelen utur deras land, eller på det högsta stegra och med en odrägelig Tull beläggia deras Träwaror, hwilket de med så stor bekåstnad därå orten inrättade inländske Såg-qwarnar och Skeppsbyggerierne oundwikeligen skulle fördärfwa, hwaremot åter, så framt ett moderat skogshygge där i landet på de aflägnaste orterne blefwo tillåtit, skogen icke allenast lika fult kunde conserveras, utan ock Commercierne och förbemälte Manufacturer till Wår märkeliga nytta uti Tullens erläggande däraf icke känna en ringa förkåf-

ring, bäst efter allaredan uti förledit år, uti licent, portorio och omgälder 6000 Dal. Silfwermynt af tråwärcke skall wara betalt. Nu, som, wid detta ärendets öfwerläggande, twenne moment hos Eder förnemligast äro komne i deliberation, först, att nyttig skog, så länge man kan, må blifwa conserverad, och, å andra sidan, att den skog, som med fördel intet står till skonas, utan faller neder och fördärfwas, må wändas i penningar och göras frucktbar: pröfwandes J fördenskull wara nyttigt, där Staden Nyen sådane orter skulle kunna utwisa, hwarest skogen kan mistas, och Gen. Gouverneuren i orten finner rådeligit, att densamma utan afsaknad, med nytta må tilgripas, att bemälte Stad må få betiena sig af den skog, som elliest nedfaller, rutnar och fördärfwas, allenast därwid all nödig försicktighet brukas, till den omistande skogens bibehållande: Altså approbere Wij härutinnan Edert underdånige sentiment, men, efter Kongl. Rådet och General Gouverneuren därå orten, som redan tilförene är bemält, genom döden har kommit att afgå; Ty hafwe J draga försorg, att detta genom någon annan må blifwa efterkommit och fullbordat.

Sidst anhåller Magistraten uti Nyen underdånigst, såsom de hafwa lika stort arbete med dem uti Narwen, att de ock wid Lönings staten, der medlen tillräcka, måtte blifwa lika considererade, hwilket framledne Kongl. Rådet Grefwe Sperling, genom dess skrifteliga Memorial, har bifallit, wid handen gifwandes, att, som Magistratens arbete i Nyen swarer i det mästa emot Magistratens i Narwen, det de fördenskull med någon tilökning i proportion af deras arbete, måtte anses, åtminstone således, emedan Wår affattade Stat af den 7 Januarli 1690 tillägger Justitiae Borgmästaren 500 Dal. Silfwermynt, den andra Borgmästaren 400 Dal. Silfwermynt, 5

Riksin 200 Rth. Tillkommet utbetalat. och såsom skänkt
bestås Justitie Rådhuset 100 och som Rådhuset
500 och sin Riksin 250 Rth. Tillkommet utbetalat. som
Stadens utbetalade skatt och såsom Rådhuset utbetalat
derwid följande skrift hafva: i en nytt utbetalat. 200.
och, som J tillkommet som 171000. utbetalat. i en Riksin
rättelse J då hade. så i Riksin. som utbetalat. Riksin ut
indraga, icke desto mindre. och som Rådhuset utbetalat
afvarande projekt utbetalat. i Riksin. Riksin
gifvandes, att Riksin. i Riksin. som utbetalat. i Riksin.
Narven, angående den Riksin. Riksin. som utbetalat.
att considerera. Så Riksin. i Riksin. som utbetalat.
icke Riksin. Riksin. som utbetalat. som utbetalat.
bifall och Staten där eller Riksin. som utbetalat. som
håld, att, där Stadens Riksin. som utbetalat. som
Lönings stad, och Riksin. som utbetalat. som utbetalat.
sig Riksin och Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin
någon Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin
till underdänig Riksin. att. som Riksin Riksin Riksin
dånige Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin
Wij och Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin
ras Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin Riksin
candel, må Riksin. och Riksin. Riksin Riksin Riksin
till Stats-Contoiret. För det Riksin Riksin Riksin Riksin
supra.

№ XLVI.

*Предписание короля Карла XI Каммаръ-Коллегии, Стокгольмъ
8 Октября 1686 г., о торговлѣ русскими купцовъ медными
выпуклыми трубами^{*)}.*

Carl etc. Wår synnerliga ynnest etc. Hos Oss hafwe någre Ryske Kiöpmån med klagomål inkommet öfwer det intrång, som de föregifwa dem ske uti deras handel, i det, att dem blir förment att utföra till Ryssland sådane Kopparpipor, som de sig här af Kopparslagarne tillhandlat hafwa, och de för detta hafwe warit wane at utföra: hwarföre de i underdånighet begära, at Wi dem wille efterlåta att handla på förre och gamla wiset, efter fredsfördragens lydelse, sammaledes som Wåre Undersåtare i Ryssland är efterlåtet, och att dem måtte altså lof gifwas att utföra pipor och allehanda waror till Ryssland. Sådan är deras begäran, utan att gifwa rätte orsaken tilkänna, hwilken Wi förnummit hafwa rätteligen deruti bestå, att de äre wane att afläggia Tullen för sådane pipor, lika som för en Manufactur, där dock desse pipor berättas så beskaffade finnas, att de allenast äre tillsammans rullade och med ett wärk bundne utan någon lödning eller nagel, till den ända, att de sedan, wid hemkomsten, i Ryssland må åter upwikas, utslås och till allehanda Manufacturer förarbetas; hwarföre ock slike pipor ej för Manufactur, men för wara, anses böre och derefter med högre Tull beläggas, som Tulltaxan innehåller; altså att det är ett underslef, som Oss derigenom

^{*)} Перепечатано изъ Сборника Шернмана (IV, 674—676), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавiемъ: Bref til Cammar-Collegium om Ryske Kiöpmännens handel med kopparpipor. Dat. Stockholm den 8 October Anno 1686.

sker uti Tullen, då sådane pipor för Manufactur antagas, och derefter en lindrigare Tull betala. Hwad pacterne anbelanger, hwarpå de sig beropa; så befinne Wi ej något wara deruti förefskedat om Tullens quanto, men att å bägge sidor tillåteligt är den samma stegra eller förminska, såsom icke allenast af Zariske Ministrerne ofta till Wåre Ministrer skal wara swarat, utan ock i sielfwa wärket spörres, att i Ryssland åtskillige förändringar och stegringar i Tullen skie, serdeles på de waror, som gå åt Östersiön, utan att man der will tillstå Oss något fog hafwa att deröfwer klaga, så att, änskiönt de Ryske Kiöpmännen hafwa för detta, igenom conniventz, fått bruka denne owanan, så är man dock ej skyldig att låta ett misbruk blifwa ewigt, men fast mera bör det, som orättwist är, med rättwisa hämmas. Och såsom Wi ej heller äre sinnade att tillåta Wåre egne Undersåtare att utföra sådane kopparpipor för en manufactur, så kunne ej heller Ryske Undersåtarne med skiäl någon förmon för Wåre egne praetendera. Oss är fuller också berättat wordet, huru Rysserne torde willia beropa sig uppå en Resolution, som Anno 1671 är gifwen, att dem måtte efterlåtas sådane Kopparbränwinspipor, som de tillförende hafwa warit wane att utföra, för Manufactur att förtulla, för serdeles considerationer skull; Men, såsom Wi någre angelagne considerationer nu för tiden ej finne (med mindre man i gemen wille säga, att Tullen på all koppar, som går till Ryssland, borde lindras, på det att de icke hos sig någre koppar-Grufwor måtte uptaga) Wi ock deraf se, det man ock då hade först resolverat, att slike pipor för wara anses skulle; bemälte Resolution ock specificerar bränwins pipor, hwilket desse ej äre; Ty är wår nådige willie och befallning, att J den Förordning giöre, att desse ofullkomlige pipor eller desslikest annat arbete, som allenast på

tullens försnillande ihopfattas, ej må, under sken af arbetat koppar, någon förmon i tullen nyttia, men den betala efter den taxan, som på waran och Plåtkopparen satt är. Och är detta Wår nådige Förordning, hwad sielfwe saken angår, men, till att wisa desse Ryssar deras ofog, är Wår nådige willie, att J dem upkalle mågen, såsom ock Tullbetienterne, öfwer hwilka de klaga, och låta dem bewisa sin klagan samt framwisa piporne, hwilka J då jemnföra kunna med rätta bränwinsipor, och wisa dem åtskillnaden samt deras ofog. Hwarmed etc. Datum ut supra.

№ XLVII.

*Отвѣтъ короля Карла XI, Стокгольмъ 12 Мая 1687 г., на меморіалъ оберъ-директора Сильверкрона *).*

Carl etc. Wår synnerliga ynnest etc. Den utförlige berättelse, som J af den 3 hujus till Oss giordt öfwer det Memorial, som Öfwer-Directeuren Silfvercrona infinuerat, och till Eder blifwit remiterat, hafwe Wi med nåder uptaget och Edert derwid gifne underdånige sentiment, såsom på gode skiäl grundat, aldelesgille och approbere, nemligen först, att Licenten i Lifland på den Finska Tiäran, som till Nyen och Narfven öfwer Ladogiske Siön afföras skall, sätties lika hög med

*) Перепечатано изъ Сборника Шермана (IV. 870—873), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Till Cammar och Commerce-Collegium swar om Öfwer-Directeuren Silvercronas Memorial, öfwer åtskillige saker, såsom, Finska Tiärans Tull, Staden Falkenbergs seglation, Marstrands Tull-Cammar, och Trähandelen wid Fredrichshall. Dat. Stockholm den 12. Maji Anno 1687.

den i Finland wanlige Tullen, så att de Lifländske Städerna, hwad denna waran angår, ingen förmån för de Finske må tilläggas och efterlåtas, utan bör allenast den Tiäran för Rysk erkännas, och med den ringare Licenten efter Pacterne beläggias, som i Ryssland är bränd och tillwärdad, samt af Ryssen till ofwanbemälte Städer förföres; Men ingalunda den Finska eller Wåre Undersåtares Tiära, fast än den till en Ryss är försåld, efter som hon ändå bör considereras efter dess beskaffenhet för en wara, som innom Sweriges Gebit finnes bränd, och kunnen J fördenskull herom behörige ordres låta till wederbörande afgå, att wid förtullandet detta noga i akt tages, på det de Finske Städerna, som med Tiära handla, måge på detta sättet med bättre nytta och fördel behålla och idka sin egen handel, att han icke dragas dem utnr händerne, och aldeles deriveras på Nyen och Narfven, såsom ock att Wår Tull igenom denne ändringen må sig så mycket förmera och ökas, som åtskillnaden är emillan Taxan i Finland och Licenten i Nyen och Narfven. 2:do, Hwad Staden Falckenbergs utrikes seglation widkommer, så måsten J göra den förordning, så framt de sig deraf betiena willia, i förmågo af derå undfångne privilegier och Resolutioner, att de tillhållas både wid in- och utseglande, att angifwa sig anten wid Halmstads eller Warbergs Tull-Contoir och af dess betiente sig visitera låta, till förekommande af allehanda understucken handel och försnillande i Wår Tullrättighet; Men för det öfriga tillåtes dem idka sin Seglation emellan inrikes orter, och söka sin näring af tienliga Handtwärkerier, Fiskerien och annat slikt, item af de resande som derigenom fara, hwilket J dem, genom wederbörande, kunne tienligen remonstrera och under ögonen ställa. 3:tio, Öfwer store Siötulls i Bohuslän, och särdeles Marstrands Tull-Cammars uphäfwande, finne Wi Eder helt

wäl och moget hafwa yttrat Edre tankar, i anmärkiande af hwilke skiäl, som J till des bibehållande andragen, Wi ärom i nåder benägne att förkunna och efterlåta bemänte Stad, så härefter som för detta, alla de förmåner, Privilegier och rättigheter, som ty äro gifne och af Oss confirmerade till dess upkomst och förkofring, och att, i föllie deraf, Tull-Cammaren der sammastädes med dess Betiente pröfwes såsom mycket nödig och omistandes; men på det hwariehanda underslef må efter möjligheten rödias af wägen, kunnen J göra den anstalt, att icke allenast Tullbetienterne der å orten wid Farkosternes anländande noga visitera och tillse, att intet gods Tullen förbi i båtar eller elliest utpracticeras, utan att Commendanten, till förekommande af alt lurendrägeri, tillhåller Garnisonen, som håller wakt, när de se någon båt med Gods lastat af eller an, särdeles om qwellerne och nättren, passera, utan att någon Tullbetient är derhos, att straxt anhölla en sådan båt, till dess Tullbetienten den får visitera; dock måste Soldaterna hårdeligen förbudas, att intet innmänga sig med någon visitation, eller elliest på ett eller annat sätt, hwarken Köpmännen elleä Tullbetiente i dess handtering att förolämpa, som J alt sådant med mera gifwen anledning till. Sammaledes 4:o pröfwe Wi ock skäligt, att såsom detta intet hafwer låtit göra sig, att Trähandelen, som Fredrichshall en tid bårtåt haft och idkat utur Dahl och Wermeland, beqwämligen kunnat dragas till Uddewalla, utan Wäre Undersåtares skada och afsaknad, och Fredrichshalls nytta och fördel, och att till den ända en Tull-Cammare i Strömstad med dertillhörige Betiente är dit förordnad; Så bör densamma icke heller nu såsom onödig skattas eller indragas, utan Wi wiljom att så där som anuorstädes noga upsickt må hafwas, det inga underslef eller egenwilligheter derwid förelöpa, till hwilken ända den som med någon

försummelse wid Wår Rättighets i akttagande beträdes, icke mindre exemplariter bör afstraffas, än den, som sielfwa undersefwet begår, hwilket med det öfrige som härmed kommer att considereras, Wi Eder wärkställigheten deraf i nåder tilltro och anbefalle. Hwarmed etc. Dat. ut supra.

№ XLVIII.

*Предписание короля Карла XI, Стокгольмъ 6 Апрелья 1689 г., о русскомъ деѣть, привозимомъ изъ Нѣна и Нарвы *).*

Carl etc. Wår etc. Såsom Wij mände differera och upskiuta med Wår nådige approbation uppå Edert d. 16 Novembris sidstledne underdånige infinuerade förslag, att låta belägga den Ryska Tiäran, som utskeppas i Nyen och Narven, med lijka stoor Tull som den Finska, in till des Wij af Wårt Cantzelie Collegio kunde blifwa närmare underrättade, huruwijda pacterne emellan Oss och Czarerne måtte detsamma tillåta; Altså och emedan som bemälte Collegium numera hoos Oss med sitt underdånige betänkiande är inkommit, berättandes sig hafwa de Articklarne i Fredzfördragen igenomset, hwilka om Tulltägterne något förmåla, men icke befunnit något hinder deraf, med mindre den Ryska Tiäran, effter Edert förslag och mening, med samma Tull må kunna beläggias som den Finska, förmenandes de der hoos, att man på Ryske sij-

*) Перепечатано изъ Сборника Шернмана (V, 6—7), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавiемъ: Till Cammar- och Commerce-Collegium, om den Ryska Tiäran, som utskeppas i Nyen och Narven. Dat. Stockholm den 6 April år 1689.

dan lærer hafwa så mycket mindre fog sig deröfwer att beswära, som de sielfwe, enär å wår sijda klagas öfwer den förhöjningz eller Durchfarts Tull, som i Ryssland pålagd är, pläga swara, att det står bägge Potentaterne fritt att förhöja sina Tullar effter deras eget godtfinnande, förutan det, att ock bemälte Tiära, då den i Nyen och Narven utskeppas, ey är i de Ryska, men i Wåre Undersåtares, eller dhe Fränmandes händer, af hwilke Tullen betalas och ey af Ryska; Ty samtycke Wij hermed i nåder till den af Eder föreslagne lijkheten i Tullen uti ofwantalde måtto, kunnandes J derom behörige ordres till wederbörande ställa. Hwarmed etc. Dat. ut supra.

№ XLVIX.

*Предписаніе короля Карла XI, Стокгольмъ 31 Декабря 1689г., по просьбѣ новгородскаго воеводы объ освобожденіи отъ пошлины лѣкарствъ для московскаго царя *).*

Carl etc. Wår synnerlige Ynnest etc. Tro Man etc. Wij hafwe med Nåder sedt utur Eder underdånige skrifwelse, af den 4:de Decembris, huruledes Woyvoden i Nougården, med en till Eder affärdad Express, Eder tillskrifwit, begärandes, att J willen låta, utan Tull, afföliä ett partie Medicamenter, som till Czarernes egit behof utifrån förskrefne woro: beropandes han sig, det skall på Afhandlingarne, i anledning af hwilka,

*) Перепечатано изъ Сборника Шеремана (V, 119—120), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Till Kongl. Rådet och General Gouverneuren Grefwe Jöran Sperling, angående Woyvodens i Nougården begiäran, om Tullfrihet för Czariske May:tz Medicamenter. Datum Stockholm den 31 Decemb. 1689.

ock enkannerligen den af Eder uprepade 18:de punct af Cardiske Fredsslutet, han förmenar sådant böra tillåtas; Så ehuruwäl uti Afhandlingarne icke, per expressum, finnes något nämt om Medicamenter, och man fördenskull, i anseende både till de scrupuler och inkast dem man alltid, å Ryska sidan, när allenast det ringaste tillfälle kan gifwas, är benägen att göra, som ock därtill, att man söker alt hwad elliäst sker, mer för en wänskap än någon skyldighet, wid hwarjehanda mål att draga till Exempel, kunde hafwa något betänckiande till att uti alt så lätt willfara dem uti det, som de således med alt för widt uttydande af Pacterne begiära och påstå; dock likwäl, såsom Wij icke heller hälle rådeligit, att man nu wid den, uti Ryssland förelupne bekante förändring, gör i det fall någon swårighet; Altså äro Wij dermed aldeles wäl förnögd, att J hafwen låtit åfwanberörde Medicamenter, så wäl som de i förledne år ankomne, Tullfritt passera; Dock kunnen J låta Woyvoden till swars weta, att Wij för den särdeles Nabolige wänskap, som är emellan Oss och Czarerne, icke hafwe welat uti det fall någon swårighet göra, helst efter samma Medicamenter berättas wara till Czarernes eget behof, allenast sådant intet å deras sida måtte uttydas till någon förment rättighet, eller dragas till Exempel uti andre mål, som Pacterne icke specificce Oss tillbinda, och man å Czariske sidan, åfwen som Wij å Wår, wille wisa en benägenhet till en Nabolig Negoces och Handels facilliterande. Hwilket länder Eder till efterrättelse och Nådigt swar; Och Wij befalle etc. Datum ut supra.

№ L.

*Предписаниѣ короля Карла XI, Стокгольмъ 7 Юня 1698 г.,
о вывозѣ мѣдной монеты изъ Швеціи *).*

Carl etc. Wår etc. Wij se utur Eder underdånige skrifwelse, daterad den 26 passato, huru som, utaf Högst Salige Hans Kongl. May:t, Wår Högst Elskelige Käre Herr Fader, åtskillige stränge och alfwarlige Förbud warit utgångne, att inge Mynte Plåtar, under hwad praetext det hälst skie kunde, skulle utföras, hafwandes bemälte Förbud merendels där på haft sitt utseende, att Landet icke skulle förblåttas af mynt ej heller genom sådan obeskränckt utförsel af Kopparplåtar den öfrige, så wål Wår Tull och afrads som privat Personers, Koppar komma till att förfalla uti wrak och afslag, så ock på det Inrikes Manufacturerne till deras åtgång deraf icke måtte taga någon afsaknad och skada; Dock har Högstbemälte Hans Kongl. May:t där hos icke kunnat undgå i synnerhet år 1683, uppå de den tiden här warande Mouscowitiske Ambassadeurers insinuerade beswär, att de Czariske undersåtare icke fingo föra med sig tillbaka så mycket penningar i Riks Dal:r Silfwermynt eller Plåtar, som de för deras hitförde waror hade till sig löst, sig sålunda i nåder att förklara, det Hans Kongl. May:t, af särdeles wänskap och kiärlek till Czaren i Ryssland, wille förunna dess undersåtare. som här uti Riket eller des underliggiande Provincier drifwa någon handel, frihet att ut-

*) Перепечатано изъ Сборника Шеримана (V, 704—706), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Till Sammar- och Commerce-Collegium, angående Kopparplåtarnes utförsel. Datum Stockholm den 7 Junii Anno 1698.

föra så många penningar, som de för deras försålda gods be-
komma, till hwilken ända jemwäl ett partie arresterade Kop-
par-plåtar, tilhörigten Czarisk undersåte Simon Alexioff be-
nämnd, då förtiden blef lösgifwit; där till med har Högstbemälte
Hans Kongl. May:t, då detta Förbud af Kopparplåtars utförsel
år 1688. alfwarligen och på det strängaste förnyades, än ytter-
ligare eximerat och härifrån undantagit de Czariske underså-
tare, såsom hwilke, af särdeles nåder, tilförende war förundt
en fri utförsel af de medel, som de för deras försålda gods här
i Riket bekomma, i anledning hwar af förbemälte Ryssar alt
här tils af en sådan frihet och tilstånd sig hafwa betient och
slike Kopparplåtar, såsom warande den tiden nästan det en-
daste ibland Folket gängse och giällande Myntet, fritt och obe-
hindrat utfört; Dock, emedan sedermera med Myntewäsendet
den förändring är emellan kommen, att Silfwermynt till en
tarfwelig och tilräckande myckenhet uti Wårt Rike är an-
skaffat wordet och sålunda Kopparplåtar icke mera för ett
Mynt, utan för en sådan wara kommit att considereras ock
acktas, som nu mera i gemen, så för Wåre undersåtare som
alla andra, är förbuden att utföras; Så hemställe I Wårt nå-
digste godtfinnande underdånigst, om icke så wäl Ryssarne,
som alle andre, Banquen undantagandes, hwilken Wij, af
särdeles skiäl och med wissa restrictioner nyligen en limiterad
utförsel af de deräst befintliga Plåtar nådigst hafwe tilstädt,
här efter må förbudit wara sådana Koppar, eller Mynte-Plåtar,
såsom en nu mera förbuden wara, att upwäxla eller på annat
sätt sig tilhandla och utföra, kunnandes och börandes be-
mälte Ryssar sig benöja låta, när de den friheten i handel och
wandel nyttia, som pacta medgifwa, och sådant Mynt eller
gods emot sine waror få lösa och afföra, som allmänt gängse
och tillåteligit är, helst som Högstbemälte Kongl. May:ts ofwan-

berörde nådigste concession går allenast ut där på, att dem så mycket penningar tillåtes utföra, som de för deras waror här bekomma och icke kunna anläggia uti andra waror och retourer, så att, wid sådan beskaffenhet och omständigheter, där Plåtar nu intet mera anses som ett mynt utan en förbuden wara, Ryssarne till ingen del kunna påstå den friheten dem att upwäxla och där med drifwa deras skackeri, hwarigenom den öfrige Kopparen kunde råka i lägre pris, där dock, igenom hämmande af Plåte-utförslen, intentionen är att förekomma all oricktighet och kladdande och befrämja de inrikes Koppar Manufacturer till bättre åtgång, efter som Ryssarne då skulle sökia, i stället för Plåtar, att använda sina medel till Manufacturer och sielfwe Kopparen således, förmedelst consumptionen, här inrikes skulle komma att hållas i högre pris samt Embetsmännen där af hafwa fördel och nytta. Nu, som Wij här till i nåder wele hafwa gifwit Wårt bifall och samtycke; Så hafwe I därom att ställa behörige ordres; Hwarmed etc. Datum ut supra.

№ LI.

*Резолюція короля Карла XI, Стокгольм 9 Августа 1688 г., на мемориалъ оберъ-директора Сильверкрона *).*

Kongl. May:t har för detta i nåder behagat stora Siötulls och Licent-betienterne, de extraordinarie Passpenningarne till

*) Перепечатано изъ Сборника Шеремана (IV, 1034—35), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl. May:ts nådige Resolution uppå Öfwer-Directeurs wid stora Siötullen i Sverige och Finland, med dess underliggande Provincier, Edel och Wälbördig Joh. Philip

så mycket bättre understöd wid deras träge upwaktning, och som Öfwer-Directeuren i föllie deraf, har giordt deröfwer en delning, efter hwars och ens tjenst och arbete, både för dem här i Swerige, Finland, samt Pommern och Mäklenburg, så wäl som för den i Lif- Est- och Ingermanland; hwilket Kongl. May:ts vidare nådige approbation, han underdånigst hemställt; Ty hafwer Kongl. May:t detta såsom i sig sielft billigt, icke allenast i nåder agreeerat, hälst som de Swenske, och Siötulls-betienterne wärkeligen wist sig dermed wara belätne, utan ock funnit nödigt, så wida de Lifländske Licent-betienterne der emot disputerat, sielfwa repartitionen för ofwanberörde Orter, den af Öfwer-Directeuren är upsatt worden, att uprepa så lydande, som härefter följer, nemligen:

RIGA.

Öfwer-Inspectoren	23 af 100
Licent-Förwaltaren för utgående.....	14 —
Licent-Feörwaltaren för inkommande	14 —
Commissarien och Casseuren Arnd.....	12 —
Bägge Licent-Skrifwarne à 8 R: Dal.....	16 —
Öfwerbesökaren	4 —
Bokhållaren	11 —
Secreteraren Johan von Schoting.....	6 —
	100 —

PERNOU.

Licent-Förwaltaren	60 af 100
Bokhållaren	25 —
Secreteraren	15 —
	100 —

Silbercrons underdånige Memorial, angående Fördelningen af Passpennningarne wid Licent-Camrarne uti Est- Lif- och Ingermanland. Dat. Stockholm den 9 Augusti Anno 1688.

NARFWEN.

Inspectoren	50 af 100
Controlleuren	33 —
Bokhållaren	11 —
Secreteraren	6 —
	100 —

NYEN.

Licent-Förwaltaren	50 af 100
Controlleuren	33 —
Bokhållaren	11 —
Secreteraren	6 —
	100 —

REWEL.

Licent-Förwaltaren	50 af 100
Licent-Skrifwaren	30 —
Bokhållaren	13 —
Secreteraren	7 —
	100 —

Efter som Kongl. May:t härmed i kraft af denne dess öpne Resolution åfwan bemälte fördelningar aldeles confirmerar och stadfäster. Förbiudandes alle i gemen, och hwar och en i synnerhet, att göra här emot i någon måtto eller framdeles. Dat. ut supra.

№ LII.

*Предписаніе короля Карла XI, Стокгольмъ 22 Марта 1692,
къ Каммеръ-Коллецію и Коммерцъ-Коллецію объ ограниченіи
мелочной торговли русскими купцовъ *).*

Carl etc. Wår synnerlige etc. Hos Oss hafwer Borger-
skapet här i Staden, så wål som uti Nyen, Narwen och Re-
wel, sig underdånigst beswärat öfwer den minut-handel, som
Ryssarne år ut och in drifwa, äfwen som Borgare, utan att
erläggia någre afgifter och contributioner, anhållandes tillika
uti underdånighet, det samma frihet, såsom ländande Wåre
undersåtare till afsaknad och fördärf, Ryssarne måtte beta-
gas och afskåras. Nu, aldenstund deune Ryske minut-handelen
ey kan påstås uttryckeligen wara betingad i Pacterne, ey hel-
ler tilstås Wåre undersåtare i Ryssland, men dock strider
emot Städernes Privilegier, Lag och Handels Ordinantier och
länder Wåre undersåtare af Borgerskapet, som draga skatt
och utlagor, till meen och fördärf; Ty kan och bör bemålte
Ryske minut-handel besynnerligen här uti Staden och andre
inrikes Städer på behörigt sätt hämmas, och hafwe Wij, till
den ändan befalt Kongl. Rådet och ÖfwerStathållaren Gref-
Gyllenstierna, så ock Magistraten här i Staden, att de skole
författa ett anständigt Reglemente däröfwer och detsamma med
Eder communicera; Men, hwad den Ryske Minut-handelen
widkommer, som drifwes uti Gräntsestäderne Narwen, Nyen,

*) Перепечатано изъ Сборника Шернмана (V, 304—305), въ которомъ
этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Till Cammar- och
Commerce-Collegium, angående Ryske Minut-handelens beskränckiande.
Datum Stockholm den 22 Martii Anno 1692.

Rewel, Riga och Dorpt; Så är till Eder härmed Wår nådige Willie och Befallning, att I med General Gouverneur- och Gouverneurerne samt bemälte Städer närmare öfwerläggien, huruwide åfwanbemälte Minut-handel fuller något må warda beskränckt; dock så, att durchfarts handel icke tager skada däraf; Hwilket J hafwe Eder till underdånig esterrättelse att ställa. Och Wij befalle etc. Datum ut supra.

№ LIII.

*Предписание короля Карла XI, Стокгольмъ 23 Марта 1692, въ Коммерцъ-Коллегию и Коммерцъ-Коллегию о злоупотребленіи русскихъ купцовъ въ торговль *).*

Carl etc. Wår synnerlige etc. Hos Oss hafwa Wåre Finske samt Öster- och Wästerbotniske Städer, åtskilliga resor så på Riksdagar som elliest, fördt beswär öfwer Ryssarnes olaglige handel uti de Landsorter: skolandes de icke allenast införa i Städerne och på Landet sådana waror, som hos dem falla, utan ock andra utländska, såsom Kläde, Sidentyg, allehanda Kram och Spetserier, dem de alne- och lode-tals utmångla, icke allenast i Städerne uti öpne Bodar utan ock allestädes kring Landet, där de åter upkiöpa allehanda skiuwaror, koppar, talg och annat sådant, öfwandes dermed lands-

*) Перепечатано изъ Сборника Шеремана (V, 306—308), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Till Cammar- och Commerce-Collegium, angående det missbruk Ryssarne föröfwa uti handeln med Landskiöp, Manufacturer och annat, emot Pacterne sträfwande, och att sådant, genom correspondence med wederbörande Landshöfvingar och Tullbetiente, sökia att afskaffa. Datum Stockholm den 23 Martii Anno 1692.

köp: Sedan skola de jemwäl handla med fremmande utländske, twärt emot Städernes Privilegier, föra åtskillige Handtwärckare med sig, såsom Skinnare, Bleckslagare, Swärdfejare och Messingssmeder, hwilke upkiöpa alle till sine handtwärck tienlige materialia, dem i landet uparbета, i manufactur och försällia, lika som hade de dem medbrackt utur Ryssland, idkandes dessamedelst en Borgerlig näring. Nu, aldenstund man ej finner uti pactis, 1:mo att det skall wara tillåtit att handla med andre än de undersåtare, som äro Kiöpmän, och altså ej på landet och med Allmogen. 2:do tillåter man ey heller i Ryssland Wäre undersåtare någon minut-handel. 3:o Är ingenstädes betingat, att Ryssarne skola få handla med utländske Kiöpmän, fast det är uti Muscoviske afhandlingen belefwat, att de måge, i den ena Staden, handla med andre Wår Stads Borgare, Kiöpmän. 4:o Kan det intet anses för en Kiöpmans-handel, att föra Handtwärckare med sig kring landet, giöra allehanda tilwäreckningar och öfwa en Borgerlig näring, utan borgerlig rätt och tunga, samt idka Landskiöp, emot Lag och Förordningar. 5:o Kan ej heller påstås att wara med Pacternes afseende enigt, att Ryske undersåtare, under det sken, att dem är tillåtit resa med allehanda slags waror, skola fördenskull sådant utwidga till andra waror än Ryska, och för andre utländske waror niuta en sådan lindrig Tull, som för de Ryske, hwarmed Wäre inkomster och Tullar skulle beswickas och förringas, handelen wändas på andra och förbudna wägar samt förbudit gods insmygas: warandes det altså ey emot men fast mera med Pacterne enigt, att sådane fremmande waror inskränckas till rätta Tullplatser och till sådane Tulltäckter, omgelder och afgifter, som, efter Siötulls Taxan och Förordningar, därpå löpa, hälst ock Ryssarne, å deras sida, förmena, att pacterne ej betaga den ene eller andre den mack-

ten att påläggia och förhöja Tullarne; Ty kunne Wij utaf alt detta ey annat se och fiuna, än att alle ofwanförmälte missbruk kunna och böra på behörige sätt ändras och afskaffas, eftersom de sträfwä emot Pacterne. Städernes Privilegier och gode ordningar, lända till förminskning af Wår Siötull och föra åtskillige skadeligheter med sig; Och är fördenskull till Eder härmed Wår Nådige Willie och Befallning, att I utskrifwen till Landshöfdingarne så wäl som Tullbetienterne uti Finland, Öster- och Wästerbotn, det de på wederbörligt sätt, efter Lag och stadgar, sökia att förekomma och hämma bemälte missbruk, warandes till den ändan nödigt, att Ryssarne, som komma öfwer gräntsen, måge, wid warans confiscation, hwaruti beslagaren sin behörige del hör hafwa, tilhållas att ej bryta sine lass och foror, för än de komma till närmaste Landtstad, och att Tullbetienterne noga besökia alla Ryska foror och för sådana waror, som äro utländske och store Siötullen underkastade, infordra sådan Tull och omgelder, som wanligen erläggias uti Siöstäderne; jemwäl ock, att de, så wäl som Landshöfdingarne, med deras förslag inkomma och med Eder correspondera, huru detta förberörde bäst och kraftigast må kunna wäreckställas; Det I hafwe att låta wara Eder anbefallat. Och Wij befalle etc. Datum ut supra.

№ LIV.

*Предписаніе короля Карла XI, Стокгольмъ 23 Марта 1692, разнымъ шведскимъ Коллегіямъ, соединеннымъ въ видъ Комиссіи для разныхъ русскихъ дѣлъ *).*

Carl etc. Wår synnerlige etc. Wij hafwe i nåder sedt utaf Eder underdånige skrifwelse, daterat den 8 Martii næstledne, hurusom J, uppå åtskillige Wåre till Eder afgångne bref och remissorialer, numera hafwe warit tilsammans att öfwerläggia någre ärender, angående de Ryske sakerne, uprepandes I, uti samme Eder skrifwelse, icke allenast tillfället därtill, utan ock hwaruti bemälte ärender egenteligen bestå samt hwad Edre underdånige tanckar däröfwer måge wara. Hwad nu sielfwa tilfället anbelangar, så påminne I först och främst, huru som Wij, för någon tid sedan, Eder månde anbefalla att taga uti öfwerwägende, huruwida närwarande tidens beskaffenhet måtte kunna nyttias, till att med Czarerne afgjöra och till ricktighet bringa några emellan Oss och Dem uti owisshet stående saker: Warandes till den ändan af Burg-Grefwen Von Kochen en deduction upsatt öfwer de förmente angelägnaste sakerne, den framledne Kongl. Rådet och General Gouverneuren Gref Sperling jemwål har underskrifwit, och till närmare skärskådan öfwerlefwererat, uti hwilken Deduction

*) Перепечатано изъ Сборника Шернмана (V, 308—317), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавиемъ: Till Cantzlie- Cammar- och Commerce-Collegierne, som hafwa warit Commissions-wis tilsammans öfwer några Ryska saker, swar, att hwad af dem uti åtskillige mål är öfwerlagt och föreslagit, till upkomst af Swenske och hämmande af Ryske handelen och dess missbruk, med Nåde uptages och bifalles. Datum Stockholm den 23 Martii Anno 1692.

1.

Anföres det besvär, som wederfares Wåre undersåtare uti Tullarne uti Ryssland, i det desamma skola wara mycket stegrade öfwer det de i förra tider warit, och högre för dem, än för de Czariske undersåtarne; ty, uti stället, att år 1633 både durchfarts Tullen från och tillbakas samt Tullen i Muscou icke högre har bestigit än till 10 pro Centum, och det i Ryske penningar, så skola numera sådane förhögingar wara skedde, att, när quantum af Tullen, durchfartstullen och skadan på Mynte-sorten slås tillsammans för in och utgående, belöper sådant sig för Wåre undersåtare till 30 pro Centum, där dock de Czariske ej betala högre än 10 och det med Ryske penningar, hwaremot den Tullen, som Ryske undersåtarne betala här i Riket så för in- som utgående waror, är helt ringa emot det, som Wåre undersåtare betala i Ryssland.

2.

Att man i Ryssland hindrar Påtaskans utförsel åt Swenske orterne, på det hon på Archangel må utskeppas, och att fördenskull nödigt wore, det man betingar en lika frihet för alla warorne så åt den ene orten som den andre.

3.

Att Minut-handelen uti åpne bodar är de Swänske Kiöpmän i Ryssland förbuden, där dock de Ryske Kiöpmän den idka här i Staden så wäl som i Rewel, Narfwen, Dorpt etc.

4.

Att det måtte förekommas och betingas, det de waror, hwilka gå utur Ryssland till Wåre Städer, ej måtte med högre Tull beläggias, än de, som gå på Archangel att där utskeppas.

5.

Att för den Persianske Handelsfriheten och resan igenom Ryssland till Wåre orter något wist och beständigt måtte betingas; så ock

6.

Om titulaturen och desslikess.

7.

Om öfwerlöpare ett wist aftal göras; jemwäl

8.

Betingas, att Resolutioner och Rättegångs Acter, som angå Wåre undersåtare, skrifteligen måtte utgifwas, på det de icke sedermera måge kunna förändras.

9.

Att Wåre undersåtare måtte få fritt resa uppå de Pass de haft utur Sverige, utan att nödgas taga Pass i Ryssland.

10.

Att något wist aftal måtte göras om titulaturen af Broder och

11.

Oss tillåtas, att hafwa sådane Betiente i Muscou, Nougården och Plescou, som kunde befordra det Swänske handels interestet.

Jemte detta skall samma Deduction hafwa det afseende, att man måtte i betänckiande taga, igenom hwad medel någon bot och ändring härutionnan måtte kunna skaffas, och besynnerligen, om icke rådsamt må wara, för äfwanbemälte sakers skull, att låta en afsändning eller Ambassade ifrån Oss till Czarerne afgå, till att härom handla, helst wid desse tider, som Ryssland förmenes wara sysslosatt med Tartariske Kriget och ey stå för wäl med Polen; dessutan är Czar Petter wäl sinnad för Oss; Och, i fall sådant af Oss skulle agreeras, ty-

ckes då anständigast wara, att man först söker en afhandling, förr än man skrider till någre andre medel och ändringar; Jemwäl, på den händelsen en afsändning bewilliades, att en af Gräntze-Gouverneurerna därtill måtte brukas.

Utom detta, hafwe I jemwäl genomse dt de suppliquer Borgerskapet i Stockholm, Nyen, Narwen och Rewel underdånigst insinuerat, innebållandes beswär öfwer den store frihet, som i Wåre Lånder tilstådies för den Ryske handelen, i stället, att den Swenske handelen i Ryssland blir belagd, hindrad och nedertryckt, förmenandes man sådant intet stämman öfwerens med Pacterne och billigheten, och blifwer därutinnan äfwen det samma deducerat, som i BurgGrefwen von Kochens äfwanberörde skrift förmåles om Tullens olikhet, i det Wåre undersåtare fast större Tullar och pålagor måste betala i Ryssland än de Czariske, ja, att de Ryske Kiöpmännen här i Riket niuta bättre wilkor än Wåre egne undersåtare, i ty Ryssarne för waror här utur Staden allenast aflägga Tullen, utan någon Tolag och armgelt, men Wåre undersåtare betala både Tullen och trehanda Tolag och armgelt, de där nästan stiga så högt som sielfwa Tullen; dessutan liggia Ryssarne här år ut och in och sällia i minut, äfwen som Borgare, utan någre afgifter och contributioner, där dock Wåre undersåtare draga borgerlige beswär; än widare niuta Ryssarne fri utförsel af allehanda penningar, hwilket Wåre undersåtare ej är tillåteligit, af hwilken olikhet föllier, att Ryssarne sig förkofra och deras handel tilwäxer, men Wåre undersåtare utarmas och deras handel förgås. I synnerhet beswårar sig Borgerskapet i Narwen öfwer fremmande Ryssars offentlige mångleri och minut-handel. Widare hafwen I Eder företagit de beswär, hwilke de Finske samt Öster- och Wåsterbotniske Ståderne på Riksdagen hafwa fört öfwer Ryssarnes olaglige

handel uti de Landsorterne, i det de icke allenast införa i Städer och på Landet sådana waror, som hos dem falla, utan ock andra utländska, såsom Kläde, Sidentyg, allehanda Kram och Spetserier, dem de alne- och lode-tals utmångla, icke allenast i Städerne uti öpne bodar utan ock allestädes kring landet, hwarest de åter upkiöpa allehanda skinnwaror, Koppar, Talg och annat sådant, öfwandes således Landskiöp samt handlandes med fremmande utländske, twärt emot Städernes Privilegier, så ock förändes åtskillige Handtwärckare med sig, hwilke upkiöpa alle till sine handtwärck tienlige materialier, dem i landet uparbeta i manufactur och försällia, lika som hade de dem medbrackt utur Ryssland, idkandes således Borgerlig näring.

Sidst hafwe I jemwäl Eder företagit Stockholms Stads underdånige begiäran, att af alle Ryske waror en lika Tolag måtte erläggias, som af Wåre undersåtare och andre Nationer, jemte en tilökning på Wågepenningarne till en Siettedels öre Silfwermynt på Lispundet, hwaraf sälliaren den eua hälften och kiöparen den andra kan afläggia, och sådan inkomst användas Staden till godo till dess publique wärck och bygningar. Och som I, utaf de skiäl och considerationer af Eder wid hwar punct omständeligen andragas, först och främst befinnen; att man, föga hopp kan sig giöra, wid desse tider, att uträtta något igenom en Ambassade, warandes fast bättre, att man, till rättning uti dessa saker, utser någre andre medel, efter hand och lägenhet; Altså bifalle Wij det samma härmed, finnandes en Ambassadors afskickande icke giöras af nöden till åfwanbemälte ärenders underhandlande, för de skiäl skull, som wid hwar punct af Eder wälbetänckt och wäl öfwerlagt andrages; Dock, som I, uti dess ställe, underdånigst wid handen gifwe, att wid denne tiden andre medel och utwägar måtte

brukas till förbemälte sakers rättande, och att de alt för store förmåner och missbruk, som Ryske undersåtarne niuta och öfwa uti Wåre Länder och Städer, så wida de intet äro grundade i Pacterne, utan någon föregående beskickning, dem elliest behörigen måge warda betagne och afskaffade: Warandes, uti de framledne åren, redan, wid gifwit tilfälle, en begynnelse dermed giord, och kan jemwäl än ytterligare ett och annat på samma sätt ändras, allenast först wäl öfwerlägges, hwad som må lända till Wåre inkomsters förmerande samt Wåre Städers och undersåtares, jemwäl handelens, fördel och gagn, på det icke sådane ändringar måge göras, de där Oss sielfwe äro skadelige och förfordra Ryssarnes upsåt; Ty hafwe I att låta sådant Eder wara högst angelägit, och icke tillåta, att något tilfälle frucktlöst må löpa utur händerne, hwaraf man kan sig betiena till rättning i förberörde saker. Näst detta se Wij, buru som Eder är förekommit, att den Ryske handeln på Narwen, Nyen, Rewel och Riga altid är worden ansedd för en nyttig och gagnelig negoce, ländande till förbemälte Städers flor, hwarföre man ock hafwer så satt och lindrat Tullen. att de Ryske warorne, utan synnerligit beswär, måtte kunna där införas, hafwa sin genomfart och utskeppas till utrikes orter, till hwilken ända jemwäl uti synnerhet icke allenast för detta en lindring uti Tullen är worden bewilliad för den Påttaskan och andre Ryske waror, som utur Ryssland föras till Riga, utan har man jemwäl beneficerat Sågeqwarnarne i Narwen och Trähandelen där och i Riga samt, genom connivence, efterlåtit Ryssarne den friheten att uti Narwen handla med fremmande utländske, fast det är emot Städernes Privilegier, alt till den ändan, att Ryssarne måtte låckas att föra sina waror dit och ej på Archangel, hwilket man uti Ryssland utan twifwel hafwer märckt och kanske

däremot welat beswära de därifrån till förbemälte Städer utgående waror, så att, ju mer man därpå lærer tala och wisa hug att skada Archangelske handelen, ju mera lærer man i Ryssland hämma och betunga handelen åt Narwen och Riga, ja Engelländare och Holländare, som den Archangelske handelen wela behålla, lära ock härutinnan gå dem tilhanda; Fördenskull ock Eder bäst synes, att man ännu lämna denne handelen i det tillstånd han nu är, nyttiar den, så godt man kan, och, när någre hinder på Ryska sidan ske, då med bref och genom General Gouverneurerne söker ändringar och påstår Pacterne, jemwäl med ricktig och god betalning låcker Ryske handelen dit. Det hafwer fuller härwid kommit hos Eder i betraktande, om det ock skulle wara nödigt, således som förbemält är, att beneficera Ryske handelen med ringa Tull, eftersom så mycket å Wår sida afslås, så påläggia Czarerne igen till sin fördel, hwaremot kunde hända, om man gjorde pålagor å denne sidan, till förmering af Wåre inkomster, torde man, på andra sidan, wara fogligare, i ty de waror, som föras till Narwen och Riga, komma merendels ifrån sådane orter, hwarifrån de ej kunna skaffas till Archangel utan med största kåstnad och beswär; Men, som det för detta, med noga öfwerläggande, är så satt och stält, som förbemält är, och den handelen på Narwen, Nyen, Rewel, och Riga för gagnelig hafwer warit ansedd och ännu anses, warandes förbemälte lindringar och friheter håldne för anständige till dess befordring; Ty finne I, för samma orsaker skull, betänckeligit ännu här wid att föreslå någre ändringar, som måge föra med sig någon tunga och beswär, utan hälle före wara bäst, att man lämna det till bättre skärskådan framdeles; Detta alt låte Wij i lika måtto Oss wälbehaga, gifwandes där till härmed Wårt Nådigste bifall.

Hwad widkommer den Ryske handelen, hwilken, igenom förbemälte Städer och ifrån gräntsorne, går in uti Sverige och Finland; Så, emedan I intet kunne anse densamma wara lika nödig och nyttig, som den förrige, hwarföre det ock intet torde wara så betänckeligt, om någre ändringar därutinnan skedde, i så måtto, att Ryske handelen här inrikes med någre större pålagor belades, än här till är skedt, antingen sådane, som de äro, hwilka hos dem läggias på Wåre undersåtare och deras handel, eller andre slike; warandes till den ändan Burg-Grefwens von Kochens förslag, att en durchfarts Tull måtte inrättas i Narwen på de waror, som Ryssarne föra till Sverige och Finland, och att densamma måtte jemwäl öfwergå andre fremmande, på det Ryssarne icke måtte klaga, att andre fremmande niuta bättre wilkor, och altså föranlätas hos sig mera beswåra Wåre undersåtares handel än andre fremmandes; Dock så, att Swenske Kiöpmän härwid niuta någon förmån och sådane förhögingar och pålagor ej betala; Ty skatte I fuller samma förslag uti sig sielf ey wara obilligt, eftersom Czarerne äfwen sådan förmån gifwa sine undersåtare fram för de fremmande; Dock, som man, å Wår sida, altid hafwer påstådt, att Pacterne fordra en likhet å bägge sidor, och det torde hafwa ännu någon nytta med sig att påstå det samma och ey föllia Czarernes exempel, dermed att styrckia och billiga deras contraventioner; Ty hålle I wara något betänckeligt, att man ännu en sådan ändring gör, hwarigenom Wåre undersåtare förbemälte förmån tilläggas, helst som dess förutan nödigt är, att närmare öfwerläggies, om det ock må wara rådeligt å gräntsen att inrätta någon durchfarts Tull på de Ryske warorne, hwilka gå till Sverige och Finland, fast än den sålunda blefwe stäld, att Wåre undersåtare, så wäl som Ryssarne och alle andre fremmande, den lika skulle

undergå; i ty först ryckt af ett sådant besvär mycket torde hindra tillförslen till Gräntsestäderne och den deraf flytande utskeppningen till utrikes orter; Sedan kunde ock finnas något annat bättre sätt att beläggia Ryska warorne, hwilka gå hit inrikes utan att introducera förbemälte durchfarts Tull, den man å Wår sida alltid hafwer klagat wara emot Pacterne, börandes samma klagemål ännu anställas; Fördenskull och som man för någon tid sedan hafwer begynt att beläggia Ryska warorne med lilla Tullen, enär de komma ifrån den ena Landsstaden, till den andra; jemwäl deras Spannemål och Stockfisk, som hit inrikes föres, med store Siötullen, hwar öfwer de sig ej med skiäl kunna beswära, emedan det samma wedersfares Wåre undersåtare, och är altså efter Pacterne en likhet, men deras durchfarts Tull en olikhet, hwilkens afskaffande man äfwenwäl kan påstå; Ty gifwe J ock underdånigst wid handen, om icke med sådant måtte continueras småningom och efter handen. Nu, som Wij detta Edert underdånige förslag äfwenwäl i nåder approbere och bifalle; Ty låte Wij Wåre ordres afgå till Wårt Cammar- och Commerce-Collegium, att det samma skall igenomgå Registren på Ryssarnes inbrackte waror och persedlar, samt tillse, hwilka man kan finna anständigt således att beswära, hafwandes I, till den ändan, sedan ytterligare att göra Eder underrättade om de rådslag, som tillförene äre wordne hållne öfwer den Ryske handeln här inrikes, eftersom en eller annan har warit af den mening, att Wåre undersåtare, och särdeles Bergslagen, skulle finna sig wäl deraf, att Ryss rne kunde låckas till att resa med sine waror dit och till Upstäderna; men andre åter ansedt warorne merendels för onödige och skadelige, till att draga penningarne utur landet, och att fördenskull den Ryske handeln här inrikes fast mera borde beswäras och utestängas; Hwilket

alt, såsom det icke på en gång kan slutas och afgöras, utan först styckewis måste öfwerläggias och tillses, hwad som kan tålas och tarfwas: Altså stadne I ock för denne gången uti föllliande puncter:

1.

Om Ryske minut-handelen, hwaröfwer Stockholms, Narvas och flere Städers Borgerskap klaga.

2.

Finske, Öster- och Wästerbotniske Städers klagemål och

3.

Tolagens och Wäge-penningarnes betalande.

Och, hwad det första widkommer, som är den Ryske minut-handelen; Så, emedan I befinne, att den ej kan påstås uttryckeligen war betingad i Pacterne ej eller tilstås Wäre undersåtare i Ryssland, men dock löper emot Städernes Privilegier, Lag och Handels ordinantien samt länders Wäre undersåtare och Borgerskapet, som draga skatt och utlagor, till meen och fördärf, kunnandes I däråf ej annat sluta, än att den kan och bör, besynnerligen här i Stockholm och andre inrikes Städer, på behörigt sätt hämmas; Ty bifalle Wij Edre underdånige tanckar därutinnan och till den ändan beordre Kongl. Rådet och Öfwer-Ståthållaren Grefwe Christopher Gyllenstierna så ock Magistraten här i Staden, att de författa ett anständigt Reglemente däröfwer, hwilket de sedan med Wårt Cammar- och Commerce-Collegio hafwa att communicera; men, hwad Gräntsestäderne Narwen, Nyen, Rewel, Riga och Dorpt anbelangar; Så hafwe Wij, efter Eder underdånigst gifne anledning, beordrat Wårt Cammar- och Commerce-Collegium med General Gouverneur- och Gouverneurerna samt Städerne närmare att öfwerläggia, huruwida äfwanbemälte

minut-handel fuller något må beskränckas; dock så, att durch-farts handel icke tager deraf skada.

Angående det andra, nemligen Finske, Öster- och Wästerbotnische Städernes beswär; så, aldenstund Wij i nåder se utaf Eder underdånige berättelse, att de missbruk, som af Ryssarne uti handelen darsammastädes således föröfwas, som tilförene är förmält, sträfwä emot Pacterne, Städernes Privilegier och goda ordningar, lända till förminskning af Wår Siötull oeh föra åtskillige skadeligheter med sig; Ty låte Wij Wår nådige Befallning till Wårt Cammar- och Commerce-Collegium afgå, att de skole utskrifwa till Landhöfdingarne, så wäl som Tullbetienterne, uti Finland, Öster- och Wästerbotn, det de, på wederbörligt sätt, efter Lag och stadgar, sökia att förekomma och hämma bemälte missbruk: Warandes till den ändan nödigt, att Ryssarne, som komma öfwer gränsen, måge, wid warans confiscation, hwaruti beslagaren sin behörige del bör hafwa, tilhållas att ey bryta sine lass och foror förr än de komma till närmaste Landsstad, och att Tullbetienterne noga besökia alla Ryska foror, och för sådane waror, som äro utländska och store Siötullen underkastade, infordra sådan Tull och omgälder, som wanligen plägar erläggias uti Siöstäderne, och att de, för det öfrige, så wäl som Landshöfdingarne, med sine förslag inkomma och med oftabemälte Wårt Cammar- och Commerce-Collegio correspondera, huru detta åfwanberörde bäst och kraftigast må kunna wärekställas.

Till det tredie: Såsom ingenstädes i Pacterne skall finnas, att Ryssarne här inrikes uti Tullen, Tolager och Wåge-penningar böra niuta förmåner fram för Wåre egne undersåtare och Städernes Borgerskap, fölliandes oumgäangeligen af desse deras förmåner sådane beswär och skadeligheter, som Borger-

*

skapet nu klagar och befarar; Altå aggreere Wij, att af alle Ryske waror en lika Tolag må erläggas och af Ryssarne betalas, som den är, hwilken af Wåre undersåtare eller af andre Nationer här gifwes, såsom ock, att Ryssarne måge betala sådane Wågepenningar och Wågepenningars tilökningar för sine waror, som af andre, och för andre waror afläggas; hafwandes Wij, till den ändan, i nåder beordrat Wårt Cammar- och Commerce-Collegium, att de berörde afgift af Tolag och Wågepenningar skola inrätta samt gifwa Stockholms Stad immission däruti till des publique utgifter och byggningar. För det öfrige wele Wij Eder sluteligen här med hafwa anbefallat än ytterligare och efter hand, alt som det kan pröfwat komma till pass, med flere anständiga medel och utwägar att fortfara, till att afskaffa och bota de besvär och olikheter, som i Ryske handelen brukas till Wåre undersåtares skada; förrättandes I dermed etc. Datum ut supra.

№ LV.

*Отъѣтъ короля Карла XI, Стокгольмъ 2 Апрѣля 1692, Каммеръ-Коллегию и Коммерцъ-Коллегию, касательно утайки товаровъ вывозимыхъ въ Нѣмь. *)*

Carl etc. Wår synnerlige etc. Wij se utur Eder underdånige skrifwelse, daterat den 22 passato, huru som I till

*) Перепечатано изъ Сборника Шернмана (V, 317—318), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавiемъ: Till Cammar- och Commerce-Collegium swar, angående det underslefs hämmande, som f  r  fwat med åtskillige warors förande till Nyen. Datum Stockholm den 2 Aprilis Anno 1692.

öfwerwägende hafwe förehaft Landshöfdingen Lindhielms till Eder remitterade underdånige skrifwelse, därutinnan han underdånigst tillkänna gifwer, att han, till hämmande af det underslef, som uti dess anförtrorde Höfdingedöme föröfwas, med boskap, hästar, smör, talg och tiäras utförande till Nyen, genom allehanda biwägar, och tobaks samt andre warors återbringande, fuller alfwarligen har förbudit alt Landskiöp och därjemte låtit publicera, att ingen skall wara tillåtit att resa kring i Landet utan Pass, med befallning till Fogdarne att däröfwer hafwa noga inseende; men så skall dock sådan anstalt intet giöra tillfyllest, aldenstund Allmogen, i anledning däraf, att Landet är widlyftigt och wägarne, särdeles om Winteren, många, ändå under hwarjehanda stämplingar hjälper sig fort, hwilket skall falla dem så mycket lättare, som store Siötulls Betienterne, de där på wägarne kringresa, under sken att hindra underslef med inkommande Kramwaror, sielfwe tillåta Bönderne, emot någon erkändslo, med deras oförtullade waror att passera: gifwandes fördenskull Landshöfdingen det förslaget wid handen, om icke i Nyen någon Tullbetiente kunde förordnas att upbära lilla Tullen, åtminstone af alle de waror, som ifrån Wiborgs-Län dit föras, på det den wederbörlige Bonde-Tullen deraf måtte blifwa erlagd; Men, på det Wij för en owiss inkomst icke måtte giöra en wiss omkåstnad på den Tullnär, som på detta sättet wid Nyen blifwer antagen, så föreslår bemälte Landshöfdinge, att den samma i begynnelsen kunde niuta så stor provision af hwart hundrade, som emot någon lön kan swara. Detta Landshöfdingens förslag hafwe I hos Eder noga öfwerlagt, och, ehuruwäl I befinne, att bemälte Landshöfdinges intention är god och så wida nyttig, som Wij genom samma förslag bekomme Wår rättighet i lilla Tullen, hwilken för detta icke warit erlagd; dock likwäl, som

I deremot befruckte, att derigenom först det ändamålet icke lærer kunna erhållas, där hån man altid syftat. nemligen, att Wiborgs Stads handel och näring måtte befrämjas, hwilken tilförene mycket lidit deraf, att Allmogen där i Länet sine waror till Nyen utpracticerat, lärandas Allmogen sådant owäsende hädanefter ännu mera föröfwa, där lilla Tullen i Nyen blifwe deras waror pålagd, aldenstund därigenom gofwes dem lika som en permission och tillåtelse slik utförsel att idka, hwilket skulle hafwa med sig den skadelige consequencen, att Oss därigenom uti stora Siötullen något afginge, i det många waror från Nyen, hwarest liten Licent betalas, till Wiborg kunde blifwa öfwerbrackte och superplusen deraf icke erlagd; Så fuller Eder swårt att yttra Eder öfwer detta förslag, förän I först med Landshöfdingen däröfwer corresponderat och där wid träffat det expedient, som Wår Tulls försnillande kan förtaga och Wiborgs Stad i dess handel conservera och bibehålla. Här på länder Eder till nådigst swar, att, som Wij finne desse af Eder anbrackte raisoner, hwarföre I nu ej kunne yttra Edre tanckar öfwer Landshöfdingen Lindhielms wid handen gifne förslag, wara wäl grundade; Så hafwe I med bemälte Landshöfdinge däröfwer vidare att correspondera. Hwarmed etc. Datum ut supra.

N° LVI.

*Instruckiå Gustawa Adolpha, Narwa 6 Marta 1626, gubernatoru narveskomu i ingermanlandskomu Nielsu Assersonu *).*

1.

Efter H. K. M^t hafver förordnatt Niels Asserson till General Stådhållare öfver Narffwen, Iwaugrotz, lama, Coporien sampt dess Lähn, så skall I först och frambst wara förpliktade, att hålla be^{de} Slott och Städer H. K. M^t och Sweriges Chrono till trogen handa, haffuandes uthi godh acht, att porter, Wallar och Murer wäl bliffva bewakade och bewarade, så att icke någet tillfålle giffz någet anslag derpå att gjöres och der någet aff een eller annan förehades, att fästningarne då deremooth natt och dagh nogsampt vore bewarade. Uthi synnerheet skall han medh flijt tillse, att Konungen i Påland, hans anhangh Ryssen eller andre icke gjöre någon enterprise på Fästningarne, hvarföre han ock ingen fremmande, ehvad nation eller stånd han helst wara kan, skall släppa in på befästningen, uthan allenast Svenske, dee som ähre Kongl. May^{ts} egne förtrogne tienere eller hans destе бättre kiänner, Ty skall han eller någon, hoo han och är, ingen undantagandes, leffrere eller upandtwarde Slotts låffven, medan H. K. May^t låffven uthan H. K. M^t sjelf eller den H. K. M^t egett underschrifne breff der på haffuer. Han skall elliest effter yttersta förmögenheet i alla måtto söka fordra och fremja H. K. M^t

*) Въ спискѣ эта Инструкцiя значится подъ слѣдующимъ заглавiемъ: Kongl. May^{ts} Nådiga Instruction öfver dee Ähreder, som H. K. M^t haffer Ståthollaren Niels Asserson och Commissarien Erik Andersson at förretta Nådigst anförtrödt. Dat. Narfven den 6. Martius Anno 1626.

gagn och beste, all skada, ogagn och förderff afveria och hindra och sig såsom een trogen, rättrådig tjänare och undersåthe egnar och bör, alltjdh förholla effter som han sig derpå reverseradt haffver.

2.

Bemelte General Ståthållare Niels Asserson skall också medh höijste flijt rådha, styrkia och förmahna samtelighe H. K. M^{te} undersåther, ädle och oädle andelighe, samt werdzlige, kiöpstädz samt Länsmän til huldheet, troheet och rättrådigheet emoth H. K. M^t och fäderneslandet, och skall han haffva ett wäckert öga att icke någre sigh instingia ibland allmogen och undersåterne hembiligen eller uppenbarligen som dem till affall eller elliest någon emoth willigheet upägga, mycket mindre före der in budh eller breff från suspecte orter, enkanerligen Konungen i Påland, de förrymbde Svensche och andre aff det partijett, som dageligen stempla på H. K. M^{te} och Rijksens förderff, der han och någre såddane kann uppspana och beträda, då skall han straxt låta tasta dem an, och effter förhör anten senda dem medh ransakningen till H. K. M^t eller och förskicka att beskied öffver dijt vijkunne stadde ware; Behollandes dem qvar i förwaringh, effter som dette tijden kräffandes och bäst tillstediandes warder; och skall han igienom tullnärer låtha haffva ett flijtigt upseende med skieppen som inkomma att der sigh icke nogra instengia eller wexelbreff af och anføre, som misstenkte personer imillan förskickes. Han skall och icke tillstedia att fremmende skiepp sättia Städerna och Slotten för när för än dhe ähre besedde, och gienomsöchte aff Slotzens folk, som dertill aff Ståthållaren kunde förordnas.

3.

Så skall han och låtha H. K. M^{te} Undersåthere, som uthi Lähnen boendes ähre, så wähl fattige som Rijka, högre som nedrige, blifwa vid Sweriges besch^{te} Lagh, och all olagh förtaghe och afskaffe, Och på dhet att sådant destе bettere må skee; så ähr H. K. M^{te} vilie, att General Ståthållaren skall sielf wara medh, när rättegång hålles om några saker och klagomåål; Och hvad som effter laghen dömt warder, deth skall han hålla hand öfver, att det måtte haffa sin Execution och straffet låta effterfölja, rättandes sig derutinnan effter Kongl. May^{te} Rättegångs Ordinantz.

4.

Efter H. K. M^{te} och förnummit att der understinges monge saker så att een part, som doch i sigh sielf ähre groffwe nogh och angå lijff och lem, bliffva igenom mutor och gäffvor eller elliest genom wåld nedertystade och understungna, så att de icke komma för retta och domen derpå afsagdt bliffver; Så understå sigh lijkwål een part saken ändå till att förlijka, så att ingen execution derpå föllier; hwarföre will H. K. M^{te} att Ståthållaren skall derom ett fljttigt inseende haffwa, och allestädes låte förfare hwad saker som påförde ähre, och der han någon medh sådant befinner, deth ware sigh adelen, Kongl. M^{te} fougder eller andre, då skall han fullfölje saken emot dem medh lag och rett; Såsom och der fougden otroligen handlar emoth Kongl. May^{te} anten deruti eller elliest, då skall han låtha tastan an, och sedhan giffua H. K. M^{te} om saken tillkienna, Elliest skall han och haffva acht der opå, att de saker som angå lijffwedt, icke måge bliffe till penningeböther; Såsom icke heller tillstedia att någre lijffzsaker förlijkes medh Måhläganden eller böther tages för än saken är nogsampt skärskådadh.

5.

Han skall och befljta sigh att Borgerskapzens och andres, som dijt til Staden tillföring giöra, deres lagliga och sedwanliga handell och Nähring icke bliffwer dem förtagen, uthan att hwar och een sin handell och wandell obehindrat driffwer; Särdeles opå deth att tillföringen till Staden icke förtages måtte, skall han haffva inseende, att dhe skepp och skuter, som ifrån Finland och andre ortter dijt komma, icke måge riffwas och rappas, och theres godz utbkastas och förskingras och fahrkosterne till priwatsaker uptages, uthan der så behoff giöres, att skuter eller skiepp till H. K. M^{te} behoff och H. K. M^{te} nödige förslor uplegas måste, att dermedh må skäligen och skickeligen tillgå, och them derföre anthen fracht giffues eller bewijs, hvad the till H. K. M^{te} behoff fördt hafwe, kommer någon priwat person och vill haffua Skutha, han hyre den för sine egne penningar, med ägandes villia och samtyckio.

6.

Han skall och haffva inseende med Arrendatorerne der uthi Landsändan att dhe icke tillfoga undersåterne något öffverwäld och orett, och tillsee om dee så handle med undersåterne, att dee få orsak att förrymme, så att H. K. M^{te} medh tijden får ett ödhes-land, om han sådant förnimmer, skall han hålla Arrendatorerne dertill, att dhe dermedh affståå, och der hoos uthi tijdh giffva H. K. M^{te} derom tillkienne, Och på det H. K. M^{te} må få wetta rette sanningen, om landet aff dem förbättre eller förverret ähr, skall han ransaka huru många bönder uti hwar by warit haffwa den tijd arrendet antogs, och huru många ther nu ähr, antecknandes hwar och een vid namn som betes tillkommen wara, och hwadau han kommen ähr.

7.

Skall han ock haffua inseende att Kongl. May^{ts} regaler och rettigheter icke någon måtto förminskade bliffva, uthan heller att dhe så widt som Sweriges Lagh och hvars och eens Privilegia medgiffwer, förmeeres och förbettes moste. Der hoos skall han sig och låta angeligit wara, att H. K. M^{ts} Landh och Låhn icke bliffva förderfwat, så att Adelen och Borgerskapet drogo under sigh H. K. M^{ts} egendom, således förminskandes H. K. M^{ts} opbördh och inkomster, derföre skall han icke tillstedia att någon må tillvälla sig någon egendom widare, än som han skääl och rätt till haffwer; och alt det som han skäligen befinder med orette undan Chronan kommet wards, dedh skall han till Chronones behoff wederkenne, och derom till Kongl. M^{ts} Rägninge kammar fullkomligt beschied skicke. Och på deth General Ståthållaren må haffva någon wiss beschiedh och rettelse om deth, som tillförene under Chrono wärdit haffver, så skole dhe, som dertillförende haffva brukade warit och beschied derom haffwa, wara förplichtade, hån om sådant owägerligen att meddela.

8.

Han skall och haffwa inseende att Arrendatorerne och Amtmennerne icke tillfoge Allmogen någon orett och öfverwåld och icke försnille dhem med falsk mått och wigt eller oskälige pålagor, och der som sådant någrom wijthes, då skall han sielf derom granneligen ransaaka, och dem som han bråtzligh finner, låthe taga uthi hechte och sålunge förwahre, till dess han H. K. M^{ts} derom tillkienna giffwet haffwer och Resolution der opå bekommit.

9.

Uthi lijka motto skall han och haffwa fljigt opseende medh fougdarne, att Chronones åkrar, som Arrendatorerne ähre,

bliffwa i rätten tijdh obrukede, wedh alle Ladegårder, åhrligen åhrs effter legenheten förbättre, uthsåden höst och wårh i rätten tijd uthsådd så wål som inbergatt, så och att H. K. M^t sedan skeer rätt uthi tröskningen och att deht Gudh giffwer på åkren, icke bliffwer förminskat uthi rekningen, Sammaledis och med engierne, at dhe vel rōdias, uthi tijdh afslåås och inbergias, och att med alt sådant må troligen och wål handlas, så att H. K. M^t icke igenom någors försummelse eller otroheet tager nogen skadha.

10.

Skall han och hålla Slotts Skrifvarne dertill, att de hålla rigtig mantalsregister, bådhe på Slottsfolket och Knechterne och upteckna ner dhe ankomma, om någon deraff döör eller elliest warder dādan förloffvat, och sedan deth till rekenskapz före, att alt till H. K. M^t gagn och beste lenda kan.

11.

I synnerheet skall han beflijta sig om att holla Slotten och Städerna wedh nödtörftig byggning och effter all macht medh Knechterne, som festningerne skole bewaka, eller och elliest dijt till arbethet förordnas, kunne åhrligen åhrs förbättre och förnye wallarne, serdeles opå dhe orther, som någon fara kan medh sig haffva; och på det byggningen destē bettre må haffve sin fortgång; Haffver H. K. M^t nådigst bestādt, att den Byggmesteren, som dher āhr, Th. Daniel, be^{dh} må behålla sitt sedwanliga underholdh.

12.

Skall han och haffwa opsicht medh allom dem, som medh någon opbördh och uthgift haffve till att bestelle uthi dhe orther som arrenderade āhre så ath de giöra richtigt redhe

och rekenskaper för alle deras opbörder och inkomster, såsom och uthgifter och lefereringar, och icke tillstedia, att noget måtte uthgiffwas, opå hvilket icke Kongl. M^{te} ordtning finnes, och der han finner någon deremoth giordt haffwer, skall han strax holla honom dertill, att det utan upskoff wedergellt blifver, och then som sådant gjorde, straffes efter förtiensten. Och på deth General Stådhållaren må altijdh haffwa för ögonen en viss rettilse af alle opbörder och uthgifter, öfwer sitt heela Låhn och sij huru der medh handles. om der medh och procederes effter H. K. M^{te} ahnordningar eller öfwerträdes; Då skall Secretarius hålla een book, uthi hvilket på det ena bladet skall wara inskriffet inkomster och renter med ahnordningar, som i Rechne kammaren giordt och General Stådhållaren öfwerandtwardadt blifwer. På det andra bladeth twärt öfwer skall han inskriffwa att deth, som på anordningen uthgånet och till sitt rum leffvererat ähr, eller elliest finnes i förråd, och sådant alt anteckna medh dagen när deth bleff affleffvererat, hvilken fougde det lefererade och åth hvem. Och skole posterne i denne book icke inskriffwas för än Stådhållaren och Secreteraren wist thet, att fougdens berettelse ähr san.

13.

För better och vijssare underrettelse skuld skall General Ståthållarens Secreterare hålla två Registratur; deth ene skall inneholla alla de breff och Skrifwelser, som Ståthållaren låther till H. K. M^{te} afgå eller till Kammar Rådeth eller andre Officerer i Kronones saker; Så och alle bref och befallningz Zedlar till fougderne och andre upbördzmän, eller hwad befallningar uthgår; uthi den andre Registratur eller Boken skall införas alle dhe befallningar och breff in originali, som honom

tillsendes, anten ifrån H. K. M^t sielf eller Cammerråder eller andre Officerer i H. K. M^{ts} saker, oppå deth framdeles richtigdt beskiedom alle saker finnas motte.

Hvad som häruthi feles kan både om Ståthållarens anordning, bestellning och annat, derom derom vill H. K. M^t nådigst låta honom beskied bekomma, när Gud vill H. K. M^t kommer till Sverige; Men uthi medlertijdh han derom förklaring får, må han beholle samme ordning, som Hendrich Flemming här till haftt haffwer.

Deth är och H. K. M^{ts} allfvarlige villie, att Stådthållaren Niels Assersson skall hwarken hembligen eller uppenbarligen participera medh arrendatorerne, så att han aff arrendet icke sööker sigh den ringaste fördeel. Datum ut supra.

Gustaf Adolf.

Likalydande med de uti Kongl. Riks Archivet förwarade och uti Registraturen införde Original Concepter. Betygar, Stockholm den 2. Augusti 1831.

N. G. Silversparre

t. f. Registrator i K. Riks Archivet.

№ LVII.

Мемориалъ Густава Адольфа, изъ Нарвы 6 Марта 1626 г., губернатору нарескому и интерманландскому Нилсу Ассерсону ^{*)}.

1.

Alldenstundh att H. K. M^t befinner thet Narfwe Stadh står lijke som i qvarstadh och sig intet bättrar eller öker, ther

^{*)} Въ спискѣ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Memorial på de saker, Kongl. Mays^t finner godt at Ståthållaren Niels Asser-

dock skiön lägenheet och vilkor ähr samme stedh till välstånd macht och myckenhet uppå folk så väl som egendomb at op-hjelpe och thet serdeles genom goda seders införande och oseders affskaffande; Hvarföre will H. K. M^t att Niels tager sigh Eric Andersson och Gorg Gustusson Steen till hielp och med hvarandra sampt med Rådmennenne här i Staden uthleter hwad brister finnes kunne och sedan the them rättsligen känna en gatu närings ordning författa, och henne H. K. M^t tillskiecka, hvilken ther hoos H. K. M^s behagar stadfast varda skall.

2.

Thet skall Ståthållaren till thet höyste achta att åthskillias må handtwerkerne ifrån köpenskap och uthsellning och att visse bakare, Bryggere, Slachtere, Öelseliare och fiskmånglare sampt månglare som medh hvarierhanda selliande sigh föda tillsettias måge, the och Chronan sin tillbörlige acciss ther aff gifva efter ordningen.

3.

Skall han se sigh om att få så många Embetsmen aff allehanda ämbeten in i Staden som staden och kringliggande Landh behöffver.

4.

Och på det the måge deste bettere sin föda få, skall han icke tillstedia att bönhasar them inpass göra måge och hålla streng hand öfwer theres Embets skråger, och hvar här i Staden igenfinnas må han med för^{bete} personers råd^h öfwersij the

son, jämte Commissarien Erick Andersson, efter Niels än okunnig ähr om Landzens Lägenheet skall beställa uti Landz och Stadz regeringen uthi Narvens Lähn och Ingermanland. Dat. Narfven den 6. Martius 1626.

skråger som uthi Reffle och Stockholm bruukes och them till thenne Stadz legenheet beqvembma.

5.

Ryssche Hacke-verket skall han sammaledis reformera och tillsij att han medh Erich Anderssons rådgh godha sedher fogligen ther införer, och skall han och Erich sig tillsammans settia, och een Ordning författa som sig best kan skiecka till thet ryssche bruket achtandes ath hvadh good ordning rysserne ibland sigh haffva icke turberas uthan allenast hwad ordningar the haffva bothas och hvad ordningar som ännu felas kunne till en väl bestelt stadh införas. Skall ock i förbe^{te} ordning achtas att man een Stadh och enahanda regemente i Narffven och Hackelverket uprätta må.

6.

Och alldenstundh then (kaback) ordning är trälachtig och skeer på (kabackerne) mycken skamb och oreda. Therföre vill H. K. M^t att han och Erich Andersson then Svensche Acciss ordningen uprätta skall uthi alla hackelverken, doch medh then beschedenhet att Ryssarne väl först underrättas att han them icke till högre besvär lända skall. Elljest skall och then Hakverk rättighet som på landet warit hafver i Ryssens tijdh mediocre vära hafven uthan så här effter som här till observeras.

7.

Efter såsom förbe^{te} stad och Hackelverken mest bestå uppå Åkerbruk så skall Ståthållaren med förbemeltes rådgh lette reffwa all Åkern, som kring Stederne ligger, såsom och ransaka och revidera hvad rätt hvar och en hafver till de land han bruuker och samma reffning och revision till H. K. M^t

och Ricksens Cammar i Stockholm senda, och tädan swar wenta huru han sigh vidare förhålla skall.

8.

Han skall sin och sina med Collegiers betänkiande up-teckna huruledes samme Åkrar woro till att skiffa Borger-skapet emellan att alla så wäl fattiga som rijka sin näringh hafwa motte, Såsom och hwad skatt the Chronan och Staden beqvämligen utaff föreskrifne åkrar giffwa kunne.

9.

The schole och sampteligen ransake hvad inkomster förh^{de} Stad och Hackelwerken, hafwa och hwar medh them stoge till att öke uthan Chronones och Borgernes beswäär.

10.

Hans Kongl. May^t will och att then lille Tullen och Accisen som uthi Sverige bewiliadt är här uti Narfwen tages skall, doch skall Accisen icke tages för än ofvanbe^{te} Gatu näringh uprättat och af H. K. M^t stadfest är; Och såsom H. K. M^t i förfarenheet kommer att man intet ringere myntt här haffwer än runstycken, hwilka på en part varur alt för beswärliga faller; Ther öfwer befaller H. K. M^t att Stådhållaren ett inseende haffver thet han som wed tullen sitter sig med fyrker och penningar förser, att then enfaldiga Allmoge icke må öfwer hoffwan besväres.

11.

Och på dett att ingen falsk bedrifvas må medh tullen, Så skall Niels tillsäya them som uthan för fästningen och Hackel-werket bo att the sin hus tillhopa flyttia, på thet the med stac-kett befästas kunna, sombt för lilla Tullen skulldh sombt för säkerhet skul.

12.

Uppå deth att een likheet hållas må medh alle H. K. M^{te} undersåther, therföre vill H. K. M^{te} att then Ryssche lille toll må afskaffes och i then staden tollen tages, effter H. K. M^{te} gjorde ordning.

13.

Uppå deth festningarne Iwangorod och Narfwen thes bette bebyggias och försvaras kunne therföre befaller H. K. M^{te} Stådthållaren att han 450 man knechter i Narfwen och 225 i Iwangorod nidersettia skall, och them inretta efter den ordningh som ther uppå serdeles gjordt ähr. Hvad knechter ther till brukas skole kan Anders Erikson med Giöstaff Horn af-tale hwilken thet wäl warder tagendes efter sin Memorial och H. K. M^{te} villie.

14.

Effter och H. K. M^{te} förnimmer att landet löper fullt med lösdriffvere och att the sig hijt in Hackelverken sticke och här opå tiggerij och lettia sigh leggja. Therföre skall Stådthållaren sig vijnleggja sådana på H. K. M^{te} landh neder att settia och aff thet som på Garnisonens underhåldh spares kan till deres förstärkning användas.

15.

Och alldenstundh begge Lähnen äre myckit bortgiffne och ödhe, så skall Stådthållaren see till att icke the som lön fått haffwa under en Obses eller Hackes nampn försväre många Obser och Hacker som skoggården vara kunne, allenast till Fehebet eller undanryggia Skall för then skuld Stådthållaren uprätta een Jordebook på huru monga Obser eller Hacker i alla Lähnen finnas; och huru monga upbrutne och besatte, huru monga ödhe och doch ej skoggångne, sampt huru myckit

skogland, som till godh land giöras kunde finnas och ther aff ett Exemplar till Cammaren senda och ett hoos befestningen behålla.

16.

Och såsom allaredhe för Try åhr sedan befallt war uthi then Instruction som Anders Ersson med gaffz att landet uthi vissa Soknar skiftas skulle, och att kyrkiotijonden tagas skulle af Allmogen så Chrono som Frelse skall sådant ännu stellas i werket och så lagas att Allmogen till kyrkiotioden venies, Doch skole Tyskerne der med förskones till K. May^{te} vijdare förordning.

17.

Och alldenstundh inga qvarnar på Landzbygden finnas therföre befaller H. K. M^t att Stådtbållaren oförtöfvit qvarnar byggia låther serdeles ther Tyskerne boo på thet icke the så wäl som Ryssarne sigh vänia wed then oseeden medh handqvarnar att mala.

18.

Och på dett H. K. M^t framelis ingen disputatz om Qvarntullen hafwa må will H. K. M^t att alla Qvarnstellen kennes under Chronan som Adelen thet ware sigh Rysser, Tyske eller Svenske hafver, och må Stådthållaren för thet gagnet the aff Qvarnstellen hafwa kunne tillsäija them andre besatte landh, eller och obesatte som han kan best handla medh them, och hwad the således contrahera vill H. K. M^t confirmera.

19.

Thet skall och hafwas opsijn uthi Narvische och Ivango-
rodsche Qvarnerne att medh Tullschieppen rettlig tillgåår och att the folket thädan vänia genom falskheet som the i Städerna bruke.

*

20.

Han skall och ther som på landet inge legenheter finnas till Wattuqvarnar låtha upsättia Väderqvarnar, och när han så många Wattu- och Väderqvarnar uprettat hafver som landet bespysa kunna, förbiude handqvarnarne såsom och icke tillstädia att någon Adell eller Oadell i stederna eller på landet wattuqvarnar byggia må.

21.

På the Qvarnar som nu i bruk ähre skall han leggja qwarntullen, och här i Staden och Hackelverket, afskaffa Handqvarnar, doch måge knechterne mala sin målkost uppå handqvarnar.

22.

Fisken uthi Elffwerne wille H. K. M^t ingom förlänas, och ther medh allenast ment the fisken som uthi Ryssars tid till Chronan lydt hafwa.

23.

The Tyske bönder som H^r Gabriel Göstafsson att besettia skyldig ähr skall Stådhållaren låta nidsettia uthi Caperie Hackelwerk och them ther till holle att the icke sijne Tyske godhe seder förlätta, och i then staden Ryske Svijnn lefwernet sigh vännier, doch här medh icke meent åkerbruket och hvad landet therutinnan kräffwer.

24.

Medh Clas Worn Hoff hafver H. K. M^t ingått ett wist contract huruledes Tyske bönder under H. K. M^t och Chronan besettias skole hvilket Stådhållaren i alla puncter efterkomma skall.

25.

Och alldenstundh Tyske landsåterne icke könne komme till rätte med mindre the legeffolk taga måge af landzens inbyggare

Therföre ähr H. K. M^t tillfredz att the them bruka måge, Doch skall hermedh icke vara ment att the them till theres behoff beholla och nidersättia måge, uthan så snart Stådhållaren embne haffve them Chronon till beste till bo och skatt att nidsettie skall han hafwe macht thet att giöre och them affordra. Thesslikest skall och inge daghlönere af sin husbonde mot sin wilia och then Contract som the med hwarandra giöra, när the tillhopa komme till tjänste betingas.

26.

Efter thet att Gräntz Gatun genom tydens förlopp igen wexer, så skall Stådhållaren begiära aff Woiwoden på Någård att han några senda vilje som jempte medh våra gräntzegatun effter rågången rensade, om han thet bewiljar, wäl och gott, hwar och icke tå skall han thet giöras lätte på vår syde och i samma gräntzgatu rässningh sigh föreseer att han hwarken mer eller mindre intager än som af Gräntze Commiss är beleffvadt wordet.

27.

Och såsom macht opå ligger att visse gräntz bönderne och the gamble nu flux sin koos falla, hwarefter will H. K. M^t att Stådhållaren andra i steden ordnar som på gräntzen och rågången acht giffwa, och på thet the thess trognere wara måge, skadar inthet att them någon frijhet för andra bönder giffwas uppå någre dagswerken eller annett.

28.

H. K. M^t kommer och uthi förfarenhet att medh wicht och måål man emellan stor orichtighet finnes, hwarföre skall Stådhållaren tillsee ath hwad origtigheet finnes afskaffas må och att tynnan och wichten på Narffwische sijden må bliffwa som

aff ålder, och på Iwangorodsche som i Rysseus tijdh, till dess att ther om annorledes förordnas.

29.

Och alldenstundh macht uppå ligger att goda vägar i landet hollas, ty skall Stådthållaren tillhålla alla undersåtherne både Adell och Borgare och Bönder att the vägarödning hålla, och broarne byggia.

30.

Effter det att penningarne som till krigsväsendet behöfvas om vintern mest hijtåth gå måste, skall Stådthållaren en ordning författa låtha och så laga att the få bönder som under Chronan ähre icke måge förödas uthan then bördan skifftas både Adelens och Chronones bönder emellan så att hwar drager effter sin proportion och Chronones ähreder icke försummas.

31.

Thet skall och Stådthållaren inthet inmengia sigh i någon deel som här i Lähnet ähr antingen i Jorde-godz kiöpande, pantande besettiande, arrenderande, eller huru thet namn hafwa kan, på thet han icke som för ähr skedt sin hug ifrån Chronones gagns befordran wenda må och syne tankar på privat fördell använda. Ty ther H. K. Mt Stådthållarens flyt genom Städernes och Landzens upbyggning befinnes will H. K. M^t honom än ytterlige försörja medh recompens och konungslig föråhringar, hvilka twyffwels uthan better welsignelse medh sig hafwandes warde än medh swykenhet tillhopa skrapas.

32.

Thetta ähr som Stådthållaren bestella skall och sig ther jempte retta efter the Memorialer som här jempte fogade

ähre. Stådhållaren skall och beslyta sig om att H. K. M^{te} Patenter som publicerade ähre om H. K. M^{te} undersåthare som settia sigh allestedes nieder under Landzsåterne och bruke deres ägor såsom och om dhe bönder som borttrymma, till andra fremmandhe Landh och Herskaper, måge efterkommas och executeras; Och att han derhos håller Landsåterne dertill att de icke förorsaka bönderne medh otillbörligh arbete och pålagor, till att rymma och borrtlöpa. Och der någon sigh der understodho och sådant brukade skall Stådhållaren deth i tijdh affskaffa och honom som sådant driffwer, för sin skada warna.

33.

Han skall och medh flyt ransaka effter Rusttjensten som Adelen och andre holla bör aff dhe gods som de besittia huruledes dhe dem holla, och derom H. K. M^t med aldra första tillkienna giffwa, sendandes derhoos till H. K. M^t för godh efterrettelse skuldh, en wiss lengd på alles Russtienst huru stark der nu är eller frambdeles blifwa kan. Datum ut supra.

Gustaf Adolf.

Likalydande med det uti Kongl. Riks Archivet förwarade och uti Registraturen införde Original Concepter, Betygar, Stockholm den 2. Augusti 1831.

N. G. Silfversparre
t. f. Registrator i Kongl. R. Archivet.

№ LVIII.

*Инструкція королевы Христины, Стокгольмъ 26 Января 1645, губернатору окрестъ Копорія, Ямы и Ивангорода *).*

1.

Efter som Hennes Kongl. May^t hafver tillbetrodt och förordnat Hans Drake till Landshöfdinge öfver Coporie, Jama och Jwangoreds Lähn, derunder Alentack medh är inbegrepit; Hwarföre skall han först och för allting finnas Hennes Kongl. May^t af Sveriges Chrono, Huldh, trogen och rättrådig, deras gagn och wälfärd effter ytterste macht sökia och fremia, skada och förderf, der han sådant förnimmer, hindra och afwärja, och i tidh tillkennagifva, aldeles såsom een trogen och redelig tienare, Officer och Undersåthe ägnar och bör, och han för Guds. Hennes Kongl. May^t och hvar Ehrlig man kan till swars wara.

2.

Sedan skall han efter sitt bäste förstånd och högste förmåga holla alle Hennes Kongl. May^t Undersåthare i förbe^{to} Lähn, de ware sig andelige och werldslige, Edle och Oedle, Borgare och Bönder uti plichtig hörsamheet, rättrådigheet, tjänstwilligheet och devotion, emot Hennes Kongl. May^t och Sveriges Chrono, och så mycket hoos honom står, styrkia dem

*) Въ спискѣ эта Инструкція значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl. May^ts Nådiga Instruction och underrättelse uthi dee ährender, som Hennes Kongl. May^t allernådigst hafver pålagt, befallet och tillbetrodt Landshöfdingen öfver Coporie, Jama och Jwangorods Lähn, Edell och Wälbördig: Hans Drake till Ingelsrum, att uthi sitt kall fliteliggen påachta och förrätta Dat. Stockholm den 24. Januarii 1645.

till godo och uppehålla det hälsosamma förtroende, som Herre och Undersåthare egnar och bör wara emellan.

3.

Och efter sig gemehnligen plägar instinga Speijare och förkundskepare ifrån Riksens fiender och illvillien, så wäl att förföra någon eenslig persohn, som att opwickle Undersåtharne i gemeen till opståndh och opror, och sådant under åtskillige skeen och praetexter; Hwarföre skall Landshöfdingen hafwa därpå ett fljigt och wakande öga, och fordra beskedh om dem, som reese af och till i landet, serdeles wedh Grentzen, och där någre beträdes, att dhermedh omgåå, hwadh heller dee äre, Inländske eller Uthländske, låta tasta dem an, ransaka strax dheres brott medh alle omständigheter, och gifve Hennes Kongl. May^t så wäl som General Gouverneuren härom i tijdh tillkänna, så att Landet ifrån sådanne skadelige meniskior må reensat warda.

4.

Och på det Landshöfdingen något Specialere må wetta, hwaruthi hans wijdare försårg och Embete ståå bör, då skall han sig först och frembst påminna, at han står der i Konungens ställe, den Kongl. staten i Hennes Kongl. May^t frånwaro der uppehåller och administrerer, och fördenskuldh kallas Konungens Ståthollare, sedan och att han är Landsens hufvudh eller Höfding, att han näst Konungens och Chronones Landsens samt Undersåtharnes bästa sökia skall.

5.

Såsom nu Konungen brede wedh den andelige Staten heele Rijksens werldslige Stat regere, Alltså skall Landshöfdingen såsom Konungens Vicarius derpå förnembiligen hafwa ett öga,

at både uthi den andelige och werldslige Staten skickeligen och wäl må tillgåå

6.

Först hwadh Religionen och den andelige Staten i hans Höfdingedöme wedhkommer, så skall hau där hafva opsight oppå, och flijtigt eftertrachta, att Undersåtharne, som äre af den sanna Evangeliske Religionen, måge deruthinnan confirmerade och stadfäste blifva; men at dee andre, som anten derifrån affallne ähre eller ännu holla sigh wedh den Grekiske Religionen, måge medh makeligheet dragas derifrån till sanningens rätta kundskap, wäl achtandes, på dee Evangeliske Presternes lärdom och lefverne, at må wara oförargeligit, hafvas gran tillsyn. Sedan om någon af dee Ryske Presterne genom beneficia kunna ståå till winna, at dee sigh till wår Religion beqvemme, eenkannerligen at så sjelfve Lärnan som hoos sine åhörare öfva och drifva Lutheri Cathechissimum, att han sådant General Gouvernören tillkennagifver och efter hans der opå fölliande order sigh regulerer; Elliest skall Landshöfdingen sig i någon andelig administration icke inmängia, vijdare än där han något argeligit förnimmer, serdeeles iblandh dee Evangeliske Presterne, att han det gifver Superintendenten och Capitlet i Narfven tillkenna, biudandes dem handen i dhet som någon werldslig execution behöfwes. Ochså lagan-des, at alt må i Gudz församling ordenteligen och wäl tillgå.

7.

På thet Lagh och Rätt måå bliffua handhafd och all orät och öfverwäldh förtegas, då skall Landshöfdingen see opå Laghmannen och Häradshöfdingen så och Borgmestare och Rådih i Städerna och Hackellwärecken uthi hans Höfdingedöme, at de göre deres kall tillfyllest och Justitien owäldt och uthan

uppehåldh warder administrerat och inga grofva missgerningar undandölies och nedtystas eller och ostraffade låtas, at om någon medh skääl begärer Leigd, den honom icke annorlunda gifues och tillåtes, än till rätta och ifrån effter Lagen, at ingen, som ähr biltog här uthi Sverige, Finlandh, Estlandh eller Lijflandh, må Lijdes och tillstädias, at gå på sin frije hand uthi hans Höfdingedömmе, uthan fasttages och stelles under Justitien dijt saaken hörер; at hvadh lagligen afdömbpt, eller af Konungen, eller och af Hofrätten i Därpt resolverat warder, tillbörligen Exequeres, om Rättegångs protocollerne ifrån alle Lands och Stads Domstolar, hvart till sin orth, i rätten tijdh lefrerade blifua. Elliest hvadh Alentack anbelangar, så hörер dhet uthi Rättegångssaker under det Estnische Gouvernementet.

8.

Landshöfdingen skall och medh största flijt och wakusamheet låta förrätta wacht och wårdh uthi Festningarne, som äre förnembligst Narfven, Iwangorodh, Coporie, Jama och Nyslott eller Wasse Narfven: At de så wäl som sjelfve Landet måge hållas Kongl. May^t och Sveriges Chrono till trogen handa, och ingen öfverantwardas, vthan dhen allene, som Hennes Kongl. May^{ts} eget underskrefne breef och fullmacht dherpå hafuer. Och dher Commendanterne under tijden för visse orsaker skuldh måste begifua sig på Landet, då laga, att dee icke desto mindre blifua wäl tagne wthi acht och förwarade emot alle fientlige anslag och förehafuande, som der oppå kunne practiceras.

9.

Till den ända skall han hafua fljttig opsyn medh alt Krigsfolcket, som på hvar orth uthi Gvarnison ähr deputerat, at må

till sjelfve Mantalet altijdh wara Complett och fullkomligt effter Staten. Finnes då deruthinnan något feel och sådant kommer uthaf Officererna, så skall han råda derpå böther, att det icke må skee oftare; men när och under tiden sker, at folcket afgår igenom siukdomb eller eliest, då skall Landshöfdingen laga, at hvadh oppå dem ähr förordnat till underholdh och Lähningar, icke undandrages Chronan till een och annans privat nytta, vthan at alt sådant warder bespart och conserverat.

10.

Och på det uthi detta förberörde må tillgå desto richtigare, då will Hennes Kongl. May^t at Krigsfolcket, som ligger uthi Fästningarne, een gång i hvarie måhnadt blefve munstrade, deras mantal föres richtig till book och görs der redo före.

11.

Landshöfdingen skall och låta sig vårda, at hvadh som till folckets och Fästningarnes underholdh ähr eller blifver förordnat, richtig må uthgåå och redeligen handlas medh, lagandes att den gemene Soldatesquen sitt deputat altijdh först må bekomma och det öfrige delas på Officererne, som bättre kunna töfva. Elliest när något råkar feela, att det icke må feela för dee gemene Soldater, uthan för dem andre der widh Staten tjänande, Och det proportionaliter, så at icke een eller någre få alleena, må falla för swårt till bijda, så lange flere medell tillskaffas kunna.

12.

Landshöfdingen skall och låta hafua gran acht, att ammunitionen, som oppå befestningarne finnes eller framdeles vij-dare kan blifua förordnat, holles i godt esse, at något i wen-

gemmo icke förderfuas eller otroligen handlas medh och war-
der förskringrat.

13.

På Rosstiensten i förbe^{de} Låhn skall Landshöfdingen hafua
fljttigt öga och fåta sig högst wara angeläget, at med den rede-
ligen och richtigt må tillgå; fördenskuldh och hvadh feel han
deruthinnan finner, han först med förmahning, och der dee
intet weele hjelpa, då genom Rättens twång och den Autoritet
honom på sitt Embete tillstår, sådant skall remediera och bo-
tha. Men föllo honom och der wijdh in någre flere betän-
kande, at icke kunna exequerat, at han sådant då fljttig op-
tecknar, och låter General Gouverneuren derom i tijdh vetta
at dess sampt Chronones rätt tillbörligen måtte blifua i acht-
tagen.

14.

Landshöfdingen skall och deropå see, at een godh poletie
holles å Landet och i Städerna, til hvilket höra först Kongl.
May^{te} och Chronones regalier och högheet, dem Lands-
höfdingen skall handhafua och förswara medh Lagh och rätt,
Lagh och Domb och yttersta macht sino, så att dee hvarken
af Inlendskom eller uthlendskom blifua hemligen eller oppen-
barligen kränckte, minskade eller försummade i någon måtto,
uthan att han dem efter sitt ytterste förståndh och förmögen-
heet förswarer och förfächter, så mycket medh Lagh och Rätt
skee kan, och att han ja gifuer General Gouverneuren derom
i tijdh tillkänna, der saken anten twifuelachtig ähr eller af
honom icke kan uthföras.

15.

Och lijkasom Hennes Kongl. May^{te} will, att Landshöfdin-
gen skall Chronones rätt och högheet förswara at den icke för-
minskas, Altså will och Hennes Kongl. May^{te} Undersåthare

under honom boende, högre och lägre, hålla och handhafua wedh Sveriges Lagh, Laga Stadgar och Ordningar, så och hwars och eens wälfångne frijheter och privilegier, få at dee sin redelige nähring, huusholdh, köpenskap och gemene lefverne fritt anställa, obehindrat bruka, niuta och öfwa må efter hwars och eens willkor och condition till Chronones och sin egen nytta. Serdeles skall Landshöfdingen, der de hafua ögat opå, at huus- och hemfrijdh oppeholles, at rövverij och rapperij förtages och afwäries, wäldh och orätt afskaffas, och dee der medh omgå, måge straffas och hwar niute det sine medh fredh och roligheet.

16.

Härhoos skall hans omsörg besynnerligen bestå deruthi, at alla Laga Stadgar, som anten nu giorde ähre eller härfeter göras kunna, hålles wedh macht; Och först skall han fljteligen observera hvadh intrång Hennes Kongl. May^t eller dess Undersåthare skeer af Storfurstens Undersåthare, hvadh trätor, som sigh här och där tilldraga kunna, och låta det fljtigt antekna medh alla sina omständigheter, och låta wittnen Lageligen förhöra, tagandes deröfver duble bewijs, hvaraf han det eene medh een uthförlig relation till General Gouverneuren förskicka skall, at sedan communiceras derom til Hennes Kongl. May^t efter sakens nödhortft och importance; Men det andre beholle hoos sig i sitt Cantzlie till een ewig rättelse. Och detta skall han ingalunda försumma, tillhollandes Undersåtharne, at hvadh dem skeer förnär af grannarne, dhe det idkeligen honom optäckia och gifua tillkänna hvadh heller det något hafuer opå sigh eller ej, så at intet blifuer förtigat.

17.

Så mycket honom nu står till görande, skall han sjelf bota och bättra det intrång Kongl. May^t Undersåthare skeer,

och låta sig wara angeläget, at hvar blifuer wedh det sine handhafd, men ähr sådant, att ther af sigh kan widhlöftigheet förorsaka, då må han alt anteckna medh flijth och förwänta swar och Resolution af och igenom General Gouverneuren, hvarefter han sigh skall hafua at rätta.

18.

Han skall sigh och winläggia, att öfver heela hans Höfdingedömmе holles godh ordningh i ett och annat; Enkannerligen at den allmänna Landsfreden holles wedh macht, at Landet och Städerne wäl bygges och populeres, at wägar och broar rödias och oppehållas, at medh myntet riktigt tillgåår, och icke något elakt och falskt mynt införes der i Landet Undersåtharne till förfång. I lika motto, thet wickt och måhl icke förfalskas, uthan allestädes richtige finnas, rättandes alt efter Lagen och dee ordningar, som deröfuer för detta publicerade ähre eller än herefter publiceras kunna.

19.

Landshöfdingen skall och see deropå, huru i Städerne all godh ordning och Politie må bringas på bahnen, och sedan wedh macht hollas, at det förordnas godhe och beskedelige män till Borgmästare och Stadsskrifware, så godhe som dee bäst kunna bekommas, som medh förnuft regere Städerne och befljite sigh om deras wälståndh och förkofring. Sedan at han tilholler dem, at rätteligen förestå hvarthere sin Stads räntor och inkompter, det dee måga rätt opbäras och uthdelas efter fattadt ordning, åhrligen förmebres och förbättras, och icke det som til allmänne Steder förundt ähr, wändes till priwat personers nytto. At alla Handtwärkare så och Stadsnähringar måge effter handen och wedh lägenheet åthskillias, så at ingen bruker flere Handtwerk eller borgare nähringh,

än eenahanda. Och aldenstundh här tilldags een allmän Borgare nähring hafuer warit sigh medh Teppande och snappande at nära, derigenom foleket till lättia och mycken odygd sig wändt hafuer, derföre skall Landshöfdingen winläggia sigh efter handen sådant at afskaffa, så at de allenast Tepperij bruka som till Krögare och Tefuerner ähre förordnade. Fördenskuldh och så många dertill skola sättias, som man befinner hvar Stadh och nästomliggiande Landh behöfua.

20.

Eenkannerligen skall Landshöfdingen hafua Narfvens Stadh under sin omsårg, at såsom allaredo medh honom ähr temmelig godh begynnelse och förhopning, det Commercierne sammastädes medh realitet kunna ståå til at fatta, at och ytterligare deropå må arbetas medh flijt och alfvar; Och dee wilckor Kongl. May^t hafuer förundt Stadhen till dess förkofring och opväxt, han rätteligen må åthniuta, uthan förfång och missbruuk, dee rättigheter Kongl. May^t och Chronan förbehåldee ähr.

21.

Öfver skiutsfärdsordningen skall Landshöfdingsa holla alfvarlig handh och serdeles medh flijt tillsee, at allestädes å Landet öfuer hela hans Höfdingedöme ähre förordnade Gästgifuare, som den wäghfarande för peningar wäl förfordra, sådan och at uthi Städerna ähre icke allenast wisse gästgifuare och wärdshuus, de medh huusrum, sängar, maat och ööl nödhfortfeligen ähre försörgde uthan och Fohrmän och visse Borgare blifua förordnade, som skiutsa kunna, och den wäghfarande medh häst för skäl och rätt efter Ordningen framfordra.

22.

Postwäsendet skall Landshöfdingen jemwäl låta sig wara anläget, at må blifua oppehollet och wedh macht, och posterne tillholles deras visse och Ordinarie tijdh medh löpandet oppå hvar orth uthan försummelse att taga uthi acht.

23.

Chronones ränttor och inkomster der i Landet skall Landshöfdingen sig medh största flijt låta wara befallet, och detta så mycket mehra, såsom de ähre fundamentet och grundidelen, hvarpå alt det öfriga består, och uthan hvilka hwarken Rijkzens eller Provinciens defension praesteras, mycket mindre dess nödige Embetesmän underhållas kunna; och begripes under denna punct i gemeen, at Chronones goodz, Land, Län, jord, gårdar, ägor, Ränttor, Tullar, Acciser, Strömar, fiskerier, Skogar, inkomster, Ordinarie och Extra Ordinarie af alla andra Regalia fisci, som i hans Höfdingedömmе finnas, grant tagas i acht, bewaras oförkorttadhe, kräfwes i rätten tijdh in och lefvereres efter förordningen; at intet bortriifwes eller genom försummelse afhändes af Naboer eller illvilliande Undersåthare, uthan at alt ordentligen förswaras, Och dermedh något intrång fortfares, at sådant i tijdh bliffuer skrifwet och kungiordt General Gouverneuren, så och efter sakens importance til Hofwet; Huruledes nu alt sådant riktigt tillgå skall, at bem^{te} Räntor rätt opbäres, förestås, uthgifues och redo före göres, såsom huru Landet medh mehra optages; bearbetas, brukas och förbättras, skola, så at Ränttorne och inkomsterne något högt kunna bringas. Medan sådant här faller alt för långt at beskrifua, så skal Landshöfdingen och hans underhafwande deröfver idkeligen med General Gouverneuren, så och efter handen medh Räkne Cammaren correspondera.

24.

Och på det Landshöfdingen icke må sig sjelf turbera i sina Acter af glämsko, som understundom wäl skie kan, för andra Resolutionerne, Såsom och på det alt riktigt och ordentligen i landet må tillgå, och så altijdh finnes fast och full rättelse, så wäl i Hofwet, som sielfve Landsendan, på alt det, som förelöper, afgiöres, anten i domar, Rättegångs Acter, Krigswäsendet, Landt Regeringen eller Landzens Ränthor. Derföre will Hennes Kongl. May^t, at Landshöfdingen skal hafua sigh till hjelp, först en Handskrifware, hwilkens embete skall wara, at adsistera Landshöfdingen i alla hans embetes saker, ehwadh namn de hafua, så och altijdh wara tilstades och föllia Landshöfdingen, när han något på Chronones wägnar hafuer att bestella. Sedan en Landskrifware, som skal holla boken riktig och klar på alla Landsinkompster, upbörder och uthgifter, optaga och registrera alla rättelser och adviser af fougder och opbörds män, så och författa alla dee rättelser, som till General Gouverneuren och sedan till Räkne Cammaren uthi Räntesaker af Landshöfdingen sändas böra. Desse bådhe skola författa och concipera alla de breef, befallningar och Zedlar, så och alla Contracter, budh och förbudh, som Landshöfdingen på sitt kalls och Embetes wegnar låter uthgå, så och holla öfveralt riktigt beskedh, rättelse och registratur, hafua och så Landzens Cantzlie under sine händer, alla Acter och breef ordentligen disponera, wäl förwara, och när de derifrån skillias, åter ifrån sigh lefwerera.

25.

Nu at sådant desto beqvämligare må kunna skie, då will Hennes Kongl. May^t, att Landshöfdingen skall hafua sin Ordinarie Residentz i Narfven, och skall han, såvida Cantzliet

öfver förhoppning genom förre Landshöfdingar än icke wore förfärdigat medh sine Tree Cammar och Hwalf, låta sigh ännu det wara anläget, wäl achtandes, at den innersta Cammaren må wara förwarat medh jerndörer och fenster emot Eldh, hwilken och såwijda skall deputeras till Acternes förwahrung. Den andra Cammaren skall kallas Landzens Cantzlij, uthi hwilken Skrifwarne skola sittia och hafua sitt bord, så och ställa och resolvera hwadh Acter som förekomma, och den må Landshöfdingen någorlunda till hederen låta stoffera och bepryda. Den tredie skall wara något större och såsom et förmak, uthi hwilken Sollicitanterne skola comparera medh deras klagomåhl eller ansökiande, och när någon borgrätt hollas skall, då skall det skee i det maket.

26.

När Landshöfdingen är der tillstädes, då skall han hvar Söcknedagh, när klockan ähr Otta förmiddagen, komma opp i Cantzliet, hafvande medh sigh Skrifvarne tillstädes, och deretter såsom han hinner, affärda dem, kalla in för sigh een och een, de som anten hafua något at klaga eller sollicitera, och der dhe hafua stält sin klagan eller fordran skriftelig (dertill dhe helst hollas skola) den offentligen af Landskrifwaren opläsa låta, och skrifua deropå präsensatomet, läggiandes dem bäggie i een hoop och strax korteligen och extractwijs inskrifua i sin dagebook. Summan af Supplicatet, eller der det icke är skriftelig författat, då sielfve mundtelige klagan eller fordran. Deropå skall Landshöfdingen gifua den klagande eller fordrande svar, anten hans begäran då beiakas eller förwägras, eller han skiutes till Rätten och någon wiss Domare, eller och elliest tages i wijdare betänkiande, och sättes honom en wiss dagh, när han skall få beskedh. Och sam-

ma Resolution, som der då gifues, skall i daghboken strax medh få ordh inskrifuas. Skall någon och här oppå gifvas någon Zedell eller breef och Sollicitanternes myckenheet icke tillåter Handskrifwaren det strax att göra, då komme dagen efter igen på samma ställe och finne då Zedelen af Landshöfdingen underskrefven.

27.

När een ähr affärdat, då kallas den 2. in och efter honom den 3de, 4de och 5. in till dess dee alla hafva fädt beskedh, till dess klockan slår ellofva; ähre dee flere, än at dee kunna dertill affärdas, då ställe dem anten eftermiddagen på samma ställe när klockan ähr Tu, eller dagen efter när 8. slår, såsom sakerna och tijden tillåter, och fare således medh den eene fort, som den andre, till dess alla hafva fädt afskedh; och skall såsom sagt ähr, alt det som klagas och fordras, så och hvadh deroppå resolveras, af Handskrifwaren antecknas dagh, rätt förstående dee saker, som Ränttorne och Rättgångarne angåå, eller af någon wichtigheet och Consequence wara kunna. Elliest i andra ringa saker, som emillan Undersåtharne falla och äre oändelige, dem behöfver han icke alle at anteckna, uthan kunna så herefter som hertill mundtligen slijtas.

28.

Det skall Landshöfdingen synnerligen observera, at ändock han wäl må tala medh hvem han will af undersåtharne: Men till at rätt optaga deras klagomåhl och derpå swara, som äre af importantz och wärde at antecknas, skall han alla ställa inn i Cantzliet när han är dher i Staden eller när omkring på Landet, och så mycket han kan, ju warna folcket at komma dijt och der taga afskedh på sin klagomåhl; är

han och långt uth på Landet stadder, då fastän han icke kan achta stället, skall han dock likwäl observera, at han i audiencerne och resolutionerne, så och dheras antecknelser håller den tenor som sagt ähr.

29.

Handskrifvaren skall fördenskuldh hålla ett richtigt Diarium eller dagebook på alt det, som kommer för Landshöfdingen, eller af honom görs på hans Embetes wegnar; och skall det så wara formerat, att det tecknas medh ähr, månader och dagar, och hvad som dageligh inkommer, det ware sigh breef, skrifwelser, importante Supplicatzen, mundtliche klagomåhl, fordringar eller hvad det hälst ähr af någon consequentie, dhett skall alt antecknas på det eena bladet och dherifrån medh folio refereras på sitt registratur, opå det andra bladet tvert öfwer skall inskrifwas kort extract af alla dee breef och Zedlar, som den dagen förskickas, så och på alla dee importante afskeder, som af Landshöfdingen den dagen gifues; och refereras i lijka måtto medh folio in på sitt registratur och dagen efter drages Linie twert öfwer båda bladen för den dagen.

30.

Ett serdeles Diarium skall Landsskrifvaren eller Bookholaren holla öfver alla Landzens ränttor och inkomster, och der införa alla the rättelser, som han får derom af Fougder, Arrendatorer och andra uppbördsmän, och dem alla, som om det förra Diario sagt ähr, ordentligen införa och annotera.

31.

Såsom nu icke allenast ligger macht oppå, at sådant idkellig må skee, och alt medh flijt blifua annoterat, uthan och at det, som görs och skrifues, må sedan till evig rättelse

bliffua förwarat, ochså ordentligen disponerat, at det uthan beswär och dröjsmåhl, när så behof göres, kan finnas igen. Hwarföre skall uthi det innersta hvalfwet göras fem skåp, och de åthskillias medh serdeles rum och lådor. Uthi det första skåpet skola förwaras alla Lähnets Kyrkiosaker, som ähre: Kyrkio, Skolestugn och Hospital Ordningar, dheras privilegier, Stadgar och Instructioner, Consistorial Domar och Executioner sampt alt hvadh den Andelige Staten i hans Höfdingedömmе angåår. I det andra skåpet skola disponeras alla Rätttegångs Acter, Käromåhls saker, Domböcker så uthur Härads som Lagmans Tinget och Rådhestugur, medh alt hvadh Justitien och dess execution wedhkommer. I det tredie skåpet skola inläggias alla Längder och Münsterrullar på Guarnisonerne öfver deras Mantaal, wapn och wärrior, öfver Artillerie, ammunition, Proviant och Stycken på fästningarne eller deras wäsende angåår. I det fierde skåpet skola förwaras alla Landshöfdingens fullmacher, Instructioner, Memorialer, alla Rijksdagh Besluth, Mandater och Ordinantier, alla Adelens, Lands och Städens Privilegia och Stadgar, sampt alla Embetes och Handels Ordinantier, så och alla de breef, acter och handlingar, som Stadz och Landz Regeringen angåå, så wäl som trätor och correspondentier medh Naboer och fremmande. Uthi det fempte och ytterste skåpet skola förwaras alla Räkningar, Jordeböcker, Register, Längder, Breef och Missiver, Qvittencer, Zeedlar, Contracter, som Ränttorna tillkomma.

32.

Hwardera af dhesse skåpen skola åther fördeelas i åthskillige Lådor, och sedan alla de rättelser Landshöfdingen kan få tillsammans, dijt inläggias och disponeras under vissa

titlar, och hvadh som herefter förefaller och honom förekommer, intet försumma, at låta genom Skrifvarne disponeras och förvahrar i förb^{te} hvalf. Landshöfdingen skall hafva der inspection öfver, och Landsskrifvaren skall hafva der nyckeln till, och såsom han skall sigh det altijdh till inventera låta, så skall han det och altijdh från sigh inventera och göra der redo före at intet förkommer, mycket mindre medh otrohet förtryckes.

33.

Och på det hvar och een i Landet desto bättre må göra sin plicht, då skall Landshöfdingen altijdh och städes wara hemma i sitt Höfdingedöme och sielf hafva acht och opsyn dermedh, icke fördrijstandes sigh at förlåta sin tjenst och förfoga sig uthur sitt Landshöfdingedöme, anten hem eller annorstädes, at blifva uthe öfver Tree veckor, så framt han icke will svara till all den skada, som honom Lagligen kan bevijsas at Konungen och Chronan tager dheraf i Landh eller andra högh och rättigheeter. Men behöfver han änderligen at reese dhädan, då gifve det General Gouverneuren och han sedan H. Kongl. May^t derom tillkänna och förwente dess tillståndh, wedh straff som i Regeringsformen förmäles.

34.

Landshöfdingen skall fuller sielf wara enskyllet personligen at komma till Stockholm, men icke destomindre åhrligen till den 1. Septembris hafva sin fullmäktige dher, och göra klart för sin administration, anten för Hennes Kongl. Mayt sielf, om han kommer dess vidh och gitter, eller för hvart Collegio effter som saaken är till, den han under händer hafver; och hvart och ett Collegium efter dess Instruction angår.

35.

Doch när hans tjänst uthi Trij år warat hafver, kan han efter som tiden då medhgifver, till den 1. Junii aflöst warda, då han sigh personligen inställa skall i Stockholm, och för sin Administration redo och Räkenskaap göra, finnes han då wäl förstådt sitt kall, då hafve han dess ähra och heder och desto bättre förfordring hoos Hennes Kongl. May^t at förmoda, och tage då full qvittents för alla 3 åhren och blifve så i ewigheet otiltalt för sin Administration. Men faller dher något beswär eller klagomåhl emoot honom, då stånde det till ransakning och Laga domb, och umgälle hvad Rätten medh giffuer. Actum ut supra.

Christina.

J. M. S.

(Troligen Johan Månsson Silfverstjerna)*).

*) Likalydande med de uti Konglige Riks Archivet förvarade och uti Registraturen införda Original Concepter, Betygar Stockholm den 2. Augusti 1831.

N. G. Silfversparre

t. f. Registrator i Kongl. Riks Archivet.

№ LIX.

*Извлечение из шведскаго Уложения и из статутаго города Стокгольма *).*

1.

Ingen drifve Borgare Nähring, för än han hafver gjort Borgare Eedh, wedh sine 40 Mark.

2.

Ingen diärfves till att bruuka Borgare nähringh, medh mindre han drager all Stadsens tunga, som är vård, Dags värker, skått, Giästningh och annat slikt, wedh 40 Mark, och thet förbrutit som han sådana Näringh igenom drifver.

3.

Hvar man see granneligen till, hvem han herbergerar, så att wården icke ungäller Gästen, och the som Gäster herbergerar kundgiöre Fougten och Borgmästare, hvad för Gäster, och når the them bekomma, sammaledes när the afdraga, wedh straff, som uthi ordinantien förmähles.

4.

Ingen Borgare, Invåhnare, eller någon annan, eho det hälst wara kann, tage Gästens penningar att köpa honom gods tillhanda, wedh 80 mark och godset förbrutit.

5.

Ingen Gäst fahre uthaf Staden uthan Fougten förlåft, fördas han elliest, svare Vården för Gästen och bööte 40 mark.

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Extract på någre förnembliche Puncter i Swäriges Lagh och Stockholms Stads Statuter, allom både inländskom och främmandom till Rättelse.

6.

Inga främmande Gäster eller Kiöpsväänner, fahre uthi all-mennelige Marknader, wedh 100 Dahl^r Straff, och Godset de medhföra förbrutit.

7.

Inga Kiöpsväänner eller Gäster må faara om landet, och kiöpslage, eij heller giäldh kräfvia, uthan att bådhe Godset och det som inkräfves är förbrutit, och thertill 100 Dahl. Straff.

8.

Inga Kiöpsväänner eller främmande sällia alnetahls heller wedh lodom, uthan wedh helom Styckiom, Lastom, Dusinom, eliest är godset förbrutit och thertill 40 Mark, som ordina-tien lyder.

9.

Inga Gäster kiöpslage sigh emillan inbördes, uthan medh boofaste Borgare i Staden, wedh 40 mark, och godset förbrutit.

10.

Gäster skohle kiöpa huudar och skinn heela Däkrom, och feeta wahror heela Skeppundom, thet och vägas skall, wedh 40 mark och godset förbrutit.

11.

Eij måge Gäster till sitt uppehälle kiöpa Smör pundetals, meer än 1 eller 2 f i sänder, och thet af Borgare och eij i Tunnor slöta wedh 40 mark och godset förbrutit.

12.

Inga Gäster, eller kiöpsväänner, som medh löst Salt hijt inkomma, skohla thet i Tunnor inpacka, uthan sällia thet löst, såsom thet hitföres, eij heller sjelfve uthmäte, uthan Eedsvurne mätare, som ther tillsatte äre, wedh 40 mark straff.

13.

Inge Kiöpsvänner måge, eller skohle packa mjöhl, i Tun-
nor till sällia, wedh sine 6 mark, mjöhlet förbrutit.

14.

Ingen Gäst eller Kiöpsvän, hafve våldh att hålla wedh
Staden hästar till att jaga om landet medh, och altingh dijrka
wedh hästens förlust.

15.

Ingen före någre falske och bedrägelige tijdende iblandh
Allmogen, wedh lijf och Gods tillgiörandes.

16.

Ingen ogift Borgare, Giäst eller Kiöpsvän som icke uppe-
håller huus och hem, skall kiöpa någon Spanmål, wedh sine
4 mark och Spannemåhlen förbruten.

17.

Alle the Borgare som sällia Spannemål uth, här i Staden,
sällia Struck. Spann wedh 6 mark.

18.

Ingen fremmande liggie här medh sin handell öfver 2 ve-
ckor, wedh det Straff som Ordinantien förmåler, och ingen
borgare tillstädie dem huus, boodar och kiällare, ther sine
vahrer upskippe, och sedan heela åbret uthöfver uthmånge,
widh Straff, 80 mark och thens fremmandes Gods förbrutit.

19.

Inga kiöpsvänner, Tyska eller Svänska, bäre hoos sigh
värja antingen i Staden, uthi Brölloper, eller andra loffiga
kalatzer, wedh 40 mark.

20.

Ingen hålle Stadsens uthskiöld, heller renta inne medh sigh, när honom tillsäges, wedh 12 mark.

21.

Ingen må inhägna någon Stads Tompt, Borgmestare och Rådth ovitterligit, eller sällia bort någon hyggningh, som står å Stadens Tompt medh mindre then först biudes Staden wedh 12 mark.

22.

Hvar man gånge i wårdh när honom blifver tillsagt, wedh 3 mark.

23.

Ther som kunvårdh tillsagdh warder, gånge sjelfver, wedh 3 mark.

24.

Ingen wårdman dierfves att skatta dricks penningar af någon wedh 3 mark.

25.

Ingen den i dagevacht uthi porterne förordinerat är, fördriste sigh att optaga eller qvällia böndernas bästar, som Staden tillförningh giöra, ehoo det hälst vara kan, wedh sin ähras förlust.

26.

Ingen fördriste sigh något att upkiöpa någorstädes uthom Stads, thet vare sigh uthan för malmarne, på malmarne, gård eller gator, annorstädes än på rätta Torgen, wedh 12 mark straff och thet förbrutet, som så upkiöpes.

27.

Ingen kiöttmånglare skall sällia något oväget kiött, wedh 12 mark, så ofta han thermedh blifver beslagen.

28.

Ingen låte väga något Järn i Gränder, uthan på Torget uppenbarligen wedh, 3 mark Straff, och ingen lägge sitt järn annorstädes än på uppenbara torget.

29.

Alla Järnfaat som väga 3 M. mindre, eller $2\frac{1}{2}$ ℥ äre förbrutne; och Järnfaat, som väga 3 ℥ eller $2\frac{1}{2}$ ℥ högre, the äre och förbrutne, och faaten brännas.

30.

Ingen blande Loppe Järn iblandh Assmindhs Järn, uthi ett faat, hvilken thet giör, och varder befunnen thermedh tå är Järnet förbrutit; ehvadh thet är ett faat eller tvåå een läst eller half.

31.

Ingen faare af Staden, medh mindre, han hafver sitt huus förvarat, så att Giästningh, Wårdh, och Dagswärcke icke Nederlägs eller försummat warder, wedh 40 mark straff.

32.

Ingen hafwe 2^{ne} Salubodar, Wästaa till om Wintern, och östan till om Somnaren, uthan han booflyttiar, wedh 12 mark.

33.

Ingen besättie Gaturne uthanom reene steena, medh humble Säckar, Salt, eller fiske tunnor, widh 12 mark.

34.

Ingen bygge eller bråde Skepp innan boomen widh 12 mark.

35.

Ingen kaste sin barlast i hambnen, widh 100 mark.

36.

Ingen beläggie, eller giöre sin Skepp eller Skuuntor fast wedh bohmen, widh 40 mark.

37.

Ingen kljiffve öfver, eller krype under boomarne, wid sin hals tillgiörandes.

38.

Ingen fare under Strömkäden wedh 40 mark.

39.

Ingen låte någon tunga liggia på broon öfver Natten, widh 30 mark.

40.

Ingen läggie någre Stockar eller annor tunga wedh Stadsens huus eller vägen, widh 3 mark.

41.

Ingen skeppe i sänder meer än 1 Last på broon uthaf ett skepp, widh 3 mark.

42.

Ingen skeppe op eller uth Gods på malmarne, heller i andra olaglige hambnar, widh 40 mark.

43.

Ingen Sjuude Tiära i Staden eller wedh broon och Stads muuren, uthan i lagha rum och Stads gården widh 12 mark.

44.

Ingen lägge sina Tågh på boomarne widh 12 mark.

45.

Ingen åkare kööre på boomarne widh 3 mark.

46.

Inge löse qvinnor bäre Frue eller danneqvinne drächt, bräm, eller Stärkte dukar, Guld, eller förgylld Sölff, medh mindre the mista thet och thertill 12 mark och inge sådane drefvels qvinnor skohle i staden wara, uthan förvijsas tädan.

47.

Allom then som Staden förbiudes, them är och både Malmarne förbiudne, och finnas the i staden sedan, eller på malmarne, stånde theas Rätt efter lagh.

48.

Ingen Embetsman eller löse qvinna, hälle bryggestohl, wedh 20 mark, Eij heller skall någon Embetsman bruuka, tu Embete, wedh 4 mark, medh mindre han upsäger thet ena Embetet, och vinner buurskap på nytt.

49.

Ingen dragare bähre öhl till sahl, ifrån någon Embetsman, eller löösqvinna widh 3 mark.

50.

Inga lööse qvinnor läcke annars Pijgor i kroghen, then ther medh blifver beslagen, warde slagen widh Stupanne.

51.

Inga drengar, eller Pijgor blifve här i Staden, medh mindre the tage tjenst, widh 12 mark; elliest skohle the uptagas af Befallningsmännerna uthi Cronans tjänst.

52.

Ingen läije annars mans dräng eller pijga uthan han spöör theas maatfader eller maatmoder till, widh 3 mark.

53.

Ingen hyse eller herbergere något löst folk inne medh sigh, widh 12 mark.

54.

Ingen baake och sällie bröd i Staden eller på Malmerne, uthan the i bakare Embetet äre, widh 3 mark, och brödet förbrutet, så offta the thär medh kunne beslagne blifva.

55.

Hvar borgare backe och sitt bröd, så att han ther medh kan beståå och efter Tjydens lägenheet, kan skiäligt wara, widh 3 mark, och brödet till dhe fattiga förbrutet.

56.

Ingen giöre någon tvedrägt, uplopp eller Mytterij i Staden, widh lijf och Gods.

57.

Ingen fördriste sigh, att drifva något månglerij, medh färsk eller Salt fisk, anten på broon, Tårget, Malmerne, eller annorstädes, widh 3 mark, och fisken förbruten.

58.

Ingen fördriste sigh att upkiöpa fåår, kalffvar, lamb, höns, fåglar, smör, ägg, eller sådant ätande waror, mycket mindre, sådant till att uthmångla i Staden eller på Malmen, uthan the som af fogten och borgmästarne ther till blifva förordnade och tillsatte, widh 3 mark, och allt thet han uthmånglar förbrutit.

59.

Ingen mangle uppå gatun brännevijn under prädikan, widh 12 mark och wijnet förbrutit.

60.

Ingen fööre oreenligheet i Strömmen, hambnerne, wedh Muren, Torget eller annorstädes i Staden, wedh 12 mark.

61.

Ingen fööre, eller giöre, sin oreenligheet på Gatan, eller i Gränder, fåår han therföre någon skada, hafve thet för ingen att klaga.

62.

Ingen hafve hästar, kiör eller Swijn här i Staden, wedh 6 mark, och booskapen förbruten.

63.

The som hafva Stall på Malmerne, the skobla giöra the-ras gator reena för Stallen, wedh 3 mark, eller rifva af stal-len och hafva them aller ytterst på Malmen.

64.

Ingen gåå på gatun, eller i bodher medh baart lius, icke heller i Stallen på Malmarne wedh 20 mark.

65.

Ingen bäre eldh på gatan, uthan i kärille förwarat, hoo elliest ther wedh blifver beslagen, hafve förbrutit 3 mark.

66.

Hvar man hafve eena Watntunna widh sin port, widh 3 mark, hoo heune kullslår, hafve förverkat 12 mark.

67.

The som baara Taak hafva, och them icke täckia, bööte 3 mark.

68.

The som icke laghliga byggia the-ras skorstenar, när them blifver tillsagt, böthe 12 mark; Tijmar elliest någon skada the-raf, bööte efter lagh.

Ingen fördriste sigh efter thenne dagh till att låta upsättia någon Trääbygningh i Staden widh samma bygninghs förlust *).

*) Изъ Архива Выборгскаго Магистрата.

№ LX.

*Выпуски изъ Памятныхъ Книгъ города Выборга *).*

Anno 1631 den 16 Februarij. Ähr Stadgat, och igenom Doom afsagt, att Förmyndare af Barne penningar, icke högre Interesse, efter öfligit bruk, bödre erläggia, än 6 pro Cento.

1632 den 6 Februarij Förmyndare inläggia åhrligen Räcken-skaap för Barne godset, eller ther åthaal kommer för dheras försummelse skuldh svare tå till skadan, och böte efter laga Stadga.

1633 den 26 Augusti Hvar och een hälle reent för sina Huus och Rännestenar; Ingen före något Gruus eller orenlighet, östan till, på fiskiare torget, packarebanan eller i Hambnarne wedh Munckebroom, uthan i Siön wedh 40 Mark.

Ingen hafve något hö eller halm i sitt huus i Staden, wedh straff tillgiörande, ey heller hästar, Svin och annan booskaap.

Ingen opkiöpe någon opackat Salt fisk eller före then packare Torget Förbij till andra orter, wedh 40 Mark straff och fisken förbruten.

*) Въ спискѣ значится подъ слѣдующимъ заглавиемъ: Extract uthaf Stadens Tänke böcker, på åthskillige Stadgar.

Ingen upkiöpe något Gods, för än thet ankommer till broon eller Torgh, wedh godsets förlust och 40 Mark straff.

Ingen Accijs Tienare, eller brokijkare, drifve någon handel eller hälle bodh, uthan lefve af sin löhn wedh 40 Mark straff.

Ingen främmande upkiöpe någon kastveedh, och then hoopetaals uthføre, wedh 40 Mark straff och weden förbruten. Samma lag vare om någon borgare, någon wedh utskeppar, therigenom att bringa dyrheet på weeden.

1634 den 9 Julij ähr afsagt och förbudet på allmenne Rådstugu, att ingen må skohla införskrifva något Lybest eller Råstäcker ööl, medh mindre han thet vill försällia för så gått kiöp som gått Svänkt ööl sällias före.

1635 den 13 Julij. Ingen drifve Borgare näbringh, för än han sin Eedh afsagt hafver, wedh 50 Dahler Silf. Mynts bööter.

Ingen hälle Gäster eller fremmande till kåst, medh mindre han Gästgifware ähr.

Ingen lägge någon Grundhwaahl, på sin egen, eller Stadens Tompt, uthan Borgmästare och Rådth tillståndh wederbööter — 12 Mark och grundvaalens upprifningh, icke heller sällie sine åbygnad å Stadens Tompt, förr än then Staden hembudin är, wedh 100 Dal. Straff, vill Staden ej lösan, sällie then tå till hvem han gittar, doch så att han tager Stadens breef therpå.

1640 den 17 Junij. Then som någon Tompt obygdan hafver, och then icke bebygger eller bortsäljer åth then som bygga kan, vill och förmår, uthan befinnes emoot förbudh och omslaggh tree åhr sådana så haft hafva, skohle mista sin Tompt, och theraf allenast hafva att niuta tvåå dheelar af des värde, Tridingen skall till Staden för olydno skuldh förfallen wara, Thet samma skall och ske medh korsvärken; Thetta är afsagt på allmänne Rådstugu.

Den 29 Augusti. När någon främmande i Staden, eller des Jurisdiction döör, och något gods efter sigh lämbnar, thet icke uthan skada och afsaknadh förvaras kan, thet skall medh Rättens vettskaap, sälljas efter noga och siäligaste värderingh, och penningarne theraf komma kunna sättas i förvahringh åth arfskapet till lagligh tydh.

Den 7 November är slutit, att alla åbyggnader på annars Tompter bygde, serdeles the som på the fattigas eller Stadens Egendoom och grundh satte äro, skohle hållas för löösäre och icke för fast egendom.

1641 den 4 Januarij är afsagt på allmenne Rådstufve, Then som icke afskaffar sina kårsvärken, och brädeboodor innan nästkommande Walborgmässa, Then skohle the likväl rifvas före och han ingen vedergällning hafve att niuta för sin Tredsko skuld.

Den 26 Martzii. Ingen otijdigh skiutningh af Drängar eller Pojkar öfvas i Staden vedh tillborligh straff till görandes.

Den 25 September. Ähr påbudit att hvar och een skohle afskaffa sina Trumbor, the uthur huusen hafva, på thet then oreenligheet theer uthur kastas, icke må förorsaaka någon Siukdom. Under Straff.

Den 24 November. The som Frivole appellera ifrån Chiämbners stugun, skohle medh skiälige bööter straffas.

1642 den 9 November. Tbe konor som offentligen tillförende uthur Staden förvijste, och åter igen inkomma, skohle medh Tu paar Rijss kääkstrykas.

1644 den 25 September. Skuutor som liggia i hampnarne skohle tädhan skaffas, att the icke blifva ther belägne uti winterläger, wedh Straff¹⁾.

¹⁾ Изъ Архива Выборскаго Магистрата.

№ LXL.

*Описание Ингерманландіи въ церковномъ отношеніи, состав-
ленное, въ 1684 году, нарвскимъ суперинтендентомъ Гезе-
ліусомъ младшимъ^{*)}.*

Ingriæ, sive Ingermanniæ situm prolixè delineare, vel ejus fata, ratione bellorum aut Dominorum suorum, pluribus recensere, haud existimo necessarium fore; (constat quippe eam inter Finlandiam orientalem, sive Careliam et Esthoniām, in longitudinem extendi; latus boreale stringit sinus Nylandicus, sive brachium maris Balthici orientale; australes vero, et ex parte orientales ejus limites ab occidentalioribus Muschovitici Imperij terris, eam discriminant). Circa finem seculi superioris, et non longe ab initio currentis nostri, varios bellorum casus subiit; tandem in Augustiss. Rege Gustavo Adolpho, beatiss. memoriæ, Anno 1617, perpetuum Sveticum dominium agnoscere cœpit: quippe vi pactorum Stålboënsium, a Magno Moschoviæ Duce Michaële Fedorovitz, regno Svetico transscripta fuit jure omni, una cum latissima ditione Kexholmensi, et quinque arcibus fortissimis, ea conditione, ut copiæ SveoGothicæ, alias tunc provincias Russicas et Civitates aliquot tenentes, retraherentur. Pace itaq. firma, Deo dante, fruebatur Ingria usq. ad Ann. 1657, ac colebatur ab antiquis suis inhabitatoribus, quibus nulla pactorum lege, sed speciali privilegiorum indultu religionis pristinæ, quam illi Græ-

^{*)} Перепечатано изъ Handlingar, till upplysning i Finlands Kyrko-Historie. Fjerde Häftet. Åbo 1823, стр. 77—83, въ которыхъ это Описание значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Beskrifning öfwer Ingermanland, serdeles i Ecclesiastiskt afseende, år 1684 af dåwarande Superintendenten i Narva, sedermera Biskopen i Åbo, Doct. Joh. Gezelius den yngre, författad.

cam vocitant, libertas, a memorato gloriosiss. Rege concessa, et a serenissimis Successoribus clementissime continuata est. Ex aliis scriptoribus petilicet, quatenus cum modernis vel antiquis Ecclesiis Græcis, quoad dogmata et ritus conveniat Muschovitica Religio, nec ne; eam autem unice in ditionibus suis tolerant Muschoviæ Imperantes. Postquam vero æquisimo Svetieo Imperio parere didicit Ingria, sponte se huc contulerunt perplurimi ex Finlandia, et exilii titulo, poenæ loco, ex Suecia familiæ quædam prioribus illis temporibus relegatæ fuere. Nec pauci e Germania adsciti coloni, obtinebant namque viri honorati per *Capitulationem* Regiam, certa Privilegia, et sub illis amplissimas terras, quibus peregrinos ejusmodi agricolas alliciebant. Suntque adhuc hinc illinc eorum reliquiæ, sed cum Finniciis colonis coalescentes. Potiorem interim Ingriæ partem tenuere incolæ pristini. Fuere autem illi quoad religionem Russicam, mores, et fere in habitu, concordēs, ast diverso utebantur idiomate. Quidam Russicam linguam loquebantur, dubio procul secum e Russia adductam, cum a Tzaribus huc translati essent, ut tanto magis unitam redderent provinciam Imperio Russico; pars vero major Fennicam retinebat linguam, quod argumento est, antiquissimos Ingriæ incolas Fennorum vel fratres esse, vel filios. Sed et hi, Fennicam loquentes, in duplici rursus sunt differentia. Qui purius idioma Fennicum servant, *Ingrorum* sive *Ingricorum* nomen, simul gloriam primicolatus in Ingria sibi vindicant; qui vero voces alias admiscunt, et Fennicam suam duriori sibulo et crassiore sive obtusiore lingua eloqvuntur, *Wadialaisij* sive *Wadiaci* appellantur; peritiores quoque Ingris inter illos sunt adulti vulgaris linguæ Ruthenicæ, ast inter se et domesticè loqvuntur Wadiaice, h. e. linguam Fennicam corrupte. Fœminæ eorum ornatum capitis habent peculiarem; de cæte-

ro viri et fœminæ *Ingrorum*, speciatim sic dictorum, habitu Ruthenico incedunt. Familiæ quædam nobilitate insignes, se cum terris suis regno Svetico subjecerunt, in quibus conjugati, sive adulti, Religionem servabant Moschoviticam et habitum, verum filios filiasq. suas, Religioni, linguæ et moribus addixerunt nostris, ac ob hoc ipsum, honorata quoque munera in sago et toga idoneis illorum non denegantur. Duæ saltem vel tres adhuc supersunt fœminæ nobiles, ætate provectæ, antiquæ adhærentes Religioni. Post A:os 1657 et 1658, quibus flagravît novissimum bellum Muschoviticum, mutata nonnihil Ingrîæ facies. Ditiones quippe propinquiore Finlandiæ sive Careliæ, cis et trans fluvium Nevan, (cujus littori boreali inædificata nova urbs Neoviensis, cum adjuncto munimento fortissimo) eæ paucos receperunt sive Russos sive Ingrôs, tempore belli in Muschoviam transfugas factos; quo evenit, ut Territorium Nöteburgense novos fere omnes habeat ex Finlandia colonos, non adeo multos, aliquot tamen Ingrici nominis, pure Russos fere nullos. Verum in meditullio Ingrîæ, Dittio videlicet Capuriensis, nec non Jamoënsis et Ivanogorodensis, abundat Ingris et Wadialaisis, qui, redeunte pace, antiquas repetebant sedes, ac simul variis hoc egerunt artibus, pristina ut reædificarent templa, et Mystas suos reducerent, novosque adducerent alios, adeo ut in proxime nominatis tribus Territoriis, satis amplis, ultra dimidium occupent coloni Religione Muschovitica occæcati. Quando autem longe major antea fuit eorum copia, gloriosissimæ memoriæ Rex Gustavus Magnus, multis sumtibus et magna cura tentavit eos in Evangelii communionem trahere; Catechismus B. Lutheri in linguam Ruthenicam translatus, et Stockholmîæ characteribus suis genuinis impressus fuit; ille itidem in Finnica lingua Russicis exscriptus, et utriusque exemplaria copiose per Ingriam

distributa. Annua quoque beneficia, eaque larga, promissa sunt Sacerdotibus et auditoribus Ruthenicis, qui Lutheranam Catechesin vel docerent vel discerent. Et si qui nostratum eousque reddebant linguam Muschoviticam sibi familiarem, ut sermones sacros in illa ad plebem possent restituere, insigni liberalitate Regia, illi et eorum posteri sustentati sunt. Tantorum autem conatum et sumtum vix ullus fuit fructus, nec ante bellum illud, de quo iam dictum est, quisquam nostram suscepit fidem, præter Nobilium liberos, et illi ob hanc causam, ut Privilegiis et terris suis fruerentur, nunc autem amore et pietatis zelo aliis non postponendi. Equidem extincta nonnihil bellorum flamma, quidam ex plebe, Sacerdotibus Ruthenicis destituti, Baptismo nostro infantes suos obtulerunt; verum postquam ex viciis in Ingria admissi fuere Mystæ, cœtus, sub privilegio Ecclesiæ Græcæ se congregantes, multiplicati sunt et facti copiosi.

Deo ordinante Anno 1681, mense Septembris, mihi indigno, per Confirmationem S. Regiæ M:tis, cura hujus Diœceseos commissa est, quam mense Decembris, in Nomine S. S:æ Triados, suscepi Anno 1682, mense Febuario, post Synodum Evangelicam, omnes Sacerdotes Ruthenicos huc Narvam congregavi, et nondum penitus rebus Ecclesiasticis inter eos perspectis, ultra nihil agere potui, quam quod quædam illis præscripsi statuta de cultu publico non negligendo, vita emendanda, precibusque publicis præstandis, etc. Sequenti æstate visitavi Ecclesias aliquot Lutheranas viciniore, intra quarum ambitum, etiam Russica Tempia non pauca sita, ad quæ congregari feci cœca ista agmina; reliqua Tempia, hyeme proxime insecuta, lustravi. Ubique et semper tam Russos quam Ingros Wadiacosque horrenda stupiditate et pertinaci superstitioneprehendi occupatos; inter sexcentos vix unus tunc

reptus, qui Orationem Dominicam didicerat, nec unus fere inter millenos, qui Symbolum Nicænum vel Apostolicum recitare potuit: ac in myriade integra rarum, si vel unus fuerit inventus, qui Decalogum nosset. Nec ipsi illorum Doctores ista capita Christianæ Religionis callent; sed dum illi e libris suis Liturgiam peragunt, plebs rudis et mysteriorum omnium ignara, sese incurvando, caput humo allidendo, inque illam sese prosternendo, et imagines b. Mariæ et aliorum, accensis copiose cereis, laboriosum sed ἄλογον cultum præstat, nonnulli murmurando ingeminant lingua sua: *Domini miserere mei*, et peritissimi Doxologiam aliquam brevem iterant. De cætero miseranda plane est eorum cæcitas et ignorantia viæ cælestis. Verum quoniam avita possessione arva sua indefesso labore colunt, Juraque subditorum, pactorum vi et privilegiorum tenore habent, ob diversitatem Religionis pelli nequeunt; itaque in eorum conversionem tot pia vota et studia adhibita sunt; ac postquam ab adventu meo per totam Diocesin in Ecclesiis Evangelicis, peculiari precum formula, horum illuminationem a Deo petimus, et statum religionis illorum apud nos investigari, primum cum Reverendissimo Svetiæ Archiepiscopo et Consistorio Regni Anno 1682 congregato, cogitata aliqua mea communicavi; quæ cum a Venerando illo Collegio applausum impetraverant, et simul commendatione devota ad S. R. Majestatem transmissa fuerant, humillima veneratione apud Sacram Regis nostri, pietate et clementia incomparabilem, Majestatem desideria mea prolixè exposui, ac, quæ est Sacræ Regiæ Majestatis summa bonitas, non modo benignissime admisit perplurima in hanc rem scripta et supplices libellos, sed et verbotenus sibi prælegi voluit scriptum Consistorii Regni de conversionis negotio, imo in hanc rem, per integrum bihorruium, humillimas meas interpellationes in conclavi suo patien-

tia desideratissima exaudivit. eodemque die, videl. 4 Maij 1683, felici sidere, clementissimas dedit resolutiones, sciendo, Mystas Ruthenicos severe adigendos esse, ut certa capita Religionis Christianæ, ex illorum propriis libris excerpta, omissis superstitionis et inutilibus eorum dogmatibus, distincte, clare et sonore prælegerent auditoribus suis, Russicam probe intelligentibus linguam; utque preces solennes funderent pro Ecclesia, serenissima Domo Regia et Patria, ac pro omnibus in illa Statibus a Deo ordinatis, contra Religionem nostram anathema nullum proferrent etc. Circa Ingros et Wadiacos severa simul data S:æ R:æ Majestatis inhibitiio, scil. nil quidquam cum illis negotii esset Sacerdotibus Russicis, nec ullum muneris sui actum in illorum gratiam exercerent, neve pristinum salarium ab iisdem reciperent, siquidem nullo informationis labore, sed superstitionis cæcitate rades cætus sibi hucusque devinxerunt. Hoc obtento Decreto Regio, post reditum ex Svecia mense Augusto, in arcem Capuriensem synodali congregatione collectos Sacerdotes Russicos eo deduxi, Deo adjuvante, ut selecta e libris eorum capita Doctrinæ Christianæ pro compendio institutionis fidelium reciperent, quæ quoque a primario inter illos Sacerdote pro omnibus eorum Templis descripta sunt: et post disputationem prolixam, tandem ore et scripto pollicebantur, se in posterum abstinere velle omni consortio Ecclesiastico cum Ingris, et ejusdem superstitionis sociis, linguæ Russicæ ignaris. His ita cum Sacerdotibus actis, nomine S. R. M:tis, d. 8 Novembr. edicto publico a Domino Generali Provinciarum Gubernatore Excellentiss. emissio, ista S. R:æ M:tis clementissima voluntas declarata generoso Nobilium Ordini, aliisque terrarum sive possessoribus sive conductoribus, quos Arendatores vocamus; simulque mandatum, ut Sacra nostra frequentarent Ingri et Wadiaici, vel

nostræ se submitterent institutioni; quæ quomodo a Pastoribus Evangelicis peragerentur, proluxe satis iisdem monstravi. Verum multitudo illa errans, hisce initiis parum et fere nihil movebatur. sed partim Sacerdotum suorum comminationibus deterriti, partim antiquo superstitionis fascino in pristino errore detenti, partim in eodem aliorum tepore haud parum confirmati. Renovata itaque mense Aprilis hujus anni clementissima Declaratione S. Regiæ Maj:tis, iterato edictum fuit mandatum illustriss. Domini Gubernatoris, quo inter alia præscribebatur individualis segregatio Ingrorum et Wadiacorum a Russis, ut isti ab his per media justa, maxime per Verbi divini vim et assiduam informationem Evangelicam, cooperante Dei gratia, ad nos congregarentur. Ejusmodi segregatio mense Junio B. c. D. per me et Præpositos, eorumque Vicarios inchoata, et maximam partem peracta fuit. Secundum hanc normam fruerentur Privilegio, Russicæ Religioni concessio, linguæ illius probe periti, ad nos vero transirent Fennicam melius callentes. Mox insequentibus hebdomadibus suscepta est informatio nobiscum uniendorum. Verum illa majoribus adhuc difficultatibus impediabatur, et tantum non suppressabatur; quam ob rem per repetita in Dicecesin itinera, Pastoribus et Verbi Ministris adesse cogebar, et quoad potui tanti operis succëssum, votis ad Deum fuis, consiliis Clero subministratis, monitijs ad hæsitantes directis, promovere conabar. Et miris modis gratia Dei nobis succurrit. Prompte, Spiritu Dei agente, Evangelium recipiunt Ingri Finlandiæ, vel sinui propinquius habitantes; pluribus cum tentationibus luctantur in meditullio siti; ast Wadiaci duri admodum sunt, ac non nisi minis ac coactione aliqua eo adiguntur, ut Verbum Dei Catechetice audiant; nulla autem vis alia sive conscientii sive corporibus eorum infertur. Nec infra hoc agere possu-

mus, siquidem linguam Russicam non ita plene intelligunt ac Fennicam, nec ea est methodus docendi in Templis eorum, ut rudiores quidquam capiant. Per hoc informationis studium valde auctus est labor Pastorum Evangelicorum et Diaconorum in Diœcesi, et crevit iu multis sollicitudo et opera Consistorii. Verum gloriam Dei et animarum salutem unice respicimus, cum præmium in terris expectare non licet. Numerus a Russis segregatorum et, per gratiam Dei, in nostræ Fidei confessione et salutari fructu nobiscum uniendorum, adhuc incertus est. Ter mille circiter familiarum sive domorum nobis adscriptarum esse existimo, quarum singulæ 6 vel 8 animas continent; sunt non paucæ, in quibus 12, 15, 18, 20. et ultra numerantur; quæ omnes ut veritatis cœlestis cognitione inbuantur, et per eam virtute Spiritus Sancti in æternum salvæ et beatæ evadant, misericordiam Dei per et propter sanctissimum Jesu meritum imploramus!

Anno d. 30 Dec. 1684.

Jo. Gezelius.

№ LXII.

*Резолюція королевы Христины на прошение, подданное, въ 1640 году, ингерманландскими жителями греческаго исповѣданія *).*

Högstbemälte Hennes Kongl. Maj:t hafwer wäl intaget och förstådt, hwad förberörde dess undersåtare i Ingermanland,

*) Перепечатано изъ Handlingar, till upplysning i Finlands Kyrko-Historie. Femte Häftet. Åbo 1825, (стр. 97—99), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl. Maj:ts Resolution och Förklaring uppå

warande af Grekiska Religionen, i underdånighet hafwa sökt och anhållit, att dem till sin frija Religionsöfningh måtte stå frijt till låta wija sikh een Bijskop i Ryssland, den sedan kunde försörja dem med Präster, när så behoof giöres; Så emedan Hennes Kongl. Maj:t befinner denna saken äfwen wara densamma, om hwilken någre gånger uthaf dem är anhållit tillförene, och kunde derföre wäl hafwa orsak att låtha beroo wid förra dem derutinnan gifne förklaring, deri bestående, att om de förmeene sig icke kunna wara utban Biskop eller Metropolit, måtte de någon affärda till Constantinopel, som af Patriarchen derstädes undfinge wigslen. Men aldenstundh Hennes Kongl. Maj:t kan befinna den vägen endeles wela wara dem något lång och beswärligh, och derjemte likwäl icke lijtet faller betänkeligt, at ifrån andra orter tillstådja dem hempta sikh Biskop eller Präster, såsom förklenligit Hennes Kongl. Maj:t uthi sin Kongl. höghet och myndigheet; hwarföre hafwer Hennes Kongl. Maj:t, till att wijsa sin Kongl. gunst emot berörde sine Undersåtare, welat härmed unna och efterlåta dem, at sjelfwe må uthsökia sig der i landet någre skick- och duglige män till Präster uthi deras Religion, hwilka sedan uthaf Biskopen eller Superintendenten, som Hennes Kongl. Maj:t nu med forderligste till Narfwen eller Nijen will förordna, kunne blifwa wigde och ordinerade; Doch detta wällförstående, mädan Hennes Kongl. Maj:t och Cronan deruppå ligget stoor macht, att om deeras trooheet och rättrådighet, som till sådant Prästestånd blifwa förordnade, tillbörligen wara försäkrat; så skole fördenskull alle dee, hwilka till så-

den Supplication, som Hennes K. Maj:ts Tro-Undersåtare, de Ryska Boyarerne, med Borgerskapet uti Ivanogorods Häkelverket, samt flere andra boende uti Ingermanland, som af den Grekiska Religionen äre, underdånigst hafwa andraga låtit; Gifwen i Stockholm d. 23 Sept. 1640.

dane Prästeämbeten kunna begiäras, först wara skyllige uthi egne personer att ställa sigh in hoos Biskopen, der låtha förhöra sigh om sin skickelighet till samma Prästeämbete; sedan han då är funnen skickeligh, skall han förfoga sigh till Hennes Kongl. Maj:t, och då om sin troohet och rättrådigheet giöra Högstbemälte Hennes Kongl. Maj:t tillbörligh försäkringh; dermedh Hennes Kongl. Maj:ts befallningsbreff till Biskopen eller Superintendenten i Narfwen eller Nijen honom skall blifwa meddelt om sjelfwa Prästewigslen då till bekomme och undfå. Hennes Kongl. Maj:t förmodar, att be:te des trogne Undersåtare, spörjandes i så mätto sin Konglige gunst och benägenhet, warda sigh befljytande om sådane män till Präster i deras Religion der hoos sigh i landet till påfinna och utsökia, som med godh lärdom och oförargeligt lefwerne dem föregå kunna, och på hwilkas troohet och rättrådigheet, icke mindre än på landsätternes egen, såsom bill- och tillbörligit är, H. K. Maj:t sig må hafwa att försäkra; blifwande bemälte sine troo-undersåtare med Konglingh gunst bewågen.

№ LXIII.

Церковный Уставъ, изданный, въ 1639 г., Бенгтомъ Оксеншеркомъ для Ингерманланди^{*)}.

Bengt Oxenstjerna, Friherre till Ekebyholm och Södermobo, Herre till Noppia, Sveriges Rijkas Stallmästare och General Gouverneur uti Lifland och Ingermanland.

^{*)} Въ спискѣ этотъ Уставъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Bengt Oxenstjernas Kyrko-Ordning för Ingermanland 1639.

Gjøre vitterligt att efter som ibland Presterskapet såsom uti gemene Kyrkioväsendet i Ingermanland hafver här till dags varit en stoor oordning, derföre hafver man varit förorsakat en Ordning deruti att ställa, så vjda som det nu för denna gången hafver sig gjöra låtit, blott och allenast till den ända och intent, att Gudstjensten uti tilbörig vördning hållas motte, och Prästerskapet deras höga kall, med frucht, alfvar och respect förrätta, och derjämte deras nödtorftiga uppehälle bekomma kunde, doch icke detta i något motto till det helga Ministerii och lofliga gamla Kyrkioordningens förfång eller prejudicium, uthan allt till Hans Kongl. Majestäts vjdare reformation, emendation och Correction, härmed wile hafva publicere låtit. Datum Caporie d. 28. Junij A° 1639.

1.

Uti Förstendömet Ingermanland skall vara tvenne Probstar, den ena uti Nyenschantz, den andra uti Ivanogorod.

2.

Probsten uti Nyenschantz hafver under sig hela Nöteborgs Lähn och Nyenschantz Stad med Friherrskapet Duderhoff, och alle de däruti liggande Hakelvercher, Sochnar och Pogoster.

3.

Ivanogorods district och Probsterij begriper i sig Ivanogorod, Jama och Caporie Lähn och de deruti liggande Hachelvercker, Sochnar och Pogoster.

4.

Probstens Ämbete skall vara åhrl. in Majo at visitera uti alla Församblingar i sitt hela Probsterij, Prästernas lära och lefverne väl observera och förnimma huru de sine åhörare uti Guds ord och vår Christl. tros hufvudpuncter efter den rätta

Evangeliska Augsburgiska confession undervijst, isynnerhet om de med flijtlära barnen, Bönderna och deras husfolk läsa; Och om något feel och försummelse med någon derutinnan finnes, H'Gubernatoren thet tillkänna gifva till dess Hans May:t en Biskopp eller Superintendent hijt i Landet förordnandes varder.

5.

Hvar Pogost skall hafva sin egen Kyrkia och Präst, de som alla redan äro funderade vid macht hållas, men der ingen Kyrkia bygd är, af nyo uprättas moste.

6.

Prästeborden shall byggias näst vid Kyrkian med sina huus, neml: en Stuga med två Camrar och förhuus, en Gäst Stugu, ett visthuus, en Badstugu, ett Stall, ett fäähuus, och en rija med förrige, desse huus skole samtl. som uthi Sochnen äro boendes so Adelen som förlänte bönder och andre pro gusto efter hvars och ens Obsetaal byggia och vijd macht hålla efter Sveriges lag.

7.

Till hvart och ett Pastorath skall en hel Hake eller femton Tunneland till Prästegård eller Hofläger, samt en half hake besatt förordnas, och de Bönderne, som på de halfva bakerna sittia, skola giöra till Pastorerne deras arbete och rättighet, undantagandes Qvarntullen och Accispenningarne, hvilket skall vara Cronan förbehållit: förb:^{de} besatte halfva hake skall alltid lyda till Pastoratet och Kyrkian till Prästens uppehålle.

8.

Alla de som boo uti Sochnarne eller Pogosterne skola åhrl. gifva Prästen utaff deras Hoff för hvar hake som de bruka till hoffläger 10 Kappar råg, 10 Kappar korn och 10 Kappar hafra, samt 3 mark eller 24 silfver runstycken.

9.

Hvar Bonde skall gifva Pastoren åhrl. till underhåld af en hake 10 Cappar råg, 10 Capp^r korn, 10 Capp^r hafra, af en half Hake Sju Cap^r råg, korn och hafra, och af en fjerdedels hake fyra Cap^r råg, 4 korn, 4 hafra, Item skall och Pastorn hafva utaf hvar Bonde eller hushåld en mark lijn och en höna, för ett barndop 6 öre, för en Bonde och en Hustru som begrafues 16 öre, för ett barn, dräng eller piga 8 runstycken, för hvar vigning 8 runstycken och af hvar Bonde två öre Påskpengar allt silfvermynt, men skriftepengar vare här med aldeles afskaffade och förbudne, doch allt provisionaliter H. K. M^t till att förminska eller förhöja, förbehållit.

10.

Till Kyrkian skall årligen gifvas af hvar klocka när någon begravas, fyra runstycken och för hvar grafställe fyra runstycken Silfvermynt, hvilket Kyrkians föreståndare eller Sexmän Kyrkian till bästa infordra och räkning föregiöra skola, therföre ingen i församlingen skall vara frij.

11.

Prästerna skola vara uti predikan fljttige, idhesamma, jämväl uti sitt lefverne Gudfruchtige och oförargelige, deras åhörare och ungdomen till ett godt exempel, på det deras Ämbete icke motte derigenom lastadt varda. I synnerhet skall deras plicht vara att lära Ungdomen och bondefålket läsa, uti Catechismo väl undervijsa och på det sådant desto bättre må tagas i acht, skola de alla qvart eller 4 gånger om året, hvar bonde och hushåld visiter och ungdomen uti läsande väl förhöra och sachtmodeligen underrätta, jämväl inquirera om deras lefverne, om någon umgås med afguder och trulldom, och huru som de uti alla förnämsta och vigtigaste Tros arsticlar till-

taga; derom de skola giöra Episcopo eller Superintendenten åhrligen relation.

12.

Starostarar skole och vara skyldige tillseja bönderne att på den termin Prästen förelägger att vela hålla visitation, åro med deras fälk gamla och unga tillstädes hemma, när Prästen kommer; hvilken det icke gjør, utan af mootvillighet sig absenterar, skall gifva till straff en Rubel Silf. mynt till Kyrkian.

13.

Hvar Kyrkia skall hafva Sex föreståndare, af de förnämsta som boo uti Sochnen, hvilka Prästan med hela församlingen dertill qvalificerade finna och utvälja kunde.

14.

Föreståndares embete skall vara, att de deruppå ser det Kyrkian och Pastoratet byggas och förbättras. Item Pastorernas intrader af dem hvilka uti rättan tid icke lefvererade thet ifrån sig, infodra.

15.

Hvar tredje åhr skall väljas nya föreståndare, hvilka med Prästen af de gamle föreståndare räkning anamma skola, hvad som är till Kyrkian contribuerat, och derutaf till Kyrkiones bygning och annat kan vara användt, jämväl inquirere hvad som pungar, klockor och lägerstäder hafva dragit, och hvad som de gamle föreståndare kunde hafva utaf sitt eget till Kyrkian försträcht, så laga att det kunde blifva af Kyrkiones inkomst betalt.

16.

De som till Kyrkiones rättighet och hvad som eljest till Kyrkiones bygning och fundering blifver beviljat, icke utgiö-

ra, skola Föreståndarena till landsting citera, och derföre bötha låta, deraf Kyrkian sin vissa del hafva skall.

17.

Hvilken Pastor som uti sitt ämbete efter tjdog förmaning är oflitig, och i ett förargeligt lefverne halsstarrig förblifver, skola Föreståndarena till Gubernatoren förklaga, till dess en Biskopp eller Superintendens blifver förordnat.

18.

Skola ock Föreståndarena med Predikanten god acht gifva på ungdomen, såväl som de gamla uti Församblingen, isynnerhet Bondebarnen, om de fljttigt komma till Kyrkian när Gudstjenst hålles, och begå Herrans Högvärdiga Nattvard, och de som ogudachtige varda fundne efter föregången förmaning sig intet bättra, på sin tillbörliga ort anklaga.

19.

Skola Föreståndarena gifva acht uppå att vid Kyrkian och under Gudstjensten, icke tappas eller utsäljes öl eller brändvijn, den som dermed beslås, både öl och brändvijn vare till Kyrkian förfallit, och ändoch arbitrarie straffat blifva.

20.

Klockaren skall och hafva sin boning när vid Kyrkian, och dertill två tunneland förordnas, så och för alla utlagor frij vara, undantagandes qvarntullen, den han som andra Cronan betala skall.

21.

Klockaren skall ock hafva för hvart barn som blifver döpt, en öre, för ett par falk som vijgs, två öre, för hvart lijk han följer ett öre silfvermynt, och utaf hvar Hake eller Obsland öfver hela Sochnen, såväl af Hoffäger, som af böndern en Cappa råg, en Cappa korn, och varda Prästerne sig.

*

om sådane Klockare bemödandes, som läsa och skrifva kunna, på det de kunna härefter också lära barnen uti sochnen skrifva och läsa.

12.

Wijn och Oblater skola Föreståndarene af Kyrkians, intrader efter nödtorften förskaffa.

23.

Ingen Rysk bonde skall tillstädias att taga uti tjenst, eller eljest hafva hoos sig något Svenskt, Tyskt eller och Finskt fälk, vid tillbörligt straff tillgörande. Men Boyarerne måga hafva uti deras privat hofstjenst Svenska, Tyska och Finska tjenare, doch icke till något bonde arbete dem bruka skola.

24.

Alla de som ifrån vår rätta religion och till den Rysska falla, de samma androm till exempel hårdeligen straffas skole.

25.

Hvilken Ryss som vår Religion bespottar och förachtar, uti Kyrkian med något orenligt beslår, skall böta fyrtio mark silfvermynt och samma pengar till Kyrkian appliceras.

26.

Allt hvad som uti denna Ordning är författadt, varder Gubernatoren och Ståthållaren handhafva, effectuera och på gång bringandes, derpå seendes, att så Lärare som åhörare allt tro-ligen efterkomma, och alla de som deremot handla straffa låta. Dess till visso och mera bekräftelse, och med min egen hand underskrifvit och Signet förseglat. Datum ut supra *).

*) Enligluten med det uti St Catharinae Sv. Församlings Pastoral Archiv förvarade Exemplar af föregående Stadgar bestyrcker den 14. Julij 1834.

Er. Gust. Ehrström,
kyrkoherde.

(L. S.)

№ LXIV.

*Королевское определение о доходах ингерманландских священниковъ, сообщенное 11 Января 1643, наварскою консисторіею *).*

Then Stormächtigste, Högborne Furstinnas och Frökens, Frökens Christinas, med Guds Nåde Sveriges, Giöthes och Wändes utbikorade Drottning och Arf-Furstinnas, Storfurstinnas till Finland, Hertigiunnas uthi Estland och Carelen, Frökens öfwer Ingermanland etc.

«Wij, Dess Consistorii uthi Narfven öfwer Ingermanland och Allentaka förordnade Praeses, och samptlige Assessores, görom oss wår wänligh benägenheet och flitiige lyckönskans tilbjudelse, allom uthi gemen och hwariom och enom i synnerhet, som i Förstendömet Ingermanland boendes ähro, besynnerligen them som sådant wederbör och angeläget ähr, kunnigt och witterligit, at efter såsom Hennes K. Maj:t, wår allernådigste Drottning och Fröken, thet Ehrewördige Presterskapets Kyrökio-arbete till en stoor deel, mehr än som tilförende, förmehrat hafwer, så att wij aldeles förhoppas, att ther Prästerskapet, efter theras skyldiga plicht och williga tilseijelse, samma Konungsliga Ordning hörsamlingen föllier (hwaroppå wij och på wår sijda tilbörliг opsicht hafwa welom); så war der den grundgode Gud sin wälsignelse wisserligen förlähnandes, att alle desse landsens inwånare uti trones enigheet, och med een mun och tunga, här timmelingen och ther ewinner-

*) Перепечатано изъ Handlingar, till upplysning i Finlands Kyrko-Historie. Femte Häftet (pag. 99—102), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl. Författning om Presterliga Aflöningen i Ingermanland, med därwarande Församlingar af Consistorium i Narva communicerad. d. 11. Jan. 1643.

ligen, Gud och wårs Herres Jesu Christi Fader lofwa och tilbidja skolom. H. K. Maj:t hafwer och aldrånådigst dragit omsorg för wälbemälte Prästerskaps underhåld, och fördenskund, under H. K. Maj:ts Konungslige insegell, och then Högloflige Regeringens underteknande händer förordnat, at så wäl med åhrlige intrader, som och med dhe accidentier, på föliande sätt hållas skall:

Pastorer skola bekomma uthur Hofwen och Sätterijen, efter hwart bela land 12 Cappor Råg, Tolf Cappor Korn, Otta Cappor Hafra, och tjugu fyra öre Sölfwet Mynt; Thesslijkast af bönderna efter hwarie Nyy Obs eller Habe, Tolf Cappor Råg, Tolf Cappor Korn, Otta Cappor Hafra, Ett lass Höö, Tre lass wed; Efter en half Obs, Otta Cappor Råg, Otta Cappor Korn, Sex Cappor Hafra, Ett lass wed, Ett half Höö; Efter ett fjerdedels Obs, fyra Cappor Råg, fyra Cappor Korn, fyra Cappor Hafra, Ett lass wed, ett fjerdedels lass Höö. Item, af hwart hemman, thet ware sig litet eller stort, Ett markpund Lijn, och ett Höns.

Sacellani skola bekomma uthur hwart Hof en Tunna Spannemåhl, ther hoos utaf bönderna, efter en half ny Obs.

Klockare skola fåå uthur hwart Hof en tridiedels tunna Spannemåhl, och af Bönderna efter en heel Obs, Twå Cappor Korn.

Men så mycket Accidentierne belangar, hwilka Kyrckiorne (Kyrkoberdarne) ordinarie pläga tillfalla, så skola the på följande sätt blifwa erlagde, nemligen:

Pastor för Brudefolks lysning eller denunciation, fyra öre; För wigningen otta öre; För Barnadop sex öre; För ett lijk att begrafwas, om thet är man eller hustru en Daler, om thet är barn en half Daler, om thet är ett Tjenstehion otta öre.

För Påska Penningar utaf hwart hemman fyra öre. Ther

emoot Skriftermålspenningar aldeles skola förbudne och afskaffade warda.

Sedan Klockaren för Barnadop ett öre, för Copulation Twå öre, för hwart lijk Twå öre, allt efter Sölfwer Mynt räknadt.

Och emedan wij undersåtare, alle samptligen i gemeen, sampt hwar och een i synnerheet, icke allenast på Guds befallning, uthan och jämwäl på Samwetzens wägnar Hennes K. Maj:t, vår Allernådigste Drottning och Fröken, wid straff tilgiörande, med all underdånig hörsamheet förbundne äro; Alt-så hafwom och härmed Högstbemälte Hennes K. Maj:ts Allernådigste Förordning Wij icke allenast låtit publicera, och hwarjom och enom till efterrättelse, uti alla Kyrckior till att att afligera befalladt, uthan och uthi Högstbemälte H. K. Maj:ts nampn, och dragande Embetes wägnar, allom, såsom och hwarjom och enom öfwerbemälte Förstendömet Ingermanlands inwånare, Andelige och Werdslige, Adel och Oadel, troligen förmante, och för våra personer faderligen och broderligen rådde, att the thenna H. K. Maj:ts Förordning hörsamligen parera och lyda, och i opbärande och utgifwande, hwad som förordnat ähr, sig tilbörligen betee. Men hwad the utharme och oförmögne Bönder widkommer, förmode wij, att Prästerne them samma mehr hielpandes, än som genom strengt uthfordrande beswärandes warda.

Hwilke som denna Konungsliga Ordningen öfwerträda, the hafwa Guds wrede, Hennes Kongl. Maj:ts onåde, then werldsliga Öfwerheetenes på denne Orthen execution, sampt Consistorii inseende till att förmodha. Ther efter hwar och een hafwer sigh att efterrätta, och för skadan till att wachta Signatum i vårt Consistorio uthi Narfven d. 11 Jan. Anno 1643.

№ LXV.

*Резолюція королевы Христины, Стокгольмъ 6 Сентября 1649 года, на дѣла представленныя ингерманландскимъ суперинтендентомъ Генрикомъ Сталемъ *).*

1.

Effter som Rysserne, hwilke nu mehr boo uthi Narfwiske Häkelwärket, skole wägra Superintendenten till att visitera uthi deras Kyrckior; så kan Hennes Kongl. Maj:t fuller sådant intet gilla; dock finner icke heller rådeligt, att han sigh med macht dertill skall trängia, uthan heller tillsee hwad han med lämpa och sachtmodighet, så derutinan som i andre saker, till vår Christeliga Religions befordring hoos dem kan obtinera. Till den ända och dem må effterlåtas, att försee sigh med Prester uthur Kexholms Lähn, af dem, hwilke, tillförande uthi längh tijdh sigh där oppehållit hafwe.

2.

De motsträfwige Ryske Prästar må Superintendenten privera officio, så wijda han befinner thet hafwa någon krafft, och icke något buller eller opplopp ibland Ryssarne ther öfwer förorsakas; hwarföre han sigh grant måste achta; Och aldenstund then Diaken uthi Jlagriö är meenedigh worden, wijkandes ifrån det han tillförande utlofwat hafwer, ty kan wara

*) Перепечатано изъ Handlingar till upplysning i Finlands Kyrko-Historie, Femte Häftet (pag. 105—108), въ которомъ этотъ Актъ значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl. Maj:ts vår Allernådigste Drottning och Frökens Nåd: Resolution för Superintendenten uthi Ingermanland, M. Henrik Stahlio, på några af honom andragne puncter och ährrende. Actum Stockholm den 6. Sept. A. 1649.

bäst, att han setties ifrån sitt embete, och närer sigh härefter som en annan bonde.

3.

Om någre Moskowitiske Präster komme öfwer grentzen till att förföra bönderne, de skola fasttagas, och, efter som deras saak kan wara till, straffas med någre weckors fängelse; sedan åthwarnas att icke komma öfwer igen, så kärt dem är större och swårare straff att undwika.

4.

Elliest bewilliar Hennes Kongl. Maj:t, att dhe Ryske Diaker skole få sättias i deras förra ämbete och frijheet, och icke beswäras med dagswerker af them, som deras hemman kunna förlähte wara. Så skola och de, som till vår Religion sig beqwäma, och den uppenbarligen bekänna, såsom och Preste-Embetet antaga wela, beneficeras med Ryska Kyrckiolanden, som på en och annan ort der finnas kunna.

5.

Till att låta afskaffa det Ryska Calendarium, hafwer stort betänkiande, särdeles effter som Ryssarnes Prasniker och Fester alla derefter inrättade äro, och det anseende gifwa skulle, att man dem deras Religion heelt afskära wille; hwarföre Hennes Kongl. Maj:t och pro tempore sådant intet kan bewillia.

6.

Förutan det nu, som med Ryssarne är till laga uthi, förfrågar Superintendenten sig underdånigast, huru förhållas skall med dhem, hwilka uti Kyrckiorne kifwa och träta, eller och bruka hugg och slag, såsom och elliest någre uppenbare synder begå kunna; Alltså böre sådane stämmas för Consistorio, och der ordenteligen med dem procederas. När då något blif-

wer afdömt, som de intet kunna fortkomma med, då skall General-Gouverneuren, och andre Kongl. Maj:ts Betiänte på den orthen, som wederbör, uti executionen räckia Consistorio handen och sin adsistence.

7.

Till den ändan låter Hennes Maj:t sigh och behaga, att när Visitationer hållas, Fougderne hwar uthi sitt lähn, följje med Superintendenten, på det de saker, uthi hwilka någon adsistence är honom nödigh, han så mycket bättre må kunna expedieras.

8.

Till att hoos hwar och en Kyrckia låta oppretta Socknestugu, befinner H. Kongl. Maj:t för denna tiden, och uthi denne landsänden, icke wara nödigt, uthan att den saken till annan och beqwämare tijd må anstånd hafwa.

9.

Såsom Staden Nyen sin egen Pastorem wäl kan försörja, så behöfwes intet att Spaski Pogozt skall derunder brukas för Annexa, uthan mycket mehr, att Han med sin egen och särdeles Pastore försörgd blifwer.

10.

Elliest blifwer dem Tyske uthi Nyen efterlätit på egne omkostnad en Kyrckia till att byggia, och med Prester försörja; dock Kongl. Maj:t förbehållit deröfwer Jus Patronatus, och att dess förwaltning hoos Consistorium förblifwer.

11.

Kongl. Maj:t will härjämpte, att General-Gouverneuren af Ingermanland skall låta sigh wara angelägit, 1:o att de nyss uthsedde Kyrckior och Prästegårdar må uppbyggde blif-

wa; Sammaledes 2:o att på de orther sådant ännu intet wore skedt, hwar och en Kyrckia tilldeles uti Obser land, effter den tillförande der uppå gjorde ordning; och 3:o Att dee, som sine land till någon Kyrckio hafwe afträdt, måge af dem andre i Socknen boende, efter proportion sin betahloing derföre bekomma.

12.

Kongl. Maj:t låter sig och behaga det som föreslåås, att den nya Swenska Kyrckian uthi Narfwen må till Cathedral Kyrckia blifwa förordnad, effter som Hennes Kongl. Maj:t och den samma med Altar-ornat, orgor och kläckor will låta providera.

13.

Att Praeses och Assessores måga särdeles löhn bekomma för den tjänst de giöre uthi Capitlet, finnes på ingen ort wara brukeligt, men äre på thes Ämbetes wägnar, hwar och en betjänar, uthom dess skyllige de förefallande Capitels saker att optaga och afhielpa. Dock belangande hwad till Capitlets nöd-torfft behöfwes will, så och thed Superintendens på sine egne wägnar, som och för Swenske Pastore uti Narfwen, hafwer till sollicitera, therom skall uthur Kongl. Maj:ts Cammar-Collegio honom beskedh meddelt blifwa. Datum ut supra.

Christina.

(L. S.)

№ LXVI.

*Резолюція королевы Христины, Стокгольмъ 6 Ноября 1645 года, на представленіе лютеранской консисторіи въ Нарвѣ *).*

Effter som emellan Superintendenten och Consistorium å den ena, och Stads Magistraten i Narfven å den andra sijdhan hafver varit något missförståndh upvuxit, som ändteligen till en distraction och villevalla är uthslagit; så hade fuller H. K. Mt Orsak haft nogh sådant att låta komma för en Rätt, och på deras försvar är, hoos hvilka som största skulden kunna finnas; dock lijkväl emedan the sijg emillan nu vänligen ähre förlykte, så hafver H. Kgl. May:t bevekt och särdeles betänkiande låtit sigh behaga, att heeit upphäfva samma deras strijder, och fördenskull vill så Superintendenten och Consistorium som Borgmästare och Rådth i Narfven härmed förmana och påläggia att dersamt och synnerligen härefter taga sigh till vakra för allt det, hvilken någon tvist och oenighet förorsaka och Guds Församling till förargelse lända kan, så kärt dem ähr, att H. K. May:t tilbörl. skall låta ijfra. Och aldenstund både delars missförstånd synes till en deel therutaf vara kommit, att then ena deel sin Inspection, och then andra deelen sitt Jus Patronatus något för vijda kann hafva velat extendera, och förment sijg tillståå att skicka och disponera effter egen villia och godtyckie. Hvarföre H. K. M^t icke obilligt är förorsakad

*) Въ спискѣ этого Акта значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Kongl. May:ts Vår Allernådigste Drottningis och Frökens Nådiga Resolution och Förklaring uppå Superintendentis Vördige och Höglärde M. Henrici Stahlii och Consistorii uthi Narfven underdånigst andragna puncter och Ärender, gifven uthi Stockholm den 6. Novembris 1645.

worden, sin Mehningh, huru hållas skall i dee saker, som vidh Kyrkio, Scholae och Hospital väsendet i Narfven förefalla kunna, att förklara:

1.

Alle uppenbare Förargelser, öfver hvilka med Kyrkio disciplin och Plikt böhr blifva rättat, såsom billigt ähr, sedhan the före verdsligh Rätt hafve varit, att den förordnas igenom Consistorii dom och Censur; så skall ingen exemption, af hvem den och skee kann, därifrån må gälla, och mycket mindre hvad som dömbdt och förafskedat vardher, de facto och egenvilligt vijs casseras och uphäfvas. Där och Stads Magistraten försummade medh desslije saker att låta komma för Rätta och till ordentligh process; då skall Superintendenten oah Consistorium intet vara betagit, deröfver tillbörligen att inqvirera och förfahra.

2.

Om något, hvad heller thå skeer, med Ringningar eller eljest uti Kyrkan kan förefalla, som för godt skick och ordnings skull tjenar å nyo till att blifva stadgat öfver så vijdä som uthi den Svenska Kyrkioordningen icke finnes härom någon declaration, då skall sådant skee medh Superintendentis och Consistorii, sampt Borgmästare och Råds, å begge sijdor Inrådh, villia och Samtyckio, och elliest intet. Välförståendes att när samma Kyrkioordningh framdeles öfversedd och af Hennes K. May:t ratificerad blifver, att då allestädes effter ett sätt och Maneer, däruthinan skall hållas.

3.

Vocation af Pastore och andra Kyrkotjänare, blifver hoos hela Församlingen, allenast för än den värkliken fortsätties, att theröfver medh Superintendenten och Consistorio blifver först communicerat och deras betänkiande däruthinnan tagit.

4.

Alldenstund Scholmästare uthaf Stadhen underhållin blifver, derföre där någon därtill ähr att vocera; då bör thedt skee uthaf Borgmästare och Rådih, doch förr än han träder uthi tjensten, att han ställes för Superintendenten och Consistorio till att examineras, in vita, doctrina et donis docendi, och stånde vidh den Censur som the gifvandes varda, till densamma antingen att behålla eller ock för hans incapacitet skull, att försee sigh medh någon annan.

5.

Såsom Schola Regia, et Oppidana blifva tillsammans uthi ett Corpore, lijka som härtill därmedh är hållit, altså när någon Scholae Collega, hvad heller den beställes uthaf Chronan eller Rådet, skall introduceras, eller ock universarium examen uthi Scholan hållas, då skall thet skee uthaf Superintendenten; dock att sådant tjidigt communiceras Rådet, och stånde dem fritt och uthi eget sköön, om the några sina deputerade vela hafva therhoos och tillstådes.

6.

Ministri Ecclesiae Germanicae et Scholae höra, qvoad vitam et doctrinam, under Superintendentens inspection, och där skjähl och orsaker kunna vara, till att afsättia och dimittera någon af dem ifrån sin tjenst, då skall Superintendenten och Consistorio sådant först blifva förtständigat, och tagas ther uthinnan deras Rådih och betänkande.

7.

Kyrkio, Scholae och Hospital föreståndare förordnas af Borgmästare och Rådih alleen, hvilka om något på Kyrkian, Scholan och Hospitalet kan vara, antingen till byggia och för-

bättra, eller och eliest till deras behooff att köpia och sällia, skola medh Rådet först däröfver communicera och taga dess Ordres och befallningh däruthinnan.

8.

Så skola och alla Kyrkio-Scholae och Hospitalräkningar afläggias och klara göras af theras föreståndare inför Borgmästare och Råd, och de vara plicktige, som thet det ansvara vela, them utan våld, vänskap och affection att öfversee och låta riktige göra, och sedan åhrligen ett exemplar därutaf till H. K. May:ts Räknings-Cammare här i Stockholm att förskicka.

9.

Sidst, hvad som Ministerii däri Superintendentien Underhåll belangar, vill Hennes Kongl. Majestät hafva thet lembnat alldeles i den Stat, som här till därmedh är hållit, och skola General Gouverneuren sampt andre Hennes Kongl. May:ts Officianter och Tjänare på den Orthen som ther medh hafva till att höra, adsistera Presterskapet och flere betjante utaf den andeliga Staten, till att må utbekomma then deel som igenom förre Kongl. brief och resolutioner them är deputerat. Härjämpte H. K. May:t vill hafva sigh förbehållit frambdeles uthi det ena och andra att statuera och förordna som Hennes K. Majestät pröfvar Guds Församblings tillväxt och förkofringh samt tijdhen och lägenheten då kunna fordra.

Christina *).

(L. S.)

*) Изъ Архива Нарѣскаго Магистрата.

№ LXVII.

*Извлеченіе изъ ингерманландской капитуляции 16 Октября
1622 года *).*

1.

Ingermanlandt wird incorporiret allen privilegiis et immunitatibus des Schwedischen Reiches Adell.

2.

Was bei der Capitulation behandelt worden, darbei soll ess so bleiben.

3.

Die Gouvern. und Stathaltere soll niemanden pergraviren.

4.

Wieder diese Capitulation soll niemandt aggraviret werden.

5.

Ihro Königl. Maj. wollen dehnen, so es meritiret vnd derselben recommendiret worden, nebenst denen feudis nobilibus auch insignia nobilitatis contribuiren.

6.

Die feuda sollen denen Donatariis jure feudi veteris angesetzt vnd conferiret werden; vnd in casu non existentium masculorum auch denen Töchtern vnd collateralibus so des Geschlechtess vnd Nahmenss vnd dass Lehn in gebührender Frist (NB. Intra annum et 6 septimanas) richtig suchen, zufallen.

*) Перепечатано изъ Archiv für die Geschichte Liv-, Esth- und Curlands, (herausgegeben von G. v. Bunge. Band V. Dorpat 1847, p. 324 — 327), въ которомъ этотъ Актъ, найденный въ бумагахъ Германа фонъ Вреверна, значится подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Extractum Ingermannländischer Capitulation v. 16. October 1622.

7.

Die Lehnsgütern sollen ohne expressen Consent Ihre Königl. Majest. zwischen denen Brüdern nicht zertheillet, sondern *divino sortis judicio* die Erben von einandergesetzt, vnd die andre Brüdere vnd Schwestern midt Gelt abgelegt werden, damit der Roßdienst desto besser folgen möge.

8.

Die Vasallen vnd Lehnträgere sollen alle *beneficia* vnd Nutzbarkeiten ihrer Güter genießen, ob sie gleich in den schwedischen Privilegiis nicht endthalten.

9.

Vber dero Dienere vnd Vnterthanen sollen die Vasallen vollige Jurisdiction haben; die *Criminalia* aber sollen nach dem schwedischen Lagen abgethan vnd beförderlich exequiret werden.

10.

Wegen Ausschiffunge ihrer Landeswahren sollen sie sich der schwedischen Adlichen *privilegia articul. 21* gerecht verhalten; mit ihre Schutten mögen sie ihre Wahren nach Reval vnd Narffe abführen; Nacher Deutzland aber Schiffe zu halten, sollen sie nicht befuget seyn.

11.

Das *Homagium* sollen sie durch einen genüglichen Gevolmechtigen, oder auch selbesten denen H. H. Stathaltern in loco wegen Ihrer Königl. Majest. prästiren vnd leisten.

12.

Denen donatariis sollen *vacua bona* geliffert, vnd die Unterthanen, so in denen donirten Gütern betreten, an andre

der Chronen Örtter transferiret; die Intradan aber zu ihren Anfange in den Güttern gelassen werden.

13.

Ein oder zwey Rabotten (Pauren) mögen die Donatarii zu Funtirunge ihrer Höffe bei denen intromittirten Güttern behalten; sonst sollen sie daß Land nicht midt Schweden, Finländer, Ebstländer oder Reussen, sonderu allein mit deutsche Pauren besetzen.

14.

Es mögen die Vasallen unter denen Schlössern vnd in den Stätten auch Häuser bauwen, darin sie in Krigeshodt Zuflucht nehmen können; dieselbe sollen sie; eigenthümlichen nach den schwedischen Privilegiis besitzen.

15.

Nach denen schwedischen Adlichen Privilegien soll von 16 Hacken Landes ein Roßdienst Pferde gehalten; vnd 30 Thonnen Landes vff einen Hacken Landes gerechnet werden.

16.

Die Vasallen sollen zu Cultivirung des Landes a tempore intromissionis gantzer 10 Jahren von allem Roßdienst vnd oneribus gantzlichen befreiet sein: die aber in wehrender 10 Freijahren die Gütter nicht besetzen noch cultiviren, sollen ipso quasi jure derselbigen verfallen sein.

17.

Denen Hausleitten sollen auch Güttere jure emphyteuseos seu jure censiti immittiret werden.

18.

Dieselbe soh vff Erbzinsen sitzen, vnd nach ihren Freijahren abzihen wollen, dieselbe sollen Einen der Chronen annehmlichen gutten Man an dero Stelle setzen oder auch die freigenossene Jahren der Chronen zahlen.

19.

Nach Ausgang der genossenen frei Jahren sol ein ingermanländischer Pauer allezeith zur Gerechtigkeit halb sohvill geben als ein schwedischer Pauer. — Die Emphyteusarij aber, die nuhr Mayereien vnd keine Pauren haben, sollen nach ihren Haken geschetzet vnd höher nicht als andere Bürgere in Stätten ihren Vermögen nach angeleget werde.

20.

Die Ingermanländischen mögen ab omni gravamine tum judiciali quam extrajudiciali provociren vnd appelliren.

21.

Die Ingermanländischen sollen ihre interponirte Appellation innerhalb 4 Monath Zeit prosequiren; vnd daffern ihnen dieselbe von denen Hrn. Hrn. Gouverneurn vnd Stathaltern verweigert werden solte, verfallen dieselbe in 500 Thlr. Straffe vnd vervrsachten Expensen.

22.

Ein Land-, Policei- vnd Gerichtesordnunge soll ihnen midt forderlichten auch gefasset vnd publiciret werden.

23.

Denen Kauff- vnd Handwerksleuten, soh sich vnter denen Schlössern vnd in denen Stätten satzen wollen, werden etliche

Freijahren versprochen von allen Reichs- vnd Statt- vff- vnd anlagen, wie sie deshalb zum füglichsten midt denen Befehlighaberen accordiren können.

24.

Denen Burgern vnd Handwerksleuten sollen agri censuales für einen erträglichen jährlichen Pfennig vnd Grundtzinse an gelegnen Oerttern nahe vnd vor denen Stätten angewiesen werden.

25.

Denen deutschen Kauffleuten, soh sich in denen Stätten setzen wollen; wollen Ihro Königl. Maytt. den Zohll mildern vnd ringern; vnd ihnen andre Privilegia vnd Immunitäten mehr midtheilen.

(L. S.)

Gustavus Adolphus.

Observatio.

Die Güttern allein, soh in Ingermanlandt vf diese obrige Constitution privilegiret, sollen nach derselben Einhalt judiciret vnd gerichtet werden; denen andern aber, soh nach dem Norköpingschen Schluß, oder sonsten vff ein besonderes Recht einige Gütter doniret, sol ein Richtschnur sein, die Schwedische Lagen, der Norköpingsche Schluß, vnd die Reichstägliche Verordnunge. Anno 1655 d. 25. Juny.

№ LXVIII.

Грамота царей Иоанна Алексеевича и Петра Алексеевича шведскому королю Карлу XI отъ 7 августа 1685 года объ утѣшеніяхъ въ вѣрѣ, какиѣ подвергались православные въ Колывани, а также въ Корельской и Ижорской землѣ, съ требованіемъ не чинить имъ насилія вопреки договорамъ.

Бога всемогущаго і во всѣхъ всяческая дѣйствующаго, вездѣсущаго і вся исполняющаго и утѣшенія благая всѣмъ человѣкомъ дарующаго, содѣтеля нашего, в Тронце славимаго, силою и дѣйствомъ и хотѣніемъ и благоволеніемъ утвердившаго насъ и укрѣпляющаго властію своею все-силою избранный скиптръ в православіи во осмотреніе великаго Російскаго царствія и со многими покаряющимися прибылыми государствами дѣдичнаго наслѣдства и обладательства мирно держати и соблюдать на вѣки, мы великіе государи цари і великіе князи, Іоаннъ Алексѣевичъ, Петръ Алексѣевичъ всеа Великія и Малыя и Бѣлыя Росіи самодержцы Московскіе, Киевскіе, Владимерскіе, Новгородскіе, цари Казанскіе, цари Астараханскіе, цари Сибирскіе, государи Псковскіе і великіе князи Смоленскіе, Тверскіе, Югорскіе, Пермскіе, Вятцкіе, Болгарскіе и иныхъ, государи і великіе князи Новагорода Низовскіе земли, Черниговскіе, Рязанскіе, Ростовскіе, Ярославскіе, Белоозерскіе, Удорскіе, Обдорскіе, Кондинскіе і всея сѣверныя страны повелители и государи Іверскіе земли, Карталинскихъ и Грузинскихъ царей и Кабардинскіе земли, Черкасскихъ и Горскихъ князей и иныхъ многихъ государствъ и земель восточныхъ и западныхъ и сѣверныхъ отчичи

и дѣдичи и наслѣдники и государи и облаадатели, веле-
 можнѣйшему і высокорожденному князю и госу-
 дарю, государю Каролусу, Божією милостію Свѣй-
 скому, Готцкому і вендѣйскому королю, великому князю
 Өинскіе земли, арцуху Шконскому, Эстлянскому, Лио-
 лянскому, Корѣльскому, Бременскому, Өерденскому, Сте-
 тинскому, Померскому, Касубскому і Венденскому, князю
 Рюгенскому, государю над Ижерскою землею і в Висмаре,
 такъ же палцъ-граѳу Ринскому, Байэрнѣскому, Гювливхскому
 Клевскому, и Бергенскому арцуху, наше царского вели-
 чества любительное поздравленіе. В прошломъ во 192-мъ
 году, будучи у насъ, великихъ государей, у нашего царского
 величества васъ, велеможнѣйшаго государя, вашего коро-
 левского величества великіе і полномочные послы шля-
 хетные Кондратей Гилденштернъ, вашего королевского
 величества большой комисіи президентъ с товарищи, в
 нашемъ царствующемъ граде Москвѣ, с нашими царского
 величества ближними бояры с товарищи учинили к до-
 полненію и утвержденію Кардиского вѣчного миру и Пю-
 ского совершенія о нѣкоторыхъ дѣлахъ, которые належатъ
 намъ, великимъ государемъ, нашему царскому величеству с
 вашимъ королевскимъ величествомъ к сосѣдственной
 дружбе и любви, договоръ и писмами розменились, которого
 договору во второй статьѣ написано, что вашему коро-
 левскому величеству в Колывани. благочестивую церковь
 греческого закона во имя святаго Николая чудотворца, о
 которой из давнихъ лѣтъ і в прежнихъ мирныхъ договорахъ
 объявлено, отдать повелѣтъ и ключи той церкви имѣтъ
 нашимъ царского величества подданнымъ. А колыванскимъ
 жителемъ и інымъ той благочестивой церкви утѣшенія и
 приходящимъ к ней службы Божіи во отпращеніи воз-

браненія и препинанія чинить не велѣтъ; такъ же Греческого закона Ижерской и Корѣльской земель жителемъ, которые терпятъ в вѣре утѣсненіе и гоненіе, впредь того утѣсненія не чинить и то отставить. И нынѣ намъ великимъ государемъ, нашему царскому величеству, извѣстно учинилось, что в Колывани той благочестивой церкви святаго Николая чудотворца к стѣнѣ нѣкоторой колыванской житель учинилъ нѣкоторую придѣлку для стоянія лошадей, чего по христіанскому закону быти непристойно. А Ижерскіе и Корѣльскіе земли людямъ греческого закона жителемъ не токмо в вѣре ихъ утѣсненіе чинити и неволя быти по договоромъ престала, но и вѣщшее имъ утѣсненіе в вѣре чинитца, что в прошломъ во 192-мъ і в нынешнемъ во 193-мъ годѣхъ в разныхъ мѣсяцахъ и числахъ из Ругодива и ис Канецъ посылаемы нарочные посыльщики по всѣй Ижерской и Корѣльской землѣ і всѣмъ греческого закона жителемъ заказъ учинили крѣпкой под смертною казнью, чтобъ они в церкви Божіи, такъ же і в часовни на службу Божію не приходили, и святыхъ іконъ в домѣхъ і в церквах не имѣли и не почитали, и священниковъ греческого закона не держали, и младенцовъ не крестили, и причастія святыхъ таинъ не принимали, і в посты не постились. А у которыхъ жителей в домѣхъ были святые іконы, и тѣ посыльщики, забывъ страхъ Божій, ругаясь, тѣ святые іконы кололи и жгли, а священниковъ, которые в Ижерской и Корѣльской земляхъ в церквахъ і в часовняхъ служили, имали в Ругодивъ і в Канцы и держали в тюрьмѣ многое время, и наругательство чинили, и нынѣ чинятъ многое. И запретили имъ, чтобъ отнюдъ впредь ижерскихъ жителей греческого закона не учили и младенцовъ не крестили. Да ис Корѣльского жъ уѣзду из разныхъ

погостовъ взято было в Ругодивъ греческого закону жителей дватцать шесть человекъ и сказано имъ чтобъ они всѣ Корѣлскаго уѣзду жители греческой законъ покинули і в церкви не ходили. А потомъ тѣжъ корѣлскіе жители и священники собраны были в Ополской погостъ и принуждали ихъ с великимъ насиліемъ и утѣсненіемъ и мученіемъ от греческого закона отстать, и многіе, того мученія не истерпя, за великимъ насиліемъ от греческого закона отстали. А которые отстать не похотѣли, и тѣхъ мучили нестерпимыми муками. А имянно то насиліе і в вѣре ижерскимъ и корѣлскимъ жителемъ утѣсненіе и принужденіе чинять Ругодивской сипрегидентъ *) да Канецкой провасть. И намъ, великимъ государемъ, нашему царскому величеству, слыша о томъ Ижерскіе и Корѣлскіе земли жителемъ в вѣре о утѣсненіи и гоненіи, зѣло сумнительно і во удивленіе: что вашего королевского величества от подданныхъ чинитца, то противно договоромъ посолскимъ. И вашему-бъ королевскому величеству, воспріавъ сею нашею великихъ государей нашего царского величества грамотою, вѣдомо повелѣтъ от той вышепомянутой церкви придѣлку отламать и ту церковь очистить. А которой священникъ с причетники по нашему царского величества указу присланъ будетъ для службы Божіи к той церкви из нашеі царского величества отчины из града Пскова, и имъ поволить жить в тѣхъ полатахъ, которые к той церкви придѣланы обыкновенные, и службу Божію отправлять и приходящимъ к той церкви возбраненія чинить не велѣтъ. А в Ругодивъ и в Канцы і в Корѣлу і в ыные ижерскіе и корѣлскіе города к генераломъ и губернаторомъ и к инымъ начальнымъ

*) Такъ въ рукописи, вмѣсто: суперинтендантъ.

людемъ, послать свои королевского величества крѣпкіе указы, чтобъ они Ижерскіе и Корѣлскіе земли жителемъ, греческого закона людемъ, вѣре утѣсненія и насилія не чинили, и поволено-бъ имъ было в церквахъ и в часовняхъ і в домѣхъ святыя іконы имѣть, и священниковъ держать, и службу Божию отправлять, и младенцовъ крестить, и посты имѣть по закону. А которые люди тѣмъ жителемъ, в прошломъ і в нынѣшнемъ годѣхъ вѣре утѣсненіе чинили, и тѣхъ велѣти наказать жестоко. І впредь вашему королевскому величеству повелѣтъ в порубежныхъ вашего королевского величества городѣхъ подданнымъ вашимъ, кому о томъ вѣдать належитъ, договоры сохранять во всѣхъ дѣлахъ без нарушенія. И о томъ к намъ, великимъ государемъ, к нашему царскому величеству, писать в своей королевского величества грамотѣ неомедля, чтобъ нашему царскому величеству извѣстно было о томъ вскоре. При семъ объявленіи мы, великіе государи, наше царское величество, вамъ, велеможнѣйшему государю, вашему королевскому величеству, желаемъ многолѣтнего здравія и счастливого в государствахъ вашихъ государствованія. Данъ государствія нашего во дворѣ в царствующемъ велицемъ граде Москвѣ, лѣта от созданія міра 7193-го мѣсяца августа 7-го дня, государствованія нашего 4-го году.

На оборотѣ грамоты, сложенной пакетомъ, шестеро:

1) *На верхней наружной сторонѣ пакета большая государственная печать краснаго воску съ кустодіей.*

2) *На нижней наружной сторонѣ пакета адресъ: Велеможнѣйшему і высокорожденному князю и государю, государю Каролусу, Божіею милостію Свѣйскому, Готцкому і Вендѣйскому королю, великому князю Финскіе земли,*

арцуху Шконскому, Эстлянскому, Лиелянскому, Корѣльскому, Бременскому, Оерденскому, Стетинскому, Померскому, Касубскому і Венденскому, князю Рюгенскому, государю над Ижерскою землею і в Висмаре, такъ же палцъ-графу Ринскому, Байернъскому, Гювлихскому, Клевскому и Бергенскому арцуху.

Подлинникъ; писанъ на листъ Александрійской бумаги.

На лицевой сторонѣ сверху и на поляхъ содѣланы украшенія, наведенныя золотомъ; начальныя слова царскаго и королевскаго титуловъ, набранныя разрядкой, также писаны золотомъ, (вплоть до буквы М на страницѣ 277, строкъ 11 снизу и до буквы С на страницѣ 278, строкъ 3 сверху, включительно).

На оборотной сторонѣ надъ печатью пруписка: Detta Zariske Breff är ankommit den 10 Octobr. 1685 dat. Musco den 7 Aug. 7193 efter det Rijske åhrtalet och 1685 efter det Swenske. Deß Innehåll är om den Rijske Kyrkian i Revel och at Kongl. May^{ts} Undersåtere i Ingermansland och Carelen som äro af den Graekiske Religionen icke må hindras turberas (?) och tvingas på något sätt uti sin Religions öfninge. Translaterat af GE (?). Сбоку сходными чернилами: 1685 г. Авг — 7-го дня.

Эта грамота была передана А. Θ. Бычковымъ А. А. Куники (см. выше стр. V) и оказалась въ его бумагахъ, хранимыхъ нынѣ въ II Отдѣленіи Библіотеки Императорской Академіи Наукъ.

№ LXIX.

*Всеподданнѣйшее донесеніе о прежде бывшемъ состояніи
города Ніена.*

1. Einem jedweden Einwohner war in der Stadt ein freyer Wohn-Platz, in der Vorstadt aber ein Platz zu denen Korn- und Saltz-Buden angewiesen, und Gärten-Plätze gegeben zum ewigen Besitz vor selbige Bürger und deren Erben.

2. Einem jeden Stand frey allerley Getränk und Toback zu verkauffen, und konte ein ieder so viel Krüge halten, als er vermochte ohne Arende.

3. Sie waren frey von allen Contributien.

4. Sie waren gantz frey von dem Land-Zoll, und zahlten nichts so wohl für die ausgehenden Waaren, als die, so aus Finnland, Carelen und Ruszland einkahmen.

5. Man konte allemahl frey aus der Stadt reisen, ohne sich deszfalls bey dem Commendanten od. Bürgermeister anzu-melden, auch sonder Pasport.

6. Denen Officirern, Soldaten und allen Cron-Bediente war allerley Getränk zu verkauffen verbothen.

7. Der Magistrat genoss das 4-te Theil des Zolles von allen ausgehenden und einkommenden Waaren, so genannt das halbe Portorium, sambt allen Waag- und Fähr-Geldern durch die Nawa: — Übro das waren an den Magistrat kleine Land-Güther ohnweit der Stadt donnirt. Aus der Königlⁿ-Cassa wurden jährl.: à 500 Rthlr. à 500 Rthlr. zur repari-rung der Schiffs- und anderer Brücken gegeben.

8. Bey ihrem Handel wurde ausgeschiffet, alsz zum Exempel in Einem Jahre 300 Tonnen Butter, 3000 Tonnen Teer, 20,000 Tonnen Rocken; in denen andern Jahren aber

ward mehr und weniger ausgeschifft. So sind auch mit denen ankommenden Schiffen jährlichen 20,000 R Toback, 8 bisz 10 tausend Tonnen Saltz sambt andern Cram-Waaren eingekommen.

9. Es waren Vier Saeg-Mühlen, nahe bey die Stadt zum Holtz-Sägen, und 2 Plätze, da man Hanff gesponnen und Seule gemacht.

10. Bey der Stadt wurden in denen letzten Jahren vom Magistrat und den Kauffleuthen 30 bisz 40 Schiffe gebaut, auff welchen Theer- und Holtz-Waaren nach Holland, Franckreich und Hispanien abgefertiget worden; von dannen aber haben sie folgende Waaren, als neml. Saltz und Toback nebst Cram-Gut eingebracht.

11. Die Fischereyen und Ziegel-Brennereyen waren an den Magistrat sambt dem Kaufleuthen übergeben sonder Arende.

12. A° 1642 d. 20 Septemb. wurden von Seelⁿ Königin in Schweden, Christina selbiger Stadt die Privilegia, Bestehend aus 21 Puncten, gegeben *).

Копія съ документа, находящагося, судя по собственноручной запискѣ А. А. Куника, въ «архивъ Мануфактуръ-Коллеги»; найдена въ его бумагахъ, хранимыхъ нынѣ въ II Отдѣленіи Библиотеки Императорской Академіи Наукъ.

*) См. выше № 10.

Хронологическая роспись документов, касающихся истории Невы и Нюеншанца.

XIV в. — № I.	1665 — № XXV.
1600 — № IV.	1666 — №№ XXIX, XXVI, XXVII,
1616 — № V.	XXVIII.
1622 — №№ II, LXVII, III.	1667 — №№ XXX, XXXI, XXXII.
1626 — №№ LVI, LVII.	1670 — №№ XXXIII, XIX, XXXV,
1632 — № VI.	XXXVI, XXXIV.
1638 — №№ IX, VII, VIII.	1671 — № XXXVII.
1639 — № LXIII.	1672 — № XLI.
1640 — № LXII.	1675 — №№ XXXVIII, XXXIX,
1642 — № X.	XL.
1643 — №№ LXIV, XIII, XI.	1679 — №№ XLII, XLIII.
1644 — № XII.	1681 — № XLIV.
1645 — №№ LVIII, LXVI.	1684 — № LXI.
1646 — № XIV.	1685 — № LXVIII.
1647 — № XV.	1686 — № XLVI.
1648 — № XVa, XVb.	1687 — № XLVII.
1649 — № LXV.	1688 — № LI.
1650 — № XVII.	1689 — №№ XLVIII, XLIX.
1651 — № XVI.	1691 — № XLV.
1660 — № XVIII.	1692 — №№ LII, LIII, LIV, LV.
1661 — №№ XX, XXI.	1698 — № L.
1662 — № XXII.	Послѣ 1 мая
1664 — №№ XXIII, XXIV.	1703 г. (?) — № LXIX *).

*) О періодѣ времени, къ которому относятся документы подъ №№ LIX и LX, см. А. Гиппингъ, Нева и Нюеншанцъ, ч. II, стр. 145—147.

Синоптическоея таблица номеровъ документовъ, напечатанныхъ въ Сборникъ А. I. Гиппинга (римекія цыфры) и въ приложеніяхъ къ труду К. фонъ Бонедорфа о Ніенъ и Ніеншанцъ (арабекія цыфры).

№ X = № 1.

№ XIV = № 2.

№ XV = № 3.

№ XV^b = № 4.

№ XVII = № 5.

№ XVIII = № 6.

№ XIX = № 11.

№ XXIII = № 7.

№ XXV = № 8.

№ XXVII = № 9.

№ XXIX = № 23.

№ XXXII = № 10.

№ XXXV = № 11.

№ XXXVII = 12.

№ XXXVIII = № 24.

(ст. 2—6)

№ XXXIX = № 13.

№ XL = № 25.

№ XLIII = № 14

Оглавление.

	стр.
Предварительная замѣтка.....	I
№ I.	
XIV в.—Сказаніе шведской большой рѣмованной хроники объ основаніи на Невѣ Шведами крѣпости Ландскроны въ 1300 году и о разрушеніи ея Русскими въ 1301 году *).	1
№ II.	
1622 г. октября 16. — Жалованная грамота короля Густава Адольфа тѣмъ нѣмецкимъ колонистамъ, которые пожелаютъ селиться въ Ингерманландіи.....	13
№ III.	
1622 г. ноября 22. — Грамота короля Густава Адольфа съ запрещеніемъ иностраннымъ купеческимъ судамъ входить въ привилегированныя гавани въ Финскомъ заливѣ и особенно въ Неву.....	25
№ IV.	
1600 г. апрѣля 12. — Жалованная грамота герцога Карла (впослѣдствіи короля Карла IX) городу Выборгу относительно русской торговли.....	26
№ V.	
1616 г. февраля 8. — Грамота короля Густава Адольфа съ запрещеніемъ чинить препятствія торговлѣ города Выборга съ Кексгольмомъ и Копорьемъ.....	29

*) Ср. выше стр. I.

№ VI.

СТР.

- 1632 г. іюня 17. — Грамота короля Густава Адольфа объ основаніи города на Невѣ и о zaloженіи городовъ въ другихъ мѣстахъ Ингрии и Карелии, а также о предоставленіи преимуществъ будущимъ ихъ жителямъ 33

№ VII.

- 1638 г. мая 6. — Грамота королевы Христины о томъ, чтобы иностранныя суда не входили въ запрещенныя гавани, въ фарватеръ на востокъ отъ Ревеля и въ Неву 34

№ VIII.

- 1638 г. сентября 28. — Жалованная грамота королевы Христины новому городу на Невѣ—Ніену и его жителямъ. 37

№ IX.

- 1638 г. марта 20. — Резолюція королевы Христины, данная на нѣкоторыя дѣла, предоставленныя на ея разрѣшеніе отъ бургомистра и магистрата города Выборга 39

№ X.

- 1642 г. сентября 20. — Жалованная грамота королевы Христины городу Ніену 42

№ XI.

- 1643 г. ноября 20. — Извлеченіе изъ королевскаго опредѣленія о затрудненіяхъ города Выборга, вызванныхъ торговлей города Ніена 53

№ XII.

- 1644 г. іюля 30. — Грамота королевы Христины съ запрещеніемъ жителямъ Ніена ѣздить для торговли на ярмарку въ Систербекъ 54

№ XIII.

- 1643 г. марта 20. — Грамота королевы Христины ингерманландскому генералъ-губернатору Гюлленшерну объ измѣненіи пошлины на русской границѣ 56

№ XIV.

стр.

- 1646 г. августа 31. — Резолюція королевы Христины, даровавшей городу Ніену, по его представленію, разныя торговыя преимущества..... 59

№ XV.

- 1647 г. сентября 15. — Грамота королевы Христины, подтверждающая привилегіи города Ніена 63

№ XVa.

- 1648 г. іюля 31. — Таможенный уставъ о товарахъ, вывозимыхъ изъ Россіи и привозимыхъ въ нее черезъ Ревель, Нарву и Ніенъ..... 65

№ XVb.

- 1648 г. октября 31. — Жалованная грамота королевы Христины городу Ніену на земли въ Орѣховской области . 101

№ XVI.

- 1651 г. августа 23. — Инструкція, данная коммерцъ-коллегіи о надзорѣ за всѣмъ судоходствомъ, торговлей и промышленностью въ шведскихъ земляхъ..... 103

№ XVII.

- 1650 г. ноября 29. — Резолюція королевы Христины о разныхъ дѣлахъ города Ніена, по представленію бургомистровъ Пипера и Тиммермана..... 113

№ XVIII.

- 1660 г. марта 8. — Жалованная грамота временнаго правительства въ Готенбургѣ, подтверждающая привилегіи города Ніена и предоставляющая ему разныя льготы касательно податей и повинностей 117

№ XIX.

- 1670 г. февраля 11. — Грамота, данная генераль-коммерцъ-коллегіей, предоставляющая городу Ніену, съ нѣкоторыми ограниченіями, ту-же свободу въ торговлѣ табакомъ, какою уже пользовалась Нарва..... 122

№ XX.

стр.

- 1661 г. февраля 7. — Отношеніе чиновника города Ніена Бармана къ сборщику пошлинъ Линдеману съ требованіемъ, чтобы онъ соблюдалъ дарованнія Ніену привилегіи..... 124

№ XXI.

- 1661 г. марта 10. — Резолюція ингерманландскаго генераль-губернатора Гельмфельдта на представленіе бургомистра и городской думы города Ніена о разныхъ дѣлахъ.... 125

№ XXII.

- 1662 г. сентября 4. — Резолюція ингерманландскаго генераль-губернатора Гельмфельдта на представленіе о нѣкоторыхъ дѣлахъ города Ніена 127

№ XXIII.

- 1664 г. іюня 14. — Резолюція государственнаго совѣтника Крейца объ уплатѣ за потребленное въ Ніенѣ и вывезенное оттуда въ Россію вино 129

№ XXIV.

- 1664 г. іюля 11. — Резолюція ингерманландскаго генераль-губернатора Гельмфельдта по дѣламъ, представленнымъ бургомистромъ и городской думой города Ніена..... 131

№ XXV.

- 1665 г. декабря 12. — Жалованная грамота короля Карла XI городу Ніену на владѣніе нѣкоторыми поземельными участками въ Спасскомъ погостѣ 134

№ XXVI.

- 1666 г. іюня 16. — Письмо ингерманландскаго генераль-губернатора бар. Таубе ніенскому коменданту Андерсону о томъ, чтобы пограничная стража не вымогала денегъ у проѣзжающихъ 137

№ XXVII.

СТР.

- 1666 г. сентября 18. — Резолюція королевы Гедвиги Элеоноры о разныхъ торговыхъ и другихъ дѣлахъ города Нiena, по представленію бургомистра Пипера 138

№ XXVIII.

- 1666 г. сентября 18. — Предписаніе королевы Ядвиги Элеоноры къ генералъ-губернатору [бар. Таубе?] о предъдущемъ рѣшеніи 145

№ XXIX.

- 1666 г. мая 14. — Извлеченіе изъ королевскаго опредѣленія, о табачной торговлѣ въ городѣ Нарвѣ 146

№ XXX.

- 1667 г. января 19. — Отношеніе ингерманландскаго генералъ-губернатора бар. Таубе къ королевскому намѣстнику въ Нienѣ Скраггеншельду 147

№ XXXI.

- 1667 г. сентября 27. — Грамота короля Карла XI о пониженіи пошлины на шведскіе товары, привозимые шведскими купцами и подданными въ Нарву, Нienѣ и Россію. 148

№ XXXII.

- 1667 г. сентября 27. — Резолюція королевы Ядвиги Элеоноры касательно пониженія пошлины на шведскіе товары, привозимые шведскими купцами и подданными въ Нарву, Нienѣ и Россію 149

№ XXXIII.

- 1670 г. января 6. — Резолюція ингерманландскаго генералъ-губернатора Гельмфельдта на представленіе городской думы въ Нienѣ о разныхъ дѣлахъ 151

№ XXXIV.

- 1670 г. марта 18. — Предписаніе ингерманландскаго генералъ-губернатора Гельмфельдта лиценцмейстеру Линдеману . 159

№ XXXV.

СТР.

- 1670 г. февраля 11. — Отношеніе генераль-коммерцъ-коллегіи о привилегіи свободной торговли табакомъ, дарованной городу Ніену 160

№ XXXVI.

- 1670 г. марта 9. — Отношеніе нингерманландскаго генераль-губернатора Гельмфельдта о привилегіи, дарованной городу Ніену касательно свободной торговли табакомъ 161

№ XXXVII.

- 1671 г. сентября 19. — Резолюція королевы Ядвиги Элеоноры на дѣла, представленныя депутатами города Ніена..... 162

№ XXXVIII.

- 1675 г. октября 14. — Резолюція Карла XI на жалобы города Нарвы, поданныя его бургомистромъ Тундеромъ въ генераль-коммерцъ-коллегію..... 169

№ XXXIX.

- 1675 г. октября 14. — Резолюція Карла XI касательно русской торговли города Ніена 172

№ XL.

- 1675 г. декабря... — Отвѣтъ генераль-коммерцъ-коллегіи на представленіе города Нарвы о разныхъ дѣлахъ 173

№ XLI.

- 1672 г. сентября 3. — Исчисленіе подати съ печи въ городѣ Ніенѣ по шведскому уставу..... 175

№ XLII.

- 1679 г.— Браковой уставъ для городовъ Ревеля, Нарвы и Ніена..... 176

№ XLIII.

СТР.

- 1679 г. іюня 4. — Резолюція короля Карла XI на прошеніе города Ніена, поданное бургомистромъ Гарцомъ и снѣдникомъ Ладо 182

№ XLIV.

- 1681 г. іюня 19. — Предписаніе короля Карла XI каммеръ-коллегіи о вывозѣ изъ Швеціи въ Ингерманландію монеты, называемой «плотаръ» 189

№ XLV.

- 1691 г. октября 16. — Предписаніе короля Карла XI каммеръ-коллегіи и коммерцъ-коллегіи о городѣ Ніенѣ. 192

№ XLVI.

- 1686 г. октября 8. — Предписаніе короля Карла XI каммеръ-коллегіи о торговлѣ русскихъ купцовъ мѣдными винокурными трубами 200

№ XLVII.

- 1687 г. мая 12. — Отвѣтъ короля Карла XI на меморіалъ оберъ-директора Сильверкрона 202

№ XLVIII.

- 1689 г. апрѣля 6. — Предписаніе короля Карла XI о русскомъ дегтѣ, привозимомъ изъ Ніена и Нарвы 205

№ XLIX.

- 1689 г. декабря 31. — Предписаніе короля Карла XI по просьбѣ новгородскаго воеводы объ освобожденіи отъ пошлнны лекарствъ для московскаго царя 206

№ L.

- 1698 г. іюня 7. — Предписаніе короля Карла XI о вывозѣ мѣдной монеты изъ Швеціи 208

№ LI.

стр.

- 1688 г. августа 9. — Резолюція короля Карла XI на меморіалъ оберъ-директора Сильверкрона 210

№ LII.

- 1692 г. марта 22. — Предписаніе короля Карла XI каммеръ-коллегии и коммерцъ-коллегии объ ограниченіи мелочной торговли русскихъ купцовъ 213

№ LIII.

- 1692 г. марта 23. — Предписаніе короля Карла XI каммеръ-коллегии и коммерцъ-коллегии о злоупотребленіяхъ русскихъ купцовъ 214

№ LIV.

- 1692 г. марта 23. — Предписаніе короля Карла XI, данное каммеръ- и коммерцъ-коллегіямъ, обсуждавшимъ въ комиссіи разныя мѣропріятія касательно торговли между Швеціей и Россіей 217

№ LV.

- 1692 г. апрѣля 2. — Отвѣтъ короля Карла XI каммеръ-коллегии и коммерцъ-коллегии касательно утайки товаровъ, ввозимыхъ въ Нѣнъ 228

№ LVI.

- 1626 г. марта 6. — Инструкція короля Густава Адольфа губернатору нарвскому и ингерманландскому Ассерсону 231

№ LVII.

- 1626 г. марта 6. — Меморіалъ короля Густава Адольфа губернатору нарвскому и ингерманландскому Ассерсону 238

№ LVIII.

- 1645 г. января 26. — Инструкція королевы Христины губернатору округовъ Копорья, Лымы и Ивангорода Драке .. 248

№ LIX.

СТР.

Извлеченіе изъ шведскаго уложенія и изъ статутовъ города Стокгольма	265
--	-----

№ LX.

Выписки изъ памятныхъ книгъ города Выборга, относящіяся къ 1631—1644 гг.	274
--	-----

№ LXI.

1684 г. — Описаніе Ингерманландіи въ церковномъ отно- шеніи, составленное нарвскимъ суперинтендантомъ Гезеліусомъ младшимъ	277
--	-----

№ LXII.

1640 г. — Резолюція королевы Христины на прошеніе, поданное ингерманландскими жителями греческаго вѣро- исповѣданія	284
---	-----

№ LXIII.

1639 г. іюня 28. — Церковный уставъ, изданный генералъ- губернаторомъ лифляндскимъ и ингерманландскимъ Оксеншерномъ для Ингерманландіи	286
--	-----

№ LXIV.

1643 г. января 11. — Королевское постановленіе о доходахъ ингерманландскихъ священниковъ, сообщенное нарвской консисторіей	293
--	-----

№ LXV.

1649 г. сентября 6. — Резолюція королевы Христины на дѣла, представленныя ингерманландскимъ суперинтен- дантомъ Сталемъ	296
---	-----

№ LXVI.

1645 г. ноября 6. — Резолюція королевы Христины на представленіе лютеранской консисторіи въ Нарвѣ	300
---	-----

№ LXVII.

СТР.

- 1622 г. октября 16. — Извлечение изъ Ингерманландской
капитуляціи 304

№ LXVIII.

- 1685 г. августа 7. — Грамота царей Іоанна Алексѣевича и
Петра Алексѣевича шведскому королю Карлу XI объ
утѣсненіяхъ въ вѣрѣ, какиѣ подвергались православ-
ные въ Колывани, а также въ Корельской и Ижорской
землѣ, съ требованіемъ не чинить имъ насилія вопреки
договорамъ 309

№ LXIX.

- Послѣ 1 мая 1703 г. [?] — Всеподданнѣйшее донесеніе о
прежде бывшемъ состояніи города Ніена 315
- Хронологическая роспись документовъ, касающихся исторіи
Невы и Ніеншанца 317
- Синоптическая таблица номеровъ документовъ, напечатан-
ныхъ въ Сборникѣ А. І. Гиппинга и въ Приложеніяхъ
къ труду К. фонъ-Бонсдорфа о Ніенѣ и Ніеншанцѣ.. 318

U. C. BERKELEY LIBRARIES

C047753570

